

**PS 91/20 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 16 oktober 2020**

Inhoudsopgave	
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	8
Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020	14
Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030	72
Statenvoorstel 66/20 Inpassingsplan “Kempenland-West-omgeving De Utrecht”	126
Stemming	143
Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020	143
Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030	149
Statenvoorstel 66/20 Inpassingsplan “Kempenland-West-omgeving De Utrecht”	151
Statenvoorstel 78/20 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020	153
Sluiting	153
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020	154

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 8, 77, 78, 80, 81, 82, 102, 103, 106, 108, 109, 110, 111, 118, 119
Arts, mw. W.M.A., 8
Bekker, M.A. de, 9, 75, 76, 77, 78, 79, 106, 119
Berg, H.F. van den, 9, 36
Bergsma, R., 9
Bie, E.J. de, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 70
Boon, M.C.H., 9, 153
Bräuner, mw. G.E.A., 9
Broek, H.W. van den, 9, 34, 57, 66, 97, 107, 123
Brouwers, drs. J.F.X.M., 9, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 93, 94, 95, 103, 104, 106, 123, 132, 141, 149, 152
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 35, 105, 127, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 153
Deryckere, M.N.R.C., 9, 19, 61
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van, 9
Dijk, mw. E. van, 9, 131, 136, 141, 145
Dirken, mw. ir. A.M.W., 9
Duijs, F.B.G., 9, 127, 137, 140
Everling, M.J., 10, 16, 19, 43, 44, 47, 48, 62, 149
Gremmen, R.J., 10, 14, 46, 61
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van, 54, 55, 70, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 123, 124, 125, 126
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 10, 105, 126, 127, 131, 133, 134, 135, 138, 141, 142, 151
Heer, drs. ing. C. de, 79, 80, 106, 107, 108, 109, 118, 119
Heijmans, N.G.L., 10, 127, 154
Hendriks, C.A., 10
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van, 10
Hoon, mw. A.J.M. de, 10
Janssen, R.P.M., 10, 73, 74, 75, 81, 82, 106, 119
Kammen, mw. drs. P. van der, 10, 22, 36, 48, 50, 63, 88, 89, 90, 102, 103, 104, 106, 110, 111, 118, 121, 122, 126
Karaaslan, T., 10
Kessel, mw. J.J. van, 11, 129, 140, 144
Kort MSc, M.V. de, 11, 91, 93, 94, 95, 96, 106, 123
Lemkes-Straver, mw. E.P.J., 55, 56, 57, 58, 59, 60, 71, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 142, 143
Linden, mw. J.J. van der, 11, 20, 42, 45, 52, 53, 56, 60, 62, 64, 69, 70, 145, 149
Logister, E.H.P., 11, 18, 20, 45, 46, 62, 84, 106, 112, 113, 119, 120, 149
Ludwig, T.W., 11, 129, 136, 137, 139, 140, 142, 143, 149
Maat, C.A. van der, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 67, 68, 69, 70, 72
Manders, drs. W.J., 11
Meeren, C.J.R.F. van der, 11
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M., 11
Meijer, A.A., 11, 16, 61, 146
Oetelaar, J.C.M. van den, 12
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 12
Panhuizen, A., 12

Philippart, M.J.A., 12, 75, 77, 78, 79, 81, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 100, 101, 102, 104, 106, 111, 112, 114, 115, 116,
 120, 124, 125
 Pinxteren, W.F.C. van, 70
 Roeles, S.G., 12
 Roijackers, mw. H.I., 12
 Ronnes, H.A.G., 51, 52, 53, 59
 Rutjens, W.H.A., 12, 15, 16, 18, 61, 150, 154
 Scholder-Penders, mw. G.M., 12
 Sjouw, mw. mr. L.M., 12
 Smeulders, MA, S.J.A.H., 26, 29, 40, 49, 63, 64, 149, 153
 Smolders, H.A.J., 12, 150
 Spooren, A.J.M., 12, 27, 47, 65
 Stoop, drs. J.W.P., 13, 128, 140
 Swinkels, H.A.J.M., 129, 140, 147, 148
 Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de, 13, 152, 153
 Vlasveld, mw. A.I., 28, 29, 38, 39, 54, 55, 58, 59, 60, 65, 66, 67, 71, 150
 Voorzitter, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 26, 27, 28, 29, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75,
 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106,
 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128,
 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150,
 151, 152, 153, 154
 Vreugdenhil, ing. H.J., 13, 34, 40, 41, 42, 43, 66, 97, 98, 105, 107, 123, 133, 142
 Wel, ir. M.C. van der, 13, 39, 68, 69, 72, 73, 95, 96, 103, 107, 117, 123, 125, 132, 137, 141, 146
 Wely, L.F.A.M. van, 13
 Zwart, mw. P.S., 13

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bergsma, R.	CDA	Woudrichem
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Bräuner, mw. G.E.A.	VVD	Veghel
Broek, H.W. van den	Lokaal Brabant	Reek
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Udenhout
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Forum voor Democratie	Maren-Kessel
Everling, M.J.	SP	Uden
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van	Forum voor Democratie	Lage Zwaluwe
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kessel, mw. J.A.M. van	D66	Maarheeze
Kort MSc, M.V. de	PvdA	Vught
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Logister, E.H.P.	D66	Chaam
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Waalwijk
Oetelaar, J.C.M. van der	Forum voor Democratie	Schijndel
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Roeles, S.G.	Forum voor Democratie	Sint-Michielsgestel
Rojackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Rutjens, W.H.A.	Forum voor Democratie	's-Hertogenbosch
Scholder-Penders, mw. G.M.	VVD	Nuenen

Sjouw, mw. L.S.
Smeulders, S.J.A.H.
Smolders, H.A.J.
Spooren, A.J.M.
Stoop, drs. J.W.P.
Swinkels, H.A.J.M.
Thijssen, J.G.M.
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de
Vlasveld, mw. A.I.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Wel, ir. M.C. van der
Wely, L.F.A.M. van
Zwart, mw. P.S.

D66
PvdA
Forum voor Democratie
50PLUS
CDA
SP
CDA
CDA
Partij voor de Dieren
ChristenUnie-SGP
Partij voor de Dieren
Forum voor Democratie
VVD

Geldrop
Helmond
Tilburg
Breugel
Bergen op Zoom
Vught
Beers
Beek en Donk
Tilburg
Nieuwendijk
Rijsbergen
Oss
Lage Zwaluwe

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 16 oktober 2020

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Besprekstukken

77/20 Bestuursrapportage II-2020

73/20 Beleidskader Economie 2030

66/20 Inpassingsplan “Kempenland-West-omgeving De Utrecht”

III. Stemming

78/20 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020

IV. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 16 oktober 2020

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, Van den Berg, Bergsma, Boon, mw. Bräuner, Van den Broek, Brouwers, Deryckere, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van Dijk, mw. Dirken, Duijs, Everling, Gremmen, Van Hattem, De Heer, Heijmans, Hendriks, mw. Van Heusden-Wiemen, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. Van Kessel, De Kort, mw. Van der Linden, Logister, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Van den Oetelaar, mw. Otters-Bruijnen, Panhuizen, Philippart, Roeles, mw. Roijackers, Rutjens, mw. Scholder-Penders, mw. Sjouw, Smeulders, Smolders, Spooren, Stoop, Swinkels, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, mw. Vlasveld, Vreugdenhil, Van der Wel, Van Wely, mw. Zwart.

Afwezig: Thijssen.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren, ik stel voor dat we gaan beginnen. Voordat ik de vergadering ga openen inventariseer ik wie aanwezig zijn in deze vergadering. Ik heb begrepen dat jullie dat al vaker op deze manier hebben gedaan. Ik verzoek jullie eerst allemaal het geluid en de camera uit te zetten. Zo meteen inventariseren we iedereen die aanwezig is in deze vergadering. Dat gebeurt op alfabetische volgorde in een drietal groepen. Allereerst de Statenleden wier achternaam begint met de letter A tot en met H, vervolgens I tot en met P en ten slotte Q tot en met Z. Wanneer de groep waartoe u met de eerste letter van uw achternaam behoort aan de beurt is, wordt u verzocht microfoon en camera weer aan te zetten en wanneer de griffier uw naam noemt, meldt u zich dan als volgt: uw naam en de tekst "Ik ben aanwezig". Het is belangrijk dat u deze woorden uitspreekt, want als u alleen maar 'ja' zegt, is de kans aanwezig dat de camera niet reageert en dat we u niet in beeld krijgen. Als we hebben geconstateerd dat u zowel met geluid als met beeld goed doorkomt, beschouwen we u als aanwezig en dan zet de griffier u ook daadwerkelijk op de presentielijst. Ik geef nu het woord aan de griffier om op deze manier de presentielijst door te nemen.

De **griffier**: Dank u wel. Dat betekent dat de groep A t/m H de camera en microfoon aan mag zetten, althans alvast de camera. Ik begin bij de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Aanwezig, voorzitter.

De **griffier**: Ja, ik heb u gezien, dank u wel. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Willemieke Arts aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook gezien en gehoord. De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (FvD): Maikel de Bekker. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook dat hebben we gezien. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Harry van den Berg. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook gezien. De heer Bergsma.

De heer **Bergsma** (CDA): Renze Bergsma, ik ben ook aanwezig.

De **griffier**: Ook dat kunnen we vaststellen. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Goeiemiddag, de heer Boon aanwezig vanuit het mooie Bergen op Zoom.

De **griffier**: Gezien. Mevrouw Bräuner.

Mevrouw **Bräuner** (VVD): Margriet Bräuner. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook in orde. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Harold van den Broek. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dat heb ik gezien. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Jan-Frans Brouwers. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. De heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Marcel Deryckere. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Van Diemen-Vereijken.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Anne van Diemen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Edith van Dijk. Ik ben aanwezig, voorzitter.

De **griffier**: Gezien. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Wilma Dirken. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Duijs.

De heer **Duijs** (FvD): Frank Duijs. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Gezien. De heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Maarten Everling. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Roel Gremmen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, genoteerd. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Alexander van Hattem. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, in orde. De heer De Heer- De heer De Heer zou wat later komen herinner ik mij nu. Dan gaan we door naar de heer Heijmans, die ik al in beeld heb. Dus als u wat zegt nog?

De heer **Heijmans** (SP): Nico Heijmans. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Coen Hendriks. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook gezien. Dank u wel. Mevrouw Van Heusden-Wienen.

Mevrouw **Van Heusden-Wienen** (FvD): Emma van Heusden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook gezien. Dank u wel. Mevrouw De Hoon tot slot, en dan kom ik daarna bij I tot en met P.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ankie de Hoon. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Die zie ik even niet..., Ankie de Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u wel. Dan dus I tot en P. Dan ben ik bij de heer Janssen als eerste.

De heer **Janssen** (VVD): Robert Janssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dat heb ik gezien. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Patricia van der Kammen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Karaaslan.

De heer **Karaaslan** (VVD): Taner Karaaslan. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Janneke van Kessel. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: De heer De Kort. Dank u wel.

De heer **De Kort** (PvdA): Martijn de Kort. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u wel. Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Jade van der Linden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dat heb ik niet gezien. Kunt u dat nog een keer herhalen?

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Jade van der Linden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, nu hebben we het ook gezien. Dank u wel. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Goedemiddag. Eric Logister. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, genoteerd. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Tom Ludwig. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Manders.

De heer **Manders** (VVD): Walter Manders. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u wel. De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Camiel van der Meeren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: U hebt uw microfoon nog uit staan, meneer Van der Meeren. Als u even wat zegt en de microfoon aan? De camera was net wel al aan.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Camiel van der Meeren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ik kan u niet verstaan.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Camiel van der Meeren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, u hebt uw microfoon erg zacht staan, maar dank u wel. Mevrouw Meeuwis-van Langen.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ine Meeuwis. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Arend Meijer. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, en we waren u niet vergeten! Dank u wel. De heer Van den Oetelaar.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Joris van den Oetelaar. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u wel. Mevrouw Otters-Brijnen.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Suzanne Otters. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u wel. De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Alex Panhuizen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien. Dank u. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Michiel Philippart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, goedemiddag. Dan ben ik nu bij R tot en met Z en begin ik bij de heer Roeles.

De heer **Roeles** (FvD): Stijn Roeles. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Hagar Roijackers. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, genoteerd. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Willem Rutjens. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Scholder-Penders.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Gaby Scholder. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Sjouw.

Mevrouw **Sjouw** (D66): Liesbeth Sjouw. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Smeulders- De heer Smeulders, die hoor ik niet. Dan kom ik bij de heer Smolders.

De heer **Smolders** (FvD): Goedemiddag. Hans Smolders, aanwezig, en bij dezen nog mijn felicitaties aan de commissaris, alsnog, voor haar benoeming.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Spooren.

De heer **Spooren** (50PLUS): Chris Spooren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Jürgen Stoop. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Swinkels zou wat later komen. De heer Thijssen heeft zich helemaal afgemeld. Mevrouw Van de Ven-Vogels ben ik dan.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Tanja van de Ven. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: U moet nog even wat zeggen om in beeld te komen kennelijk.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Tanja van de Ven. Ik ben aanwezig. Goedemiddag.

De **griffier**: Ja, nu kunnen we het goed zien. Dank u wel. Mevrouw Vlasveld- Mevrouw Vlasveld hoor ik ook niet. Dan ga ik door naar de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Hermen Vreugdenhil. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Marco van der Wel is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dat kunnen we zien. De heer Van Wely- De heer Van Wely hoor ik ook niet.

De heer **Van Wely** (FvD): Van Wely-

De **griffier**: Jawel.

De heer **Van Wely** (FvD): Loek van Wely. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Mooi, dank u wel. En tot slot mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Suzanne Zwart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Oké. Dank u wel. Dan mogen nu de microfoons en camera's weer uit zoveel mogelijk.

De **voorzitter**: Ja, dames en heren. Ik constateer dat er een quorum is en open deze digitale vergadering van de Provinciale Staten.

Wij hebben bericht ontvangen van het overlijden van oud-Statenlid Cees van de Ven. Hij is overleden op 25 september jl. en is 87 jaar geworden. De heer Van de Ven was lid van Provinciale Staten gedurende de periode 1982-1990 voor achtereenvolgens de PPR en Links Brabant. Onze gedachten gaan uit naar zijn nabestaanden. Wij wensen hun heel veel sterkte toe in de komende tijd bij de verwerking van dit verlies.

Ik verzoek u allen om een moment van stilte in acht te nemen.

Er wordt een moment stilte in acht genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Ik verzoek de griffier mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Ik heb bericht van verhindering van de heer Thijssen. De heer Swinkels komt wat later, is mij bericht.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel.

Ik heet alle deelnemers van harte welkom in deze digitale vergaderomgeving. In het bijzonder geldt dat degenen die de vergadering ook volgen via www.brabant.nl.

U heeft allemaal een handleiding ontvangen over de wijze waarop u uw inbreng in deze vergadering kunt leveren, zoals ook het gebruik van camera en microfoon en uitsluitend het gebruik van de chatfunctie om aan mij het woord te vragen via de woorden 'Inter', 'Orde' of 'Schors'.

Allereerst een voorstel van orde, dames en heren. Naast digitaal vergaderen gaan we vandaag ook weer digitaal stemmen met behulp van de stemapplicatie. Zoals in de recente Statenvergaderingen gebruikelijk, ga ik ervan uit dat u ermee akkoord bent dat de stemmingen helemaal aan het einde van de vergadering plaatsvinden, na het sluiten van de beraadslagingen. Ik zie niemand die op dit moment het woord daarover wenst, dus ik mag dan ook, denk ik, constateren dat dat het geval is.

Aan het einde van deze vergadering, als we aanbeld zijn bij de stemmingen, zal ik het stemproces nog een keer nader toelichten. Ik moet wel zeggen: u heeft er vast meer verstand van dan ik, want voor mij is dit de eerste keer en voor u niet. Maar goed, we gaan het zien.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn geen mondelinge vragen en actuele moties ingediend; dat constateer ik. Ik verzoek de moties en de amendementen tijdig te mailen aan de griffie bij de onderwerpen die op de agenda staan. Het is belangrijk dat u tijdens uw spreektijd duidelijk aangeeft welke moties en amendementen u indient. Pas dan kan de griffie overgaan tot publicatie. Alle moties en amendementen die tijdens deze vergadering worden ingediend worden door de griffie op iBabs geplaatst onder de Statendag van 16 oktober 2020, onder het agendapunt 8: ingediende moties en amendementen.

Voordat we daadwerkelijk overgaan naar de agenda nog even dit. U zult het met mij eens zijn dat digitaal vergaderen inspannender is dan wanneer we met elkaar in deze zaal, waar ik nu zit, hadden kunnen zitten. Ik zal dan ook de vergadering af en toe schorsen voor een korte pauze. De verwachting is ook dat de vergadering tot in de avond zal doorlopen, dus we zullen ergens tussen zes en half zeven ook schorsen, zodat u in ieder geval in de gelegenheid bent om eventjes een hapje te eten.

Verder, ik gaf het net al aan: dit is mijn eerste vergadering, u heeft al een routine met elkaar ontwikkeld. Ik zou zeggen: laten we een beetje geduld met elkaar hebben, tenminste: ik hoop dat u dat een beetje met mij heeft. Het komt vast goed als we dit een paar keer met elkaar gedaan hebben.

Daarmee ben ik gekomen bij de actualiteit en dat soort zaken, maar daar had niemand zich voor gemeld en kunnen we volgens mij meteen door naar de besprekingsstukken.

Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020

De **voorzitter**: Als eerste besprekingsstuk staat op de agenda de bespreking van Statenvoorstel 72/20, de bestuursrapportage. En u weet het: de bestuursrapportage gaat over de afwijkingen. Het is geen begrotingsbehandeling. Ik zou zeggen: hou dat in uw achterhoofd.

U heeft aangegeven wie de woordvoerder gaat zijn namens uw fractie en hoeveel spreektijd u denkt nodig te hebben. Daar gaan wij met u op letten en ik geef graag als eerste het woord over de bestuursrapportage Roel Gremmen van de VVD.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, dank, voorzitter. De VVD laat zich graag kenmerken als een optimistische en positieve partij, en eerlijk toegegeven: ook voor ons was dat de afgelopen periode niet altijd even makkelijk. Gelukkig stemt het lezen van deze bestuursrapportage ons dan toch weer wat vrolijk, want de kracht van Brabant komt hier goed in terug: veerkracht, creativiteit, innovatie, volle kracht met een positieve blik vooruit.

Tijden veranderen, zowel intern met de teruglopende financiële slagkracht en extern door het welbekende coronavirus en daarom is het extra mooi om te lezen dat onze provinciale organisatie, en iedereen daaromheen ook, dit op een goede manier aan het vormgeven is.

Wat ik al zei: veel zaken lopen op volle kracht door. De doelstellingen uit de begroting worden vrijwel allemaal gehaald, ondanks de moeilijke omstandigheden. Daarnaast zien we positieve berichten over de ontwikkelingen bij de A50, het Logistiek Park Moerdijk, waar de bedrijven in de rij staan om zich te vestigen, en zijn er positieve berichten over de Brainportregio die ondanks alles nog steeds 'booming' blijft. Ook zien we dat de energietransitie steeds verder vorm krijgt en de ontwikkeling van kernenergie een steeds realistischer optie wordt voor Brabant. We kijken daarom positief naar de toekomst.

De VVD is blij met het onderzoek van TNO naar kernenergie in Brabant. Zonder kernenergie is een geslaagde energietransitie wat ons betreft ijdele hoop. Er ligt echter, naast de woorden in het bestuursakkoord, nog een door de Staten aangenomen motie tegen kernenergie uit 2018. Daarom de vraag aan de gedeputeerde: is voor deze gedeputeerde het bestuursakkoord leidend in dezen en niet de aangenomen motie uit 2018? En kan hij daarbij dus bevestigen dat hij de betreffende motie uit 2018 niet gaat uitvoeren?

In het debat voor de zomer over de bestuursopdracht Veilig en weerbaar Brabant heeft de VVD een motie ingediend betreffende de omvang, uitrusting en bevoegdheden van groene boa's in het buitengebied. De uitvoering van de motie wordt meegenomen in een plan van aanpak van de SSiB van 2021-2023 en dat plan zou voorafgaand aan de begrotingsbehandeling ter info aan PS worden aangeboden. En onze vraag is – de begroting komt er bijna aan, over een maandje – wanneer komt dit plan onze kant op?

Op natuur zien we dat de doelstellingen achter beginnen te lopen. Het is goed om te zien dat de gedeputeerde aan de slag gaat met het herijken van de opgave. Daarbij is het voor de VVD van belang dat we binnen de beschikbare middelen de juiste dingen doen, dat we dus die soorten beschermen die het meeste overlevingskansen hebben en we daarmee onze middelen ook zo efficiënt mogelijk inzetten.

Wat betreft economie wordt het provinciale beleid vanzelfsprekend hard geraakt door corona. Economie is netwerken en netwerken is in deze tijd een stuk lastiger. Ons MKB is voor haar succes ook voor een groot deel afhankelijk van dit soort bijeenkomsten en handelsreizen. Wordt er door de provincie actief gekeken om het netwerken, of de handelsmissies, op een creatieve manier, bijvoorbeeld in een digitale vorm, toch doorgang te laten krijgen, om deze ondernemers zo alle kansen te geven die ze verdienen?

En dan sport. We lezen berichten over het niet doorgaan van het veldrijden in Hoogerheide of de MXGP die niet meer in Valkenswaard gehouden gaat worden, maar waarschijnlijk gelukkig wel in onze provincie blijft. Wij zien de provincie graag als aanjager van topsport in Brabant, ook in deze lastige tijden. Temporiseren was, gezien de politieke situatie, logisch, maar wat de VVD betreft gaat dit snel weer met volle kracht vooruit en heeft dit een prominente plek in het nieuwe beleidskader vrijetijd, cultuur en sport, zodat we de prominente evenementen, zoals de eerdergenoemde, maar ook bijvoorbeeld de Vuelta, naar Brabant kunnen blijven halen.

Tot zover in eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Rutjens van Forum voor Democratie.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter, en ook aan u, nogmaals, een welkom terug in Brabant!

Het zijn veelbewogen tijden in Brabant. Covid-19 en de coronamaatregelen raken ons steeds meer, niet in alleen hoé we doen, maar zelfs ook in wát we doen, en als we niet uitkijken daardoor ook in wie we zijn. Veelbewogen tijden. We zien en spreken elkaar vandaag bijvoorbeeld per videoverbinding, niet omdat dat efficiënt of kosteneffectief is, maar omdat we een voorbeeld moeten geven. De Brabantse bevolking heeft 55 volksvertegenwoordigers gekozen om de provincie te besturen én dat bestuur te controleren. Maar juist nu, in deze veelbewogen tijden, wordt het belangrijker gevonden diezelfde Brabanders ook ten voorbeeld te stellen dan om de taak uit te voeren waarvoor we gekozen zijn. Nog maar anderhalve week geleden vonden

veel partijen het toen al geen probleem om de toegang tot de Statenzaal voor die 55 gekozenen te beperken, terwijl datzelfde presidium wel vond dat er een borrel tussen Gedeputeerde en Provinciale Statenleden zou moeten worden georganiseerd-

De **voorzitter**: Er is een interruptie, mijnheer Rutjens. Maarten Everling wil graag interrumpen.

De heer **Everling** (SP): Ja, het lijkt alsof de heer Rutjens doet voorkomen dat wij op deze manier onze taak niet kunnen uitvoeren als volksvertegenwoordiger. Vindt u daadwerkelijk dat u op deze manier geen controlefunctie uit kan oefenen, of dat ik dat niet zou kunnen, of dat iemand anders dat niet zou kunnen? Want ik heb namelijk niet het gevoel dat ik mijn taak als volksvertegenwoordiger op deze manier niet uit kan voeren.

De **voorzitter**: De heer Rutjens heeft het woord.

De heer **Rutjens** (FvD): Ja, voorzitter, ik kan niet spreken voor andere Statenleden zoals de heer Everling. Ik kan wel spreken voor mijzelf en voor onze fractie en wij vinden dat wij beter onze taak als controleur kunnen uitvoeren door middel van een fysieke vergadering.

Ik vervolg-

De **voorzitter**: Ik zie een ordevoorstel van de heer Meijer. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, voorzitter, ik vroeg me af waarom deze discussie binnen de orde van de burap is, want deze discussie is volgens mij onderwerp van gesprek in het presidium en niet geagendeerd vandaag.

De **voorzitter**: Het staat ook niet geagendeerd vandaag. Ik denk dat de heer Rutjens zo meteen snel overgaat naar de burap. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ik ben al bezig met de burap, want wat de burap doet, de bestuursrapportage, is namelijk precies dat bestuur controleren en daar heb ik een punt over. Er zijn nu immers landelijk strengere maatregelen, maar ook nu zijn, terecht, democratische fora daarvan uitgesloten. Provinciale Staten mogen fysiek vergaderen. We kunnen anderhalve meter afstand houden, alleen woordvoerders in de zaal laten en een andere zaal zoeken bijvoorbeeld. En dat doen we niet omdat dat leuk is, maar omdat we zo onze taak beter kunnen uitoefenen, net als bijvoorbeeld de Tweede Kamer vergadert, juist nu, in veelbewogen tijden, om te kunnen besturen en het bestuur ter verantwoording te roepen.

De **voorzitter**: Ik denk dat u uw punt heeft gemaakt. Ik zou willen verzoeken om nu ook echt over te gaan naar de inhoud van de burap.

De heer **Rutjens** (FvD): Dat kan. Ik had het over de manier waarop wij het bestuur ter verantwoording roepen, maar ik kan natuurlijk ook daar meteen al aan beginnen. Er zijn namelijk ook positieve dingen te melden in die veelbewogen tijden, dingen die ons laten verlangen naar een positieve toekomst. Minder dan een halfjaar na de installatie van een nieuw college van gedeputeerden bespreken we nu bijvoorbeeld de tweede bestuursrapportage van het jaar 2020. En met het aantreden van een nieuw college in mei, minder dan een halfjaar geleden, vertelden we dat we weer gezond verstand wilden terugbrengen in de Brabantse politiek: een nuchter en realistisch beleid in plaats van utopische of dystopische vergezichten, niet vastklampen aan dogma's, maar nog beter zelf nadenken. Omdat het moeilijk argumenteren is tegen gezond verstand, vonden een aantal mensen het helaas nodig om onze nieuwe bestuurders te beschuldigen van allerlei ismen. Gezond

verstand zien we bij een aantal punten in deze bestuursrapportage terugkomen. Er is immers een beginnetje gemaakt, in korte tijd. In deze veelbewogen tijden zijn goede dingen behouden en eerste veranderingen gestart. Ik zal ook een beroep doen op dat gezonde verstand bij een aantal vragen en opmerkingen ten aanzien van de bestuursrapportage. Zo lezen we bijvoorbeeld bij Bestuur en veiligheid: ligt op koers, veranderkracht, transitieopgave, schakelkracht, veerkracht, slagkracht, actoren triple helix, interbestuurlijk, inzet is gepleegd, goed geschakeld. Dat hoeft dus niet meer. We kunnen weer ons gezond verstand gebruiken en in normale taal met elkaar spreken. En dat bedoel ik als een welgemeend advies voor de volgende bestuursrapportage. En als er indicatoren voor beleid worden ontwikkeld, dan willen we echt wel wat relevanters zien dan gesprekken voeren of het volgen van een cursus.

Uit het relevante Statenvoorstel bij punt 1.b wordt het budget 2020 voor 625.000 euro geactualiseerd naar aanleiding van het afscheid van enkele gedeputeerden voor hun wachtgeld en pensioenlasten. We begrijpen natuurlijk dat dit een wettelijke regeling is met vastgestelde kaders, maar zeker in deze, ook financieel bewogen tijden mag de provincie wat mij betreft wel wat extra aandacht besteden aan het actief bemiddelen naar ander werk, zodat ook deze oud-gedeputeerden zo spoedig mogelijk uit de regeling kunnen treden.

Onder Ruimte en wonen wordt gesteld dat de woningvoorraad toeneemt. Fijn. We hadden gehoopt op wat meer concrete punten qua woningbouw en de verhouding tussen het aantal mensen en het aantal woningen in Brabant, of en in hoeverre de coronamaatregelen de woningvoorraad alsnog dreigen te drukken en of misschien Natura 2000 alsnog stikstof in het eten kan gooien. Duidelijk moet zijn dat we vooral niet de flexgekte van de flexminister gaan overnemen, maar blijven inzetten op echte huizen.

Ook bij Water en bodem is gewoon gezond verstand gebruikt, en dat is niet links, het is ook niet rechts. De voorgenomen maatregelen met betrekking tot de klimaatadaptatie liggen in grote lijnen op koers. Alleen bij natte natuurplek staat de indicator op rood en blijkbaar heeft dat te maken met de verwerving. Als dat betekent dat er een zorgvuldig proces wordt gevolgd, wat dus wat tijd neemt, lijkt dat niet zozeer problematisch als wel prudent.

Voor wat betreft Natuur en milieu willen we graag herinneren dat nog door voorgangers in de zomer van 2019 is beloofd om een EVZ-kaart te hebben – de ecologische verbingszone. Maar in het debat daarover met diezelfde voorgangers werden vreemd genoeg wel beleidsaanpassingen besproken, maar was die kaart nog niet klaar. Vraag aan de gedeputeerde: heeft u die klus inmiddels wel kunnen klaren?

Bij de portefeuille energie is het natuurlijk vreemd om als indicator te hebben dat een RES is vastgesteld, zonder ons af te vragen of die RES ook haalbaar, betaalbaar en met draagvlak is. In dat kader willen we graag nog eens herinneren dat de in alle RES'en genoemde Enexisrapporten, de doorrekening van de concept-RES-opgaven, nog steeds niet openbaar zijn of naar ons gestuurd, ondanks herhaaldelijk navragen. Ook de titel van de uitvoeringsagenda, 'Energie verbindt', blijkt vooral te slaan op de tegenstand en bezwaren tegen grootschalige windturbines en biomassa. Al met al duidelijke signalen dat nu ook de uitvoeringsagenda aangepast kan en moet worden. Goed nieuws is verder inderdaad dat de woorden 'kernenergie is welkom' nu ook dankzij de gedeputeerde omgezet gaan worden. Blijkbaar was het toenemend gebruik van gezond verstand bij energie zo nieuws, dat zelfs de landelijke media er deze week aandacht aan besteedden.

Bij Landbouw lezen we al in de eerste paragraaf over de uitreiking van Agrofoodpluimen, waarvoor zelfs een indicator is opgenomen, die ook nog eens op rood staat. Laten we met elkaar afspreken dat we wat minder aan symboolpolitiek gaan doen.

De **voorzitter**: Een interruptie door de heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor Forum voor Democratie vragen naar studies in de RES naar haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak. Hoe zit dat eigenlijk met de oproep van Forum voor Democratie bij kernenergie? Wordt daar dan ook naar draagvlak gekeken?

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag van Forum voor Democratie is of wij de Enexisrapporten kunnen zien en dat heeft inderdaad te maken met haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak. Dus als dat het antwoord op uw vraag is-

De **voorzitter**: De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Nee, absoluut niet. Ik heb de eerste opzet gezien van het TNO-onderzoek dat is bekendgemaakt door Gedeputeerde Staten en mijn vraag is: ziet u daar ook dat draagvlak niet onderwerp is van onderzoek? En wat vindt u daar nou eigenlijk van? Als u bij andere energieonderzoeken om draagvlak vraagt, vraagt u ook nu draagvlakonderzoek bij kernenergie?

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Ik geloof niet dat we nu een kernenergiedebat voeren, maar als aanleiding voor deze vraag: ik denk dat het verstandig is dat we inderdaad dat eerste onderzoek, dat eerste stapje, nu gaan zetten. Dat is wat er nu gebeurt. Natuurlijk moeten we bij alle vormen van energie – kernenergie, biomassa, windturbines, et cetera – kijken naar draagvlak. Ik denk dat dat een duidelijk antwoord is op uw vraag.

Dan kan ik vervolgen, denk ik?

De **voorzitter**: Gaat u verder, ja.

De heer **Rutjens** (FvD): Bij Landbouw lezen we al in de eerste paragraaf over de uitreiking van afgrofoodpluimen – dat had ik al genoemd –, waarvoor zelfs een indicator is opgenomen, die ook nog eens op rood staat. Laten we met elkaar afspreken dat we wat minder aan symboolpolitiek gaan doen, wat minder prijzen, wat minder ceremonies. Want als we doorgaan op die weg, gaan we dadelijk voor van alles en nog wat bokalen en awards verzinnen, die dan bestuurders of andere BN'ers gaan uitreiken. Voor je er erg in hebt, komt Frank Masmeijer de zilveren zeis langs brengen, of Patricia Paay de gouden cirkel.

In het Statenvoorstel zelf, de tabel 'Meerjarencapaciteitsontwikkeling', zien we dat het aantal ambtenaren toe gaat nemen. Het bestuursakkoord voorziet niet in meer opgaven voor de provincie en dan kan het verbazing wekken dat de huidige capaciteit en/of de vrijgekomen capaciteit op bepaalde thema's niet in staat is de benodigde capaciteit op te vangen. De structurele capaciteit lijkt zo maar gering te dalen in vergelijking met de tijdelijke inhuur, waardoor er in totaal juist meer fte's lijken te komen. Zeker in deze tijd moet de provincie letten op de kosten en niet hetzelfde doen met meer inleenkosten.

Al met al wensen wij Gedeputeerde Staten veel en nog meer gezond verstand. Onze kritiek is opbouwend van aard. Pak het op, zorg ervoor dat ook deze veelbewogen tijden tot meer positieve resultaten voeren, hou elkaar vast en zorg dat Brabant ook na de corona en coronamaatregelen nog steeds de mooiste provincie blijft.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Deryckere van het CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter, en welkom in onze Staten, nogmaals, aan de nieuwe commissaris.

Het CDA gaat graag akkoord met het vaststellen van deze bestuursrapportage en met de vijf genoemde voorstellen die voortvloeien uit het bestuursakkoord. We zien al met al dat het nieuwe college voortvarend aan de slag is gegaan met de opgave die is gesteld, onder andere op het gebied van cultuur, wonen en mobiliteit. Maar 2020 staat natuurlijk vooral in het teken van corona. Het is niet voor niets dat we hier nu digitaal met elkaar vergaderen in plaats van samen in de Statenzaal, zoals het hoort. De samenleving heeft te maken met een gezondheids crisis zonder weerga en dat heeft ook effecten voor onze provinciale middelen en taken. Toch zien we dat 80 procent van de doelstellingen wordt gehaald, een voorlopig resultaat, waar we volgens het CDA, gezien de omstandigheden, trots op mogen zijn. We hopen echter dat bijvoorbeeld investeringen die al zijn gedaan de afgelopen jaren, bijvoorbeeld voor de Vuelta, wel ook ooit worden terugbetaald en dat de Vuelta over een aantal jaren wel naar Nederland en Brabant kan komen. Positief bij-effect van dit alles is een toename van de knelpuntenbuffer, iets wat we ongetwijfeld nog nodig gaan hebben de komende jaren, gezien de enorme uitdagingen waar we voor staan.

Bovenal wil het CDA vandaag een zorg delen. Want incidentele en structurele middelen lopen in onze provinciale begroting nogal eens door elkaar, en dat eigenlijk al jarenlang. Sommige in aard structurele taken worden zelfs gefinancierd met incidenteel geld en dat is soms ook het geval in het organisatiekostenbudget, waar mijn vorige collega het ook over had – een erfenis uit een letterlijk rijk Essentverleden. Het is wat ons betreft nodig om goed na te denken hoe we structurele en incidentele middelen scheiden en structurele taken, inclusief de capaciteit die daarbij hoort, dekken met structureel geld. Anders dreigt de komende jaren dat financiële redenen ons dwingen te stoppen met een voor Brabant belangrijke structurele taak. Graag een reactie daarop van het college.

Ik dank de voorzitter voor het woord. Dit waren mijn vragen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Everling van de SP.

De heer **Everling** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Om mijn spreektijd een beetje overzichtelijk te houden, heb ik het opgedeeld in twee blokjes: "Beste jongens en meisjes, wat zijn wij hier nu vandaag aan het doen?" en het tweede blokje ook nog even wat inhoud.

Om met blokje 1 te starten: even een kleine reflectie op wat we hier doen. Ik schrok al even toen ik de aangevraagde spreektijden zag bij dit onderwerp. Het is een trend die we al langer zien: steeds langere spreektijden bij de bestuursrapportage. Ik heb steeds meer het idee dat we een nieuwe begrotingsbehandeling aan het organiseren zijn en ja, daar ben ik ook nu weer een beetje bang voor. Ik hoop aan het einde van dit agendapunt hierin zeker geen gelijk te hebben gekregen. Even om hiermee te beginnen. Nu naar de inhoud. Wij beoordelen een bestuursrapportage altijd op basis van wat het is: een tussentijdse afwijkingenrapportage, vaak op basis van eerder genomen besluiten of autonome ontwikkelingen, soms ook met wat nieuwe voorstellen, waar je echt wel een politiek punt van kunt maken. Dat laatste wil ik nu doen. Er is namelijk vier miljoen over in het OV, een meevaller, tussen aanhalingstekens, want de oorzaak is uiteraard treurig: de coronacrisis. Het is gebruikelijk om meevallers terug te laten vloeien naar de algemene middelen. Nu wordt ervoor gekozen, en toestemming van ons als PS voor gevraagd, om dit te verdelen over 2022 en 2023. In het voorstel wordt gesproken over mogelijke toekomstige kosten bij het inrichten van nieuwe concessievormen. In de burap zelf wordt gesproken over frictiekosten. Ik ben misschien maar een simpele volksvertegenwoordiger, maar kan de gedeputeerde toelichten wat hij daar exact mee bedoelt? En bovendien: moeten PS hier niet eerst iets van kunnen vinden in plaats van het zo in onze schoot geworpen te krijgen?

Dank je wel, voorzitter. Hier wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Logister van D66.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. D66 gaat kort in op de voorliggende bestuursrapportage. Wij sluiten ons ook aan bij de woorden van de SP voor wat betreft de uitvoerige behandeling van de bestuursrapportage en hopen dat dat niet het geval is. Een voortgangsrapportage is natuurlijk ook gekleurd door de coronacrisis. Voorgangers zeiden het al. We zien een grote invloed op de behaalde doelstellingen en de financiën en bovenal voor onze samenleving. En we slaan er ons samen doorheen; dat wil ik ook even gezegd hebben.

Een paar opmerkingen vanuit de fractie van D66 ten aanzien van blijfklimaat, energie en sourcing.

Blijfklimaat. Het blijft raar: spreken we in actieplan Arbeidsmarkt en economische visie over een goed blijfklimaat, hier zetten we een streep door een belangrijke indicator. U schrijft het al: in het bestuursakkoord is hiervoor niet gekozen. U kiest voor een integraal kader vrijetijd, cultuur en sport en we zullen zien of hier dan de doelstelling "een aantrekkelijk Brabant" z'n weg kan vinden en cultuur de juiste aandacht krijgt die het verdient. Graag uw reactie hierop.

Ook voor wat betreft de energie zal het u niet verbazen dat wij even inzoomen. De indicatoren staan weliswaar op groen, maar de komende jaren zullen we echt de schouders onder energietransitie moeten zetten. Hernieuwbare energie is de richting die we hebben aangegeven en ik neem aan dat die richting wordt voortgezet, ondanks een herijking die wordt aangekondigd, en dat bij andere opties in onderzoek ook de vraag wordt gesteld naar haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak.

Voorzitter, dan kom ik tot het derde punt, en dat is sourcing. Voor wat betreft de IT-sourcing is de keuze gemaakt dit door een dienstverlener te laten uitvoeren. Nou, kwalitatief kan D66 die redenering volgen. Wat D66 wel bevreemdt zijn de financiële overwegingen die in dit voorstel staan. De inschatting van het college is dat deze sourcingsoperatie budget-neutraal kan plaatsvinden. Begrijpen wij dat goed? Is het college ervan op de hoogte dat veel sourcingsoperaties juist een ander beeld geven, namelijk een plus op het budget? Graag een reactie hierop.

Voorzitter, dat was de eerste termijn van D66. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van der Linden van GroenLinks.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. In juli bespraken we de eerste bestuursrapportage van dit jaar. Nu, vier maanden later, is het een wereld van verschil. Er zijn extra maatregelen om de gezondheid van onze bevolking te waarborgen. Dat dit ook het besturen van de provincie niet gemakkelijker maakt, snapt de fractie van GroenLinks. Dat daardoor doelstellingen, zoals het maandelijks uitreiken van de Agrofoodpluim, niet zijn gelukt, is dan ook meer dan begrijpelijk. Toch kan deze crisis niet een excuus zijn voor alle doelstellingen waar we op achterlopen en zeker niet voor het gebrek aan huidige cijfers met betrekking tot de luchtkwaliteit in onze provincie. De fractie van GroenLinks is zeer ontstemd over het feit dat het college vandaag een themabijeenkomst met Provinciale Staten heeft gehouden, zonder dat de rapportage Luchtkwaliteit 2019 aan ons is verstrekt. We hebben dus geen idee hoe onze luchtkwaliteit zich in de afgelopen twee jaar heeft ontwikkeld. Sowieso echt een gemiste kans dat het onderwerp gezondheid nu pas opgepakt gaat worden en dat het nog allesbehalve concreet is, zeker gezien de huidige situatie, waar Brabant extra hard getroffen wordt door corona tijdens de eerste golf, maar ook gezien het feit dat bijvoorbeeld longkanker vaker voorkomt in Brabant. Dit onderwerp had veel eerder opgepakt moeten worden in plaats van het budget voor gezondheid door te schuiven naar 2021.

De laatste cijfers over luchtkwaliteit zijn over 2018 en deze tonen een negatieve tendens. De fijnstofconcentraties waren toegenomen, op de nodige locaties nabij veehouderijen waren overschrijdingen, alsook in de binnenstad van Eindhoven. Er is veel onrust onder de Brabanders over het hoge aantal zieken en overledenen aan corona in Noordoost-Brabant, zonder dat er duidelijke afwijkingen in de populatie in gedrag ten opzichte van de rest van Zuid-Nederland zichtbaar zijn. Hoe zit het met de luchtkwaliteit? Nog steeds wordt er in Noordoost-Brabant en in andere delen van deze provincie niet daadwerkelijk gemeten.

Wanneer kunnen we de Statenmededeling dan eindelijk wel tegemoetzien? Zonder dergelijke data en updates wordt het heel lastig voor ons om te geloven dat dit college van plan is om de gezondheid van de Brabanders serieus te nemen in haar beleid.

Dan de warme sanering. U spreekt over veel plannen voor herbestemming van deelnemers aan de warme sanering varkenshouderij en van nertshouders. Onze fractie vroeg een overzicht van deze plannen en u kon ons werkelijk niets concreets vertellen. Ten eerste: waarom rapporteert u erover in de burap, als wij niet mogen weten wat de plannen zijn? En ten tweede: kunt u toezeggen dat wij een overzicht van die plannen krijgen zodra deze wel concreet zijn?

Daarnaast vindt GroenLinks de 0,7 miljoen euro voor grondaankopen natuurinclusieve landbouw echt veel te weinig. De grondprijs is momenteel 64.000 euro per hectare. Dus van het bedrag kunnen we nauwelijks elf hectaren realiseren, laat staan inrichten, en dat terwijl we als Nederland, en zeker als Brabant, enorm achterlopen in het biologisch areaal, wat eigenlijk de enige écht natuurinclusieve manier is. Zo gaan we die schamele 2 procent echt niet opplussen. Gezien de vele honderden hectaren aan robuuste natuur die we moeten realiseren, is dit natuurlijk echt een lachertje.

Wat betreft het voorstel 'Onderzoek bestuurlijke samenwerking brand Deurnesche Peel', daar kan de fractie van GroenLinks mee instemmen. Wel zouden wij te zijner tijd graag het onderzoek toegestuurd krijgen. Graag een toezegging.

GroenLinks is blij dat het effect van de bijstelling van de subsidiepercentages naar 75 procent voor droge gemeentelijke ecologische verbindingzones duidelijk waarneembaar is en dat er overeenkomsten zijn gesloten over versnelling van het NNB, getekend met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap en de Waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Inmiddels hebben de zes manifestpartners een start gemaakt met het uitvoeren van de gemaakte afspraken in het kader van de Meerjarenaanpak NNB. Wel vraagt GroenLinks zich af wat hier nu verder mee gaat gebeuren. Graag een reactie.

Wat betreft het voorstel over de ontsnipperingsmaatregelen is GroenLinks niet blij dat de helft, oftewel 2,5 miljoen euro, uit de reserve Natuur- en landschapsbeleid komt. GroenLinks zal bij de begroting met een voorstel komen om dit in de toekomst op een andere manier op te pakken.

GroenLinks is niet blij met de beantwoording over de schone lucht. Waar wordt gezegd dat het Schone Lucht Akkoord wordt betrokken bij elke afweging, is wat ons betreft niet voldoende. Suggestie van GroenLinks is om altijd, bij elke nieuwe ontwikkeling in de provincie, van bijvoorbeeld de aanleg van een weg of bedrijventerrein, aan te geven hoe het zich verhoudt tot het Schone Lucht Akkoord.

Ook willen we wat aandacht voor de huidige geluidbelasting. Geluidbelasting door wegverkeer is zeer hoog in Brabant. Te hoge geluidbelasting heeft schadelijke effecten op bijvoorbeeld de gezondheid. Dit college heeft de ambitie om meer asfalt aan te leggen, maar bij alle provinciale wegen zijn overschrijdingen van deze waarden. Hoe worden de WHO-waarden meegenomen bij deze projecten? Welke vereisten worden gesteld om de geluidsimpact te beperken? Worden geluidswallen en stil asfalt verplicht?

Dan wonen. De noodzaak tot versnelling en uitbreiding van woningbouw is benoemd. Het is goed dat hier stappen in worden gemaakt. Ook is het goed om te zien dat men vanuit het vooronderzoek gebiedsontwikkeling blijfklimaat de kennis vanuit West-Brabant meeneemt, maar trekt men deze kennis ook door naar Oost-Brabant binnen de portefeuille wonen, of economie? Graag een reactie.

Veel bedrijven hebben het momenteel zwaar. Dit is ook te zien door het aantal aanvragen voor overbruggingskrediet. In de antwoorden op technische vragen wordt geschreven dat het niet mogelijk is om aan te geven welke bedrijven specifiek steun hebben ontvangen vanwege bedrijfsgevoelige informatie. Dat lijkt GroenLinks de omgekeerde wereld. Immers komt dit geld van de Brabantse bevolking en zij hebben recht om te weten wat er met hun belastinggeld gebeurt. GroenLinks zou alsnog deze informatie willen krijgen, net zoals het UWV keurig de lijst heeft gepubliceerd van Nederlandse bedrijven die van de NOW-regeling gebruik hebben gemaakt. Kan het college dit toezeggen?

Voorzitter, mijn laatste punt. GroenLinks is niet happy met het voorstel om middelen te reserveren voor de transitie gedeelde mobiliteit. GroenLinks vindt het ongepast om de financiële meevaller voor de provinciekas, wat gelijk een financiële tegenvaller is voor de vervoerders in Brabant, in crisistijd te gaan reserveren voor na de crisis, zeker wanneer je hoort hoe moeilijk de vervoerders het momenteel hebben om de busritten kostendekkend te krijgen. Daar komt nog bij dat vele andere instellingen momenteel door de crisis omvallen. Het geldt dat de provincie bespaart in de crisis moet wat GroenLinks betreft ook uitgegeven worden in dezelfde crisis. Daarnaast vraagt GroenLinks zich af wat er is gebeurd met het principe 'eerst beleid en dan geld'. Daarom dient GroenLinks samen met SP en ChristenUnie-SGP een amendement in om deze middelen terug te laten vloeien naar de algemene reserve, zodat we er bij de begrotingsbehandeling een goede bestemming voor kunnen vinden.

Voorzitter, ik zal de rest bewaren voor mijn tweede termijn.

Amendement A34-2020: Reservering middelen gedeelde mobiliteit

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Ontwerpbesluit 72/20 B bij de Bestuursrapportage II-2020;

besluiten:

de tekstpassage '1.c Middelen reserveren voor transitie gedeelde mobiliteit'

te schrappen en te wijzigen in:

'1.c De middelen die vrijvallen vanuit de (door de coronacrisis) lagere exploitatie-uitgaven voor de reguliere OV-concessies te laten terugvloeien naar de algemene reserve';

en gaan over tot de orde van de dag."

Jade van der Linden, GroenLinks

Maarten Everling, SP

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank je wel, voorzitter.

Voorzitter. De burap is de verantwoording van het college van Gedeputeerde Staten over de eerste zeven maanden 2020 en blikkt vooruit op de verwachtingen voor het resterende deel van het jaar. Zoals het voorstel het formuleert: wij rapporteren over de voortgang 2020, op basis waarvan uw Staten waar nodig kunnen bijsturen. Alleszins logisch om dus degelijk te kunnen debatteren en eventuele begrotingswijzigingen en de mogelijkheid om zaken kritisch te beschouwen fatsoenlijk te kunnen bespreken en dit niet als een technisch niemendalletje af te doen.

Wat betreft de wijze van vergaderen sluit de PVV zich ook aan bij de spreker van Forum voor Democratie. Wij kunnen gewoon bij elkaar komen.

Voorzitter. Sinds mei hebben wij een nieuw college. De PVV sprak bij burap-I de wens uit om bij burap-II een daadwerkelijke trendbreuk terug te willen zien, namelijk breken met het rampenbeleid van het vorige college en focus op de provinciale kerntaken. In dat kader is het slecht nieuws voor de Brabanders dat het college meldt dat de voortgang van het programma energie op koers ligt. Geen burger heeft ooit de documenten van bijvoorbeeld de klimaattafels ongecensureerd mogen inzien, geen burger heeft ooit een bijeenkomst van een klimaattafel openbaar kunnen bijwonen, geen burger heeft zich ooit in een referendum mogen uitspreken over RES'en en het rampzalige klimaatmarxisme dat over hen wordt uitgestort. Maar trots meldt het college dat de voortgang op koers ligt. Voorzitter, waarom continueert het college het beleid terwijl een van de pijlers van het huidige bestuursakkoord draagvlak is? Waarom zet het college dit programma niet onmiddellijk stop in de huidige vorm?

De ombuiging naar initiatief op het gebied van kernenergie, bij voorkeur inclusief thorium, is wat de PVV betreft essentieel om energie betaalbaar te gaan maken. Daarom wat ons betreft ook de aanmoediging aan GS om hierop in te zetten, en alle initiatieven rond zon en wind stop te zetten.

Over draagvlak gesproken: wanneer komt het college met een referendumverordening?

Voorzitter. Ook is duidelijk dat het college keer op keer geen antwoord weet te geven op de vraag wat alle miljoenen, zelfs alle miljarden die er in de energietransitie en in die klimaatplannen worden gestopt, inclusief de investeringen die van burgers nog additioneel worden gevraagd, nou precies aan temperatuurverschil gaan uitmaken.

Een thema waarbij het college ook maar geen antwoorden op feitelijke vragen geeft en zelfs PS op een schandalige manier met ontwijkende antwoorden opzadelt, is biodiversiteit. Het biodiversiteitsbeleid van deze provincie is op drijfzand gebaseerd. Tegelijkertijd wordt vol ingezet op de bouw van zonneweides die onze landbouwgrond aantast, met zelfs risico's op permanente milieuschade, en windturbines die dagelijks vleermuizen en vogels verpulveren en daarbij ook nog eens het landschap vreselijk aantasten.

Volgens het nieuwe bestuursakkoord wordt een nieuw integraal beleidskader voor vrijetijd, cultuur en sport opgesteld. Daarmee komt het beleidsthema Samenleving te vervallen, waar ook het Brabant Outcomes Fund onder valt. Het is dan ook niet te begrijpen dat GS nu werkt aan een tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund. De projecten van dit fonds, zoals projecten rondom integratie en participatie van vluchtelingen en statushouders, zijn sowieso geen provinciale kerntaken en daarbij is het ongewenst om met een tweede ronde te starten terwijl het thema Samenleving verdwijnt uit het provinciale takenpakket.

Voorzitter, de PVV vraagt zich af wanneer het nieuwe bestuursakkoord in werking treedt, want wij krijgen echt zelf de indruk dat er geen millimeter beleid veranderd is tot nu toe.

Voorzitter. De PVV wil een aantal moties en een amendement indienen. Het betreft de motie Spitsstrook op huidig asfalt A50 en A58, de motie N279 Zuid naar 2x2 rijbanen en betrekken Noord-Oostcorridor bij oplossingen bereikbaarheid Brainport, de motie Maak kosten en baten RES inzichtelijk in euro per vermeden graad opwarming, de motie Maak subsidiekosten energietransitie openbaar, de motie Vangrails langs N65, die dienen wij samen met de Partij voor de Dieren in, de motie Maak kosten RES inzichtelijk en het amendement Stoppen met Brabant Outcomes Fund.

Voorzitter, tot zover de eerste termijn van de PVV.

Amendement A35-2020: Stoppen met Brabant Outcomes Fund

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020, ter bespreking van ontwerpbesluit 72/20 B; besluiten aan het ontwerpbesluit toe te voegen:

'6. De verkenning voor de tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund stop te zetten'; en gaan over tot de orde van de dag."

Alexander van Hattem, PVV

Patricia van der Kammen, PVV.

Motie M140-2020: Vangrails langs N65

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020; constaterende:

- dat de N65 een prachtige laanstructuur heeft;
- dat de bomen her en der gevaarlijk dicht bij de rijbaan staan; overwegende
- dat het kappen van de prachtige bomen absoluut onwenselijk is;

- dat de veiligheid op fraaie en relatief eenvoudige wijze aanzienlijk verbeterd kan worden; verzoeken het college
 - onderzoek te doen om langs rijbanen van de N65, zowel de om te bouwen als de rest van deze weg, (bij voorkeur met hout beklede) vangrails te plaatsen waar dit de veiligheid verbetert en hiertoe in overleg te gaan met het Rijk en gemeenten; en gaan over tot de orde van de dag.”
- Harry van den Berg, PVV
Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

Motie M141-2020: Maak kosten en baten RES inzichtelijk in euro per vermeden graad opwarming
"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;
behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende:

- dat het onduidelijk is wat de concept-RES plannen aan subsidies en andere kosten vergen en wat de opbrengsten zijn;
 - dat het RES-programma er met name toe dient om de temperatuurstijging op aarde te beperken; overwegende
 - dat de belastingbetaler en de volksvertegenwoordiging recht heeft op zicht op kosten en baten;
 - dat het juiste instrument hiervoor is 'miljard euro per graad Celsius vermeden opwarming'; verzoeken het college
 - de RES- en andere broeikasgasemissiereducerende plannen standaard te voorzien van een berekening met daarin de kosten in euro per vermeden graad Celsius; en gaan over tot de orde van de dag.”
- Harry van den Berg, PVV.

Motie M142-2020: Spitsstrook op huidig asfalt A50 en A58
"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;
behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende:

- dat bij het opveren van de economie de files in Brabant snel terug zullen keren;
- dat files en herhaaldelijk optrekken en remmen slecht zijn voor economie, welzijn en milieu;
- dat beperkingen als gevolg van onder andere stikstofregels projecten bemoeilijken; overwegende
- dat nu het tijdelijk relatief rustig is op de wegen, dit hét moment is om deze met zo gering mogelijke overlast op te knappen of uit te bouwen;
- dat er zonder het veroorzaken van nieuwe bottlenecks, in afwachting van een definitieve oplossing op het bestaande asfalt spitsstroken aangelegd kunnen worden op de A50 Paalgraven-Bankhoef en de A58 Goirle-St. Annabosch, waarbij slechts enkele pechhavens aan het huidige asfalt hoeven te worden toegevoegd;
- dat het door slechts toegevoegde markering het als 'test' mogelijk regelarm versneld geregeld kan worden, waarbij deze test goed inzicht kan geven in de effecten van verbreding van genoemde trajecten en in geval van (zeer) negatieve effecten het project snel weer ingetrokken kan worden; verzoeken het college
- bij het Rijk te informeren naar en bij de MIRT te lobbyen voor het met spoed kijken naar de mogelijkheden voor het invoeren van spitsstroken op bestaand asfalt - eventueel als regelarme 'test'

om effecten op doorstroming, milieu en geluidshinder te bepalen - in afwachting van een definitieve oplossing op de A50 Paalgraven-Bankhoef en A58 Goirle-St. Annabosch;
en gaan over tot de orde van de dag.”
Harry van den Berg, PVV.

Motie M143-2020: Maak kosten RES inzichtelijk

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;
behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende:

- dat het onduidelijk is wat de concept-RES plannen aan subsidies en andere kosten vergen;
overwegende
- dat de belastingbetaler en de volksvertegenwoordiging recht heeft op zicht op kosten en baten, ook al is er nog veel onduidelijkheid en hangt veel af van nader te bepalen keuzes;

verzoeken het college

- onderzoek te doen (eventueel in samenwerking met de RES-sen en het Rijk) naar de investerings-, subsidie- en inpassingskosten van alle voorstellen uit de 4 Brabantse RES-sen;
 - waar mogelijk exact, waar nodig geschat;
 - bij voorkeur uitgesplitst in
 - - duurzame opwek,
 - - gebouwde omgeving incl. isolatie en warmte,
 - - industrie
 - - transport
 - en deze het liefst ruim voor de definitieve vaststelling van de RES-sen te delen met Provinciale Staten;
- en gaan over tot de orde van de dag.”

Harry van den Berg, PVV.

Motie M144-2020: Maak subsidiekosten energietransitie openbaar

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;
behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende:

- dat grootschalige biomassa-, zonne- en windenergieprojecten mogelijk gemaakt worden door subsidies uit de SDE (+e n++) middelen, welke worden opgebracht door de belastingbetaler;
- dat de belastingbetaler vaak niet op de hoogte is van de subsidies die aan de energietransitie wordt besteed;

overwegende dat

- transparant zijn over de kosten van de energietransitie en wie de opbrengsten ontvangt niet meer dan logisch is;

verzoeken het college

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om bij elk SDE (+/++)-gesubsidieerd project de maximaal toegekende subsidie, de subsidieontvanger en eventueel de totale aansluitkosten op het netwerk direct bij het project op borden te plaatsen, die vanaf de openbare weg goed zichtbaar en leesbaar zijn;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Harry van den Berg, PVV.

Motie M145-2020: N279 Zuid naar 2x2 rijbanen en betrekken Noord-Oostcorridor bij oplossingen bereikbaarheid Brainport

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

constaterende:

- dat bij het opveren van de economie de files in Brabant snel terug zullen keren;
- dat files en herhaaldelijk optrekken en remmen slecht zijn voor economie, welzijn en milieu;
- het hoofdwegennet bij Eindhoven geen afdoende bypass heeft in geval van incidenten;
- dat bij Eindhoven en Helmond 'het wiel al lang geleden is uitgevonden': De Ruit;

overwegende

- dat nu het tijdelijk relatief rustig is op de wegen, dit hét moment is om deze met zo gering mogelijke overlast op te knappen of uit te bouwen;

verzoeken het college

- het proces om de N279 tussen Asten en Beek en Donk te verdubbelen naar 2x2 rijstroken zodanig in gang te zetten dat dit de aanleg / ombouw zoals die tot nu toe gepland is niet vertraagt;
- de Noord-Oostcorridor nadrukkelijk mee te nemen in de oplossingsmogelijkheden voor de verkeersproblematiek rond Eindhoven en Helmond;

en gaan over tot de orde van de dag."

Harry van den Berg, PVV.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Dan geef ik nu het woord aan de heer Smeulders van de Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank je wel, voorzitter, en welkom in onze Statenvergadering! Ik moet u al meteen gelijk geven, en meneer Everling overigens ook, want dit is een bestuursrapportage en geen algemene beschouwing. Daarom ook een korte bijdrage van onze zijde.

In de eerste burap, voor de zomer, waren eigenlijk nog geen effecten van de Covid-uitbraak verwerkt en ook nog nauwelijks uitwerkingen van het nieuwe bestuursakkoord opgenomen. We zien hier nu wel beide in deze tweede burap. Overigens over de Covid-crisis is dat toch nog wel een beetje dun, hè? Ik bedoel: alle doelen worden bijna gehaald en of dat materieel ook zo is, betwijfel ik een beetje, maar bij de jaarrekening zullen we daar meer over horen. Dat laat ik hier nu maar even liggen.

Als het gaat om de uitvoering van het bestuursakkoord kun je zonder twijfel zeggen dat de twee VVD-gedeputeerden, die een voorsprong hadden, hard aan het werk zijn, extra middelen verwerkt, doen ook een fors beroep op het organisatiekostenbudget, 138,4 fte extra in de periode '20 tot en met '23. Martijn en Christophe hebben zich goed omringd! Wil krijgt volgend jaar nog een jaartje 10,5 fte voor sport en samenleving en daarna niks meer, en de rest van de gedeputeerden hebben geen extra vraag. Dit is een beetje symbolisch voor hoe wij tot nu toe een beetje tegen het college aankijken. Er moet wel wat gaan gebeuren. Brabant heeft behoefte aan een slagkrachtig college. En ik weet wel: die twee VVD'ers hadden een voorsprong van een jaar, maar tegen de rest zeg ik wel: ga aan de slag. Er moet meer vaart in komen.

Dan nog drie inhoudelijke punten, voorzitter. Allereerst: mevrouw Van der Linden zei iets over luchtkwaliteit en daar wil ik bij aansluiten. Het is een sluipmoordenaar. Er is een kpi opgenomen in de P&C-cyclus die een beetje simplistisch is: "We moeten het NSL tekenen". Ja, dat hebben we gedaan en dan zijn we klaar. Dan moeten we wel in operationele met inhoudelijke maatregelen. Dus ik wil de gedeputeerde – ik weet even niet wie daar over gaat in GS – vragen om daarop in te gaan in de beantwoording. Wat gaan we nou precies doen om de luchtkwaliteit te verbeteren? Je kunt zeggen "dat moet overal in verwerkt worden", maar wat gaan we dan doen en hoe gaan we dat monitoren? Met deze kpi gaat het in ieder geval niet lukken, want die hebben we al gehad. Dat is het eerste punt.

Twee, richting GS en collega's. De EVZ-realiseatie blijft nog steeds achter, ondanks dat de subsidie verhoogd is van 50 naar 75 procent. Er wordt wel geconstateerd dat het wel beter gaat nu de subsidie hoger is. Onze vraag is: zou het een optie kunnen zijn – het is geheel opiniërend, dus ik wil vragen hoe het college daartegen aankijkt – om de subsidie naar 100 procent te verhogen voor de EVZ's en misschien wat minder NNB-natuur te realiseren, omdat die EVZ's misschien nog wel belangrijker zijn, en of dat resultaat zou kunnen boeken? Wij zijn wel benieuwd hoe het college daartegen aankijkt.

Het laatste punt, voorzitter. Aan de OV-exploitatie wordt minder uitgegeven, minder reizigers, dat is ook wel logisch. Er wordt aangekondigd dat vanaf medio '21 een maatregelenpakket wordt afgesproken om structureel gezonde concessies te krijgen. Nou, aan de ene kant begrijp ik dat, want als er minder mensen reizen moet je daar structureel iets mee. Aan de andere kant maak ik me zorgen om de bereikbaarheid van met name het platteland in Brabant. De vraag aan de gedeputeerde is concreet: is hij het ermee eens dat we moeten zorgen dat ondanks dat er minder reizigers zijn het dekkingsniveau van het OV in Brabant wel op orde blijft?

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Spooren van 50PLUS.

De heer **Spooren** (50PLUS): Ja, dank je wel, voorzitter. In het voortraject naar deze vergadering, en zojuist, is door de partijen al veel gezegd, gevraagd en geschreven over deze bestuursrapportage. Wij hebben hierop dan ook niet direct aanvullingen, maar op één punt willen wij toch een lans breken voor de kwetsbaren in onze provincie. De bestuursrapportage refereert meerdere keren aan de heersende Covid 19-pandemie. Dit jaar is dramatisch gestart en het ziet ernaar uit dat dit jaar nog dramatischer eindigt. Mijn ambitie was en is het om via de politiek op te komen voor de kwetsbaren in onze maatschappij en dezen een stem te geven. Daarom roep ik de Staten, gedeputeerden en de commissaris op om te stoppen met het kijven, vliegen afvangen, twijfel aan rapportages te uiten en over en weer verwijten te maken. Laten we vanaf vandaag schouder aan schouder staan en ons sterk maken voor die mensen die het meest te lijden hebben onder de pandemie. Laten we snel samen plannen maken hoe we een goede zorg in de breedste zin des woords kunnen organiseren, zoals bijvoorbeeld zorgen dat de mensen niet eenzaam achterblijven, niet eenzaam sterven, mensen hun boodschappen krijgen en goed geïnformeerd blijven. En laten we er vooral ook voor uitkijken hoe we straks de nazorg voor deze mensen vorm kunnen geven. Samen met vele hulp- en zorgorganisaties hebben we voldoende creativiteit en kennis om te zorgen dat we op korte termijn plannen hebben om er te zijn voor de kwetsbaren in onze provincie als PS. Geld, handjes, goede wil is er voldoende als wij de bestuursrapportage goed lezen. Ik vraag dan ook aan het college deze handschoenen samen met PS op te pakken. Mogelijk kunnen we daarmee ook andere provincies inspireren. Het houdt namelijk niet op bij de provinciegrens.

Voorzitter. De bestuursrapportage kijkt terug in de tijd. Ik wil vandaag vooruitkijken en oproepen de helpende hand te bieden aan de kwetsbaren, jong, oud, ziek of gezond. Zo kunnen we op weg naar de feestdagen en de jaarwisseling helpen het leed van wat Covid heet een beetje te verzachten en het leven de moeite waard maken, ook voor deze mensen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Vlasveld van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter.

'We willen dat Nederland minder afhankelijk in de wereld staat, zodat we zelf controle hebben over onze veiligheid, onze medicijnen, onze technologie en onze emissie.' Deze woorden sprak VVD'er Klaas Dijkhoff tijdens de afgelopen algemene politieke beschouwingen. Covid-19 heeft ons pijnlijk gewezen op de nadelen

van onze afhankelijkheid van internationale handel. Onze goederen vinden hun weg niet meer naar het buitenland en het importeren van voor ons nodige spullen blijft achter. Het is daarom ook onverstandig om een grote economische focus op het buitenland te leggen. We doen er om heel veel redenen goed aan om ons te richten op de eigen provincie, op onze lokale economie, ons voedsel, onze natuur. Het wereldwijde gesleep met grondstoffen en goederen is funest voor de CO₂-reductiedoelen die we onszelf hebben gesteld. De uitstoot van verkeer en vervoer, dus ook vrachtverkeer, is in Brabant sinds 1990 met bijna de helft toegenomen. De te behalen 50 procent reductie ten opzichte van 1990 is in de praktijk dus bijna 70 procent, en dat terwijl de EU die CO₂-reductiedoelen verder wil verhogen. En we hebben nog maar negen jaar om ze te behalen. Laten we ons, in plaats van onze internationale handel, eerst richten op alles wat we binnen de provincie hebben, want we hebben al te veel stikstofuitstoot, te veel energieverbruik en te weinig ruimte. Laten we de oplossing dichterbij huis zoeken. Er is niets wat we niet zelf kunnen voortbrengen, want wij zijn een innovatieve en creatieve provincie. Wij dienen daarom een amendement in om te stoppen met het actief lokken van meer bedrijven naar Brabant. Het schrappen van ruim 1 miljoen euro voor internationalisering en branding levert daarbij ook winst op in het licht van de dreigende begrotingstekorten. Beschouw dit als een uitgestoken hand van onze fractie.

Voorzitter. De afgelopen twee vrijdagen bespraken we in de themabijeenkomsten de logistieke dozen. Samen met GroenLinks stelden wij voor een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren waarmee onder andere de effecten van de verdozing op leefbaarheid, het landschap en de natuur inzichtelijk gemaakt worden, dit vanuit een in PS breed gedragen gevoel dat we als provincie te weinig regie hebben op deze ontwikkelingen, die wel veel invloed hebben op onze provinciale belangen. Ondanks de in de themacommissie uitgesproken steun van een meerderheid van de fracties kwam dit onderzoek er niet. Daarom dienen wij nu, zoals aangekondigd, dit verzoek als een motie in.

Dan, voorzitter: in het kader van een innovatieve, concurrerende en lokale economie willen we graag aandacht vragen voor de eiwittransitie. Dit college lijkt het belang van deze Tesla van de agrifood langzaam te erkennen, maar de inzet is nog steeds minimaal, terwijl hier een uitgesproken kans ligt om boeren en burgers te verbinden én om Brabantse boeren een toekomstperspectief te bieden. Kunnen we hierop een stevige inzet verwachten, onder andere vanuit het economisch programma?

Bij de behandeling van de burap-I vroegen we de gedeputeerde prestatie-indicatoren te bepalen voor het uitvoeringsprogramma eiwittransitie. De gedeputeerde zou ernaar kijken. We zijn benieuwd wat de stand van zaken hiervan is. Graag een reactie.

Mijn volgende punt. Terwijl de menselijke populatie steeds verder groeit, is het met andere soorten op deze aarde minder goed gesteld. De Vogelbescherming heeft 2020 uitgeroepen tot het Jaar van de wilde eend, omdat de populatie sterk afneemt. De staat van instandhouding is ongunstig tot zeer ongunstig. Iedereen begrijpt dat de jacht op deze dieren allerminst bijdraagt aan een gezonde populatiestand, anders hadden we nu dit probleem niet gehad. Wij dienen daarom een motie in waarmee we als PS uitspreken dat de wilde eend niet langer vrij bejaagbaar zou moeten zijn en waarmee we GS opdragen het Rijk te verzoeken deze soort van de landelijke lijst met vrij bejaagbare soorten te halen. Daarnaast willen wij via GS de FBE verzoeken om jagers op te roepen de wilde eend in Brabant niet meer te bejagen.

Voorzitter. Zoals ik in mijn inleiding aangaf, moeten we meer investeren in onze provincie, zeker als het gaat om onze natuur.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Mevrouw Vlasveld, de PvdA-fractie is het echt volledig met u eens als het gaat over het bejagen van de wilde eend. Daar gaat mijn vraag dan ook niet over. Mijn vraag is eigenlijk meer hoe u uw motie om dat te stoppen, hoe u dat aan de burap koppelt. Want volgens mij staat daar niks over in, dus ik vraag me heel erg af of deze motie aan de orde is vandaag.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dat is een hele goeie vraag. Ik vind wel dat die aan de orde komt, omdat wij ook, ondanks dat het hier om het verleden gaat, een stip op de horizon zetten.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, maar feitelijk zegt u daarmee dat alles wat u in de toekomst nog ooit wilt regelen voor Brabant aan de orde is bij de burap en volgens mij kan dat niet zo zijn. Zou het dan niet mooi zijn om deze motie bij de begrotingsbehandeling in te dienen? En dan wil ik u beloven dat ik hem samen met u indien!

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik ga hem toch nu indienen, omdat ik het nu een urgent probleem vind en niet wil wachten tot de begroting. Ik hoop desondanks op uw steun voor de wilde eend.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik weet het nog niet. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld, gaat u verder.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

Zoals ik in mijn inleiding aangaf, moeten we meer investeren in onze provincie, zeker als het gaat om onze natuur. Zoals elk jaar, moeten we ook dit jaar weer constateren dat we achterlopen op de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant en daarop te weinig inzet plegen. Wij hebben nog een kleine zeven jaar voor de realisatie klaar moet zijn. Met de aanpak van de Westelijke Langstraat laat de provincie zien dat in relatief korte tijd wel veel resultaten geboekt kunnen worden. We dienen daarom een motie in waarmee we verzoeken om met concrete voorstellen te komen voor de realisatie van het Natuurnetwerk, waar nog 450 miljoen euro voor beschikbaar is.

Om in groene sferen te blijven, voorzitter: de druk op het bestaande Natuurnetwerk neemt steeds verder toe. Daarnaast constateren we dat er een toename is van behoeftes vanuit de Brabander aan recreatieve natuur op loop-en fietsafstand van de woning. Prognoses wijzen op een sterke toename van het aantal inwoners in Brabant en dit college wil die groei faciliteren met een flink aantal extra woningen. Dit zal ook gepaard gaan met extra infrastructuur, supermarkten en andere voorzieningen. Wij stellen daarom voor om het areaal recreatieve natuur gelijke tred te laten houden met de groei aan inwoners en voorzieningen. Het is goed voor de volksgezondheid, het vestigingsklimaat, klimaatadaptatie en noem maar op. Deze investeringen kunnen gedekt worden in de plannen voor woningprojecten, zoals dat ook wordt gedaan met andere voorzieningen. We vragen GS hiertoe via een motie met een voorstel te komen.

Voorzitter. Als we dan toch bezig zijn met lokale investeringen: we moeten het even hebben over de renovatie van de N338 tussen Rucphen en Zundert. Wij willen hier aan de noodrem trekken en dienen hiertoe een motie in. Het doel is om de N338 tussen Rucphen en Zundert veiliger te maken. Maar nu ontstaat een lappendeken van toegestane snelheden die juist zorgt voor gevaarlijke situaties. Ik verwijs hiervoor naar het plaatje dat we als bijlage aan de motie hebben toegevoegd. Volgens onze eigen provinciale richtlijnen is dit ook onwenselijk. We willen graag de snelheid omlaag brengen, zodat dit uniform is.

Mijn volgende punt, voorzitter. Als Partij voor de Dieren vinden wij transparantie van bestuur een groot goed. We maken als provincie gebruik van een breed scala aan adviesorganen en waar we deze financieren vinden we dat daar ook tegenover moet staan dat deze transparant zijn. Ten behoeve van onze controlerende taak vinden wij het niet meer dan terecht dat Statenleden vergaderingen als toehoorder kunnen bijwonen en notulen kunnen opvragen. Volgens ons is dat niet te veel gevraagd. We dienen een motie in om het verlenen

van aanwezigheid bij vergaderingen voor Statenleden en het inzichtelijk maken van notulen als voorwaarde te stellen voor provinciale ondersteuning.

Voorzitter. Tot slot het klapstuk. Bij uw aantreden heeft u van Provinciale Staten een ivoren voorzittershamer ontvangen. Wij kunnen constateren dat een hamer van ivoor geen lokaal product is, naast dat er wat andere bezwaren aan zulk materiaal kleven. Het leek ons daarom wel aardig om u een lokaal en duurzaam alternatief aan te bieden. Ik had het in de Statenzaal willen doen, maar ik moet het nu even zó laten zien. Deze voorzittershamer is gemaakt in Brabant door een Brabantse klompenmaker en hobbyhoutbewerker in ruste. We zien deze houten hamer dan ook als een goed voorbeeld van "Made in Brabant". Een sterk staaltje Brabant branding. Wij zullen ervoor zorgen dat de hamer u coronaproof tegemoet gaat komen.

Dank u wel.

Amendement A36-2020: Geen vingers branden aan branding

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

besluiten

om Continuering aanpak Internationalisering en Branding, à 1,012 miljoen euro, te schrappen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

Motie M146-2020: Recreatieve natuur in gelijke tred met inwoners en behoefte

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

constaterende dat

- het realiseren van robuuste natuur een kerntaak van de provincie is;
- volgens de provinciale bevolkings- en woningbehoefteprognose 2020 het aantal inwoners in Brabant de komende 10 jaar sterk toeneemt;¹
- steeds meer mensen de natuur in Brabant weten te vinden om te recreëren, met name sinds de uitbraak van COVID-19;²
- de druk op Natura 2000-gebieden en het NNB daardoor toeneemt;

overwegende dat

- om de anderhalve meter afstand in het kader van COVID-19 te kunnen waarborgen, er niet alleen meer ruimte nodig is vóór natuur, maar ook in de natuur;
- de toenemende behoefte aan recreatie in de natuur, vertaald moet worden in de aanleg van meer recreatieve natuur in Brabant, los van de beschermde natuur;
- bij exploitatieplannen van woningbouw bijdragen voor posten kunnen worden opgenomen voor o.a. infrastructuur en voorzieningen, en dus ook voor recreatieve natuur;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- bij de begrotingsbehandeling van 2020 met een voorstel te komen voor realisatie van extra recreatieve natuur, waarbij de omvang van het areaal recreatieve natuur in Brabant gelijke tred houdt met het groeiende aantal inwoners in Brabant;

en gaan over tot de orde van de dag."

¹ <https://bevolkingsprognose.brabant.nl/>

² <https://www.bd.n1/brabant/door-corona-is-het-drukker-in-het-bos-en-dat-zorgt-voor-overlast-we-moeten-mensen-laten-zien-hoeveel-schade-het-aanricht~a0a740ld/>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren
Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

Motie M147-2020: Openbaarheid adviesorganen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;
behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende dat

- we als provincie een aantal adviesorganen kennen, die door de provincie worden gefaciliteerd;
- deze adviesorganen met hun adviezen aanzetten tot belangrijke beleidsvoornemens, en soms ook sterke invloed uitoefenen op provinciale belangen en verantwoordelijkheden;
- de vergaderingen van deze adviesorganen, en de notulen hiervan, niet (altijd) openbaar zijn;

overwegende dat

- de beslotenheid van (sommige) adviesorganen tot gevolg heeft dat de uitoefening van hun invloed niet transparant is;
- Statenleden in het kader van hun controlerende taak zicht moeten hebben op de processen in de adviesorganen;
- openbaarheid geen financiële implicaties voor de adviesorganen heeft;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- openbaarheid van de vergaderingen en notulen van Brabantse adviesorganen (ten minste voor Statenleden) voortaan als voorwaarde te stellen voor structurele of incidentele provinciale ondersteuning;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren
Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren
Hagar Roijackers, GroenLinks.

Motie M148-2020: Stop de jacht op de wilde eend

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;
behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;
constaterende dat

- de staat van instandhouding van de Wilde Eend zowel in Noord-Brabant als in Nederland als geheel¹, matig ongunstig is voor broedvogels, en zeer ongunstig is voor niet-broedvogels;
- de aantaltrend van de Wilde Eend sinds 1990 significant negatief is (meer dan 5 procent afname per jaar);²

overwegende dat

- een soort die al jaren een dalende trend laat zien, per definitie geen surpluspopulatie heeft die risicoloos bejaagd kan worden;
- jagers aangeven dat zij de soort helpen door het plaatsen van broedkorven en door predatorbestrijding;
- de predatie door mensen ook moet worden beëindigd en de jacht op wilde eenden dus dient te worden gestopt

spreken uit

- dat de Wilde Eend niet langer vrij bejaagbaar dient te zijn;

dragen Gedeputeerde Staten op

- het Rijk te verzoeken de Wilde Eend van de landelijke lijst met vrij bejaagbare soorten te halen;

- de Faunabeheereenheid (FBE) te verzoeken om jagers op te roepen de jacht op de Wilde Eend te stoppen;
 - de reactie van de FBE hierop terug te koppelen aan PS;
- en gaan over tot de orde van de dag."

¹ <https://www.sovon.nl/nl/soort/1860>

² <https://www.sovon.nl/nl/provincies#euring=1860&prov=NB&lang=nl>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren

Tom Ludwig, GroenLinks.

Motie M149-2020: Onderzoek afwegingskader logistieke distributiecentra

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

constaterende dat

- in de themabijeenkomsten op 2 en 9 oktober jl. de wens is uitgesproken voor een onderzoek naar een breder afwegingskader, waarin alle aspecten (waaronder ook leefbaarheid, natuurbescherming, verkeerveiligheid en volksgezondheid) worden uitgezocht en uitgewerkt, zodanig dat PS in een positie worden gebracht om een integraal beleid voor logistieke bedrijfsterreinen te kunnen vaststellen;
- een meerderheid van PS steun uitsprak voor een dergelijk onderzoek;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar een breder afwegingskader voor logistieke distributiecentra, en naar een steviger regierol voor de provincie, zoals genoemd in de themabijeenkomsten Ruimte van 2 en 9 oktober jl.;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren

Michiel Philippart, GroenLinks

Jan-Frans Brouwers, 50PLUS.

Motie M150-2020: 6 meter en 60 kilometer op Rucphenseweg

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

constaterende dat

- het doel is om de N638 tussen Rucphen en Zundert veiliger te maken;
- bij de herijking van de weg is gekozen voor 80 km/h met op drie plaatsen een snelheidsbeperking tot 60 km/h, waardoor er een lappendeken van toegestane snelheden ontstaat die tot verwarring bij de weggebruiker kan leiden;
- de beroepsprocedure over de aanbesteding van de herinrichting van de N638, voldoende tijd geeft om deze kennelijke fout te herstellen;

overwegende dat

- het inrichten van de weg met 60 km/h als uitgangspunt positief is voor leefbaarheid, verkeerveiligheid en natuurwaarden;
- uit de planstudie herijking N638 blijkt dat uniformiteit en herkenbaarheid voor de weggebruiker voorop staan en dat de toegestane snelheid niet heel vaak mag wisselen;¹
- een wegbreedte van 6 meter nagenoeg over de gehele lengte van de weg inpasbaar is;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- alsnog te kiezen voor het inrichten van de weg met 60 km/h en nagenoeg overal 6 meter breedte als uitgangspunt;
 - hierover in gesprek te gaan met de gemeente Rucphen en Zundert;
 - Provinciale Staten hierover te informeren;
- en gaan over tot de orde van de dag.”

¹ 'Herijking Planstudie N638 Eindrapportage' Provincie Noord-Brabant

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren

Harold van den Broek, Lokaal Brabant

Jan-Frans Brouwers, 50PLUS.

Motie M151-2020: Provinciale Staten aan zet voor Natuurnetwerk Brabant

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

constaterende dat

- de commissie Remkes de provincies adviseert om versneld herstel- en verbetermaatregelen uit te voeren in de kwetsbare Natura 2000-gebieden, gericht op geloofwaardig en aantoonbaar herstel van Natura 2000- gebieden;
- het realiseren van robuuste natuur een kerntaak van de provincie is;
- de provincie zichzelf tot doel heeft gesteld om het Natuurnetwerk in 2027 te realiseren;
- in 2027 alle ontbrekende verbindingen in het netwerk moeten zijn gedicht met nieuwe natuur;
- het achterlopen op de planning van realisatie een probleem is dat bij elke burap terug komt;

overwegende dat

- ons handelen moet passen in en relevant moet zijn voor de Gebiedsgerichte Aanpak en binnen de bredere maatschappelijke inzet op realisatie van NNB en natuurherstel;
- in het provinciale budget nog 450 miljoen euro beschikbaar is voor de grondverwerving, aanleg en inrichting van het complete NNB inclusief Ecologische Verbindingszone;
- uit de beantwoording van onze technische vragen blijkt dat er momenteel geen aanleiding is om de businesscase bij te stellen, dus we kunnen niet stellen dat een tekort wordt verwacht;¹
- er tot en met 2027 bijna 9 miljoen euro wordt besteed aan overheadkosten voor het GOB;
- de aanpak bij de Westelijke Langstraat² laat zien dat de provincie (GS/PS), zonder tussenkomst van het GOB, in relatief korte tijd veel resultaten kan boeken;
- dat de directe aanpak van de provincie en de directe betrokkenheid van Provinciale Staten hier in positieve zin significant aan heeft bijgedragen;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- bij de begrotingsbehandeling van 2021 met een voorstel te komen voor realisatie van het Natuurnetwerk, waarbij de aanpak voor de Westelijke Langstraat als leidraad wordt genomen voor het afronden van het Natuurnetwerk Brabant in deelprojecten (zoals statenvoorstellen) en de betrokkenheid van het GOB evenredig wordt afgebouwd;

en gaan over tot de orde van de dag.

¹ [https://brainps.brabant.nl/-/media/62813f613fa24fb6abd88965aa4d71fa.pdf?la=nl&hash=](https://brainps.brabant.nl/-/media/62813f613fa24fb6abd88965aa4d71fa.pdf?la=nl&hash=DEBCFB7582543335E9F71ABF8D052A051314AD13)

DEBCFB7582543335E9F71ABF8D052A051314AD13

² <https://www.brabant.nl/subsites/westelijke-langstraat>

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Dank u wel, ook voor de hamer. Ik moet u bekennen dat ik in mijn hele leven als voorzitter nog nooit een hamer gebruikt heb, dus we gaan kijken of ik überhaupt een hamer nodig heb, maar dat gaan we zien als we weer fysiek bij elkaar komen. Dank u wel voor uw bijdrage. Ik geef het woord aan de heer Van den Broek van Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. De bijdrage van Lokaal Brabant zal niet inhoudelijk op de manier betracht worden zoals door mijn voorgangster is gedaan. Het blijft natuurlijk een burap.

Lokaal Brabant bedankt de gedeputeerde en de ambtelijke ondersteuning voor de beantwoording van de vele vragen en we kunnen de burap zoals die voorligt ook vaststellen wat ons betreft. Ten aanzien van het overzicht van de incidentele begrotingssubsidies, dat is een behoorlijk grote omvang, waarvan we willen toewerken naar een meer structurele invulling daarvan. Dat geeft ook duidelijkheid aan de programma's, maar ook richting aanvragers. Ik heb ook al een vraag gehoord van een van de andere fracties, die daarin vraagt van "hoe willen we daartoe komen?" Volgens mij was dat het CDA.

Ten aanzien van de instellingsbesluiten van onder andere de reserve Ontwikkelingsbedrijf en de reserve Regionaal Water: wij kunnen deze volgen en vragen aan de gedeputeerde of hier nadere risico's uit voortkomen en of er vertraging dan wel versnelling kan ontstaan in de doorloop van het regionale programma.

De burap is, zoals u al vermeldde, een rapportage en daarin constateren wij dan ook dat corona onze aandacht blijft vragen, maar ook om continuering vast te houden en het besturen en uitvoeren van de diverse programma's. Wij kunnen constateren dat dat heel goed lukt in Brabant. Daar zijn we trots op.

Wij zien creatieve ontwikkelingen en we zien dan ook in veel opzichten uit naar de begroting 2021, omdat wij daar de input willen geven aan nieuwe ontwikkelingen en mogelijke versnellingen.

Tot zover wil ik ons betoog houden voor wat betreft de burap en ik ben heel benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde op de ingediende moties en amendementen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie dat de heer Vreugdenhil al in beeld is om het woord te voeren namens de ChristenUnie-SGP. Hij heeft het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter, en ook vanuit de ChristenUnie-SGP van harte welkom aan onze nieuwe commissaris in de eerste Statenvergadering. Jammer dat het digitaal moet, maar toch fijn dat we u mogen begroeten in deze rol hier in Brabant.

Voorzitter. Het is een bijzonder jaar geweest, een bijzonder jaar met een bestuurscrisis en een bijzonder jaar met ook een gezondheidscrisis. Onze waardering aan iedereen die ondanks de moeilijke omstandigheden toch, nou ja eigenlijk het schip overeind heeft gehouden, het werk heeft gedaan en zoveel mogelijk ook de plannen die wij als Staten vastgesteld hebben ook ten uitvoer hebben kunnen brengen.

Ik wil nu nog op drie punten ingaan. Ik houd het ook beknopt, helemaal in de lijn van de SP-fractie.

Mijn eerste punt gaat over het openbaar vervoer. Juist ook de Covid-crisis heeft voor een enorme crisis ook wel gezorgd – het is al eerder genoemd aan de partijen – voor de bereikbaarheid, met name ook in het landelijk gebied, het platteland. We zien ook dat er budgetten vrijvallen, die uiteindelijk ook weer met een voorstel van de gedeputeerde al een bestemming hebben gekregen. Wij willen graag met de Staten het gesprek aangaan hoe we dit budget nu al eventueel in kunnen zetten om de bereikbaarheid van grote delen van Brabant die nu echt onder druk staan, ook door het wegvallen van het buurtbusvervoer en misschien straks het lastig op gang brengen weer van het buurtbusvervoer, overeind te kunnen houden. Die discussie willen wij echt bij de begrotingsbehandeling voeren, want daar is dit het moment niet voor. Daarom hebben we een amendement ook ingediend, samen met de GroenLinks-fractie, om hier nu niet het besluit te nemen,

maar het eerst naar de algemene reserve te laten vloeien, zodat we dat debat, dat gesprek, ook kunnen voeren bij de begrotingsbehandeling. Graag een reactie van de gedeputeerde mobiliteit hierop.

Twee. Wij waren blij verrast dat voor het oplossen van de knelpunten met betrekking tot het sluiptverkeer rondom Hooipolder 5 miljoen euro beschikbaar is gesteld voor het komend jaar. Dat kan maar één ding betekenen: dat ook daadwerkelijk de schop de grond in gaat en dat de problemen opgelost zijn. Maar die geluiden horen wij nog niet van de omliggende gemeenten. Dus ik hoor graag van de gedeputeerde mobiliteit hoe ver dit project staat, of alle gemeenten ook al geïnformeerd zijn en of we nu ook daadwerkelijk aan de slag gaan om het sluiptverkeerprobleem in deze regio daarin op te lossen.

En het derde, voorzitter: wij hebben het punt van de achterstanden op natuur en milieu/ecologie al vaker aangekaart. Wij vragen op dit moment heel veel van de samenleving, van ondernemers, met betrekking tot natuurinclusief boeren en allerlei andere maatregelen om de biodiversiteit in Brabant overeind te houden. En dan doet het mij pijn dat toch juist op deze terreinen de ecologische verbindingszone, natte natuurparels en noem maar op, we enorm achterlopen. Omdat dit structureel is, zou ik het college willen uitdagen om straks bij de begrotingsbehandeling ook echt met een begroting te komen die realistisch is. Dan heb ik liever dat het afgeraamd is en dat we het wel halen dan dat we telkens maar meer op de agenda zetten, wat we continu niet halen. Want ik vind dat we hier echt een grote verantwoordelijkheid in hebben en ik hoor graag van de gedeputeerde wat de achtergronden zijn van het achterliggen, hoe ze dat op denkt te lossen en of dan straks ook de plannen die we voorgelegd krijgen bij de begroting daadwerkelijk realistisch zijn, zodat we niet telkens bij de tussenrapportages daar een achterstand in hebben.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan stel ik voor, nu iedereen gesproken heeft, dat we een halfuur gaan schorsen, zodat de moties en amendementen verwerkt kunnen worden en ook van advies kunnen worden voorzien. Dus ik zie u graag over een halfuur terug, en dat is om tien over drie.

Ik schors de vergadering.

Schorsing (14.10-15.11)

De **voorzitter**: Dames en heren. De vergadering wordt heropend. We gaan zo meteen toe naar de eerste termijn van het college. Dat neemt niet weg dat de griffie gekeken heeft naar de moties en amendementen en heeft gekeken of ze ook binnen de orde zijn. Ik geef eerst even de griffier het woord om te vertellen wat het oordeel van de griffie is geweest.

De **griffier**: Dank u wel, voorzitter. De griffie heeft er inderdaad naar gekeken. Ik begin even bij de amendementen. Voor A34 en A35 geldt dat die binnen de orde vallen. Dat geldt niet voor A36, althans: die achten wij op dit moment technisch niet in orde, maar dat is wel te herstellen, dus daar kan aan gewerkt worden.

Wat betreft de moties, adviseren wij om het merendeel buiten de orde te verklaren, omdat wij daar geen haakjes zien in de burap en we ze meer als begrotingsachtige moties zien. Dat geldt voor M140, M141 en M142. M143 valt wel binnen de orde. Dat geldt niet voor M144, M145, M146, M147 en M148. Voor M149 geldt dat we die hier ook niet binnen de orde achten, al kunnen wij ons voorstellen dat die wel bij het volgende onderwerp op de agenda, het economisch beleidskader, betrokken kan worden. Voor M150 geldt ook dat wij die niet binnen de orde achten, daarentegen M151 wel. Dus kort samengevat: alleen M143 en M151 vallen wat ons betreft binnen de orde van dit debat.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van den Berg en mevrouw Van der Kammen. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, even wat betreft mijn moties die afgewezen worden: het gaat om moties die betrokken zijn bij het BO MIRT, dat zeer binnenkort plaatsvindt en het kan zijn dat de begrotingsbehandeling daarvoor te laat komt. Dat is de reden waarom het nu geagendeerd is en hetzelfde geldt een beetje voor de RES

De **voorzitter**: En mevrouw Van der Kammen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, dank je wel. Ik wil daar nog aan toevoegen dat ik het toch wel bezwaarlijk vind dat nu allerlei zaken buiten de orde worden verklaard, als we het hebben over een integraal P&C-document, waar ook duidelijk in staat dat er gerapporteerd wordt over de voortgang van de uitvoering 2020 "op basis waarvan uw Staten waar nodig kunnen bijsturen". Bijsturen impliceert ook: met initiatieven komen, voorstellen doen, et cetera. Dus ik maak echt bezwaar tegen het buiten de orde verklaren van onderwerpen.

Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er nog andere woorden die het woord wensen? Anders stel ik het volgende voor. Ik vind dat we ons het zelf moeten aantrekken dat er moties aangegeven worden die niet direct te haken zijn aan de bestuursrapportage. Ik kan me voorstellen dat we op een ander moment bespreken hoe we uiteindelijk met bestuursrapportages omgaan en de begroting, en wat dan de momenten zijn. Dan kan dat gesprek plaatsvinden. Ik kan me voorstellen dat we nu eerst het college het woord geven, om vervolgens antwoord te geven, of in eerste termijn te reageren. Maar ik vind het eerlijk gezegd wel een heel helder signaal vanuit de griffie. Ik stel voor het debat op dit moment niet verder te voeren en dat we de zaken nu wel gaan behandelen. Maar we komen er een keer op terug met elkaar, om te kijken hoe we hier op een fatsoenlijke manier met elkaar mee omgaan en hoe we daar met elkaar in gaan zitten.

Ik geef als het woord aan de heer Van der Maat, om namens het college het woord te voeren.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter, en om aan te sluiten bij alle collega's uit de Staten: van harte welkom natuurlijk ook. Ik sluit me graag aan bij dat rijtje.

Dank voor de compacte inbreng van heel veel fracties. Wij gaan dat ook proberen te doen, maar niet dan nadat ik in ieder geval een startopmerking heb gemaakt over corona. Met pijn in het hart, net als Provinciale Staten, gaan wij de volgende fase in van corona. U heeft terecht de vraag gesteld: in hoeverre kun je nu überhaupt je burap, laten we zeggen, actueel hebben op corona? Dat kan in zekere zin ook niet. We hebben het natuurlijk zo goed als mogelijk geprobeerd. Dat ziet u op onderdelen ook terug en dat gaan we ook op onderdelen dadelijk met elkaar bespreken. Volgens mij was het de heer Smeulders die terecht zei: bij de jaarrekening gaan wij het straks zien, maar eerst nog gelukkig ook bij de begroting gaan we met elkaar het gesprek voeren in hoeverre ook de provincie meebeweegt, mee-ademt, met datgene wat ook het coronatijdsbestek van ons vraagt.

Ik heb een paar losse onderwerpen. Het grotere onderwerp is de OV, dus daar kom ik op het eind van mijn inbreng weer op terug. Ik heb een paar onderwerpen die ik op hoog tempo even door zal lopen, zodat we het gesprek over het OV kunnen voeren.

De **voorzitter**: Dat is ook verstandig, mijnheer Van der Maat, want het college heeft samen 26 minuten; dan weet u dat even.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Kijk, heel goed. Ja, ik spreek als eerste hè, dus dat scheelt!

Sourcing. D66 heeft de vraag gesteld: goh, en de meerkosten dan, want dat is toch het gebruik in het land? Hier gaat het eigenlijk om een technische overzetting, financieel geven we dan 'budget-neutraal' aan. Tegelijkertijd wil ik u verwijzen naar de bespreking in de begroting, daar ziet u ook dat er meerkosten voor ICT zijn geraamd, en die raken veel meer de doorontwikkeling. Dus u heeft de begroting scherp gelezen. Hier gaat het echt alleen om de technische omzetting.

De vraag van het CDA als het gaat over incidentele en structurele middelen: die hebben we ook gehoord en die leest u ook terug in de Statenmededeling die wij Koers 2030 hebben genoemd. We hebben onder andere een actie, in ieder geval voor onszelf – ik heb even niet scherp of die ook in de Statenmededeling staat, maar ik kan u geruststellen met de woorden dat we voor onszelf de actie ook hebben opgeschreven ook ten aanzien van capaciteit bijvoorbeeld in de volle breedte te kijken in hoeverre ook incidenteel en structureel goed bij elkaar zijn aangesloten. En we hebben met elkaar de afspraak gemaakt dat wij deze bestuursperiode uiteraard ook schoon opleveren, dus dat betekent ook dat er geen bonnetjes, capaciteitsbonnetjes, voor de toekomst liggen als die niet al gedekt zijn. Dus aan de oproep die u doet gaan wij gehoor geven.

Vanuit Lokaal Brabant hebben we de vraag gekregen of het instellingsbesluit voor de reserve water leidt tot extra risico's bij het Regionaal Waterplan. Het instellingsbesluit als zodanig, daarop is het antwoord nee. Het Regionaal Waterplan komt later, dan kunt u daar ook inhoudelijk het gesprek over voeren.

Dan een aantal mobiliteitsdingen. Mevrouw Van der Linden vroeg in hoeverre wij de WHO-normen van toepassing verklaren daar waar wij met onze infra aan de slag gaan, bijvoorbeeld als het gaat over geluid, of over fijnstof en dat soort zaken. Nou, wij hanteren de wettelijke normen. Die passen we toe. Soms hebben we zelfs een klein plusje. Als het bijvoorbeeld gaat om het actieplan geluid, daar hebben we een aanscherping gemaakt anderhalf, twee jaar geleden, waarbij wij een paar stapjes extra zetten, en vanuit KOPI, ons beleidsverhaal over hoe wij met de investeringen van de infra omgaan, daar zit een dikke innovatieparagraaf in, en dan kijken we soms ook wat we via de innovatiekant aan extra's kunnen doen, bijvoorbeeld als het gaat over geluid bij de N279, daar gaan we bovenwettelijk, vanuit het argument innovatie, zetten we daar extra plussen op.

Dan kom ik bij de moties, heel concreet van de Partij van de Arbeid-, sorry, nu ga ik iets heel ergs doen, sorry meneer Smeulders, bij de moties van de PVV- Ja, ik verwacht een interruptie nu, mevrouw de voorzitter. Motie 140, de N65, die ontraad ik, die is eigenlijk overbodig. We hebben aanvullende middelen voor bermbeveiliging geregeld als een stuk heil voor Tilburg, daar gaan we dus ook aan de slag met de bermbeveiliging. En het project N65 zelf, het grote project dat nu in aanbouw is, daar zitten de middelen voor bermbeveiliging gewoon in het programma. We ontkomen er alleen niet aan dat daar ook wat bomen zullen moeten verdwijnen, maar iedereen die nu in deze call zit zal het met de heer Van den Berg eens zijn, en dat is ook de insteek, dat we natuurlijk zoveel als mogelijk de mooie laanstructuur daar willen behouden. Motie 142, spitsstroken, ontraden we ook. Het voorstel dat u doet klinkt sympathiek, van "dat regelen we even snel", maar dat gaat echt een planprocedure vragen en misschien zelfs een tracébesluit, waardoor je maar gewoon beter kunt inzetten op de meer grootschalige aanpak zoals we die voor de A58, Eindhoven-Tilburg en Tilburg-Breda, bijvoorbeeld hebben gedaan. Wat we wel nu aan het doen zijn, is bijvoorbeeld de spitsstrook voor collectief vervoer in de regio Eindhoven samen met Rijkswaterstaat voor elkaar proberen te krijgen, en daar kunnen we binnen het ruimtebestek, binnen de mogelijke procedures, volle bak mee door als het even meezit.

Motie 145, N279, ontraad ik ook, omdat er al een motie ligt van uw Staten, die heeft aangegeven: ga nou adaptief kijken wat er nodig is op die 279 op basis van een monitoring, dus die ben ik aan het uitvoeren en daarom kan deze ontraden worden.

Dan ben ik bij motie nummer- eh- van de Partij voor de Dieren, dat was motie- motie nummer- die heb ik even niet paraat. Dat is de motie over de weg bij Zundert. Die ontraad ik ook, en dat heeft ermee te maken dat het een gebiedsontsluitingsweg is met een 80-functie. Wij hebben op basis van de eigendomsgrenzen gekeken, en de aanwezigheid van bomen, en vooral een heel actief proces met de omgeving hebben wij het

gesprek gevoerd, waardoor op een aantal plekken – het kaartje laat het inderdaad zien – naar 60 terug wordt gegaan. Dat is de uitkomst van heel specifiek kijken hoe wij bomen kunnen besparen, hoe wij de functie van de weg kunnen behouden en vooral hoe we draagvlak kunnen vinden voor een oplossing waarbij ook de omgeving zegt: het is echt belangrijk dat vanuit verkeersveiligheid die weg wordt aangepakt. De aanbesteding is ook al geweest, de start van het werk is in maart 2021, ja, en ik wil in deze fase vooral de rust houden op het project dat we hebben gecreëerd. Kap van een aantal bomen gaat op korte termijn plaatsvinden vanwege het broedseizoen en dan in maart '21 gaat de weg ook daadwerkelijk gerealiseerd worden en gaan we volgens mij heel veel mensen blij maken. Dus die motie ontraad ik.

Dan nog een laatste vraag, voordat ik naar het OV ga, van de heer Vreugdenhil, die vraagt naar Hooipolder. Die 5 miljoen euro subsidie, klopt, die hebben we gegeven op basis van het plan dat de gemeenten bij ons hebben ingediend. Heeft te maken met het verbeteren van-

De **voorzitter**: Ik onderbreek u even, mijnheer Van der Maat. Mevrouw Vlasveld interrumpeert.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat ik even niet zo goed weet, is hoe het nou precies zit met de moties. Binnen de orde wil ik hier wel kort op reageren. Het gaat om de motie over de Rucphenseweg. De gedeputeerde geeft aan dat het gaat om het kappen van een aantal bomen. Bij mijn weten zijn dat er meer dan 400, dus dat lijkt mij niet 'een aantal'. Daarnaast vraag ik mij af: de gedeputeerde geeft aan dat er plaatselijk overleg is geweest, ik heb begrepen dat er juist ook lokaal heel veel verzet is tegen het aanpassen van die weg.

De **voorzitter**: De heer Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Het zijn er inderdaad niet een aantal in de zin van twee of drie, het zijn er een stuk meer en dat is in goed overleg gegaan met de wethouder, met de gemeente. Daar heeft een interactief proces over plaatsgevonden en de geluiden die mij hebben bereikt is nou juist, want u heeft gelijk, het gaat over een substantieel aantal bomen, maar desondanks zijn we erin geslaagd om daar een gedragen verhaal rondom heen te krijgen. En dat betekent inderdaad niet dat iedereen het ermee eens is, maar het betekent wel in dit geval dat wij het gevoel hebben dat we hier echt de goede stap zetten en dat er ook echt iets met de signalen van de omgeving is gedaan. Als we dat niet hadden gedaan, was het gewoon een 80-weg geweest en dan was de zaag er overal in gegaan, zeg ik maar even heel plat. Dit is nou precies een project waar we heel gebiedsgericht kijken naar de mogelijkheden, hoe we de ecologische waarden overeind kunnen houden, en tegelijkertijd ook de verkeersveiligheid kunnen bedienen en gewoon het regionaal verkeer op een goede manier een plek kunnen geven. Misschien worden we het op dat punt niet eens, maar dat is in ieder geval wel het advies dat ik aan de Staten geef, om deze motie niet aan te nemen.

Dan kom ik bij het punt waar eigenlijk, denk ik, de meeste partijen wel over hebben gesproken, en dat is het openbaar vervoer. Twee onderdelen daarin. Het eerste is ten aanzien van de huidige concessie en het tweede is ten aanzien van de concessies die op ons af komen. In verschillende Statenmededelingen en ook bij Statenbesprekingen hebben we daar ook al over gesproken. Op dit moment is het zo dat wij, ondanks de forse terugloop van het aantal reizigers, en wij als provincie dat ook hebben afgesproken met het Rijk, het totale budget beschikbaar houden voor het openbaar vervoer. Dus er zit op geen enkele manier een besparing in en daarmee verplaatsen we inderdaad een hoop lucht en zijn we bezig ook om de vervoersbedrijven maximaal te kunnen ondersteunen, overeind te houden-

De **voorzitter**: De heer Van der Wel heeft het woord. Hij wil een punt van orde maken.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, u gaf terecht aan, in het begin hè, we moeten nog op elkaar inwerken, maar normaal, ook in deze situatie, is het nog wel gebruikelijk om nog even te vragen of er behoefte is aan een tweede interruptie. Want ik krijg nu door dat mijn woordvoerder niet de kans krijgt om nog in te gaan op de reactie van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: O, nee prima, ik zag haar niet reageren op het scherm, dus ik denk van: dat is het dan.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ik snap het, maar de gedeputeerde praat ook heel snel, weten we uit ervaring, en we willen ook niet té vroeg thuis zijn – o, we *zijn* al thuis!

De **voorzitter**: Maar heeft mevrouw Vlasveld nog behoefte aan een tweede reactie?

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik wilde eigenlijk nog wel een vervolgvraag stellen net, vandaar dat ik niet reageerde, omdat ik ervan uitging dat dat automatisch zou gebeuren-

De **voorzitter**: Ah, vandaar. Ik dacht dat ik dat non-verbaal zou kunnen zien, maar ga uw gang.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, het is wel lastig via de schermen, natuurlijk. De gedeputeerde geeft aan dat het echt gaat om het veiliger maken van de weg, terwijl deze weg in de documenten van de provincie niet aangemerkt staat als een gevaarlijke weg. Het veranderen van de snelheid – dus dat je steeds wisselt tussen 60-80, 80-60 – zorgt juist voor een onveilige situatie, en daar komt bij dat het hebben van bomen langs de zijkant van de weg juist weer zorgt voor veiligheid, omdat het een snelheidsvermindering in gang zet.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik weet niet op welke documenten u dan doelt. De documenten die ik ken zeggen namelijk iets anders. Sterker nog: ik zou u willen uitnodigen om nog eens te gaan kijken daar, want letterlijk wordt er de schors van de bomen gereden op deze provinciale weg. Dus nog even los van het beleid, waarin wij gewoon duurzaam veilig enzovoort- kan ik heel veel technieken over u heen storten waaruit juist vanuit de functie die de weg heeft, een gebiedsontsluitingsweg, dus 80, om juist te voorkomen dat er allemaal sluipverkeer komt, zou ik u vooral willen uitnodigen: gaat u gewoon eens even kijken naar hoe de staat van de bomen langs die weg is, want daar wordt letterlijk de schors ervan af gereden. Zo dicht staan ze gewoon op de weg. Dus er is absoluut sprake van verkeersonveiligheid en daarom moet er ook een groot aantal bomen toch weg, omdat ze bij wijze van spreken bijna het wegdek omhoog duwen. En overal waar het lukt om vangrails te plaatsen, doen we dat, om de bomen intact te houden.

De **voorzitter**: Er is een tweetal interrupties. De eerste is van de heer Vreugdenhil, daarna geef ik de heer Smeulders het woord. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. De gedeputeerde werd bruut onderbroken eigenlijk in zijn beantwoording over Hooipolder-

De **voorzitter**: Ja, dat klopt, dat klopt.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Hij was volgens mij op de helft en ik was wel heel benieuwd naar de tweede helft, en dan kan hij weer netjes beginnen aan het begin van OV, dan hebben we dat ook weer scherp erin. Dus ik ben heel benieuwd naar het tweede gedeelte van het antwoord op Hooipolder.

De **voorzitter**: En ik ga nog eventjes kijken of de heer Smeulders ook een reactie in die sfeer had, of toch nog op het andere punt. De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nee, dat ging over de Rucphenseweg.

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel. Ja, ik weet niet of mevrouw Vlasveld de juiste vraag stelt. Wat de PvdA-fractie betreft is het kappen van bomen echt meer dan geoorloofd als er echt heel verkeersonveilige situaties zijn. Het leven van mensen is echt belangrijker dan die bomen. Daar hebben we het vaker over gehad. Het punt is: kijk, nu krijg je een wisselende snelheid van 80 naar 60 en weer van 80 naar 60, dus dat is lastig, ook niet goed volgens mij in het kader van de verkeersveiligheid. De vraag die ik aan de gedeputeerde heb: is overwogen om gewoon van dat hele stuk een 60-zone te maken? Zou dat voor de verkeersveiligheid niet verstandiger zijn?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dat is overwogen, daar is naar gekeken, maar daarmee zou je de structuurplek van deze provinciale weg in het wegennet van West-Brabant, zou daarmee- gelet op het aantal voertuigbewegingen dat er op zit, moet je gewoon die doorstroming vast houden. Dus puur vanuit het mobiliteitsnetwerk geredeneerd zou je moeten zeggen: ja, moet je er niet alles aan doen om er 80 van te maken? Dat is eigenlijk de insteek als je puur vanuit mobiliteit kijkt, en dan moet hij maar gewoon zo veilig mogelijk worden als dat kan. Het effect ervan alleen zou zijn dat we niet een paar, 2-, 3-, 400 volgens mij inderdaad – volgens mij heeft mevrouw Vlasveld gelijk –, maar dan zou je nog veel verder moeten gaan dan dat om het veilig te kunnen doen. Dus de aanpassing is vanuit de omgeving-inspraak is die gedaan, maar we hebben hem dus wel als 80-weg, met een paar uitzonderingen naar 60, hebben we hem, laten we zeggen, uiteindelijk uitgevoerd. Dus we zijn een heel eind in de richting gegaan, zonder de netwerkfunctie te verliezen.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nee, dank je wel voor het antwoord. Het is helder.

De **voorzitter**: Nou ja, ik leer snel hè? Ik heb begrepen dat ik u ook nog even het woord moet geven. Nu gaat de heer Van der Maat verder met het betoog waarin hij ruw werd verstoord, om met de heer Vreugdenhil te spreken.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik heb dat niet als zodanig ervaren in ieder geval! Ik besef ook: ik praat op een hoog tempo, maar u heeft gewoon heel veel vragen gesteld en ik wil ze gewoon allemaal beantwoorden. Hooipolder. Die 5 miljoen euro is het resultaat van de Hooipolder+-deal die we hebben gemaakt: 10 miljoen euro, 5 miljoen euro voor Hooipolder zelf, A27, of eigenlijk A59, want daar gaan we extra capaciteit maken, zodat uiteindelijk de files worden opgelost, en die andere 5 miljoen euro was inderdaad voor Raamsdonksveer en Waspik, dat gedeelte, om daar een oplossing te maken voor het sluipverkeer. Er is toen heel veel debat geweest, vooral in Geertruidenberg in de raad, want die hebben gezegd van: ja, maar wij willen niet die parallelweg. Toen heb ik vervolgens tegen die twee gemeenten gezegd: jullie moeten samen er echt uit komen, want we gaan niet een plan sponsoren als alleen Raamsdonksveer dat een goed idee vindt. Dus toen zijn Waalwijk en Geertruidenberg opnieuw met elkaar in gesprek gegaan. Daar is een plan uit gekomen waarbij zij tot eigenlijk een betere routing op de lokale infra met wat aanpassingen zijn gekomen, en daar hebben wij deze subsidie, die we oorspronkelijk al hadden afgesproken, van 5 miljoen euro op

toegekend. Het is nu aan de gemeenten om het uit te voeren, het is nu ook aan de gemeenten om daarover verder in gesprek te gaan met hun raad.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Toch nog even voor de scherpste: er ligt dus een deal tussen de provincie en de twee gemeenten op dit moment?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, en die lag er eigenlijk al een tijd. Alleen, nu heeft ook de financiële afhandeling plaatsgevonden.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dan ben ik bij het OV en ik zal het compact proberen te doen. Misschien eerst even naar het amendement. Het amendement ontraad ik en ik denk dat mijn uitleg ook comfort kan bieden. Ik hoor uw amendement als dat u denkt dat wij nu middelen niet zouden inzetten die ingezet zouden kunnen worden om het OV in coronatijd te sponsoren, of – en dan slaat u waarschijnlijk aan op dat woord ‘frictiekosten’, dat is misschien ook niet het goede woord dat we hebben gekozen – om straks geld te hebben om bij wijze van spreken, als er dingen stuk gaan, om daar dan, laten we zeggen, een reservepotje voor te hebben. Nee, dat is niet aan de orde. Wij houden op dit moment volledig de beschikbaarheidsvergoeding voor de concessies overeind; die maken we gewoon over. Dat is onderdeel van de afspraak die wij met het Kabinet hebben om die 93 procent in de huidige concessies van dit kalenderjaar gewoon gefinancierd te krijgen. Tegelijkertijd is het zo dat wij vanwege een lagere vaststelling op de indexatie bij Hermes het afgelopen jaar 1 miljoen euro hebben overgehouden. Dat heeft gewoon met lagere indexatie te maken. Het heeft er ook mee te maken dat wij bijvoorbeeld in verband met corona geen bonus hebben hoeven uitkeren. Dat was een extra die we gereserveerd hadden, maar die hoeven we nu niet uit te keren. Nou, zo zijn er nog een aantal dingen, lagere incidentele uitgaven op een aantal onderzoeken. Dat budget zou regulier terugvallen inderdaad, aan het eind van het jaar zou dat terugvallen naar de algemene middelen. Wij hebben nu gezegd: gelet op wat er met corona allemaal speelt, dat is zo heftig, we weten nu al dat we volgend jaar, aanvullend nog op de extra investeringen die ik over een tijd ga voorstellen voor de nieuwe concessies, een buffertje moeten opbouwen, juist om mee te kunnen spelen, om ervoor te zorgen dat het reizigersbelang gediend wordt en dat we de OV-bedrijven op een goede manier kunnen blijven ondersteunen. Dat is het voorstel dat hier voorligt, en dan komt de vraag van de heer Smeulders, die zegt: ja, gedeputeerde, ik wil wel even iets horen over hoe het dan zit met het lijnennet van volgend jaar. Ja, het is waarschijnlijk zo dat er hier en daar wat minder gereden gaat worden. Dat heeft er gewoon mee te maken dat de aantallen er op dit moment niet zijn. We hebben echt te maken met een halvering van de bezetting en als we verder een lockdown ingaan wordt het alleen maar minder. Dus geld bijzetten om meer te rijden heeft ook gewoon geen zin, want dan gaan we lucht verplaatsen. We hebben gesprekken met de concessiehouders om flexibel in te spelen en op die manier – daar zijn ook dru's genoeg voor (dienstregelingsuren), die worden allemaal gefinancierd om te rijden daar waar het zin heeft. Die mogelijkheid is er dus ook gewoon. En op een aantal plekken zullen we wel iets minder gaan rijden, maar dat gaat nooit betekenen dat er plaatsen worden afgesloten van het openbaar vervoer.

De **voorzitter**: We hebben interruptie van mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Wat ik mij heel erg afvraag, is waarom dit het moment is om die middelen te gaan reserveren, want dat doen we voor andere thema's en onderwerpen, waarvoor

het misschien ook wel heel belangrijk is en waar we ook een aanpak voor verwachten, op dit moment niet. Dus waarom is dit het moment om die 4 miljoen euro te gaan reserveren?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nou, omdat u mij als gedeputeerde financiën een opdracht heeft gegeven om niet met te hoge onderbestedingen te komen bij de jaarrekening. Anders gaat u mij heel stevig, en terecht, aanspreken bij de jaarrekening waarom er zoveel geld is overgebleven. Dat is het hele idee van de burap: zodra je weet dat gewoon bepaalde kosten niet gemaakt gaan worden, ga je ze op dat moment bijramen, of aframen. In dit specifieke corona-geval, gelet op de grote belangen die er spelen in het OV, hebben wij gewoon gemeend: nou ja, dan gaan we hier maar vast aframen, want wij weten gewoon met zekerheid dat we dat geld niet meer gaan uitgeven. Maar laat dat nu niet terugvloeien naar de algemene middelen, maar laat juist zien richting het Kabinet, richting de OV-bedrijven, dat we die coronacrisis, dat we dat goed in de gaten hebben en dat we daarop anticiperen. Dus dit is juist het moment, zou ik zeggen, dit is juist de betekenis van de burap.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Wat ik me heel erg afvraag, is waarom er een soort speciaal label op dit bepaalde onderwerp ligt, want er zijn veel meer onderwerpen die ook juist door corona echt wel anders vormgegeven zullen worden zodra we verder gaan kijken. Maar dit valt wat ons betreft veel meer onder de begrotingsbehandeling, want het gaat om 4 miljoen euro die nu eigenlijk de gedeputeerde in mijn ogen alvast veilig wil stellen binnen zijn eigen portefeuille, terwijl dat bij andere portefeuilles niet zo gebeurt.

De **voorzitter**: Ik zie ook een interruptie van de heer Vreugdenhil. Over hetzelfde onderwerp, neem ik aan?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, een beetje in het verlengde ook van mevrouw Van der Linden. Ik snap de gedachtegang van de gedeputeerde. Alleen, u legt het nu voor zonder dat we daar een discussie over hebben kunnen voeren als Staten. Want ik kan me ook nog vragen voorstellen van: als we straks buurtbusvervoer gaan opstarten en er zijn bijvoorbeeld veel ouderen die zeggen "wij willen op dit moment niet als chauffeur optreden", misschien moeten we daar ook nog iets in gaan doen. Dus er zijn nog wel veel meer vragen te stellen en ik zou dat gesprek, dat debat, met elkaar eigenlijk willen voeren, om van daaruit te kijken- en dan wil ik helemaal niet zeggen dat dat niet uw lijn kan worden, maar wel dat we als Staten daar eerst bij betrokken worden voordat we er nu eigenlijk zonder discussie al 'ja' op zeggen. Dat is, denk ik, ook de insteek waarom wij het amendement ingediend hebben, en dan zou ik toch willen vragen of u op die lijn mee kan gaan, en dat we dan de definitieve klap gewoon bij de begroting kunnen geven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, kijk, voorzitter, ik heb al twee Statenmededelingen over dit onderwerp volgens mij gestuurd. Wij hebben in allerlei Statensessies het gesprek hierover gevoerd. De burap is hét instrument om op het moment dat je ziet dat er afwijkingen zijn, om die te rapporteren en daar voorstellen over te doen. Ik hoor iedereen, binnen en buiten deze call, het belang van het openbaar vervoer als juist de taak die je als provincie uitvoert, om ook daar gewoon heel duidelijk op te sturen en klaar te staan voor wat er allemaal op ons af komt. Wij voeren nu dat gesprek. Daarom maken we deze burap, daarom doen we dit voorstel. En tegen mevrouw Van der Linden zou ik willen zeggen: als u dan onderwerpen mist waarvan u zegt "ja, maar potverdorie, waarom heeft het college daar niks over gezegd?", ja, druk die interruptiemicrofoon nog een keer in en kom daar met een amendement. Dit is juist waar de burap over gaat. Ik heb het hele

dossier paraat, ik kan ieder gesprek met u aan, dit is een moment om bij te stellen en ons klaar te maken voor de toekomst. Dus ja, ik vind het in essentie juist hartstikke goed wat we hier doen.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil nog?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, u hoort, denk ik, ook de behoefte vanuit de Staten om hier het gesprek met u over aan te gaan, omdat wij hier de klap erop moeten geven. Ik denk dat dit ook precies het moment is om u aan te geven van: hé, hier moeten we nog even het gesprek over voeren voordat we de klap erop kunnen geven, of niet. Nou, dat vragen we u niet. We vragen u niet om het niet te doen, of we wijzen het niet af. Alleen, we zeggen wel van: we willen een gesprek voeren om bij de begrotingsbehandeling dan definitief dat besluit te kunnen nemen. Ik denk: als dat ons meer comfort geeft, en dat we dan ook de verschillende invalshoeken in kunnen brengen, dat dat een hele goede methodiek zou kunnen zijn, die op zich helemaal niks doorkruist van waar u op dit moment mee bezig bent en ook geen verkeerd signaal zou afgeven richting het Rijk.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, goed, voorzitter, ik heb het voorstel niet voor niks gedaan. Ik zit natuurlijk ook vol in die materie en ben er gewoon iedere dag mee bezig. Mij lijkt het: het voorstel ligt er zoals het er ligt. Ik denk dat het op dit moment dan vooral een gesprek is tussen de Statenleden zelf. Het college is ervan overtuigd dat dit ook een belangrijk signaal is naar Hermes, Arriva, naar het Kabinet, dat het ons menens is om ervoor te zorgen dat we hiermee doorgaan. En op dit moment, dat is nog een extra argument, worden de onderhandelingen gevoerd met de staatssecretaris. Op dit moment moeten wij als provincie ook gewoon laten zien dat, als er budget over is, we dat paraat houden voor het openbaar vervoer, omdat we die reiziger niet in de kou willen laten staan. Dus ik zou u nogmaals toch willen uitnodigen als Staten om met mij dat signaal ook naar onze omgeving te geven, naar onze vervoersbedrijven en naar het Kabinet, dat wij volle bak hiermee willen doorgaan, en anders val ik in herhaling-

De **voorzitter**: Precies. De heer Everling heeft zich intussen ook gemeld. U heeft het woord.

De heer **Everling** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ja, het moet ook vooral een gesprek van PS zijn, maar het punt is nu juist dat we daar op deze manier niet fatsoenlijk in alle breedte het gesprek over kunnen voeren. Laat dit ook vooral voor GS een heel duidelijk signaal zijn, in ieder geval vanuit een aantal Statenfracties, dat we het wel degelijk belangrijk vinden om over dit onderwerp te praten. Bovendien: u geeft aan "er zijn verschillende Statenmededelingen verstuurd", voor zover ik weet staat dit concrete voorstel daar niet zo in.

De **voorzitter**: We gaan richting een afronding, want er zijn allerlei argumenten gewisseld. De heer Van der Maat nog.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, ik val in herhaling, voorzitter. Ik ben aan het eind van de vragen die ik zou moeten beantwoorden. Aanvullend op de Statenmededeling zou ik tegen de heer Everling willen zeggen: de afgelopen twee themasessies hebben we hier uitvoerig over gesproken met elkaar. Daar was u niet bij, daar was uw woordvoerder bij, maar die gesprekken zijn gewoon gevoerd. Volgens mij kan ik het hierbij laten. Ik hoor straks graag van de andere Statenleden hoe ze erover denken.

De **voorzitter**: Helder. Hebt u nog behoefte aan een slotreactie, mijnheer Everling?

De heer **Everling** (SP): Ja, kort heel even. Is in die themabijeenkomsten specifiek gesproken over wat er met die 4 miljoen euro zou gaan gebeuren?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nee, niet met die 4 miljoen euro. Sterker nog: ik heb in die themabijeenkomsten aangegeven dat we extra middelen moeten uittrekken voor de groei die we verwachten. Ik heb aangegeven dat de studentenbijdrage van het Rijk, zo'n acht ton alleen al voor West-Brabant, gaat wegvallen. Ik heb aangegeven dat we de verduurzaming overeind willen houden, dat gaat geld kosten. Ik heb aangegeven dat we extra investeringen moeten doen om de OV-visie uit te voeren, met onderzoek en voorbereiding van de OV-concessies. Dus de vraag is niet zozeer van: goh, heb ik een bestemming voor die 4 miljoen euro? Het beeld dat ik met de Staten heb gedeeld is dat er straks misschien wel zo'n 10 miljoen euro per jaar bij moet, alleen al om de concessies overeind te houden. Dat is het beeld. Dus in termen van urgentie zit ik eerder in de film van "dit is een kruimel die nodig is om straks de grote stap voorwaarts te maken". Daarom vind ik, nogmaals, dat dit een moment is om vooral ook als Staten breed te blijven zeggen: het openbaar vervoer zal voor ons een hele belangrijke pijler blijven in de mobiliteit.

De **voorzitter**: Helemaal tot slot, dan gaan we echt afronden, want ik hoor steeds meer dezelfde argumenten. Ja?

De heer **Everling** (SP): Ja, een korte reactie daar gewoon nog op. Ik krijg van mijn eigen woordvoerder op dit onderwerp, maar ook van diverse anderen, te horen dat zij in ieder geval niet de diepte hebben gehoord in de discussie die de heer Van der Maat zojuist deed voorkomen.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Volgens mij ronden we op dit moment de beantwoording door de heer Van der Maat af en ga ik naar de heer De Bie. Het college heeft nog 14 minuten over. De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Dank u wel. Ik zal het zo snel mogelijk doen.

De heer Gremmen had een vraag over de verhouding tussen het bestuursakkoord en de kerncentrale-motie uit 2018. Die vraag kan ik nu niet beantwoorden, want we doen nog onderzoek, zoals in de Statenmededeling ook is aangekondigd. Op basis van dat rapport gaan we met uw Staten in gesprek.

De heer Rutjens had geen vragen. Ik wil even kort reflecteren. Over de herijking van het uitvoeringsprogramma zou ik graag heel binnenkort met uw Staten van gedachten willen wisselen. En uiteraard geldt ook voor kernenergie, maar eigenlijk voor alle beleidsonderdelen in de provincie: haalbaar, betaalbaar, draagvlak blijft de kern. Dus ik hoop dat ook de heer Logister gerustgesteld is.

Mevrouw Van der Kammen-

De **voorzitter**: Ik zie interrupties. Even kijken- Mevrouw Van der Linden, heeft u ook hierop geïnterrupteerd?

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Nee, voorzitter. Dat was nog op de heer Van der Maat en ik zal daar in tweede termijn nog wel op terugkomen.

De **voorzitter**: Oké, helder. Dan heeft wel de heer Logister nu geïnterrupteerd. U werd ook een beetje uitgedaagd. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Dank u wel, voorzitter. Laat ik met een compliment beginnen: ik vind het fijn dat de gedeputeerde zich bekommert om mijn geestelijk welzijn, maar ik ben niet zo gerustgesteld, niet op het laatste punt, over het draagvlak, al vind ik het fijn dat u ook voor draagvlak gaat, maar wel op uw eerdere beantwoording. U zegt dat u niet zo kunt beantwoorden of u nou van die motie afwijkt, of dat die motie gewoon standhoudt – een uitspraak van de Staten, twee jaar geleden gedaan, en u zegt niet of u die in stand houdt of niet. Wilt u daar toch antwoord op geven? We voeren hier wel een Statendebat.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Nou, dat antwoord is niet zo eenvoudig. Enerzijds hebben we de motie zoals die er ligt en anderzijds hebben we het bestuursakkoord, dat weliswaar niet door de Staten is vastgesteld, maar toch als leidend voor het college mag worden gezien, dus het zou misschien een wat bestuursrechtelijke discussie worden. Ik zou hem graag zetten naar de uitkomst van het rapport, en dat we daar in één keer als Staten over kunnen spreken en ook als Staten een beslissing over kunnen nemen.

De **voorzitter**: De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Ja, voorzitter, dank u wel voor de tweede interruptie. Het loket 'eenvoudige antwoorden' is niet geopend, dat begrijp ik, maar er ligt hier gewoon een uitspraak van de Staten en begrijp ik nu goed dat dit college een richtinggevende uitspraak van de Staten zomaar even naast zich neerlegt? Graag antwoord daarop.

De **voorzitter**: De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Nou, hier is geen sprake van een motie naast ons neerleggen. Ik verwijs naar het bestuursakkoord. Dat is net zo'n realiteit als dat die motie er is.

De **voorzitter**: De heer Logister tot slot.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Is het ook niet gewoon realiteit dat u gaat over het uitvoeren en de Staten over de kaders en dat, als u wilt afwijken van de kaders, u dan meteen terugkomt naar de Staten om voor te leggen dat u wilt afwijken, en dan hoort u wel van de Staten of de Staten het daarmee eens zijn. Is dat niet de werkelijkheid zoals we hier in het Brabants parlement met elkaar omgaan?

De heer **De Bie** (GS, FvD): Dat is inderdaad de werkelijkheid, zoals ook het bestuursakkoord de werkelijkheid is.

De heer **Logister** (D66): Dan verwacht ik een bericht aan de Staten.

De **voorzitter**: De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, voorzitter, ik wil toch even iets rechtzetten en een vraag stellen. Iets rechtzetten, namelijk: het bestuursakkoord is wel vastgesteld door de Staten, want er is toen een richtinggevende motie aangenomen door de Staten waarin staat dat het bestuursakkoord leidend is voor de opgave die het college heeft. En de vraag daarbij is dan ook: de motie uit 2018 van D66 staat haaks op het bestuursakkoord, dus het is één van beide, of u voert de motie uit, of u voert het bestuursakkoord uit. Welke van de twee is het?

De **voorzitter**: De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Wij zijn een onderzoek naar kernenergie begonnen, dat is gebeurd omdat wij dit proces zorgvuldig willen ingaan. We zouden deze discussie moeten voeren nadat het onderzoek is geweest en wij allemaal over alle informatie beschikken, en dan deze vragen beantwoorden. Maar als we nu over deze vraag gaan discussiëren, dan gaat dat hele proces vertroebelen, dus ik zou dat niet op prijs stellen.

De **voorzitter**: De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, maar dan wil ik toch nog een keer de vraag stellen, omdat de aangenomen motie van D66 duidelijk stelt dat kernenergie überhaupt niet welkom is in Brabant. Dus dan hoeft het onderzoek ook helemaal niet plaats te vinden, want als het niet welkom is, hoeven we ook geen onderzoek te doen. U begrijpt: wij als VVD zijn voor het onderzoek en voor kernenergie, wij vinden het bestuursakkoord daarin leidend en de vraag is dus ook: vindt u dat ook?

De heer **De Bie** (GS, FvD): Het bestuursakkoord is leidend, in die zin dat – en ik verwijs naar de letterlijke tekst – de opwekking van kernenergie in Brabant welkom is. Maar daarmee is nog niet gezegd, zoals in de motie wordt gezegd, dat in Brabant een kernenergiecentrale zal worden gevestigd. Dat is nader in onderzoek en die discussie wil ik dus naar ik denk februari volgend jaar verplaatsen.

De **voorzitter**: De heer Logister is aan het woord met een interruptie.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij de situatie niet wil vertroebelen, maar het wordt wel heel erg troebel bij mij. De vraag van mij aan de heer Gremmen van de VVD is: welke consequenties trekt de heer Gremmen nou uit deze beantwoording? Want de gedeputeerde geeft ook niet echt antwoord op uw vraag. Welk kader geldt hier nou? Volgens mij het Statenkader toch, meneer Gremmen?

De **voorzitter**: Mijnheer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Hoewel ik geen fan ben van interrupties op interrupties in een ander debat dat met De Bie is, zou ik dan toch even snel willen reageren, namelijk dat de gedeputeerde net aangeeft dat het bestuursakkoord leidend is en dus níet de Statenuitspraak.

De **voorzitter**: We gaan terug naar de heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Akkoord. Even kijken, waar was ik? Ja, mevrouw Van der Kammen. Het energieprogramma loopt. In het huidige bestuursakkoord is inderdaad opgenomen dat er sprake moet zijn van draagvlak. Dat onderschrijf ik nogmaals. We zullen gaandeweg de verdere uitvoering van alle verplichtingen die er liggen, of we het nou willen of niet, het draagvlak bewaken, en dat is wel iets anders dan mevrouw Van der Kammen zegt, dat we alles maar opzij moeten schuiven en resoluut het bestaand beleid moeten afschaffen. Maar dat doet geen afbreuk aan de noodzaak, die wij ook onderkennen, dat er sprake moet zijn van draagvlak. Voor wat betreft de RES'en merk ik overigens op dat is gebleken dat in ieder geval op bestuurlijk niveau veelal sprake is van draagvlak, aangezien vanuit de meeste raden zich hier positief over hebben uitgesproken.

Een referendumverordening dient vanzelfsprekend ook op draagvlak te kunnen rekenen. Daarvoor is tijd nodig. De voorbereidingen zijn in volle gang en binnenkort zou ik graag met uw Staten daarover van gedachten willen wisselen.

Zijn er nog twee vragen die de PVV ook al eerder heeft gesteld. Als het gaat over vleermuizen-

De **voorzitter**: Er is een interruptie, alleen kan ik niet zien wie het is-

De heer **Spooren** (50PLUS): Dat is Chris Spooren.

De **voorzitter**: Ah, kijk! U heeft het woord. Ik zie alleen maar CS staan namelijk, vandaar.

De heer **Spooren** (50PLUS): Dat klopt dan wel!

De **voorzitter**: Ja. Ga uw gang.

De heer **Spooren** (50PLUS): Meneer De Bie, u heeft het net over draagvlak voor de RES'en en zo. U geeft aan dat het draagvlak ligt bij de raden, maar stel dat de bewoners en de omwonenden geen draagvlak hebben met de plannen, wat is dan doorslaggevend? Geldt dat ook als draagvlak, of kijken we alleen naar het bestuurlijk draagvlak?

De heer **De Bie** (GS, FvD): Nou, ik zal heel kort op uw vraag ingaan. Bestuurlijk draagvlak is een van de elementen die in ogenschouw worden genomen. Maar het begrip draagvlak is nogal complex en ook daarover gaan we in gesprek met de Staten.

De **voorzitter**: De heer Spooren.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Kan ik door, ja?

De **voorzitter**: Nou, ik vraag of de heer Spooren nog wil reageren, maar ik zie niks. De heer Everling wel.

De heer **Spooren** (50PLUS): Nee, ik wacht het gesprek af.

De **voorzitter**: Oké. De heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Ja, ik hoor de heer De Bie steeds zeggen van "ja, we gaan nog allerlei dingen onderzoeken" en volgens mij worden Statenleden dadelijk ook geïnterviewd over wat ze nou wel en niet zo belangrijk vinden, maar ik ben ook wel heel erg benieuwd wat de eigen visie is van de gedeputeerde en van GS op draagvlak. Wat is draagvlak? Ik ben daar wel zeer benieuwd naar, want volgens mij hebben wij daar tot op heden nog geen antwoord op gehad.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ik had het net over een referendumverordening. Daarover gaan wij graag met u in gesprek, maar wij kunnen die ook niet los zien van de algehele gedachtewisseling over draagvlak. Het is een heel complex begrip, wat ik al zei. Er zijn verschillende niveaus: het kan op burgerniveau, op maatschappelijk middenveld, op bestuurlijk niveau. In hoeverre draagvlak wel of niet er is, hangt af ook van de aard van de ingrijpendheid van het besluit dat wordt genomen. Het is heel casuïstisch, dus in z'n algemeenheid kan ik daar nu niks over zeggen, maar het komt erop neer dat daar gewoon een hele goede belangenafweging komt, waarvan dus draagvlak een belangrijk onderdeel uitmaakt.

De **voorzitter**: De heer Everling tot slot.

De heer **Everling** (SP): Ja, voorzitter, ik denk dat u niet anders dan met mij kan concluderen dat dit een hele hoop woorden waren, maar geen antwoord op mijn vraag. Wat is de visie van GS op het vraagstuk draagvlak? Het lijkt mij niet zo heel erg ingewikkeld, bovendien al helemaal niet omdat u aangekondigd heeft dat u met een correctief referendum komt. Maar ik krijg heel erg sterk het gevoel dat er eigenlijk alleen maar tijd gerekt wordt om het vooral niét te hoeven doen.

De **voorzitter**: Ik zie ook nog een interruptie van mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Ja, ik wil toch inderdaad ook wel van het college helderheid hebben over wat ze nou bedoelen met 'draagvlak'. Ik hoor de gedeputeerde het hebben over draagvlak op bestuurlijk niveau en het maatschappelijk middenveld. Dat is allemaal leuk en aardig, maar het lijkt wel alsof ik een kartelpartij aan het woord hoor hier. Waar is het Forum voor Democratie gebleven, die daadwerkelijk met draagvlak gewoon bedoelt dat het draagvlak is vanuit inwoners, vanuit de Brabanders zelf? Ik zou daar wel eens een helder antwoord op willen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Nou ja, de vraag "wat is draagvlak" is gewoonweg niet te beantwoorden, zeker niet op dit bestuurlijk gebied, want het is afhankelijk van de situatie. Wat mevrouw Van der Kammen opmerkt is terecht: het gaat uiteindelijk grotendeels om draagvlak bij de burger, maar draagvlak op bestuurlijk niveau en maatschappelijk middenveld speelt ook een rol. Dit gesprek wil ik graag met u voeren in het kader van de participatieverordening, waar het referendum onderdeel van uitmaakt. Dus we lopen wat dat betreft op de zaken vooruit.

De **voorzitter**: Ik ga mevrouw Van der Kammen nog een keer het woord geven en daarna de heer Smeulders. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Het college kan die discussie nou wel tactisch voor zich uit willen schuiven, maar volgens mij is er een aantal partijen geweest die toch klip-en-klaar helder duidelijk willen hebben wat het college bedoelt met 'draagvlak'. Want we hebben het over draagvlak onder bewoners, bewoners die massaal bezwaren indienen tegen allerlei grootschalige plannen van het college waar het college hier en nu medewerking aan verleent, grootschalige bezwaren, en dan komt het college hier aan met "ja, maar er is bestuurlijk draagvlak en het maatschappelijk middenveld vindt er ook nog wat van". Ik wil helderheid hoe de gedeputeerde aankijkt tegen draagvlak onder inwoners als eventuele steun, of niet steun, voor beleid van het college.

De **voorzitter**: Ik denk dat uw vraag helder is. Die was denk ik net ook al helder. De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ik beantwoord die vraag graag, maar hij is te complex om hem nu à la minute te beantwoorden. Daarvoor zullen wij eerst in gesprek moeten gaan. Ik kan een tipje van de sluier oplichten, maar dan gaan we eigenlijk alweer te ver. Er is draagvlak, er is acceptatie, er is draagvlak op verschillende niveaus, het is gewoonweg een te complex begrip om hier nu zo te bespreken. U heeft het over tactisch vooruitschuiven, meneer Everling had het ook al over uitstel veroorzaken. Ik kan u verzekeren: daar is geen sprake van.

De **voorzitter**: We vervallen volgens mij in de herhaling. Meer antwoord dan dit krijgt u volgens mij op dit moment niet. De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Na al deze uitermate kritische en soms ook wel bijtende interrupties ... [*hapering in de verbinding van de heer Smeulders*] hele verstandige dingen zegt over een heel ingewikkeld concept als draagvlak. Het is niet zo makkelijk plat te slaan en simplistisch neer te zetten. Wij praten daar graag over door met u, meneer De Bie. Ik vond het wel belangrijk om dat ook te laten horen tijdens deze vergadering.

De **voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij zijn alle argumenten gewisseld. Ik snap dat niet iedereen blij is met het antwoord dat hij heeft gekregen, maar verder dan dit komen we denk ik op dit moment niet. De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): De vragen van de PVV gingen over vleermuizen. Wij hebben daar al schriftelijk op gereageerd en ik kan eigenlijk alleen maar zeggen dat aan alle wettelijke verplichtingen ter zake wordt voldaan.

Voor wat betreft de invloed van de maatregelen die wij treffen op de wereldtemperatuur moet ik ook weer verwijzen naar die eerdere antwoorden. Daar zijn rapporten over die dat meten op wereldschaal. U kunt zelf kijken naar de Brabandermaatschappij in relatie tot de wereldmaatschappij en de wereldeconomie, en dan kunt u daar zelf uw conclusies uit trekken. Die cijfers zijn er gewoonweg niet.

De **voorzitter**: Dat was uw beantwoording in eerste termijn? Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Ronnes.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang, mijnheer De Bie, u heeft toch nog een punt?

De heer **De Bie** (GS, FvD): Nou, ik heb nog drie moties die ik moet bespreken.

De **voorzitter**: O ja, dat is wel heel relevant! Ga uw gang.

De heer **De Bie** (GS, FvD): In motie 141 van de PVV wordt gezegd dat de RES van een standaardberekening moet worden voorzien van kosten. Die zou ik willen ontraden. Nog afgezien van de uitvoerbaarheid, of het gebrek aan uitvoerbaarheid, verwijs ik naar mijn eerdere antwoorden aan de PVV. Bovendien zijn de RES'en zelf slechts ambities en zoekgebieden en ik wijs er ook op dat duurzame ontwikkeling meer is dan alleen een mogelijk middel tegen temperatuurverhoging.

Motie 143 is sympathiek vanwege de transparantie, ook moeilijk uitvoerbaar, gezien de aard van de RES. Ik wilde hem oordeel Staten laten, maar ik lees hem wel zo, dat er voor GS een grote vrijheid is om uitvoering te geven aan deze motie, want het is nog niet zo makkelijk. Dat wil ik maar zeggen.

Motie 144 zou ik willen ontraden. Ook de uitvoering is onmogelijk, omdat de SDE+-subsidie, of ++, achteraf wordt vastgesteld aan de hand van de daadwerkelijke opwekking, dus er kan geen uitvoering aan worden gegeven.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, en dan gaan we nu toch echt naar de heer Ronnes-, of heb ik een interruptie van mevrouw Van der Kammen gemist? Ja? O, excuus. U heeft nog even het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank je wel, voorzitter, want ik wil toch nog even reflecteren op een stellingname van het college, namelijk dat er geen antwoorden op vragen te geven zijn. Dat is allemaal leuk en aardig, op wereldschaal en bladibla, maar deze provincie geeft een heleboel geld uit om beleid te maken, maatregelen te nemen, et cetera, en het is onze taak hier, de taak van de volksvertegenwoordiging, om dan ook te vragen welk effect de inzet van het Brabants belastinggeld heeft. Dus ik zou toch echt willen vragen of het college gewoon met antwoorden kan komen, en niet zich verschuilen achter "ja, maar het is een wereldeffect en op wereldniveau, bladibla', nee: welk effect heeft het Brabantse geld en het Brabantse beleid? Graag een reactie van het college.

De **voorzitter**: De heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ja, het is mooi dat het uw taak is, maar als uw taak is mij een vraag te stellen die ik niet kan beantwoorden, dan kan ik hem gewoonweg niet beantwoorden. Dus dat is heel simpel. In z'n algemeenheid kan ik zeggen dat niet alleen het daadwerkelijke directe resultaat, maar ook het feit dat er een bepaalde ontwikkeling in gang is gezet, een rol speelt. Maar exacte cijfers zijn gewoon niet te geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen, u gaat geen uitgebreider antwoord krijgen dan dit, schat ik zomaar in.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Wat wilt u daarmee zeggen, voorzitter?

De **voorzitter**: Nee, ik geef u als laatste het woord, ter afronding.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Oké. Nou ja, voorzitter, kijk: het feit dat de gedeputeerde geen antwoord wil geven, is heel veelzeggend. Er wordt heel veel geld uitgegeven voor Brabants beleid, en daar zou ik toch wel gewoon antwoorden op willen hebben, over welk maatschappelijk effect dat heeft, los van of er ook nog aanpalende effecten zijn. Welk effect heeft dit voor de burger?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk gehoord. U heeft ook gehoord hoe daarop gereageerd is. Een ander antwoord gaan we op dit moment denk ik niet krijgen. Ik stel voor dat ik overga, zoals ik net ook al had aangekondigd, naar de heer Ronnes.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Wat is dit nou!

De **voorzitter**: Ja, maar ik heb u in twee termijnen het woord gegeven, mevrouw Van der Kammen. De heer Ronnes- Ik versta u niet, mijnheer Ronnes. ...- O, ze mag drie keer? Maar we hebben toch in twee termijnen gesproken? ...- Ik had de heer Ronnes het woord gegeven, maar als dat niet lukt, geef ik nu eerst het woord aan de heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik beantwoord conform de vragen die gesteld zijn door de Staten. Dank voor de vragen overigens.

Allereerst de VVD, die stelde de vraag "hoe staat het met de motie rond de groene boa's, wordt dat meegenomen in het plan van aanpak ten aanzien van Samen Sterk in Brabant 2020-2023?" Dat plan zou voor de begroting voorliggen. Ik kan u daarover mededelen: we hebben het voortvarend opgepakt met elkaar, maar er zit een kleine vertraging op op dit moment. Er is extra overleg nodig geweest over de doelen en de relatie tot de toerusting van de boa's, om dat goed te bespreken met elkaar. En er is ook een extra overleg geweest tussen zowel de terreinbeherende organisaties als de politie over de taakverdeling ten aanzien van de werkzaamheden die verricht moeten worden. Op 25 november hebben we een nieuwe stuurgroepvergadering van Samen Sterk in Brabant en daarin hopen we het plan van aanpak vast te stellen en kort daarna zal ik het u ter kennisname aanbieden. Dat is op dit moment de stand van zaken.

De heer Gremmen stelde: op volle kracht doorzetten op sport. Ja, daar zijn we druk mee bezig en in het nieuwe beleidskader proberen we er, zoals u weet, ook naast cultuur en vrijetijd een plek voor in te ruimen, zodat dat ook een goede invulling krijgt.

Dan de vraag van Forum voor Democratie, de heer Rutjens, die vroeg of er bij de wachtgeldregelingen extra aandacht is voor het actief bemiddelen van ex-gedeputeerden naar nieuw werk. Ja, daar zetten we meer dan

gemiddeld op in en we proberen daar zo snel mogelijk nog verder in te ondersteunen, zodat de mensen weer een zinvolle en goede functie vinden in onze maatschappij.

Het CDA, de heer Deryckere, en ook anderen vroegen rond de Vuelta: hoe staat het daarmee en kunnen we ervoor zorgen dat over een aantal jaren de Vuelta weer naar Brabant komt? Eerder heb ik u daarover al een Statenmededeling gestuurd. Op dit moment vindt er besluitvorming plaats binnen de verschillende partners. Wanneer er meer duidelijkheid is, zal ik u zeker onmiddellijk ook informeren. Onze ambitie is in ieder geval vanuit Brabant om de start in 2020 hier in Brabant ook te kunnen houden.

Dan de heer Logister, die vroeg over het integraal kader vrijetijd of daarin ook een aantrekkelijk Brabant en een plek voor cultuur zou kunnen zijn. Nou, met het nieuwe beleidskader – en u weet: daar zijn we druk mee bezig om dat vorm en inhoud te geven – willen we zeker bijdragen aan een aantrekkelijk Brabant. Daar zijn we dagelijks mee bezig. En we proberen ook natuurlijk zo goed mogelijk cultuur, sport en vrijetijd daarin een plek te geven.

Dan kom ik bij mevrouw Van der Kammen van de PVV. “Samenleving vervalt”, zegt zij, “dan ook BOF?” Het is volgens haar niet te begrijpen dat het college doorgaat met BOF en ongewenst om een tweede ronde te starten, en ze heeft daar een amendement, A35, op ingediend. Dit amendement gaan wij ontraden, en dat doen we om de volgende reden. De tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund staat los van het kader Aanpak beleidsklimaat samenleving. Dit zijn aparte prestaties, zoals aangegeven in de burap, en daarom ook apart vermeld. Stoppen met het één betekent dus niet automatisch stoppen met het ander. We verkennen op dit moment de tweede ronde van het Brabant Outcomes Fund, omdat het bij kan dragen aan het verbeteren in het kader van een brede welvaart.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie geen interrupties, dus dan geef ik het woord aan de heer Ronnes. We gaan het nog een keer proberen!

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ben ik nu wel verstaanbaar?

De **voorzitter**: Ja, zeker. Ga uw gang.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Allereerst een reactie op de heer Willem Rutjens van Forum, die stelt vragen over de concretere aantallen als het gaat om de woningbouw. Ik wil u verwijzen naar de prognoses in de Statenmededeling die we korte tijd geleden naar uw Staten hebben gestuurd. Daar vindt u eigenlijk alle details online hoe de situatie nu is.

Ook wordt een opmerking gemaakt over het bouwen in relatie tot stikstof. In Brabant zien wij dat weinig projecten stilvallen door de oorzaak stikstofdepositie. Daar waar het wel aan de orde is, hebben we al een oplossing gevonden, of in het enkele geval dat het voorkomt zijn wij bezig met oplossingen.

Dan maakt hij nog een opmerking over de flexgekte. We hebben in Brabant een planning van om en nabij 12.000 nieuwbouwwoningen gerealiseerd per jaar. Daarmee haal je niet in één klap de achterstand in die er is. We hebben een achterstand in Brabant van 30.000 woningen. Dus om aan die urgente woningvraag te voldoen zijn flexwoningen een noodoplossing, een noodverband, om te zorgen dat urgente woningzoekers toch een woning kunnen vinden. Het is niet de eindoplossing, maar het is in elk geval een oplossing om de pijn te verzachten op dit moment, vandaar dat die gewoon nodig is. Dat is ook gewoon een stuk gezond verstand gebruiken, om te zorgen dat iedereen ook een dak boven zijn hoofd kan vinden. Dat voor wat betreft de reactie op de heer Rutjens.

Dan kom ik bij mevrouw Van der Linden van GroenLinks. Zij komt terug op vragen die zij ook in de technische aanleg hebben gesteld. Het gaat om de herbestemming van deelnemers aan warme sanering varkenshouderij en voor nertsenhouders. De verzoeken tot herbestemming van die warme sanering varkenshouderij en

nertshouderij waar u naar vraagt bevindt zich overwegend in de vooroverlegfase en vaak zelfs nog de fase daarvoor. We zijn daarbij nu reeds in gesprek, omdat we meer dan voorheen aan de voorkant willen meedenken en in deze fase de provinciale belangen, zoals u die gesteld heeft in de IOV, de Interim Omgevingsverordening en straks in de Omgevingsverordening, heeft vastgesteld, dit alles met als doel om snel te kunnen handelen en tot realistische plannen voor die ondernemers te kunnen komen. We zetten hiervoor de VAT-impuls in en organiseren wekelijks de studie omgevingskwaliteit. Hier schuiven dan ook gemeentes en initiatiefnemers aan, en dit doen we om te voorkomen dat er onnodig leegstand ontstaat en dat de plekken die daar zijn niet kwalitatief worden ingevuld.

Dan het punt over de kennis uit West-Brabant over leefbaarheid en wonen, of we dat ook meenemen naar andere regio's van Brabant. Ja, dat doen we zeker. Er is een grote uitwisseling van pilots en van-

De **voorzitter**: Mijnheer Ronnes, ik zie een interruptie door mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog niet echt concreet gehoord van de gedeputeerde wanneer wij nou echt een overzicht kunnen gaan verwachten met de concrete plannen rondom hetgeen wat u net allemaal heeft opgenoemd.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Ja, dat is moeilijk, want op dit moment is er geen lijst van concrete plannen. Dit ligt echt bij de initiatiefnemer die op dit moment de onderneming drijft op de plek waar we het over hebben en is de gemeente de eerst aangewezen om de afweging te maken voor die plannen. Dus wij helpen daarbij slechts. Wat we eventueel zouden kunnen doen, bijvoorbeeld in de aanloop naar de Omgevingsverordening, is een aantal voorbeelden met u bespreken van ontwikkelingen waar we aan denken. Want een lijst van honderden voorbeelden is op dit moment gewoon een brug te ver. Dus ik wil best met u een aantal voorbeelden eruit pakken en misschien is de aanloop naar de Omgevingsverordening een goed moment om daarover met u van gedachten te wisselen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, dat lijkt me een goed plan. Ik snap dat de gedeputeerde op dit moment geen datum kan noemen wanneer de plannen concreet zijn, maar dan zou ik wel graag horen wanneer de Staten geüpdatet gaan worden van deze plannen. Dan zijn de plannen misschien nog niet helemaal af en concreet, maar wanneer worden wij geüpdatet?

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Nou, omdat het in de meeste gevallen geen bevoegdheid van de provincie is, is het moeilijk om daar een uitspraak over te doen. Het is uiteindelijk het bevoegd gezag, de gemeente, die met die ondernemer dat eerste traject doorloopt. Het is voor mij moeilijk om daar een datum aan te hangen, terwijl dat niet in onze handen ligt. Dus we zullen gewoon naar het moment moeten kijken waarop er ervaringen zijn opgedaan met de herinvulling van die locaties, en dan kunnen we dat ook delen met u, en ook eens in het licht van de nieuwe Omgevingsverordening, daar waar onze rol zit, om dat met elkaar te toetsen.

De **voorzitter**: Voldoende?

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, ik twijfel een beetje of het voldoende is, want ik vraag me dan ook af: is het zo moeilijk om te zeggen dat u bijvoorbeeld over een paar maanden een overzicht geeft van waar u nu staat? Is dat nou zo moeilijk om toe te zeggen?

De **voorzitter**: De heer Ronnes tot slot.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Om toe te zeggen waar we staan per locatie, dat gaat natuurlijk heel ver. Wat we wel kunnen doen, is aangeven hoe we in algemene zin staan ten opzichte van de herinvulling van die locaties, en dan moeten we gewoon in overleg met die gemeentes kijken of dat op een goede manier is te doen. Ik wil me ervoor inzetten, maar nogmaals gezegd: het primaat ligt bij de gemeentes en we moeten kijken hoe ver we daarmee kunnen komen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Ronnes** (GS, CDA): Dan kom ik op die positieve aanpak rondom de uitwerking van een aantal initiatieven op het gebied van wonen in West-Brabant. Die kennisuitwisseling vindt zeker plaats, die wordt zeker gebruikt in andere regio's, ook in Noordoost-Brabant, maar ook andersom. In Noordoost-Brabant heeft men weer een aantal initiatieven lopen als het gaat om wonen en zorg, dat proberen we weer te delen met andere regio's in Brabant. Op die manier proberen we dus snelheid te maken met de opgave die daar ligt en zo goed mogelijk dat proces van woningbouw aan de gang te houden en als het even kan ook nog te versnellen.

Dat zijn eigenlijk de concrete vragen. Er ligt nog een motie van de Partij voor de Dieren. In de praktijk van vandaag is het al zo dat er een brede afweging plaatsvindt, samen met regio's en gemeentes. Vooral dat is heel erg belangrijk. Die praktijk en het beleid zullen we aan PS beschikbaar stellen voor de begrotingsbehandeling. Dat heb ik ook toegezegd vorige week en voor dit moment zou ik namens het college die motie willen ontraden.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nou, er zijn nog vijf minuten over voor de twee laatste gedeputeerden. De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik voortvarend door met de beantwoording van twee vragen en de beantwoording van een amendement en een motie.

De VVD stelde een vraag over de activiteiten rondom de internationale handelsmissies, omdat reizen nu niet mogelijk is. Ja, er vinden nu online sessies plaats, webinars online, ondernemersevents, om ervoor te zorgen dat die contacten in het buitenland en met onze focuslanden blijven. Deze week vond bijvoorbeeld een agrifood- en een high tech-bijeenkomst plaats met Israël en bijvoorbeeld ook samen met Dujat, onze Japanse ondernemersvereniging in Nederland, vond ook een event plaats rondom onze handelsrelatie met Japan. Daarnaast is ook onze uitvoeringsmaatschappij, de BOM, lid van ons landelijk netwerk Trade and Innovate NL en daar werken we mee samen rondom het digitale, landelijke Corona International Rebuild Program. Dus alle creativiteit en inventiviteit die we op dit moment hebben om onze relaties met onze buitenlandse, onze focuslanden, overeind te houden worden nu ingezet.

De GroenLinks-fractie stelde een vraag over de corona-overbruggingslening. De woordvoerder, mevrouw Van der Linden, legde terecht een vergelijking met de NOW-regeling, dat daar transparantie in was, in de tegemoetkoming van de personele kosten. Omdat het hier gaat niet over personeelskosten, maar om omzetverliezen, en dat dat gevoeliger bedrijfsinformatie is dan de tegemoetkoming in personeelskosten, is landelijk afgesproken om geen individuele bedrijfsnamen naar buiten te brengen. Dat is dus ook een landelijke afspraak die wij ook wensen te volgen.

Dan het amendement 36 van de Partij voor de Dieren over branding. Ja, de branding is een initiatief dat al heel lang loopt en structurele inzet over goede branding vraagt ook om een structurele inzet. Dat is wat onze Brabant Branding doet, om ons internationaal op de kaart te zetten. Ik refereer er graag aan dat wij een

internationale provincie zijn, met heel veel bedrijven en ondernemers die voor een heel groot deel van hun omzet afhankelijk zijn van dat buitenland en doet eigenlijk, juist in het verlengde van wat de heer Van der Wel vorige week bij de themavergadering meldde, 'Made in Brabant'. Wij zijn trots op wat er in Brabant gemaakt is en dat zouden we dan wellicht ook willen branden. Dus dit amendement 36 zouden we dan ook willen ontraden.

Motie 147 van de Partij voor de Dieren en GroenLinks. Ja, de provincie Noord-Brabant heeft een aantal adviesorganen, sterker nog: het zijn onafhankelijke adviesorganen. En dan de vraag stellen om ons beleid afhankelijk te maken van dat Statenleden aanwezig mogen zijn en dat bijvoorbeeld de notulen openbaar worden gemaakt, doet volgens dit college geen recht aan de onafhankelijke positie die onze adviesraden hebben. Zij hebben daar hun processen op hun eigen manier ingericht, zij hebben eigen processen hoe zij tot adviezen, gevraagd en ongevraagd, kunnen komen en u en ons adviseren, en dat vinden wij een groot goed en daarom wil ik ook namens het college motie 147 ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld, bij interruptie

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Ik wil graag even reageren op beide door mij ingediende stukken omdat ik van beide een antwoord gekregen heb. Met betrekking tot de adviesorganen: ik begrijp wat u zegt. Ik zou u willen vragen: bestaat er een mogelijkheid waarop wij wel op structurele basis inzicht kunnen krijgen in, zeg maar, hoe die adviesorganen werken, doordat bijvoorbeeld notulen inzichtelijk worden gemaakt en door Statenleden ook minder daarom wordt gevraagd? Want dat is nu namelijk niet altijd het geval. Daarnaast met betrekking tot het amendement. Ook hier begrijp ik wat u zegt, maar wat ik me afvraag, en dat is ook direct een link naar de burap, is: wat zijn nou concreet de resultaten waarop we kunnen zien dat die branding daadwerkelijk succesvol is?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, om op het amendement te reageren en op de vraag van mevrouw Vlasveld. Er is recent een Statenmededeling rondom de resultaten van IZ Branding naar u toe gestuurd. Daar is een evaluatie voor uitgevoerd en daar zou ik u graag voor dit moment naar verwijzen.

Rondom de adviesorganen: ik weet dat enkele adviesorganen hebben aangeboden om met u ook in gesprek te gaan. Dan zou ik namelijk aan u willen vragen om via een agendavergadering een verzoek tot een gesprek te voeren met enkele adviesorganen en vind ik ook echt dat zij daar, wel of niet dan op basis van uw vragen, een antwoord op kunnen geven, of dat zij daar in die mate u ten dienste willen zijn. Ik weet dat er bijvoorbeeld adviesorganen zijn die nu actief Statenleden uitnodigen bij vergaderingen. Nou, als dat de werkwijze is van een adviesorgaan, dan gaat ons college daar niet tussen zitten, of hebben wij daar geen mening over. Uitgangspunt, als u vraagt aan ons om dat verplicht te stellen: dat vinden wij een stap te ver gaan. Wij vinden de onafhankelijkheid van onze adviesorganen, of het nou adviezen in lijn zijn met het collegestandpunt, of juist contrair zijn met een collegestandpunt, essentieel. Dus ontraad ik deze motie.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ik wil nog heel even kort ingaan op uw reactie op basis van een amendement. Het is ook wat u aangeeft: daarin staat het niet concreet benoemd, eerder dat het niet echt aantoonbaar is, dus de relatie tussen geld besteden voor branding en de resultaten, en ik zou u willen vragen dat inzichtelijker te maken.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw Vlasveld. Ik vind dat een mooi onderwerp wanneer wij het eind dit jaar over het programmeringsdocument van het programma Economie, kennis- en talentontwikkeling hebben, en dan ga ik daarover graag het gesprek met u aan.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik ben zover met de beantwoording en om voldoende tijd te gunnen aan mijn collega's stop ik nu met de inbreng in eerste termijn.

De **voorzitter**: Oké, dan ga ik naar mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Gezien de tijd zal ik een beetje staccato antwoorden op vijf onderwerpen die zijn aangesneden door een aantal van de fracties en op drie moties zal ik ingaan.

Het eerste onderwerp is de realisatie van natuur, inclusief ecologische verbindingzones en natte natuurplek. Daar lopen we inderdaad op achter. Het is een belangrijke en taaie opgave. Het is wel zo dat wij niet afwijken van de landelijke prestatie in andere provincies. Wij lopen in dezelfde mate achter als in andere provincies. Dat blijkt uit de VRN-rapportage, de jaarlijkse landelijke rapportage die ook aan uw Staten binnenkort zal worden aangeboden. We doen heel veel aan versnelling, in overleg met de terreinbeherende organisaties, waterschappen, het GOP, en we zullen u op de hoogte houden van de voortgang daarin. Er zijn ook goede voorbeelden. We gaan aan de slag bijvoorbeeld met een verkenning in de Campina, waar acht natte natuurplek te realiseren zijn. Dat is al een voorbeeld waarmee je versnelling zou kunnen bereiken. Deze onderwerpen zijn aangesneden door de VVD, Partij van de Arbeid, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie. We zullen ook in onze begroting uiteraard erop terugkomen, waarbij we ook rekening houden met de opmerking die gemaakt is dat we binnen de beschikbare middelen doen wat mogelijk is.

Het tweede punt waarover vragen zijn gesteld door GroenLinks, Partij voor de Dieren en Partij van de Arbeid: schone lucht. Het Schone Lucht Akkoord landelijk hebben wij getekend begin van dit jaar – ik moet het even opzoeken, een momentje- 13 januari. Er zijn concrete afspraken gemaakt op het gebied van mobiliteit, landbouw en industrie. Decentrale overheden kunnen aangeven wat ze extra gaan doen. Daarvoor maken ook wij een decentrale uitvoeringsagenda. Het is een mandaat van GS en er komt een Statenmededeling van. De nadruk zullen we leggen op integraliteit, dus verbinding zoeken met de andere opgaven. Wat de meetpunten betreft, de motie die daarover aangeboden is, die wordt in december ook meegenomen. Daar denken we ook op dat moment op te kunnen antwoorden. We onderzoeken of we in samenwerking met de regio Noord-Brabant extra RIVM-meetpunten naar Brabant kunnen halen. In Zuid-Brabant meten we al extra, een innovatief regionaal meetnet met 50 sensoren, en in Midden- en West doen we aan stevige monitoring in Moerdijk en het meetpunt haven Antwerpen. Jaarlijks is er een rapportage, NSL, die we ook aan uw Staten beschikbaar gaan stellen; die verwachten we in december 2020 over het verslagjaar 2019. Er is ook een vraag gesteld door de Partij voor de Dieren over natuurinclusieve landbouw-

De **voorzitter**: Even een momentje. Ik zie een interruptie door mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vind het eigenlijk wel bijzonder, want er wordt nu net gedaan alsof wij best wel intensief aan het meten zijn onze luchtkwaliteit in Brabant, maar dan ben ik toch wel benieuwd: heeft de gedeputeerde onze hele provincie bijvoorbeeld weleens vergeleken met alleen de binnenring in Amsterdam als het gaat om het aantal meetpunten?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dat zou ik moeten nagaan. Ik denk niet dat we die vergelijking direct gemaakt hebben.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Voorzitter, mag ik reageren?

De **voorzitter**: Zeker.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Oké. Ik snap dat u misschien deze vergelijking niet direct heeft gemaakt, maar ik zou weleens graag willen zien hoeveel meetpunten Brabant heeft in vergelijking met andere provincies, want dan schrikt u zich helemaal kapot, terwijl de lucht hier in Brabant echt niet veel beter is dan de lucht in de Randstad. Dus ik denk dat het zeggen dat wij hier in Brabant genoeg meetpunten hebben en dat er ook genoeg en goed genoeg wordt gemeten, helemaal geen hout snijdt. Zou de gedeputeerde daarop kunnen reageren?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Nou, even voor de duidelijkheid: ik heb gezegd wáár we meetpunten hebben. Ik heb geen uitspraken gedaan hoeveel dat er zijn en of dat voldoende is in vergelijking ook met andere regio's. Het is een belangrijk aandachtspunt, zoals we al eens eerder hebben aangegeven, en het feit dat we nu op een innovatieve manier aan het meten zijn in Zuidoost-Brabant, met sensoren, is uniek voor Nederland. Het wil zeggen dat wij ook proberen op een hele innovatieve manier te gaan meten.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden tot slot.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Nou ja, voorzitter, ik zou dan toch willen vragen aan de gedeputeerde of ze bereid is meer meetpunten te gaan creëren, en niet alleen in Noordoost-Brabant, maar in heel Brabant.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Wij zijn aan het bekijken wat we kunnen doen, in het algemeen, aan het monitoren van luchtkwaliteit en in hoeverre meetpunten daar ook aan kunnen bijdragen. En wij spannen ons dus in voor een extra meetpunt in Noordoost-Brabant, zoals gezegd.

De **voorzitter**: Beoogt de heer Van den Broek te interrumperen?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja, ik heb hierop eigenlijk een vraag: in hoeverre de gedeputeerde genegen is om, net in navolging van Zuidoost-Brabant, waar het meetnet gewoon al gerealiseerd is, ook een meetnet te realiseren, zoals mevrouw Van der Linden vraagt, in de rest van Brabant, zodat daar ook een begin ontstaat van meetpunten, niet alleen in stedelijk gebied, maar ook met name rondom luchthavens, maar ook in het buitengebied voor de veehouderij. En dat is in meer dan Zuidoost zeker ook in Noordoost een belang. Die vraag is al vaker gesteld, maar ik wil graag weten in hoeverre daar de meetnet-regionaals, zoals die Zuidoost kent, of daar voornemens zijn om die in andere regio's ook mogelijk te maken, en als dat niet het geval is, dat het er nog niet is, bent u dan voornemens om daar ook initiatief eventueel, daar ook mogelijkheden in te stimuleren?

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, mijnheer Van den Broek, voor uw vraag. Het onderwerp luchtkwaliteit-meetpunten, daar kom ik graag op een ander moment op terug. Het heeft onze aandacht. Dus ja, dat is wat ik er op dit moment over kan zeggen.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek- o, hij was al vertrokken-

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Nee, nee, de lijntjes Zuidoost zijn lekker kort! Ik hoop inderdaad dat er snel een keer een reactie op gaat komen hoe wij op de meetnet van Zuidoost, hoe we dat met de overige regio's gaan organiseren, zodat daar ook deze meetstations gerealiseerd worden. In Zuidoost staan er al ongeveer een 70 en er gaan er dit jaar nog een x aantal gerealiseerd worden. Wat voor ons geldt is: meten is weten. Om die reden is die monitoring ook in de andere regio's van belang.

De **voorzitter**: Dank u wel. De gedeputeerde gaat verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik wil nog even terugkomen op de vraag van mevrouw Van der Linden. Landelijk hebben we een overzichtskaart van meetpunten, dus die kunnen we u ook ter beschikking stellen. Ik ga verder met mijn vraag, als het goed is, voorzitter, over natuurinclusieve landbouw, door de Partij voor de Dieren gesteld. Daar hebben we echt een heel programma voor. We hebben 30 miljoen euro beschikbaar voor de grond die beschikbaar gesteld kan worden voor natuurinclusieve landbouw, met behulp van een aangepaste pachtprijs. We hebben een heel ondersteuningsprogramma om boeren te helpen op een natuurinclusief bedrijfsmodel over te gaan. We hadden in 2019 de ambitie om 40 deelnemers daarvoor te krijgen, ik kan u verzekeren dat er nu al belangstelling is van het dubbele aantal ondernemers dat dat zou willen. Daar hebben we ook middelen voor beschikbaar, vijf ton op dit moment, en we overwegen om daar nog meer middelen voor beschikbaar te stellen. Wat ook interessant is, is dat er net een webinar is geweest van het GOP over duurzame gronduitgifte en daar was massale belangstelling voor, van bijna 300 personen. Dus wij doen veel aan het stimuleren van natuurinclusieve landbouw.

Dan was er ook een vraag van de Partij voor de Dieren over onze aandacht voor eiwittransitie. Daar doen we ook veel op, op dat gebied. Op een aantal manieren doen we dat. Wij doen aan netwerk, we zijn voornemens ook ons aan te sluiten bij het nationale Protein Cluster van een aantal provincies en ook een aantal bedrijven die daarbij zijn aangesloten. We laten een onderzoek doen naar eiwitverwerkingscapaciteit, belangrijk als je dat wilt stimuleren, en daar is een tekort aan in Nederland, dus wij gaan dan kijken of we daar ook onszelf voor kunnen kandideren. Daarnaast wordt toevallig a.s. weekend in het kader van de Dutch Design Week een publicatie uitgegeven van Foodlab Pulsus. Dat is een programma dat wij ondersteund hebben om te kijken hoe we meer Nederlandse peulvruchten op ons bord kunnen krijgen. Nou, dat zijn een paar voorbeelden en we doen nog wel meer activiteiten op het gebied van eiwittransitie, waaraan u kunt zien dat wij ons daar behoorlijk voor inzetten, met behulp van alle kwaliteiten die we in deze provincie voorhanden hebben.

Ten slotte is de Agrofoodpluim aangekaart door Forum voor Democratie-

De **voorzitter**: Even een momentje nog. Mevrouw Vlasveld heeft het woord.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Ik wil heel eventjes zeggen dat het stuk met betrekking tot de natuurinclusieve landbouw een onderwerp was van GroenLinks; dat dat even helder is, eventueel ook voor de notulen. En met betrekking tot de eiwittransitie: dank u wel voor uw antwoord. Ik ga even uitzoeken wat dat allemaal precies betekent. Daarnaast heb ik nog gevraagd hoe het zat met de prestatie-indicatoren ten aanzien van de burap-I. Hoe staat het daarmee? Zitten die al in de pijpleiding?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja. We hebben ook aangegeven dat we bij de begroting aandacht zullen besteden aan de indicatoren op dat gebied. Daar wordt aan gewerkt. De commissie uit uw Staten heeft daar ook naar gekeken. Dus dat nemen we allemaal mee bij het formuleren van adequate indicatoren op dit gebied.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dus als ik het goed begrijp, zien we de prestatie-indicatoren op dit onderwerp terug bij de begroting?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ten slotte is er iets gezegd over de Agrofoodpluim, door Forum voor Democratie: moeten we daar zoveel aandacht besteden? Dat er wat minder zijn uitgereikt, heeft met corona te maken. GroenLinks heeft juist gezegd dat dat heel positief is en zo wordt het ook ervaren door degenen die een Agrofoodpluim mogen ontvangen. Dus een stukje motivering en waardering, wat we ook belangrijk vinden. Daarom vinden we het belangrijk om dit ook te blijven doen.

En dan heb ik nog één correctie, voorzitter. Ik zei dat die indicatoren bij de begroting geleverd zouden worden, maar dat is niet zo, dat is bij het beleidskader dat we aan het ontwikkelen zijn voor landbouw en voedsel.

Tot zover de beantwoording. Dan ga ik in op de moties die zijn aangereikt.

Motie 146 over recreatieve natuur van de Partij voor de Dieren. We hebben al een grote opgave om het Natuurnetwerk af te maken – overigens worden die natuurgebieden volop benut door de Brabanders en ook burgers van buiten Brabant – dus wij zien geen aanleiding om op dit moment nog eens extra te gaan doen aan groenontwikkeling in relatie tot het wonen. We zijn heel druk met het afmaken van die opgave, dus we ontraden motie 146.

Dan motie 148 over de jacht op wilde eenden. Daarvan kan ik zeggen dat de stand van de wilde eend vooral onder druk staat door het verlies aan eieren en pullen, jonge eendjes, en dat wordt vooral veroorzaakt door predatie, door de vos, de zwarte kraai, de blauwe reiger, de verwilderde kat en nog een aantal dieren. Vooraf moet vooral worden ingezet op bescherming van nesten en terugdringing van de overmaat van predatie. Daarom ontraden we deze motie.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Is het dan niet raar dat op het moment dat de grootste afname van het aantal wilde eenden komt door predatie en door het roven van eieren, wel wordt toegestaan om zeg maar, de dieren die in volwassenheid komen, af te schieten? Kunnen we die dan niet beter in leven laten?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik heb geen zicht op het afschieten van wilde eenden, mevrouw Vlasveld, dus daar kan ik u eigenlijk geen antwoord op geven op dit moment.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dan krijg ik daar geen antwoord op, maar mag ik nog wel een interruptie plegen met betrekking tot de recreatieve natuur?

De **voorzitter**: Jazeker, en zo meteen haal ik mevrouw Van der Linden er ook bij, want die had ook een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): U gaf aan dat het Natuurnetwerk Brabant volledig wordt benut voor recreatieve doeleinden. Bij mijn weten is het Natuurnetwerk vooral bedoeld voor de beschermde soorten en om de natuur in stand te houden en niet per definitie om erin te recreëren. Vandaar dat wij die motie hebben ingediend om de bevolking, die zeker nu – wat heel duidelijk zichtbaar is – behoefte heeft aan recreatieve natuur, om die aan te wijzen als een voorziening die hoort bij nieuw aan te wijzen bewoning en eventueel ook bij bestaande bebouwing, maar sowieso bij nieuwe, en om het op te nemen als een vorm van voorziening. Dus je hebt een supermarkt, een basisschool en een speelbos, of een stuk recreatieve natuur.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): We horen juist, en specifiek in deze coronatijd, maar ook los daarvan, maar nu is er zeker heel veel bezoek- ... Uh? Ik hoor iemand praten...

De **voorzitter**: Ja, ik zie het ook.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Bezoek aan onze natuurgebieden, dat is een groot goed nu in coronatijd. We horen van de terreinbeherende organisaties dat daar goed gebruik van wordt gemaakt. En die natuurgebieden zijn ook toegankelijk gelukkig voor onze Brabanders. We doen aan natuurherstel en, ja, dan kun je er eigenlijk nog meer van genieten, als je ziet – en dat zal ook uw eigen ervaring ongetwijfeld zijn – dat het prachtig wandelen en vertoeven is, of het nu in de Biesbosch is, De Vennen of de Strabrechtse Heide, om maar eens wat voorbeelden te noemen. Dat geeft de mensen ontzettend veel energie en motivatie en gezondheid, door juist nu ook in deze tijd zo dicht bij huis natuurgebieden te hebben.

Als u het hebt over natuur in de bebouwde omgeving, wil ik toch nog even een voorbeeld eruit lichten dat ook gestimuleerd wordt door ons als provincie: dat zijn de schoolpleinen van de toekomst, waarvan we er 150, bijna 200 hebben op dit moment, waar groen aangelegd wordt op de schoolpleinen, zodat kinderen heel vroeg kunnen kennismaken met natuur, en ook met voedsel, want er zijn ook vaak moestuinen bij.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Omwille van de tijd bewaar ik de rest voor de tweede termijn.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Mevrouw Vlasveld heeft er net al naar gevraagd, maar ik snap de redenering waarom de motie 'Stop de jacht op de wilde eend' wordt ontraden niet helemaal. Want de gedeputeerde geeft allemaal redenen waarom het niet zo goed gaat met de wilde eend, maar waarom gaat u niet in op de jacht in principe? Waarom mag dat dan wel doorgaan? Waarom stoppen we daar niet mee? Ik heb daar nog geen argument voor gehoord.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Nou ja, de oorzaak dat de stand van de wilde eend onder druk staat is vooral die predatie door andere dieren. Dus ja, als je echt de wilde eend wilt beschermen, dan moet daar iets aan gebeuren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Maar waarom kan het in principe niet gewoon allebei? Waarom ontraadt u het stuk dat er gestopt moet worden met de jacht op de wilde eend? Ik begrijp het nog steeds niet. Ik snap dat het voor u misschien niet de grootste reden is dat het slecht gaat, maar waarom stoppen we er niet sowieso mee?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, nogmaals: omdat de grootste oorzaak de andere dieren zijn en niet zozeer de jacht.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dus gaan we nu alleen nog maar de grootste oorzaken van problemen aanpakken?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Nou, waar de grootste effectiviteit is, en die ligt zoals ik zojuist heb toegelicht.

De **voorzitter**: Tot slot, mevrouw Van der Linden? Veel meer antwoord dan dit gaat u denk ik niet krijgen vandaag. Nee? Oké. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dan kom ik bij de laatste motie, 151, 'Provinciale Staten aan zet voor het Natuurnetwerk Brabant'. Begin van dit jaar hebben we uw Staten geïnformeerd over alle acties die worden ingezet om tot versnelling van de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant te komen, inclusief ook de bossenstrategie. Daar werken we nu erg hard aan, om daar uitvoering aan te geven en om te kijken wat er misschien nog meer zou kunnen of moeten gebeuren op dat gebied. En daarmee ontraden we deze motie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie verder geen interrupties meer. Er waren geen vragen voor gedeputeerde Smit. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van het college. Ik stel voor vijf minuten te schorsen en om kwart voor vijf verder te gaan.

Schorsing (16.40-16.46)

De **voorzitter**: Dames en heren, we zijn aan de tweede termijn van uw Staten en ik geef het woord aan Roel Gremmen van de VVD.

De heer **Gremmen** (VVD): Ja, dank voorzitter. Ik wil het college danken voor de antwoorden op de vragen en opmerkingen in eerste termijn. De VVD is blij dat gedeputeerde De Bie heeft toegezegd dat wat betreft kernenergie het bestuursakkoord leidend is boven de in 2018 aangenomen motie. De VVD kijkt dan ook met belangstelling uit naar de uitkomst van het onderzoek en het gesprek daarover in de Staten in februari. Al met al zijn er vandaag genoeg uitvoeringsplannen en Statenmededelingen ter sprake gekomen en aangekondigd, dus ik zou tegen het college willen zeggen: succes en ga zo door.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Als PS hebben we natuurlijk niet alleen een belangrijke rol in het besturen van de provincie, bijvoorbeeld bij de begroting, maar ook in de controle van het bestuur, bijvoorbeeld bij deze bestuursrapportage. Het is dan een beetje jammer dat we af en toe sommige Statenleden weinig of nauwelijks kunnen verstaan. Bijvoorbeeld mevrouw Van der Linden was lastig te verstaan, misschien vanwege de geluidsoverlast van windturbines in haar tuin. Maar goed-

De heer **Meijer** (D66): Punt van orde, voorzitter. Mijnheer Rutjens had dit ook gewoon kunnen doen toen hij er last van had, in plaats van nu in zijn eigen termijn, hè? Dit is wel hoe we netjes met elkaar omgaan, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik heb u het woord niet gegeven, we hebben afgesproken dat u eventjes het woord vraagt via de vergaderchat. Uw punt is gemaakt; dank u wel. Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Ik was even verward, de heer Meijer kwam er tussendoor geloof ik. Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dank ook aan de gedeputeerden voor hun antwoorden, met een interessante rol voor mijnheer Ronnes. Op de achtergrond leek het even alsof hij zelf in een flexwoning zat, maar gelukkig benadrukte hij in zijn beantwoording dat flexwoningen alleen tijdelijk zijn en niet structureel. Dan wil ik me graag aansluiten bij de woorden van de heer Smeulders, die zei "meer vaart, ga aan de slag", en daar wil ik dan graag aan toevoegen: met heel veel gezond verstand. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, dank je wel, voorzitter. Wij danken alleen het college voor de beantwoording van de vragen en hebben verder geen behoefte aan een tweede termijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Everling van de SP.

De heer **Everling** (SP): Ja, dank je wel, voorzitter. Helaas heb ik geen ongelijk gekregen. Ik heb toch echt stellig de indruk dat ik meer naar een begrotingsbehandeling heb zitten kijken dan naar de behandeling van de bestuursrapportage en dat vind ik echt enorm jammer. Er is ook een berg moties waarmee ik serieus in de maag zit, omdat ze buiten de orde zijn, maar waar ik het inhoudelijk in principe best mee eens ben, alleen, ja, buiten de orde, en dat vind ik toch echt wel heel erg jammer. Ik vind dat we hier als PS toch echt nog een nader gesprek over moeten gaan voeren, want ik vind het niet kunnen zo op deze manier. Dan nog kort even inhoudelijk, een korte reactie op GS. Ik heb nog even kort ruggespraak gehad met onze mobiliteitswoordvoerder over die Statenmededeling en over dat wat gewisseld is in de verschillende Statenbijeenkomsten, maar daar is toch echt niet de indruk uit te halen dat het is gegaan over die 4 miljoen euro inderdaad. En dan hoor ik gedeputeerde Van der Maat een hele waslijst aan zaken noemen, maar hij gaat eigenlijk uiteindelijk niet in op de vraag die gesteld is en dat is de vraag van: hebben we het hier eerder over kunnen hebben, hebben we het hier eerder over gehad? En het antwoord is wat mij betreft gewoon nog steeds 'nee'. Daar wil ik het even bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Logister van D66.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel voorzitter, en dank aan het college voor de beantwoording van de vragen. Sourcing zullen wij blijven volgen de komende maanden en kijken hoe zich dat ontwikkelt. Daarnaast wil ik nog even aangeven dat wij eigenlijk met hetzelfde dilemma zitten als de SP: veel moties buiten de orde, jammer, want voor veel moties voelen we echt veel voor en we nodigen partijen uit om die moties ook zeker op andere momenten in te dienen, zodat wij met elkaar het gesprek kunnen aangaan over recreatieve natuur, de jacht op eenden en het Natuurnetwerk – die is dan wel aan de orde –, waarin wij wel willen aangeven dat D66 de aanpak bij de Westelijke Langstraat bijzonder uniek vindt, en daar leent het gebied zich ook voor. Maar wij willen wel dat unieke gevallen uniek behandeld blijven worden en stemmen daarom tegen de laatste motie, motie 151.

Dan hebben wij ook goed geluisterd naar de verklaring van de gedeputeerde financiën en mobiliteit over zijn aanpak van de 4 miljoen euro in het dossier openbaar vervoer. We begrijpen goed dat er bijzondere omstandigheden zijn in deze crisis en we begrijpen ook goed dat u hier een signaal wilt geven, zowel aan het Rijk als het OV-wezen, en daarom zullen wij u ook in uw redenering volgen.

Dat was het voor de tweede termijn van D66, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef het woord aan mevrouw Van der Linden van GroenLinks.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Dank ten eerste voor de beantwoording vanuit GS. Ik kom graag nog even terug op geluidsbelasting. Kan de gedeputeerde toezeggen dat bij elke wegaanleg aan PS wordt aangegeven hoe ver de WHO-normen worden overschreden en met welke maatregelen deze wel kunnen worden gehaald?

Wat betreft draagvlak: ik vind het echt bijzonder dat over een term die zo vaak wordt gebruikt door dit college de gedeputeerde zo'n groot onzinverhaal kan vertellen en er volledig omheen draait. Het zou GS sieren om deze term eerst een definitie toe te kennen voor het constante gebruik wanneer het uitkomt.

Over het amendement over de reservering van middelen voor gedeelde mobiliteit is al veel gezegd. Daarbij heb ik nog geen concrete financiële uitwerking gezien van het onderwerp. Het lijkt ontzettend belangrijk dat eerst in de Staten wordt gesproken over de financiële uitwerking van het beleid voor we het geld gaan reserveren voor 2022 en 2023. Het zou de gedeputeerde ook sieren om de vraag van meerdere Statenleden serieus te nemen om het gesprek eerst te voeren en het besluit over dit bedrag dan weer terug te laten komen bij de behandeling van de begroting. Ik hoop ook dat de andere Statenleden, ook die uit de coalitie, dit gesprek nog willen voeren en dus het amendement zullen steunen.

Ten slotte hoop ik dat de gedeputeerde zich echt gaat inzetten voor veel meer meetpunten wat betreft de luchtkwaliteit. De urgentie die GroenLinks momenteel voelt bij het meten van de luchtkwaliteit voel ik nog niet terug bij de gedeputeerde, maar we zullen het zeker in de gaten houden. Ook hoop ik dat bij het onderwerp luchtkwaliteit naar alle oorzaken wordt gekeken van de huidige niet goede status en niet, zoals bij de populatie van de wilde eend, alleen naar de grootste oorzaken wordt gekeken om aan te pakken.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord, van de PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dank je wel.

Voorzitter, dank je wel voor de antwoorden van het college. Ik wil toch nog even reflecteren op de stellingname van een aantal collega's die vinden dat we vandaag geen brede discussies moeten voeren, of moties moeten dienen. Voorzitter, ik heb daar al een onderbouwing op gegeven, namelijk dat een burap er is om te kunnen bijsturen. Dat staat ook in het Statenvoorstel. Daar nog een bespiegeling bovenop. Voorzitter. Wat de PVV betreft, geeft eenieder invulling aan zijn controlerende en kaderstellende rol zoals hij dat passend vindt. Maar ik stel wel voor dat we nu gewoon stoppen met mekaar de maat te nemen over de manier waarop we dat doen.

Voorzitter, dan terug naar de inhoud.

Voorzitter. Motie 140. Dank voor de reactie van het college. Desalniettemin willen wij die motie toch graag in stemming brengen, omdat we nadrukkelijk willen inzetten op het sparen van bomen.

Motie 142 over de spitsstroken. Ik wil even signaleren dat het college nu vooral aan het inzetten is op busbanen, waar de PVV wil dat de automobilist kan doorrijden. Die moet niet in de file staan.

Voorzitter. Ten aanzien van draagvlak. Wij hebben echt serieuze vragen gesteld en we moeten nota bene van de Forum-gedeputeerde horen over maatschappelijk middenveld en bestuurlijk draagvlak. Voorzitter. Het

bestuursakkoord sprak van correctieve referenda de komende drie jaar, maar er is alweer een halfjaar van verstreken en er is nog geen letter op papier. Wanneer krijgen wij een concreet Statenvoorstel?

De gedeputeerde stelt over het Brabant Outcomes Fund dat het los zou staan van het beleidskader blijfklimaat. Ja, voorzitter, inderdaad: het stamt zelfs uit een nog eerder beleidskader, maar ook dat is al afgelopen. Dus concreet de vraag aan het college waarom het college een tweede tranche wil inzetten op het beleid dat reeds is afgesloten.

Ten slotte, voorzitter. D66 moppert over het standpunt van kernenergie. Ik wil de collega's er ook op attenderen dat er behalve een bestuursakkoord dat is aangenomen, ook een aangenomen motie ná die van D66 van de PVV ligt over thorium. De inzet daarop en onderzoek daarnaar is dus zeer legitiem en wat de PVV betreft mag daar tempo gemaakt worden, met heel veel gezond verstand, zoals ook de Forum-collega dat aandraagt.

Voorzitter, tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw bijdrage. De heer Smeulders van de Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank je wel, voorzitter. Allereerst iedereen bedankt voor de antwoorden op onze ingebrachte punten. Ik wil nog op twee punten even ingaan. Allereerst luchtkwaliteit. Ik ga niet zitten zeuren over een meetpunt meer of minder op een bepaalde plek, maar we hebben nu een kpi die eigenlijk nergens meer op slaat. Ik vind het lastig om GS te kunnen controleren als we de kpi al gehaald hebben. Ik heb de begroting nog niet kunnen checken voor het volgend jaar. Ik hoop dat er een andere kpi in staat dan nu en dat bijvoorbeeld het NSL is geoperationaliseerd in uitvoeringsmaatregelen, zodat we daarop kunnen controleren. Ik zal het checken in de begroting en kom er dan op terug.

Het tweede punt is de OV-exploitatie en de coronacrisis. De gedeputeerde heeft ons gerustgesteld-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Excuus, mijnheer Smeulders. Mevrouw Van der Linden interrumpeert.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor dat mijnheer Smeulders niet wil zeuren over meetpunten, maar hoe wil hij het resultaat dan echt gaan meten als het gaat om onze luchtkwaliteit?

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, mevrouw Van der Linden, mijnheer Smeulders wil wel meetpunten, mijnheer Smeulders heeft ook eerder de moties die uw partij er al jaren voor indient ook gewoon gesteund, daar zijn we hartstikke voorstander van, alleen, ik wil het in het kader van deze burap nu niet hebben over een meetpunt meer of minder op een bepaalde plek. Ik wil zorgen dat we in het kader van de burap die we nu bespreken in de P&C-cyclus kpi's, dus resultaatdoelstellingen, opnemen die ook iets zeggen en waarop we kunnen controleren als PS, zodat we weten of GS ook de dingen gaan doen die wij belangrijk vinden en vastgesteld hebben. Met deze kpi kan dat niet op het gebied van luchtkwaliteit, vandaar dat ik zeg: we hebben nieuwe nodig.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, volgens mij willen de heer Smeulders en ik precies hetzelfde, maar dan vind ik het een beetje flauw om te zeggen dat GroenLinks een beetje aan het zeuren is over meetpunten, want volgens mij geven deze meetpunten voor de luchtkwaliteit juist ook de informatie waar de heer Smeulders om vraagt.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, nogmaals: ik ben voorstander van meetpunten, maar ik heb GroenLinks ook niet aangesproken hè? Ik heb niet gezegd dat GroenLinks daarover zit te zeuren, ik heb gezegd "ik ga er niet zover zitten zeuren", en dat is wel een verschil.

De **voorzitter**: Goed. Gaat u verder.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank je wel, voorzitter. De gedeputeerde heeft ons gerustgesteld omtrent zijn intenties met het OV-netwerk en de OV-exploitatie, dat daar flink extra in geïnvesteerd zal moeten worden vanwege allerlei redenen, dus dank daarvoor.

Dan nog één extra punt, en dat is de eenden-motie. Wij snappen het antwoord van de gedeputeerde niet helemaal. We vinden het wel onlogisch klinken, want de instandhouding staat onder druk van de wilde eend, dat komt door een aantal natuurlijke vijanden die die eendeneitjes en die kleine eendjes opeten, en dat is dan de reden om niet te stoppen met het afschieten van volwassen eenden, terwijl de instandhouding onder druk staat. Dus het klonk heel onlogisch, maar misschien wil de gedeputeerde in tweede termijn nog een aangepast antwoord geven; dat is een uitnodiging.

Ten slotte een oproep aan met name onze collega's van de Partij voor de Dieren. Er zijn een hoop moties ingediend, waarvan we weten – met dank aan de griffie voor hun advies daarover – dat die eigenlijk niet zo aan de orde zijn als het om de burap gaat. Met name de Partij voor de Dieren wil ik dus vragen om die eenden-motie aan te houden en in stemming te brengen bij de begrotingsbehandeling, want dan gaan wij daar graag voorstemmen.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Dan geef ik het woord aan de heer Spooren van 50PLUS.

De heer **Spooren** (50PLUS): Ja, voorzitter, dank je wel. Allereerst kijken wij uit naar het gesprek met de heer De Bie over draagvlak. Draagvlak vinden wij heel erg belangrijk, zeker in het kader van de RES'en.

Wat wij wel gemist hebben, is een reactie op onze oproep om iets te doen voor onze burgers die last hebben en erg lijden onder de corona. Ik had graag gehoord dat vanuit de gedeputeerde het initiatief zou worden opgestart om te kijken of we daar wat aan kunnen doen. Het leed is groot en wordt alleen maar groter. Ik hoop dat daar in de tweede termijn een antwoord of een toezegging op komt.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter.

Het is al een aantal keren over de wilde eend gegaan. Als we de instandhouding van de eend willen behouden, dan moeten we iets aan de predatie doen, hoorde ik net de gedeputeerde zeggen. Aangezien de jager met zijn geweer mij ook een predator lijkt, lijkt het me heel duidelijk waarom deze motie uitgevoerd moet worden. Het eten van eendeneieren door kraaien is een natuurlijk proces, het bejagen van eenden door de mens is niet een natuurlijk proces. Het aantal eenden gaat omlaag met meer dan 5 procent per jaar en daardoor is het volgens onze eigen afspraken een reden om te stoppen met het jagen op de wilde eend.

Dan wil ik even doorgaan naar de Rucphenseweg. Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat overwogen is om de weg een 60-weg te maken. Ik wil de gedeputeerde met klem adviseren om dit te gaan doen. In de antwoorden op de schriftelijke vragen die wij ontvangen hebben over dit onderwerp wordt aangegeven dat deze weg niet als opmerkelijk onveilig wordt gezien. Daarnaast heb ik de weg zelf gezien en het beeld dat de gedeputeerde schetst herken ik niet. De beantwoording van de vragen en wat ik zie neem ik mee in mijn politieke werk en ik zou de gedeputeerde willen vragen om hier serieus naar te kijken.

Over de adviesorganen: ik zou hier toch graag wat meer actie op willen zien. We krijgen nu weleens een uitnodiging, maar op heel onlogische tijdstippen, waardoor het voelt alsof het meer voor de vorm is. Hoe kunnen GS ons hierin meer tegemoetkomen als wij toch kennis willen nemen van wat er achter deze gesloten deuren besloten wordt? Dit moet een fractie als Forum voor Democratie en de PVV eigenlijk toch aanspreken. Hen hoor ik hier niet over. Ik ben benieuwd hoe de gedeputeerde hierover denkt.

Verder wil ik opmerken dat wij amendement 36 hebben aangepast met behulp van de griffie en opnieuw hebben ingediend, nu in een vorm die wel correct zou moeten zijn.

En tot slot. Er is kritiek geweest op ons adres wat betreft het indienen van moties. We kijken terug naar het beleid en zien dat dat niet goed gaat. Wij zijn hier bezig om het beleid aan te passen. Bij de begroting zijn we te laat. We vragen geen geld. Wij vragen aan GS om het beleid te wijzigen, wat zijn uitwerking vindt in de begroting. Aan de partijen die overwegen om onze moties niet te steunen, omdat het in hun ogen een vormfout is, wil ik vragen om te kijken waar politiek om draait. Draait dit om je in te zetten voor waar je voor staat als politicus en als partij, of om het protocol? Als bij de begroting ingestemd kan worden met die ene motie, waarom dan niet nu al?

Dank u wel.

Amendement A36A-2020: Geen vingers branden aan branding

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020;

besluiten

1. In te stemmen met de bestuursrapportage II-2020 en de hierin opgenomen voorstellen a t/m d; en niet in te stemmen met het beschikbaarstellen van - de op stelpost – beschikbare middelen voor internationalisering en branding van 1,012 miljoen euro;
5. Vast te stellen de derde begrotingswijziging 2020; en niet in te stemmen met het beschikbaar stellen van - de op stelpost – beschikbare middelen voor internationalisering en branding van 1,012 miljoen euro;

en gaan over tot de orde van de dag."

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Dank u wel. U heeft overigens gelijk met betrekking tot amendement 36, en dat is intussen amendement A36A geworden.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek heeft het woord, Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan de gedeputeerden voor de beantwoording van de vragen die zijn voorgelegd. Een vraag die ons ook bezighoudt is: de griffier verklaart van een x aantal moties dat er geen relevantie is en dat ze niet actueel zijn. Dat maakt het wat lastig op dit moment, omdat een ander deel van de Staten wel heel duidelijk hier een taak ziet zitten, een controlerende taak zelfs. Deze onduidelijkheid, daar moeten we het met elkaar toch eens even over hebben. Als die duidelijkheid er aan de voorkant zou zijn geweest, dan hadden we hier denk ik drie uur minder kunnen vergaderen, maar dat laat onverlet dat de kwaliteit van vergaderen hier ook niet beschadigd moet worden. Ik ben bang dat dadelijk een groot deel van deze moties in de begroting terug gaat komen en dan gaan we

er nog een keer dunnetjes over beginnen. Het is jammer voor de discussie, maar het is iets wat er wel bij hoort. Het is helaas niet anders.

Even reagerend op de reactie op motie 150 wat betreft de Rucphenseweg, de N638, met het voorstel om daar één snelheid te krijgen van 60 km, en daar krijgen we dan een antwoord op terug dat enerzijds begrijpelijk is: de inrichting van de weg wordt 80 km en daar heeft men een compromis gesteld om deelvlakken 60 te kunnen inlassen, om daar een stuk veiligheid in te bouwen. Maar de werkelijke oorzaak is natuurlijk wel dat de doorstroming goed moet blijven. En daar zit nu net de crux: doorstroming versus veiligheid. De bewoners daar hebben behoorlijk hard aangegeven: een eenduidig wegvlak met één snelheid is de voorkeur en dan is 60 km qua veiligheid een betere die past. Maar er zijn keuzes die je maakt en ik heb die van de gedeputeerde ook gehoord. Anderzijds denk ik dat we op dit moment nog één punt hebben openstaan, en dat wil ik toch even aankaarten: de luchtkwaliteit. Daar zullen we in de begroting als thema aandacht aan geven en op terugkomen. Daar ga ik nu niet veel over zeggen. Ik denk dat de heer Smeulders ook terecht zegt dat we daar met een goede meting van kpi's moeten komen. Daar gaan we over nadenken, hoe we dat goed kunnen inrichten. Maar daar gaan we in de begroting verder aandacht aan geven. Tot zover de bijdrage tot nu.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, dank u wel voor het woord en bedankt ook aan het college voor de beantwoording van de vragen en de toelichting waar gevraagd.

Op twee punten wil ik heel kort even terugkomen. Dat is ons amendement dat we ingediend hebben met betrekking tot OV. Als wij de toelichting lezen die wij vooraf hadden gekregen en de toelichting die we nu ontvangen van het college daarmee vergelijken, dan denk ik: ja, dan was die eigenlijk aan de voorkant heel mager. Ik snap de beantwoording van het college en ik denk ook dat het amendement dat we indienen zeker niet het signaal is van dat wij het geld niet in openbaar vervoer willen steken, maar wel een duidelijk signaal dat we hier het gesprek over moeten voeren, en daarin word ik nog gesterkt nu de gedeputeerde ook zegt "dit is maar een kruimel van waar we het echt over moeten hebben". Dan zullen we wat mij betreft ook echt in de breedte dat gesprek moeten voeren.

En twee. Ik ben blij dat de druk ook op Hooipolder gelegd wordt. As we speak is er een groot ongeluk gebeurd waardoor het helemaal vaststaat en de weg afgesloten is, dus in de omliggende dorpen zal het wel weer een grote puinhoop zijn. Laten we dan ook de scherpste houden dat ook de gemeenten dan nu ook daadwerkelijk met een oplossing komen en dat we daarmee ook de schop de grond in doen het komend jaar, en daar zullen we het college dan ook scherp op houden.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van uw Staten en gaan we over richting het college in tweede termijn. De heer Van der Maat heeft als eerste het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Drie dingetjes nog even. Mevrouw Van der Linden vroeg om een toezegging om inzichtelijk te maken hoe de provinciale wegen aan de WHO-normen voldoen. Die toezegging kan ik niet doen. Wij houden ons gewoon aan het wettelijk kader. Daar worden alle wegeaanpassingen op gedaan en op het moment dat wij kansen zien rondom innovatie, om bijvoorbeeld extra aandacht te besteden aan fijnstof of geluid, dan zullen we dat doen.

Even een reactie nog op de Partij voor de Dieren, de motie rondom de N638. Ja, goed, ik heb gewoon letterlijk foto's ook gezien – ik ben niet gaan checken of ze ook kloppen, maar ik heb gewoon de foto's gezien – en ik weet ook als ik eroverheen rijd, dat gewoon het asfalt om de boom zit. Goed, wij hebben dan misschien net even een ander stuk gezien, maar dat die weg veilig zou zijn, ja, daar kan ik gewoon echt niet in mee. Uw

motie behelst ook dat we vrachtverkeer zouden moeten gaan weren. Ja, geen idee hoe je dan van noord naar zuid zou moeten, dus dat vind ik ook een onverstandig idee, is onderdeel van de motie. En de aanbesteding is gewoon al in gang gezet, dus ja, ik zou iedereen echt met klem willen ontraden om deze motie te steunen.

De **voorzitter**: We hebben een interruptie, zoals u al had verwacht denk ik. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel. Het gaat mij eventjes om twee dingen. Het stukje met betrekking tot het vrachtverkeer zou niet meer in deze motie moeten staan, dus dan kan het zijn dat het om een oudere versie gaat. Dus dat moet even gecheckt worden; dat is even een ordepuntje.

Daarnaast gaf u aan dat het echt, oprecht, een onveilige weg is. Hoe verklaart u dan dat de antwoorden vanuit de ambtenarij aangeven dat het niét om een onveilige weg gaat?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, dat zal ik dan moeten nazoeken-

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Wij zullen ervoor zorgen dat de juiste motie eraan komt.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Als het vrachtverkeer eruit is, heb ik inderdaad één argument minder om hem te ontraden, maar ik blijf hem ontraden. En de ambtelijke reactie moet ik even checken, die heb ik zo niet paraat om die nu met u door te nemen. Sowieso is het punt van de aanbesteding in gang gezet, dus op het moment dat deze motie wordt aangenomen, zou ik een aanbesteding moeten gaan stopzetten, en dat lijkt me ook een erg onverstandig idee. Het is een 80-weg- nou ja, goed, dan gaan we de discussie herhalen, met een paar uitzonderingen van 60, juist om qua draagvlak daar een stap in te zetten. Ik blijf er voorstander van dat dit binnen de mogelijkheden die er zijn, om ook recht te doen aan ecologische waarden enzovoort, dat dit de meest verstandige keuze is.

Dan nog eventjes over het OV-

De **voorzitter**: De heer Van der Wel heeft een punt van orde begrijp ik?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, een punt van orde. Ik wil eigenlijk weten hoe de gedeputeerde aan die motie komt, want die is helemaal niet met het college of met de griffie gedeeld, alleen met collega-Statenleden. Ik vind het raar dat hij nu gaat reageren op een motie die gewoon nooit gedeeld is met het college. In het kader van dat wij een gescheiden bestuur hebben, van PS en GS, zo hebben we dat nou eenmaal in de wet verankerd, vind ik het wel raar dat de gedeputeerde gaat reageren op een motie die wij delen met andere Statenfracties. Ik vind dat niet correct en wil graag een verklaring.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik heb toch gewoon motie 150 voor me?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel, de gedeputeerde denkt dat hij het over motie 150 heeft.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, dat kan heel goed, maar volgens mij hebben wij die niet ingediend.

De **voorzitter**: Jawel.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Hij zit gewoon in iBabs.

De **voorzitter**: En ik heb hem ook voor mijn neus.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dat is heel raar, want volgens mij – en ik heb het net even gecheckt met de ondersteuning – hebben wij die niet ingediend.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Goed, dan hoeft ik hem ook niet te ontraden, voorzitter.

De **voorzitter**: Even één punt: de griffie heeft hem en ook de griffie was in de veronderstelling dat hij wel was ingediend. Dat is ook de reden waarom hij bij het college is terechtgekomen.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ik ga het ook zelf nog even uitzoeken, maar ik heb het net even gecheckt en vooralsnog zouden wij die motie niet ingediend hebben. Maar ik ga het inderdaad ook nog even na.

De **voorzitter**: Dan is het ergens 'daar' mis gegaan, maar de reden waarom de gedeputeerde hem heeft, is dat de griffie dacht dat hij was ingediend en uiteindelijk ook verstrekt is.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Oké, dan neem ik mijn woorden bij dezen terug, met excuus aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: En dan gaat u nog overwegen of u hem laat staan of hem intrekt?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Nee, hij wás ingediend, maar wat hij aanhaalde over vrachtverkeer heeft er nooit in gestaan, als het goed is. Dus het is heel raar dat de gedeputeerde daar dan op reageert. Dat zou niet moeten kunnen, omdat die motie niet op die manier is ingediend. Maar dat gaan we even uitzoeken en daar komen we op terug. Bij dezen alvast excuus aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Oké, dan gaat de gedeputeerde nu verder.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, nog heel even over het OV, mevrouw de voorzitter. Kijk, de burap is er om afwijkingen te constateren als we die zien en voorstellen te doen hoe we daarmee omgaan. Er wordt verondersteld dat dit voorstel uit de lucht komt vallen, en dat verbaast mij. Dat wil ik toch nog even zeggen, want ik heb het nagezocht. Het klopt wat door de heer Everling wordt aangegeven: die 4 miljoen euro staat er nu voor het eerst. Dat is waar, daar is niet eerder over gesproken. Er is wel, bijvoorbeeld al op 9 oktober 2018, toen we de OV-visie hebben neergelegd, aangegeven, letterlijk zelfs, dat er gerekend moet worden met frictiekosten. Er is ook aangegeven, Statenmededeling 16 juni en 22 september, dat we rondom OV en corona een enorme opgave op ons af zien komen. En we hebben het in de werkgroep nota bene in diverse besprekingen, en ook rondom de Statenmededeling Programmering mobiliteit, gehad over dit onderwerp. Dus die 4 miljoen euro is nieuw. Daar hebben we nu de burap voor, daar hebben we gewoon hele concrete getallen gezien die we bij elkaar op hebben geteld, die anders aan het eind van het jaar zouden vrijvallen. Daarvan zeggen we nu: laten we die nou voor het OV houden, want er moet sowieso in alle gevallen geld bij, en ik zeg u: om de groei van het OV waar te kunnen maken naar de toekomst zal er zelfs meer geld bij moeten dan die 4 miljoen. Daar ben ik voorbereidingen voor aan het treffen, om die ook uit de reserve verkeer en vervoer te gaan halen, zeker op het moment dat we de concessie op de markt zouden brengen. Dus ik wil nogmaals met klem alle partijen die het OV een warm hart toedragen, en dat zijn volgens mij ook de partijen die dit amendement indienen, oproepen nu het goede signaal te geven door te zeggen:

gedeputeerde, ga vast bezig met het sprokkelen van middelen, om door te kunnen investeren in het OV, ook in coronatijd. Dus ik wil u nogmaals vragen om het amendement niet in te dienen, of het anders in ieder geval niet te steunen, want dat zou echt een verkeerd signaal zijn voor het openbaar vervoer. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, het wordt steeds gekker. Nu worden we neergezet als een partij die eigenlijk niet voor het openbaar vervoer gaat omdat we zo'n amendement zouden indienen en steunen. Het is echt te gek voor woorden. Maar 'doorgaan met het sprokkelen van middelen', dat is toch niet de manier? De manier is toch om tijdens de begroting met een voorstel te komen voor de middelen, dan kunnen wij daar waarschijnlijk, als het een goed voorstel is met betrekking tot het openbaar vervoer, gewoon mee instemmen. Maar dit is wat ons betreft het moment: eerst willen wij de financiële uitwerking zien én die bespreken. Het onderwerp is natuurlijk vaker besproken, ook in de werkgroep, dat geloof ik meteen, ook al zit ik niet in die werkgroep, maar ik heb inderdaad gehoord dat het onderwerp al vaker langs gekomen is, en dat zie ik ook terug in de Statenmededelingen, maar er is nog niet eerder gesproken over de financiële uitwerking. Dat moet eerst en dan gaan we het geld reserveren.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, goed, voorzitter, ik verval in herhaling. Als we het voorstel van mevrouw Van der Linden zouden volgen, dan zou mijn voorstel zijn: laten we de burap dan maar afschaffen, want dan heeft die klaarblijkelijk zijn functie verloren. En het gaat- de allocatie is nu eigenlijk het maken van een potje weer opnieuw terug laten vloeien naar de reserve, om juist de vervolgstappen te kunnen zetten, waarvan ik bij meerdere deelsessies ook al heb aangegeven, nota bene een extra werkgroep voor met elkaar hebben, omdat we dat gesprek zo intensief hebben met elkaar. Maar goed, voorzitter, wij gaan er niet uit komen. Ik vind juist de burap bij uitstek een moment om dit te doen, zeker als je er al veel vaker over hebt gesproken. Nu kennen we het getal en voeren we dat in bij de burap.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Linden ter afronding

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Ja, voorzitter, ik vraag me toch echt af waar de gedeputeerde bang voor is, want als hij met een financiële uitwerking was gekomen bij de begroting, dan was deze hele discussie niet nodig geweest. Dus ik vraag nogmaals aan de gedeputeerde: kunt u de financiële uitwerking geven, er dan eerst met ons over praten als Staten, en dan bij de begroting alsnog vaststellen?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik val in herhaling. Ik heb geen extra informatie meer, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. U was klaar met uw termijn dacht ik ook hè?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, zeker.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan de heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Dank u, voorzitter. Ik had nog één vraag staan, van mevrouw Van der Kammen en de heer Spooren. In ieder geval voor de kerst willen wij u een koersdocument doen toekomen, waarin duiding en denkrichting over participatie en draagvlak wordt gegeven. Daarna willen wij zo snel mogelijk met u in gesprek. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Mevrouw Van der Kammen heeft een vraag gesteld aan het college met betrekking tot de BOF en de verkenning naar een BOF-2: waarom we een instrument inzetten van een beleid dat afgesloten is. Nou, misschien ter verduidelijking: de BOF is breder dan enkel en alleen Samenleving, het is een breed instrument van slimme financiering, waarbij we kunnen bijdragen aan een aantal maatschappelijke, economische en ecologische opgaven die er zijn en het rendement dat daar nodig is. People, Plan it, Profit. Dus ook een voorbeeld waarmee we in de samenleving dit onderwerp als een breed integraal thema gaan oppakken.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Kort een aantal punten.

De heer Spooren – en dan pak ik hem even vanuit de corona-aanpak – sprak over zorg. De corona-aanpak gaat ervanuit dat wij complementair zijn aan andere overheden. Wij hebben onze corona-aanpak waarbij we kunnen aanvullen en verbinden, en daarover hebben we de afgelopen periode ook een aantal Statenmededelingen naar u toegestuurd. We zullen u ook in de komende tijd op de hoogte blijven houden en informeren en vragen, indien nodig, om besluiten te nemen rondom onze provinciale aanpak corona. Dat betekent dat we niet op de stoel van een Rijksoverheid, of een gemeente, of in de gehele zorgkloon willen interfereren. Dat als reactie op de heer Spooren.

Dan amendement 36A. Volgens mij blijft onze conclusie en ons advies hetzelfde.

Dan de motie rondom adviesorganen. Een onafhankelijk adviesorgaan neemt geen besluit, maar geeft adviezen en uiteindelijk zullen PS en GS daar eventueel, indien van toepassing, over besluiten en is het dus ook onderdeel van hun eigen procesgang, wanneer zij bijvoorbeeld hun vergaderingen plannen. Zoals ik al in eerste termijn heb gezegd, kan ik me voorstellen dat u als Staten deze adviesorganen een keer uitnodigt. Dat advies zou ik graag aan u willen geven als Staten, om die adviesorganen uit te nodigen, en dan zegt mijn gevoel dat zij daarop in zullen gaan.

Tot zover deze termijn, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik als laatste het woord aan gedeputeerde Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil graag ingaan op een drietal punten die nog naar voren zijn gekomen. GroenLinks, Partij van de Arbeid en Lokaal Brabant hebben aandacht besteed aan de luchtkwaliteit en nog eens op het belang daarvan gewezen. Als ik kijk naar de meetpunten, dan zullen we ons daarvoor inzetten. Het is een middel natuurlijk en geen doel op zich, dat wil ik er ook wel bij zeggen. Als het gaat over luchtkwaliteit, dan kijken we natuurlijk niet naar één oorzaak, maar naar meer oorzaken van luchtkwaliteit. En wat de kpi's betreft, lijkt het ons een goed idee om na het vaststellen van die decentrale uitvoeringsagenda Schone Lucht, daarop terug te komen, of daarin terug te komen op het bepalen van nuttige kpi's. Dat zal mogelijk bij de burap-I zijn in 2012, of bij de begroting 2022. Dat wat de luchtkwaliteit betreft.

Dan kom ik bij de opmerking van GroenLinks over geluidbelasting. Daar hanteren wij de wettelijke kaders voor geluidbelasting. In het actieprogramma geluid, dat vastgesteld is bij de Kwaliteit onderhoud provinciale wegen, is vastgesteld dat we bij grootonderhoud eerst kijken naar maatregelen, bron en overdracht, stil asfalt, geluidsschermen en anders doen wij een aanbod aan burgers om woningen aan te passen boven bepaalde normen, wettelijk en in de geest van de Omgevingswet. Dat wat geluidbelasting betreft.

Ten slotte de wilde eend, waar zowel Partij van Arbeid en GroenLinks als Lokaal Brabant opmerkingen over hebben gemaakt. Ik kan u zeggen – dat is inmiddels ook nagegaan – dat de gunstige staat van instandhouding van die wilde eend niet onder druk staat, vandaar dat het Rijk landelijk toestemming geeft voor jacht op de wilde eend. Wij gaan daar als provincie niet over. Het gaat minder goed met de wilde eend, en daarom is bijvoorbeeld dit jaar uitgeroepen tot het Jaar van de wilde eend, maar het gaat niet zo slecht dat de gunstige staat van instandhouding in gevaar is en daarom is er volgens het Rijk geen reden om de jacht te verbieden.

Tot zover mijn antwoorden, voorzitter.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Het heeft betrekking op motie 150, waar net wat verwarring over was. Wij hebben het even gecontroleerd en de juiste versie staat op iBabs, zonder de versie van de vrachtwagens. Dus de juiste versie is gewoon ingediend en daar blijven we ook bij.

De **voorzitter**: Oké. Dat is eigenlijk geen interruptie, maar een mededeling. Dank u wel. Mevrouw Lemkes was volgens mij ook klaar met spreken en daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de bespreking. Ik zie dat er nog een punt van orde is. De heer Van der Wel heeft het woord.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ik heb het afgestemd en er is toch iets niet helemaal goed hier. Er is een motie, die is gedeeld met Statenfracties, met de vraag om hun commentaar. Die motie is nooit ofte nimmer met de griffie dan wel met het college gedeeld, en nu gaat de gedeputeerde dus een motie bespreken die wij met collega-Statenleden hebben besproken. Wij vinden dat niet goed, wij vinden dat niet kunnen. Ik weet niet of u als voorzitter van het college dit eerder aan de hand heeft gehad, maar in onze ogen is dat niet zoals we dat zouden moeten doen. Dus ik vind dat er nu op enig moment een verklaring van de gedeputeerde moet komen hoe hij aan die motie komt en waarom hij die op dit moment gaat bespreken, want het is gewoon heel raar om dat zo te doen. Dat hoort niet. Wij hebben gewoon een scheiding tussen PS en GS en we gaan niet, zeg maar, in elkaars-

De **voorzitter**: Maar jullie zeggen iets anders.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Wat ik eerder zei klopte ook. Ik had het ook gecheckt, dat die motie nooit is ingestuurd naar de griffie, en u heeft hem dus ook niet gedeeld op iBabs logischerwijs, maar de gedeputeerde bespreekt nu een motie die wij met collega-Statenleden delen, en dat is raar.

De **voorzitter**: Voor mij is dat op dit moment heel moeilijk nog te checken, want ik kan op dit moment ook niet met de griffie praten omdat ik oortjes in heb en naar u probeer te luisteren. Ik kan me voorstellen dat de gedeputeerde even kort reageert en dat we daarna nog eens eventjes met elkaar gaan uitzoeken hoe het allemaal precies gelopen is. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Hoe het volgens mij is gegaan, is: kijk, GS-leden proberen zich goed voor te bereiden op de moties die komen. In het voortraject gaan er dan moties rond, nou, dan zie je er af en toe eens een of twee voorbijkomen in het interne circuit. Ik heb volgens mij een keer een motie gelezen van jullie waar vrachtwagens in staan. Nu moet u zich voorstellen dat in de voorbereiding van GS, zeker als je aan het eind van alle Statenpartijen bent en wij nog geen enkele motie hebben gezien, wij moeten wachten in het halfuur schorsing die wij hebben, en dan krijgen we in de laatste tien minuten de moties te zien zoals ze daadwerkelijk zijn ingediend, u uw inbreng heeft gedaan, en dan moet ik eigenlijk

maar op mijn geheugen op dat moment als eerste aan de rit gaan om uw vragen goed te proberen te beantwoorden. En dan ga ik even terug naar het aantal moties dat u indient, het aantal vragen dat u stelt. Dan vind ik het prima dat ik op voorhand nooit meer een motie van u lees, maar dan kondig ik alvast aan dat ook de schorsingstijd wat langer mag en dat u die korter kunt maken door op voorhand, bij de eerste woorden die in de eerste termijn door de Staten worden uitgesproken, gewoon uw moties in te dienen. Het is het een of het ander. Ik vind het erg scherp gezien dat ik inderdaad 'vrachtwagens' heb gebruikt in een motie die u niet heeft ingediend, maar de andere kant van deze rit is dat we het inderdaad heel erg strak gaan doen en dan geef ik alvast aan dat we langer moeten gaan schorsen, want dan ga ik pas moties lezen op het moment dat ze daadwerkelijk in het systeem zitten. Dus we kunnen het een beetje soepel doen, mijnheer Van der Wel, of we gaan het heel strak doen.

De **voorzitter**: Uw reactie is helder, mijnheer Van der Maat. De heer Van der Wel krijgt nog kort het woord en ik stel voor dat we er een keer op een ander moment over doorpraten. De heer Van der Wel tot slot.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, dat lijkt mij zeker het geval, zeg maar. Met de gedeputeerde en het presidium moeten we hier zeker over doorpraten, want er zitten een aantal haken en ogen aan deze redenering. Ik wil nog even benadrukken dat de gedeputeerde te gast is in Provinciale Staten. Wij nodigen het college uit om deel te nemen aan het debat, inderdaad om de vragen en moties van commentaar te voorzien. Ik denk niet dat de gedeputeerde in de positie is om hier te zeggen dat er iets schort aan onze werkwijze. Als er een probleem is bij het college in de tijd van het beantwoorden van vragen, horen we dat natuurlijk altijd graag, maar het kan natuurlijk niet zo zijn dat gedeputeerden specifiek advies geven over moties aan bepaalde fracties, en dan noem ik geen namen, en andere niet. Het is nog altijd zo dat er een stukje dualisme is, dat hebben we met elkaar afgesproken en daar horen we ons aan te houden. Als dat op de achtergrond anders is, dan is dat zo. Ik ben daar geen voorstander van, maar ik vind het raar: iedereen heeft dezelfde informatie, voorsprong of achterstand-

De **voorzitter**: Ik denk dat u uw punt-

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): We kunnen er inderdaad nog over doorpraten, maar nogmaals: ik vind dat de gedeputeerde best even 'sorry' had kunnen zeggen, of 'het is misschien mis gegaan', maar ik vind niet dat hij kan zeggen dat er iets aan PS ligt. Het ligt echt aan de werkwijze van het college. Excuus daarvoor hoor.

De **voorzitter**: Volgens mij kunnen we hier een breder gesprek over hebben dan datgene wat hier nu net heeft plaatsgevonden. U heeft uw punt gemaakt, de gedeputeerde heeft aangegeven hoe hij erin zit en volgens mij moeten we dit gesprek op dit moment nu afronden. Dank u wel

Ik stel voor dat we naar het volgende onderwerp gaan, want volgens mij hebben we de bespreking afgerond van het onderwerp bestuursrapportage en gaan we naar het beleidskader Economie 2030. Ik stel voor dat wij daaraan gaan beginnen, dat wij om zes uur stoppen om eventjes een hapje te kunnen eten, en dan gaan we daarna om half zeven weer verder. Het hangt er natuurlijk een klein beetje van af. We zullen niet een woordvoerder halverwege afkappen, even afhankelijk van waar we zijn gekomen schorsen we dan ook daadwerkelijk.

Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030

De **voorzitter**: Ik geef als eerste het woord bij het beleidskader Economie aan de heer Janssen van de VVD.

De heer **Janssen** (VVD): Voorzitter, dank. Hier ligt een gebalanceerd stuk, een goed stuk. Aan de slag ermee! Complimenten aan iedereen die hieraan bijgedragen heeft. De uitgangspositie is goed, het Brabantse DNA zorgt ervoor dat we sterk zijn in de innovatiekracht, samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden en ons groeivermogen. Trots mogen we zijn op ons bedrijfsleven, de groei van productiviteit, de banen die dat genereert, de bedrijven, de familiebedrijven, starters en scale-ups en ook ons brede MKB. Deze visie is ook hard nodig, gezien de economisch ingewikkelde tijden van corona en de impact daarvan op de Brabantse economie. Los daarvan hebben we ook andere uitdagingen. De groei in banen in Brabant is niet overal gelijk. We moeten inspelen op de nieuwe opgaven ten behoeve van klimaat, demografie en technologie. Van groot belang is dat onze economie goed blijft draaien. Denk bijvoorbeeld aan het creëren van banen, banen en banen. Immers, uit inkomsten is het mogelijk om brede welvaart te betalen. We zullen daarom alles in moeten zetten om een goed draaiende Brabantse economie te behouden. Alleen daardoor kunnen we in de toekomst zaken blijven betalen die ervoor zorgen dat Brabanders gelukkig en gezond kunnen zijn. We moeten blijven streven naar een duurzaam en welvarend Brabant, een toekomstbestendig Brabant. En, voorzitter, dat gaat samen. Een belangrijk begrip daarin is brede welvaart, zoals al benoemd. Brede welvaart is volgens de VVD verder kijken dan je neus lang is, niet alleen kijken naar het bruto binnenlands product en de economische groei. Brede welvaart is economisch gezien vooruitkijken, samenhang zoeken om een duurzame, toekomstbestendige economie te bereiken. Brede welvaart gaat ook over welzijn en gezondheid hier en nu, maar ook over dat van onze kinderen en volgende generaties, goed onderwijs, goede huisvesting en goede kwaliteit van leefomgeving. Brede welvaart is balans zoeken en balanceren op een koord, om zo economisch, sociaal, en op welzijn een duurzame balans te vinden.

Deze visie biedt kansen om dingen versneld door te voeren, voorzitter. Denk aan digitalisering of innovaties waar Brabant goed in is, iets waar deze visie ook sterk op inspeelt. We staan nu als Brabant op plek 22 / 23 in Europa als het gaat om innovatie. We streven naar een plek in de top-15. Ook internationaal moeten we een sterke speler blijven. Ook daar willen we een plek in de top-15 van Europa krijgen. Ambitieuze doelstellingen waar een visie uitstraalt, daar houdt de VVD van.

Innovatie, digitaliseren en duurzame economie ziet de VVD als speerpunten in deze visie. Ruimte voor innovatie, hiervoor geldt dat ruimte zowel fysiek kan zijn, maar ook qua regels en voorwaarden. Als we concurrerend willen blijven, moeten we blijven vernieuwen, insteken op een duurzame economie. We moeten blijven lobbyen om bedrijven naar Brabant te halen. Ook moeten we kijken of we bedrijven terug kunnen halen naar Brabant. In de afgelopen jaren hebben we fantastische zaken binnengehaald op het gebied van kennis en bedrijvigheid. Ik denk aan de JADS hier in 's-Hertogenbosch en bijvoorbeeld het F35-onderhoud in Woensdrecht. In deze lijn moeten we doorpakken en zorgen dat we de realisatie van nog meer van dit soort waarde toevoegende projecten blijven realiseren.

Voorzitter, ik rond af. We kijken uit naar de verschillende uitvoeringsagenda's waarin alles nog concreter zal worden. Als afsluiter wil ik aangeven dat wij veel waarde hechten aan het jaarlijks voor de begrotingsbehandeling evalueren over de voortgang, de bereikte prestaties (kpi's) en de actualisatie van de planning.

Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik heb aan de heer Janssen een hele simpele vraag. Ik snap het verhaal over de visie, maar keurt u dan ook de reservering van 69 miljoen euro goed?

De heer **Janssen** (VVD): Dat is een vraag die u dadelijk misschien moet stellen aan de gedeputeerde, maar: ja. Dat is gewoon de werkwijze zoals wij volgens mij in Provinciale Staten werken. Die 49 miljoen euro, zoals

u het goed zegt, reserveren we en uit dat gereserveerde geld worden dadelijk de uitvoeringsagenda's betaald, om het simpel te zeggen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mag ik u dan toch even de volgende vraag stellen: waarom dan geen 75 miljoen euro? Waarom is het niet concreet?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Nou ja, dit is een visie en daaronder wordt gewoon door de gedeputeerde een bepaald budget voor gealloceerd. Dat wordt hier ook gedaan. In de uitvoeringsagenda's worden de daadwerkelijke kosten die gepaard gaan per agenda meegegeven. Nu wordt ervan uitgegaan dat het totaal 69 miljoen euro is. Dat kan wellicht wat minder, het kan wat meer, maar dat is het verhaal.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Waarom vindt de heer Janssen dit een vraag voor de gedeputeerde? Is dit niet juist zijn taak als controlerend orgaan?

De heer **Janssen** (VVD): Goeie vraag, mijnheer Philippart. Toen ik het zei, dacht ik hetzelfde. Dus dank voor het rechtzetten.

De **voorzitter**: Dank u wel. U was klaar met uw termijn, dacht ik hè, mijnheer Janssen?

De heer **Janssen** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer De Bekker, Forum voor Democratie.

De heer **De Bekker** (FvD): Dank je wel, voorzitter.

Voorzitter. Allereerst wil ik u als commissaris van de Koning welkom heten in onze Staten, aangezien ik er bij de installatie door werkverplichtingen helaas niet bij kon zijn. Dus bij dezen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **De Bekker** (FvD): Dan het onderwerp. Vandaag behandelen we in de Staten het beleidskader economische visie 2030, een visie waarin innovatie een van de speerpunten is en Brabant als provincie aantrekkelijk maakt voor bedrijven welke innovatieve oplossingen hebben om zich hier te vestigen. Als FvD zijn we blij dat een stukje gezond verstand in deze visie is opgenomen door innovatie op het gebied van kernenergie welkom te heten in Brabant.

Kijken we dan naar het kopje 'Agglomeratiekracht', dan zien we dat goede bereikbaarheid per weg, spoor en water belangrijk is voor de economische groei. Hierin misten we als FvD het kopje 'luchtvaart'. Fijn dat we vorige week van de gedeputeerde in de themavergadering de toezegging kregen dat ook luchtvaart daarbij hoort.

We hebben uiteraard ook wat kritische punten aangaande de visie, waar we graag wat meer uitleg over wensen van de gedeputeerde. In het stuk zien we woorden als “de provincie als launching customer” en “impactvol investeren”. Kan de gedeputeerde bevestigen dat dit beleid niet gaat zorgen voor concurrentievervalsing, of marktverstoring?

In het gehele beleidskader van de economische visie zien we nergens terug dat, wanneer organisaties een subsidie, lening of garantstelling vragen voor bijvoorbeeld een startup, hier enige doelstellingen tegenover dienen te staan, waardoor de stimulans om iets zoals een innovatief product binnen een vastgestelde termijn te ontwikkelen niet bijster groot is. Als FvD staan we voor een overheid die zorgvuldig met geld van de Brabantse burgers omgaat. Daarom dienen we dan ook een motie in, samen met de Partij voor de Dieren en Lokaal Brabant, om slimme en meetbare kpi's vast te leggen bij elke verlening van subsidie, een lening of garantstelling, waardoor er een grotere stimulans zal zijn bij organisaties om iets binnen een vastgestelde termijn te ontwikkelen. We horen graag de reactie van de gedeputeerde.

Tot zover, voorzitter.

Motie M152-2020: Slimme en meetbare kpi's Economische Visie

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economische visie 2030;

overwegende dat

- we slim met het belastinggeld van onze Brabantse burgers om moeten gaan;
- constaterende dat
- het op dit moment geldende praktijk is dat de provincie bij het verlenen van subsidie, lening of een garantstelling slimme en meetbare kpi's worden meegegeven;
- we deze praktijk ook van toepassing willen verklaren bij de implementatie van het beleidskader economie 2030;
- hierdoor een stimulans uitgaat om daadwerkelijk binnen vastgestelde termijnen prestaties neer te zetten, zoals bijvoorbeeld een innovatief product;
- belastinggeld van onze Brabantse burgers goed ingezet gaat worden en niet verloren gaat;

dragen Gedeputeerde Staten op

- dat bij het verlenen van subsidie, lening of een garantstelling op basis van het beleidskader economie slimme en meetbare kpi's meegegeven worden;
- deze slimme en meetbare kpi's op regelmatige basis te monitoren;
- daarover jaarlijks aan de Provinciale Staten te rapporteren in het programmeringsdocument Economie, Kennis en Talentontwikkeling;
- en bij negatieve afwijkingen van de kpi's een gesprek aan te gaan, eventueel bij te sturen en als laatste instrument de subsidie, lening of garantstelling te korten of te stoppen;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Maikel de Bekker, Forum voor Democratie

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Harold van den Broek, Lokaal Brabant.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Dan toch even de vraag aan de heer De Bekker: begrijp ik nou goed dat Forum zegt “die 69 miljoen euro reservering moeten we maar goedkeuren”, terwijl we niet weten wat het concreet inhoudt?

De heer **De Bekker** (FvD): Volgens mij is best wel een groot gedeelte in de visie uitgelegd, en het is een schatting, dus: ja wij gaan ermee akkoord en wij zien graag de uitvoeringsagenda's tegemoet van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Toch nog een vervolgvraag, mijnheer De Bekker want ik vind het toch wel erg bijzonder wat u zegt. Als ze nou waren gekomen met 75 miljoen euro, had u dan ook gezegd 'ja'?

De heer **De Bekker** (FvD): In principe is het zo dat dan een andere visie misschien voorgelegen had voor dat bedrag, dus dat kan ik u helaas niet geven, sorry.

De **voorzitter**: Dat was het, mijnheer Brouwers?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, ik mag eigenlijk geen vraag meer stellen-

De **voorzitter**: Nee.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Maar de vraag is eigenlijk, mijnheer De Bekker: er staat niks concreets in, dus hoe kun je dan als Forum zeggen "69 miljoen euro is akkoord"?

De heer **De Bekker** (FvD): Het blijft toch met die 69 en die 75 miljoen euro die iedere keer door u genoemd wordt een soort hypothetische vraag, en die is heel lastig te beantwoorden.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter. Ik hoor Forum voor Democratie over kpi's praten. Kan Forum voor Democratie aangeven welke kpi's op dit moment niet meegenomen worden, zodat we een idee hebben wat dan de kpi's van Forum voor Democratie zijn?

De heer **De Bekker** (FvD): In principe gaat de motie over kpi's, dus uiteindelijk is het aan de gedeputeerde om die kpi's op te leggen. Wij denken zelf aan kpi's in de strekking van een tijdsframe voor het ontwikkelen van bijvoorbeeld een product, want je ziet wel bijvoorbeeld dat er kpi's zijn op het gebied van budget, wat niet overschreden mag worden. Wij vinden met die motie dat het wel iets strakker mag en wij zien het als een begin.

De **voorzitter**: De heer Altundal. Ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter. Gaan die kpi's ook door richting het innovatiefonds en naar de nieuwe reservering van die 69 miljoen euro?

De heer **De Bekker** (FvD): Dat laten we aan de gedeputeerde over.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, de heer De Bekker zei op de vraag van de heer Brouwers dat hij al wel heel veel concrete dingen zag op die 69 miljoen euro. Het gaat niet over 75 miljoen euro, mijnheer De Bekker, het gaat over 69 miljoen euro. Welke concrete dingen ziet u?

De heer **De Bekker** (FvD): In principe zien we gewoon in de visie de zaken net zoals bijvoorbeeld innovatie op kernenergie terugkomen, dus ja, voor ons zijn dat in principe best concrete zaken, mijnheer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Welke innovatie op kernenergie ziet u, mijnheer De Bekker?

De heer **De Bekker** (FvD): Bijvoorbeeld thorium.

De heer **Philippart** (GL): Maar hoe linkt u dat aan die 69 miljoen euro? U zegt tegen de heer Brouwers dat die 69 miljoen euro een aantal concrete voorstellen in zich heeft, dus dan is het woord 'thorium' niet een concreet voorstel. Dus ik vraag u nogmaals: wat bedoelt u dan dat er concrete voorstellen voor die 69 miljoen euro zijn? Want ik heb ze niet gelezen.

De **voorzitter**: De heer De Bekker tot slot.

De heer **De Bekker** (FvD): Ik denk dat we hier dan waarschijnlijk gewoon verschillen van mening, mijnheer Philippart.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik schrik even van deze discussie. Mijnheer De Bekker, als u een machine koopt, dan wilt u toch weten wat de machine precies kost en wat hij kan doen, wat het resultaat is? U gaat nou zeggen "wij reserveren 69 miljoen euro", en u weet bij god niet waarvoor. Hoe kijkt u daartegen aan?

De heer **De Bekker** (FvD): Zoals gezegd, komen de uitvoeringsagenda's nog naar ons toe en wij zien die graag tegemoet.

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Is het dan niet handiger om de visie goed te keuren en die 69 miljoen euro, met programma's en uitvoering en kosten, nog een keer apart terug te brengen in de Provinciale Staten?

De heer **De Bekker** (FvD): In principe is het zo dat de gedeputeerde daar in de themavergadering ook al een reactie op gegeven heeft, en dat vinden wij afdoende.

De **voorzitter**: Dan kom ik bij de heer Altundal, die weer een interruptie wil plegen volgens mij. Klopt dat?

De heer **Altundal** (SP): Klopt, ja voorzitter. Het gaat over kernenergie. Ik hoor de heer De Bekker spreken over kernenergie-innovatie. We hebben ook een energiefonds, dat gaat over innovatie op energiegebied. Wij willen graag de argumenten horen waarom de heer De Bekker kernenergie en de innovatie daarvan op het budget van economie wil plaatsen.

De heer **De Bekker** (FvD): Volgens mij staat het in de visie en dat is afgesproken in het bestuursakkoord.

De heer **Altundal** (SP): Maar in het bestuursakkoord is niet gezegd dat de middelen daarvoor vanuit economie dienen te komen, als ik me niet vergis. Dus het gaat mij erom: hoeveel moet zo'n innovatie kosten voor kernenergie van jullie kant en uit welke pot moet dat komen?

De heer **De Bekker** (FvD): Volgens mij hoort dit bij de gedeputeerde energie, want volgens mij zit het in de uitvoeringsagenda energie.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ik ben wel benieuwd waar de heer De Bekker iets over kernenergie heeft gelezen, want het woord komt niet voor in de economische visie.

De heer **De Bekker** (FvD): Er staat 'thorium' in de economische visie.

De heer **Philippart** (GL): Maar u had het net, in mijn vorige antwoord had u het eerst over kernenergie, daarna noemde u als ánder voorbeeld thorium. U heeft het nu net ook over kernenergie, dus gaat u nu zeggen dat kernenergie er wel of niet in staat, waar u uw antwoord op baseert aan de heer Jan-Frans Brouwers, waarom u die 69 miljoen euro acceptabel vindt?

De **voorzitter**: De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (FvD): Ik heb het niet over kernenergie gehad, ik heb het over innovatie op het gebied van kernenergie gehad.

De heer **Philippart** (GL): Ja, maar welke innovatie ziet u? U noemt net aan mij van "wij vinden die 69 miljoen euro te billijken, omdat er concreet wordt gesproken over innovaties op kernenergie". Waar ziet u die dan?

De **voorzitter**: De heer De Bekker tot slot.

De heer **De Bekker** (FvD): Volgens mij heb ik voldoende antwoord gegeven.

De heer **Philippart** (GL): Nee, u geeft helemaal geen antwoord!

De **voorzitter**: U heeft een aantal keren kunnen reageren, en dit is het. Ik zie geen nieuwe interrupties. Dan ga ik naar de heer De Heer van het CDA.

De heer **De Heer** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. We bespreken vandaag Beleidskader Economie 2030. In dit beleidskader worden de visie en de missie van de provincie vastgelegd, in deze economische tijden een zeer belangrijk document. Hadden we tot voor kort de wind economisch gezien in de rug, momenteel zitten we in een storm en die is nog niet gaan liggen. Veel mensen vrezen voor hun baan en voor hun bedrijf. Een minimum aan zekerheid lijkt ver weg. Kern van de visie is dat de provincie zich richt op de topinnovaties en technologische doorbraken die zich voordoen. Dit wordt terecht het stuwende gedeelte van de Brabantse economie genoemd. De provincie wil innovaties steunen, stimuleren en helpen richting geven. Naast de innovatiekracht wil men vooral de samenwerkingskracht van Brabant, ook internationaal, en de agglomeratiekracht, woonomgeving / werkvestigingsklimaat, benutten om zo de economie sterker te maken. De economische visie moet ook bijdragen om grote maatschappelijke uitdagingen op te kunnen pakken,

bijvoorbeeld vragen omtrent de zorgbehoefte en klimaat, waarde-gedreven dus, en daarom legt men in de visie terecht een relatie met andere beleidsterreinen.

Het CDA is zeer tevreden over deze visie en de missie die Gedeputeerde Staten voor zichzelf zien weggelegd. We kijken uit naar de concretisering in de vorm van de uitvoeringsagenda's. We willen als fractie wel drie zaken onderstrepen, en ook daar het op blijven volgen.

1. Het gaat het CDA om de brede Brabantse economie. Dat betekent dat we niet alleen grote bedrijven in het vizier moeten houden. Juist de keten rondom de grote bedrijven, waar veel MKB-bedrijven toe behoren, moeten we stimuleren, om te blijven innoveren.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer De Heer. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. De volgende vraag aan de heer De Heer. We hebben samen in een themabijeenkomst gezeten en toen zei u: ik heb heel veel moeite met dit plan, niet met de visie, maar met het financiële verhaal dat eraan vastzat, de beroemde 69 miljoen euro. Betekent dit dat het CDA nu zegt van "ach, dat moeten we maar reserveren, maar concreet wat het inhoudt, dat hoef ik niet te weten"?

De heer **De Heer** (CDA): Nou, als u mij gevolgd heeft, dan ben ik ook onmiddellijk daarna aan het werk gegaan en heb ik technische vragen gesteld aan Gedeputeerde Staten, of aan de griffie – ik weet niet goed hoe ik dat moet zeggen. In ieder geval heb ik technische vragen gesteld en ik wil u verwijzen naar het antwoord op de vragen 2 en 3, waarin heel helder wordt uitgelegd hoe de systematiek werkt. En dan staat er: "Deze middelen zullen vervolgens middels een begrotingswijziging bij het eerstvolgende S&V-moment op de begroting worden geraamd. PS stellen de begrotingswijziging vast en kunnen deze desgewenst amenderen". Daarmee hebben wij dus invloed op de uitvoeringsagenda en de middelen die daarvoor worden vrijgemaakt. Wij hebben met de fractie overleg gepleegd en wij hebben gezegd dat dat voldoende is.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Toch de vraag aan de heer De Heer: dat is de werkwijze waar u het over heeft, maar als u er nou eens boven gaat hangen, bent u het er dan mee eens?

De heer **De Heer** (CDA): Ik hang er boven en ik ben het ermee eens, juist omdat ik er boven hang.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **De Heer** (CDA): Ik had het dus over MKB-bedrijven, dat die ertoe doen en dat we die moeten blijven stimuleren om te innoveren. En mijn vraag aan de gedeputeerde is of hij deze mening deelt en hoe hij dat gaat doen.

Dan het tweede punt waar wij op gaan letten, en dat is toekomstbehendig. Ik moest er even aan wennen. Ik dacht eerst aan een schrijffout, maar dat bleek niet het geval. Het is een heel mooi woord, omdat behendig zijn een eigenschap is die onderhoud vraagt. Behendigheid moet je blijven oefenen, anders word je stram. Zo is het ook met onze Brabantse economie: we moeten alert blijven op nieuwe ontwikkelingen en niet rusten. Graag een reactie van de gedeputeerde hoe hij de geformuleerde visie nu actueel denkt te houden. Want we zitten nu in de coronacrisis, ik weet niet wat er nog allemaal gaat komen, en dus moeten we ook deze visie toekomstbehendig zien te houden. Hoe denkt de gedeputeerde dat te gaan doen?

En dan punt 3, en mijn laatste punt: brede welvaart. Een prestatiedoel dat op bladzijde 33 wordt geformuleerd is het volgende, ik citeer: "In de Brabantse samenleving plukt iedereen de vruchten van economisch succes."

Het CDA onderschrijft dit doel van harte, maar op het punt van iedereen zien wij een spanning groeien in onze maatschappij tussen private rijkdom en welvaart en publieke armoede. Daarmee bedoel ik: we worden als maatschappij in zijn totaliteit rijker, maar in de publieke ruimte wordt het kariger. Denk aan veiligheid, onderwijs, zorg, wonen, Wmo-voorzieningen, groenvoorziening. Dat wordt kariger. Maar juist het publieke domein is er voor iedereen. Dus in de publieke ruimte zouden met dit prestatiedoel de vruchten van het vandaag gepresenteerde beleidskader economie zeer zichtbaar moeten worden. Daarom tot slot de vraag aan de gedeputeerde: hoe gaat u in het publieke domein meten wat de vruchten zijn van de vandaag gepresenteerde visie?

Voorzitter, tot zover de bijdrage van het CDA.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Altundal, en ik kan me voorstellen dat hij de laatste is voor de schorsing.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter.

Voorzitter. De wereld om ons heen verandert drastisch: vergrijzing, klimaatprobleem, schaarse grondstoffen, ongelijkheid tussen mensen en werelddelen, onrechtvaardigheid, sociale onrusten, en ik kan zo doorgaan. Volgens ons ligt de basis hiervan in het inmiddels doorgeslagen economische verdienmodel, dat de markt en aandeelhouders gericht zijn op meer productie, meer winst, hogere rendementen, een systeem dat alleen maar gericht is op meer en meer groei, elk jaar meer en meer winst, waar er nauwelijks meer rekening wordt gehouden met de omgeving, met de aarde waarop we leven, met de natuur, met het klimaat en de menselijke maat. Twee weken geleden hoorden we hoe rijker de miljardairs weer niet zijn geworden. De inkomensongelijkheid, armoede, sociale ongelijkheid nemen alleen maar toe. De gevolgen van meer liberale economische verdienmodellen zijn zichtbaar. Inmiddels is zelfs de VVD het ermee eens dat alleen maar groei en productiviteitsverbetering niet meer van deze tijd kan zijn. De pandemie waarin wij zitten heeft ons ook laten inzien dat ons economische model met dit verdienmodel zeer kwetsbaar is. Ook zien we dat de markt niet voor alles een adequate oplossing heeft en niet altijd in staat is om dit soort belangrijke problemen op te lossen. Juist hierdoor moest de overheid haar verantwoordelijkheid nemen met maatregelen zowel voor de markt als de samenleving.

Wat ons betreft kan het zo niet verder. Er zullen fundamenteel nieuwe keuzes gemaakt moeten worden en een nieuwe koers gevaren moeten worden. Ook in het beleidskader staat dat de economie van 2030 er fundamenteel anders uit zal zien dan die van vandaag. Maar de focus, voorzitter, hoe dit gerealiseerd moet worden, is dit beleidskader duidelijk: blijven groeien, hogere productiviteit, wat meer productie en hogere winsten betekent. Vorige week was er een themabijeenkomst over dit beleidskader, waarin alle partijen hun reacties konden geven, in de verwachting dat hiermee serieus wordt omgegaan en leidt tot aanpassing van het beleidskader dat in deze Staten behandeld zou worden.

De **voorzitter**: Ik interrompeer u even, omdat ik een interruptie zie van de heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, dank je wel, mevrouw de voorzitter. Ik ben even aan het luisteren naar de bijdrage van de heer Altundal, maar is de heer Altundal niet blij met dit stuk en de brede welvaart die hier nadrukkelijk naar voren komt, en de punt van de SP is vaak uitsluiten van groepen of alleen maar die economische winst? Ik denk dat juist hier, in dit stuk, juist die breedte is opgezocht. Dat moet de SP toch ook zien? Tot zover, voorzitter.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, mag ik?

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): Ja, dat zien we ook zitten. In mijn verdere betoog zal ik in ieder geval benadrukken wat wat ons betreft ook anders moet en dat in het kader daarvan een andere focus gelegd moet worden.

De **voorzitter**: De heer Janssen nog behoefte aan een reactie?

De heer **Janssen** (VVD): Nee, voorzitter, ik luister verder naar de heer Altundal. Dank u wel.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ik zie nog een interruptie-

De **voorzitter**: O ja, die zie ik nu ook, u heeft gelijk. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u, voorzitter. Ik ben wel benieuwd wat dan de heer Janssen, die over de brede welvaart begint naar mijnheer Altundal- hoe hij vindt dat die brede welvaart, naast dat het dertien keer is genoemd, waar ziet hij dat het uitgewerkt wordt?

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Altundal.

De heer **Philippart** (GL): Nee, de heer Janssen!

De **voorzitter**: We doen niet interrupties op interrupties natuurlijk, maar ik zal heel kort de gelegenheid-

De heer **Philippart** (GL): Volgens het reglement van orde kan dat wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zal even heel kort de gelegenheid geven. Mijnheer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, ik denk dat dat terugkomt vooral ook in de uitwerking. Dit is een visie, hier staat in dat brede welvaart- nou het wordt bijna als een kapstokbegrip in deze brede welvaart gehangen. Als je kijkt naar de uitvoeringsagenda's, circulariteit, ik noem er maar eentje, volgens mij wordt u dan op uw wenken bediend, mijnheer Philippart.

De **voorzitter**: Mijnheer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Dan stel ik dus vast dat u toegeeft dat brede welvaart slechts genoemd wordt en niet wordt uitgewerkt, en dat u dan maar hoopt dat het in de uitvoeringsagenda's wel gebeurt.

De **voorzitter**: Mijnheer Janssen nog?

De heer **Philippart** (GL): En als dat niet is, dan zou ik graag willen weten waar u dan wel die uitwerking ziet.

De heer **Janssen** (VVD): Nee, ik denk dat wij het verschillend interpreteren. Ik lees het in de stukken en ik heb vertrouwen dat het dadelijk terugkomt in de uitvoeringsagenda's.
Tot zover.

De **voorzitter**: Mijnheer Altundal gaat verder.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter.

Voorzitter. Vorige week in een themabijeenkomst hebben alle partijen hun inbreng geleverd. In een week tijd zonder het stuk aan te passen aan de hand van waardevolle bijdragen hier in de Staten behandelen, is naar mijn mening niet anders dan het niet serieus omgaan met die inbreng. Wat heeft een themabijeenkomst dan nog voor zin?

In dit beleidskader wordt als ambitie gesteld om als Brabant een vooraanstaande speler van innovatieleiders in Europa te worden in een waarde-gedreven, duurzame en concurrerende economie, waarvan iedereen – ik benadruk: iedereen – in de Brabantse samenleving de vruchten kan plukken. Het CDA heeft dat ook benoemd net. Een ambitie waar je in feite niet tegen kunt zijn, was het niet dat die dan kijkt naar de focus in dit beleidskader. De focus ligt namelijk op het stuwende gedeelte van de economie als groeimotor voor de gehele economie. Er wordt gestreefd naar economische groei en een hogere arbeidsproductiviteit, om dit fundament te verbeteren. Er wordt ingezet op producten en diensten die innovatief zijn, om nieuwe inkomsten te genereren. Met de groei van deze zogeheten stuwende bedrijfsactiviteiten wordt extra werkgelegenheid en groei van de verzorgende dienstverlenende gedeeltes van de economie gerealiseerd. Het is heel duidelijk dat dit beleidskader doorgaat met het oude ingezette liberale economische model. Weliswaar worden met regelmaat klimaat, duurzaamheid, circulaire economie en dergelijke genoemd, maar echt focus en keuze hierop wordt niet gemaakt. We hebben de infrastructuur op orde en je zou zeggen: durf nu op te pakken om een groenere en duurzamere economie te realiseren. Laten we leren van de pandemie, Q-koorts, klimaatontwikkeling en focussen op de uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van klimaat, duurzaamheid, hergebruik grondstoffen, en een groenere en duurzamere economie creëren. Volgens ons moet economie ook bijdragen aan het geluk en welzijn van alle Brabanders. Economie moet niet alleen van en voor stuwende grote bedrijven zijn, of de focus op de stuwende gedeeltes van de economie.

Voorzitter. Om toch constructief te zijn, willen wij in het licht van het hierboven gezegde een motie indienen over nieuwe focus en ambitie van het innovatiefonds. Dit fonds voert thans de economische visie tot 2020 uit door bedrijven te subsidiëren. Wat ons betreft dient vanaf 2021 de nieuwe economische visie bij besteding van innovatiemiddelen de focus en ambitie te liggen op innovatieve projecten die concreet bijdragen aan duurzaamheid, natuurontwikkeling, klimaatverbetering en circulaire economie.

Naast de structurele middelen wil het college uit de incidentele middelen uit het bestuursakkoord 2020-2023 een reservefonds instellen van 69 miljoen euro om de economische opgaven te realiseren. In het beleidskader wordt gesteld, wat vorige week ook in de presentatie werd genoemd, dat de strategie voor de komende tijd ook is om economisch herstel te realiseren als gevolg van de coronacrisis. Wij willen er een bijzondere sector uitlichten die aan de ene kant te maken heeft met bezuinigingen vanuit de provincie en aan de andere kant ook de economische gevolgen hard aanvoelt vanwege de coronacrisis, namelijk de cultuur- en kunstsector. Deze sectoren bieden ook werkgelegenheid en er werken veel zzp'ers. Sommige organisaties missen horeca-inkomsten. Volgens ons dragen deze sectoren ook bij aan de economie van Brabant. Met een motie willen we GS verzoeken om de nieuwe reserve van 69 miljoen euro ook – ik onderstreep 'ook' – in te zetten voor de sectoren cultuur en kunst, om economisch herstel te realiseren voor de gevolgen van de coronacrisis, en in de uitvoeringsagenda's ook aan te geven welke middelen meerjarig benodigd zijn voor de sectoren cultuur en kunst voor hun bijdragen in de economische ontwikkelingen.

Dat was het, voorzitter, in eerste termijn.

Motie M157-2020: Inzet nieuw te vormen reserve van 69 miljoen

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030;

constaterende dat:

- om de economische opgaven te realiseren, er 69 miljoen euro uit de incidentele middelen toegevoegd wordt aan een nieuw te vormen reserve Beleidskader 2030;
- doelstelling van economische ontwikkeling niet alleen is om aan welvaart bij te dragen, maar ook aan het verbeteren van onderlinge samenhang en omgevingskwaliteit (brede welvaartsmonitor);
- de strategie voor de komende tijd ook is om economisch herstel voor de gevolgen van de coronacrisis te realiseren;
- economisch herstel breder is dan alleen de focus op het stuwende deel van de economie;
- cultuur, kunst en sport ook bijdragen aan de economische ontwikkelingen als het gaat om werkgelegenheid, innovatie en vestigingsklimaat;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- de nieuwe reserve van 69 miljoen euro ook in te zetten voor de sectoren cultuur, kunst en sport om economisch herstel te realiseren voor de gevolgen van de coronacrisis en hierbij in het opstellen van de uitvoeringskaders met concrete voorstellen te komen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Nurettin Altundal, SP.

Motie M159-2020: Nieuwe ambitie Innovatiefonds

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030;

constaterende dat:

- de provincie Brabant thans een innovatiefonds heeft van 125 miljoen euro om haar ambities van het Economisch Programma Brabant 2020 te realiseren, namelijk het stimuleren van sterke Brabantse clusters, het stimuleren van een goede en flexibele arbeidsmarkt en het zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat om te wonen, te werken en te recreëren;
- de opgave tot 2030 is de Brabantse economie te verduurzamen en te transformeren van een lineaire fossiele economie naar een circulaire, hernieuwbare economie;
- tot 2030 gestreefd wordt naar een waarde-gedreven en toekomstbestendige economie die antwoord biedt op maatschappelijke uitdagingen en duurzame ontwikkelingsdoelen;
- gesteld wordt dat naast de verduurzaming van de economie ook belangrijk is dat de Brabantse economie bijdraagt aan de totstandkoming van een klimaatbestendige, klimaatneutrale en circulaire maatschappij;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- de opgave van de Economische visie 2030 door te vertalen naar het innovatiefonds en het verduurzamen en transformeren van de economie en de totstandkoming van een klimaatbestendige, klimaatneutrale en circulaire maatschappij als belangrijke ambities en doelstellingen van het Innovatiefonds vast te stellen;
- en gaan over tot de orde van de dag."

Nurettin Altundal, SP.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw bijdrage. Ik heb al aangekondigd dat ik inschatte dat het dan richting zes uur zou zijn, en dat is ook zo. Om iedereen de mogelijkheid te geven even een hapje te eten schorsen we nu tot half zeven.

Schorsing (17.58-18.30)

De **voorzitter**: Dames en heren. Het is half zeven en de schorsing zou duren tot half zeven, dus we hervatten de vergadering. Ik zie de heer Logister al in beeld, en dat is mooi, want hij heeft ook het woord.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter, voor het woord. Wat we hier op tafel hebben liggen is een inclusieve, duurzame en toekomstbestendige economie, althans de visie daarvoor. En daarover spreken we midden in een ernstige crisis, die veel bedrijven, zzp'ers en werknemers in het economisch hart treft. Een crisis die ook scheuren laat zien in ons maatschappelijk systeem en onze opvatting over economische keuzes en het is goed om die nog even voor het voetlicht te halen.

Allereerst de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Deze crisis laat nog scherper zien wie de eerste klappen opvangen: de mensen met flexbanen. Veelal jongeren, herintreders, praktisch opgeleiden, maar ook zzp'ers zijn in zwaar weer gekomen. En ja, D66 begrijpt dat het systeem landelijk aangepakt moet worden en de commissie-Borstlap heeft hierin een paar pijnlijke plekken blootgelegd. Maar juist daarom moeten we ook in het Brabants economische ecosysteem hier oog voor houden.

Ook zien we dat de stuwende economie krakend tot stilstand kan komen als de verzorgende economie niet meer krachtig is. De stuwende economie staat als het ware op de schouders van de verzorgende economie. Dat mensen die praktisch zijn opgeleid ervoor zorgen dat de kenniseconomie überhaupt in positie is. Zo zagen we de afgelopen jaren bijvoorbeeld in Brainport al dat de focus ook gericht is op technische MBO-banen, noodzakelijk om de hightechindustrie te laten floreren. En nu, in deze crisis, zien we dat, als de kinderopvang en de supermarkten vanwege corona niet kunnen leveren, dat onmiddellijk effecten heeft op de inzetbaarheid van onze kenniswerkers.

Voorzitter, dat leidt tot de volgende vraag. Het college legt de focus op de stuwende economie. Hoe ziet u dit eigenlijk? Wat is dan die stuwende economie voor u precies? En wat betekent dat voor de verzorgende economie, als we kijken naar de afgelopen maanden? Graag een reactie daarop.

Het laatste dat ik in het kader van deze crisis wil aanstippen is een leven lang ontwikkelen, een thema waarvan iedereen het belang nu wel inziet, essentieel voor de duurzame inzetbaarheid van mensen, maar ook voor de economie als geheel. Goed dat de provincie in deze crisis hier kansen heeft gecreëerd met het programma Brabant Leert.

Mijn complimenten aan het college om in dit beleidskader 2030 ook op te nemen wat we als provincie nú concreet hebben op te pakken om een goede uitgangspositie te verwerven voor de komende jaren. Dat brengt me tot het beleidskader zelf.

We zien in dit beleidskader een stevige richting, een richting die D66 ook voorstaat: inclusief, duurzaam, toekomstbestendig. En we zien een stevig programma op het gebied van internationalisering en een visie niet gericht op alleen maar platte groei, maar ruimte voor duurzame ontwikkelingsdoelen en brede welvaart. Aandacht voor talentontwikkeling en sociale innovatie en een economie gericht op onze maatschappelijke opgaven.

Door samen te werken kunnen we de Brabantse positie versterken en uitbouwen. Dat begint met samen investeren in de pijlers van groei: onderwijs, kennis en innovatie. We hebben het al gezegd bij het actieplan arbeidsmarkt, en we herhalen het hier nog eens: investeer in het MBO en verlies het MKB niet uit het oog. Niet alleen investeren in topsectoren, maar oog hebben voor de regionale economie, en z'n verschillen, én gedreven door het MKB.

De groei die D66 voorstaat is groene groei, vitale groei en groei in het licht van maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, bouw en circulariteit, als het ware van de huidige anderhalvemetersamenleving naar de anderhalvegradensamenleving.

Mooi om te zien dat brede welvaart een plek heeft gekregen in deze visie. Niet alleen sturen op cijfermatige groei, maar oog hebben voor de effecten op geluk, gezondheid, de impact op de omgeving, zoals leefbaarheid, luchtkwaliteit, de woningmarkt, bereikbaarheid en energietransitie. Prima. Maar hierbij onderstreept D66 ook de circulaire aanpak. Daar hebben we het ook in de themavergadering al over gehad. Niet voor niets is in het eerste jaar van deze bestuursperiode in dit huis gesproken over de circulaire samenleving.

Vraag aan het college: ziet u nog meer maatschappelijke dwarsverbanden met circulaire samenleving? En kunt u aangeven hoe u in de versnellingsagenda circulaire economie dit een plaats kan geven? De ambitie is immers om de economie en maatschappelijke opgaven te verbinden. Graag een reactie hierop.

En dan even vooruit kijken naar die uitvoeringsagenda's, en dan vooral de uitvoeringsagenda circulaire economie. Het streven naar brede welvaart en naar circulariteit vergt een behoorlijk veranderingstraject in de economische cultuur. Hoe kunnen we dit nu aanjagen, of, sterker nog: hoe kunnen we koploperbedrijven in de spotlights zetten en met elkaar en met andere bedrijven in de regio verbinden? De kunst is om meer innovaties meer impact te laten krijgen door koploperbedrijven te verbinden met onderwijs, economische partners en met de samenleving, bijvoorbeeld in de rol van consument.

D66 kan zich voorstellen dat in de uitvoeringsagenda werk gemaakt wordt van het maken van die slimme verbindingen. In de themavergadering heeft D66 hier al een balletje over opgegooid, om te komen tot een netwerk van koplopers, onderwijs en Brabanders die werk maken van circulariteit. Een gouden cirkel. We hebben veel positieve reacties hierover gehoord en daarom dient D66 samen met ChristenUnie-SGP, PvdA en SP een motie in waarin we het college verzoeken dit idee verder uit te werken en op te nemen in het uitvoeringsprogramma.

Voorzitter, ik rond af. D66 is ervan overtuigd dat, als we innoveren en de koploper worden op maatschappelijk belangrijke thema's als circulair, data en energietransitie, we niet alleen goed bezig zijn, maar daar ook een stevige Brabantse boterham in Europa mee kunnen verdienen! We willen benadrukken dat die Brabantse boterham alle Brabanders ten goede moet komen en dat economische groei niet ten koste moet gaan van de leefomgeving, maar juist daarmee in balans moet zijn. Een beleidskader met oog voor Europa, brede welvaart, innovatie en duurzaamheid en met een versnellingsagenda op circulaire economie en data, daar kunnen we mee instemmen! We kijken ernaar uit om met elkaar die uitvoeringsplannen te bespreken.

Motie M158-2020: Gouden Cirkel

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030;

constaterende dat:

- het beleidskader Economie 2030 de ambitie behelst om op het gebied van circulaire economie te versnellen en daarom circulaire economie onderdeel uitmaakt van de versnellingsagenda;
- innovatiekracht en samenwerkingskracht belangrijke onderdelen zijn van de strategie om te komen tot een economische structuurversterking;
- het belonen van ondernemingen en het verbinden van deze ondernemingen een succesvolle methode is gebleken in het verleden (b.v. Brabant Besten en Agrofoodpluim);
- het verbinden van koploperbedrijven, onderwijs en burgers door waardering te laten blijken voor innovaties en succesvolle toepassingen op circulair gebied een omgeving kan creëren waarin kennis wordt gedeeld en meer impact wordt gegenereerd;
- daardoor een kenniskring (de Gouden Cirkel) kan worden opgebouwd waarin ondernemers kennis en ervaring op het gebied van circulair ondernemen kunnen uitwisselen;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- te onderzoeken hoe waardering en community building met de werktitel 'Gouden Cirkel' georganiseerd kan worden rond de versnellingsopgave circulaire economie;
- uitvoering te geven aan de uitkomsten van dit onderzoek en een award in te stellen in 2021;
- organisatie en middelen op te nemen in de uitvoeringsagenda circulaire economie;

en gaan over tot de orde van de dag."

Eric Logister, D66

Nurettin Altundal, SP

Martijn de Kort, PvdA
Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan geef ik het woord aan de heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel. Voordat ik begin mag ik misschien het verzoek doen om de volgende keer, als we weer zo laat digitaal aan het vergaderen zijn, wat ik niet hoop overigens, een iets langere dinerpauze in te lassen, want ik moest ook mijn eten nog maken, maar goed-

De **voorzitter**: Ik zag het, maar wel te laat, want toen was ik alweer begonnen.

De heer **Philippart** (GL): In ieder geval zeer welkom in Brabant, nieuwe voorzitter.

Dan naar de inhoud. De gedeputeerde zegt dat wij voldoende zijn meegenomen in het voortraject volgens de principes van 'Sturen met kaders', refererend aan drie momenten: een startnotitie uit de vorige Statenperiode, zonder input vanuit PS, vervolgens anderhalf jaar later, vlak voor de zomer, zijn wij, en ik quote, "meegenomen over de opbrengsten van consultaties", waarna we na de zomer een digitale uitnodiging kregen om de paneldiscussie met het SRE te volgen. Het werkbezoek, een paar weken terug, was in mijn optiek ronduit tenenkrommend, met maar liefst twaalf zendende presentaties in drie uur tijd. Vinden GS daadwerkelijk dat ze hiermee hebben voldaan aan 'Sturen met kaders'? Ik hoor ook graag hoe andere fracties hiertegen aankijken. Voor GroenLinks is dit onvoldoende. Een dergelijk proces hoort niet vooral zenden en reflecteren op het proces te zijn, maar inhoud op te halen over dilemma's, alternatieven, het speelveld en andere PS-input. Deze vinkjes zijn misschien gezet in de optiek van GS, maar PS is niet meegenomen, en daarmee is haar rol uitgehold door zending in plaats van ophalen. Afgelopen vrijdag weigerde de gedeputeerde zelfs in te gaan op de inhoud van de visie. Dat was namelijk iets voor de uitvoeringsagenda, die later per Statenmededeling komen, mededelingen waar wij niet over kunnen stemmen en daarmee amper tot geen invloed op kunnen uitoefenen. De gedeputeerde hoort het aan en daarmee is de kous af, zo bleek ook tijdens de themabijeenkomst, waar de SP ook al aan refereerde: geen enkele wijziging is doorgevoerd. Er is sprake van een uitholling van onze controlefunctie van de Staten en toch wordt verwacht dat wij vandaag een kleine 70 miljoen euro reserveren. Na vele interrupties, veel ontwijken en ook foutieve antwoorden van de gedeputeerde verdween de initiële positiviteit afgelopen vrijdag door eigen toedoen. Wanneer mogen de Staten dan wel stemmen over die 70 miljoen euro?, vroeg ik herhaaldelijk. Bij de burap, kwam ten langen leste als antwoord. Raar, want die stond vandaag immers op de agenda. Er zijn meerdere buraps, meneer Philippart, was het antwoord, voorzitter. Na antwoord op technische vragen hierop volgend was het weer het eerstvolgende S&V-moment op de begroting. Wat is het nu?, vraag ik de gedeputeerde. En gokte hij dan afgelopen vrijdag maar wat, napratend wat zijn ambtenaar zei? Zulke grote bedragen verdienen een adequate behandeling in een apart Statenvoorstel, met een begrotingswijziging, waar ook de inhoud en de uitvoeringsagenda's aanpalend worden meegenomen. Het gebrek aan coherentie in zijn antwoorden afgelopen vrijdag baart mij juist zorgen, dat er zó weinig voeling is met het budgetrecht van de Staten. Wil de gedeputeerde toezeggen om dit alsnog apart te gaan agenderen? Of acht hij het wenselijk, als we spreken over zulke bedragen, om deze 70 miljoen euro in onderdelen in het geweld van onze algemene politieke beschouwingen te laten ondersneeuwen? Graag een reactie. Inhoudelijk noch kaderstellend is onze rol in het voortraject geweest. Invloed op de inhoud hebben we niet gehad en op de visie evenmin. Het lijkt ons dus zeer opportuun voor de kwaliteit van onze controlerende taak om dit toe te zeggen. Dan zetten we geen vinkjes, maar behandelen we fatsoenlijk.

Dan een aantal vragen. Eerst financieel. Hoe zit het met de toegestane maximumstand van respectievelijk 44 en 25 miljoen euro die via aanvullende voeding kan worden verhoogd? Gaat het hierbij louter over middelen

buiten de provinciale begroting en van derden, en in hoeverre gaat de provincie pas beschikbaar stellen als gelden van andere overheden of derde partijen hieraan worden gekoppeld?

Dan kaderstellend. Op basis van welke input heeft de gedeputeerde gekozen om extra in te zetten op digitalisering en circulariteit? Is dit niet bij uitstek iets dat door de Staten gestuurd had moeten worden? Wat zeg ik: in 2016 was ons aandeel hernieuwbare energie 7 procent en nu is het dat nog steeds. Gaat de gedeputeerde concreet sturen middels investeringen in klimaatadaptatie, stikstof, PFAS en de lokale voedselvoorzieningen? En hoe voorkomen we dat we investeren in zaken die hier juist tegen in druisen?

Dan de digitalisering. Er staat op pagina 2, en ik heb het niet verzonnen: gepersonaliseerde boodschappenlijstjes op basis van ons DNA. Dat is de stip aan de horizon die wij zetten. Hoe komt de gedeputeerde hier in vredesnaam bij? Van wie komt deze input? Deze DNA-technologie baart mij grote zorgen en toont dat er te weinig input is gekomen. Sterker nog: het druist in tegen de EU-strategie rondom DNA-ontwikkelingen. Welke technologiedoorbraken en flagship-projecten heeft de gedeputeerde en waar is het perspectief van de menselijke maat, zoals de aangenomen motie bij de datavisie voorziet?

Voorzitter, ik rond af. Is het eeuwige gebruik van het woord 'Nederland' in plaats van 'Holland', zoals ook aangenomen in de motie, geïncorporeerd in Brabant Branding? En gaat u Brabant branding ook focussen op acties om jongeren actief terug te halen uit de Randstad, met een verhaal van werk, betaalbare huizen en bruisende steden? En erkent de gedeputeerde-

De **voorzitter**: U bent over de tijd.

De heer **Philippart** (GL): Ik zal afronden, laatste zin. Erkent de gedeputeerde dat hier een goed cultuuraanbod als onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat essentieel is? Graag een toezegging. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dank je wel.

Voorzitter. We spreken hier over een nieuw economisch programma 2030, een voorstel waar onze Staten geen actieve input voor hebben kunnen leveren, zoals ook de voorgaande spreker al constateert. Daarmee is GS aan de kaderstellende rol van PS nogal voorbijgegaan. Het college vindt dat ze 'Sturen met kaders' wel hebben toegepast, maar voorzitter, een procesnotitie met een tijdsplanning en een gesprek met de buitenwereld is toch echt iets anders dan proactief en open-minded bij PS input en reflectie ophalen aan de hand van een startnotitie met het speelveld, mogelijkheden, bedreigingen, ideeën, scenario's en heldere kengetallen. En dat is jammer, voorzitter, want de PVV zou graag vóóraf input hebben willen meegeven aan een te vormen economisch kader 2030.

Dan hebben we het nog niet gehad over het ontbreken, ook in dat 'Sturen met kaders'-concept, van een deugdelijke evaluatie over de resultaten van het huidige economische beleidskader. Want hoeveel geld is er tot nu toe besteed en wat heeft dat de samenleving opgeleverd? En die extra 150 miljoen euro handgeld van gedeputeerde Pauli, wat heeft dat opgeleverd? Relevante vraagstukken bij de vorming van een nieuw kader, maar allemaal onbeantwoord door het college. We hebben het zelf maar eens opgeteld en kwamen tot ruim 192 miljoen euro van 2012 tot en met 2019, alleen al in de programmabegroting, en dat is dus exclusief het geld uit het innovatiefonds. 192 miljoen euro voorzitter, maar wat heeft het opgeleverd?

Laten we even teruggrijpen op de ambities van het economisch plan 2020: 'De basis op orde' en 'Op weg naar de Top'. Een aangenomen motie van de PVV om in het kader van die 'basis op orde' daadkrachtig en actief in te zetten op het oplossen van knelpunten op wegen door middel van voorfinanciering door de provincie heeft tot op de dag van vandaag nog geen schop de grond in doen gaan op die betreffende knelpunten, zoals de A27 en de N65. Nog steeds dagelijkse files, en dat is slecht voor de economie van Brabant. Een motie van de VVD bij datzelfde economisch programma 2020, om werk te maken van het

afschaffen van overbodige regels, ook dié basis is nog steeds niet op orde. Brabantse burgers en bedrijven worden bedolven onder regels en vreselijk lange doorlooptijden. Die basis, voorzitter, is nog lang niet op orde.

Voorzitter. De cijferbijlages bij het voorstel zijn uitermate beperkt. Het ziet er mooi uit, het ziet er gelikt uit zelfs, maar essentiële informatie ontbreekt. Hartstikke leuk om te weten dat 18 procent van onze banen in de industrie en nijverheid zit. Leuk, maar hoe is het nou met de totale samenstelling van onze beroepsbevolking en onze banen? En hoeveel werkloosheid is er? Waar is de analyse tussen de 1,2 miljoen banen en de omvang van onze beroepsbevolking van 1,4 miljoen? Hoe verhoudt zich dat tot de maar doorgaande import van arbeidsmigranten en het maar blijven volbouwen van Brabant met XXL-distributiecentra die voor Brabanders geen banen opleveren? Prachtig hoor, die ronkende groeicijfers over de topclusters. Maar dat heeft dus wel miljoenen aan subsidie gekost en de vraag is of een investering in de 'Basis op orde' dan niet juist veel renderender zou zijn geweest?

Die vragen, voorzitter, zijn uitermate relevant, want wat hier voorligt, is een voortzetting van de inzet op topclusters en klimaatkolder, zonder dat een deugdelijk afwegingenkader voorligt en zonder dat PS daar iets van heeft kunnen vinden. D66, GroenLinks en PvdA zijn lyrisch over de voorliggende plannen. Dat is zorgwekkend voor Brabant. Want het voorliggende kader zet vol in op klimaatgekte zoals de Green Deal van Frans Timmermans, die de burger wil opzadelen met peperdure maatregelen die geen enkel klimaateffect opleveren, maar wel een financiële ramp betekenen. Het feit dat het college ook tegen beter weten in en ondanks de massale bezwaren blijft inzetten op megalomane projecten als Heesch-West, Wijkevoort, en Moerdijk laat zien dat het college niet alleen stuurloos is, maar ook visieloos. Want die megalomane projecten kennen ten eerste geen draagvlak, terwijl dat een van de pijlers uit het bestuursakkoord is. En ten tweede, de inzet op grootschalige logistiek helpt nauwelijks Brabanders aan een baan. Het vult de zakken van ondernemers die goedkope arbeid importeren die ook nog eens fiscaal voordeel oplevert voor die ondernemer. Er is daarbij niet zelden sprake van schandalige uitbuiting, en de samenleving draait nog eens een keer op voor de kosten van overlast, huisvesting, én het sociale vangnet als de ondernemer de betreffende arbeidsmigranten de WW in dumpst. Innovatie wordt in deze plannen gepresenteerd als een doel, terwijl het logischer zou zijn om innovatie te zien als een middel om continu te verbeteren, en concurrerend voordeel te halen.

Voorzitter. Met ideeën van de PVV zou het economisch programma 2030 er heel wat beter hebben uitgezien. Economie = banen, banen, banen. Fijn dat de VVD die slogan, die ik vorige week in de commissie eruit gooide, vandaag ook herhaalde. Alleen, de PVV zet vooral in op banen voor Brabanders, jammer dat de VVD vooral inzet op XXL-distributiecentra. Maar met die stelling was in ieder geval wel de gedeputeerde het eens, en dat is fijn. Maar maak er dan ook eens inderdaad werk van, banen voor onze eigen Brabanders dus. Zet in op onze maakindustrie, die kwalitatief uitblinkt. Zet in op vrijetijdseconomie, een factor van betekenis in onze provincie. Wees trots op onze boeren en hun fantastische bijdrage aan onze Brabantse economie. Stop met die waanzinnige XXL-distributiecentra die behalve ons landschap ook fatsoenlijke werkgelegenheid voor Brabanders aantasten. Stop met de inzet op de nul-komma-niets opleverende klimaatkolder. Geef ruimte aan ons MKB. En tenslotte, maak innovatieve sectoren niet de inzet van het kader, maar zet in op innovatie in onze Brabantse sectoren.

Voorzitter, tot slot. Een economisch programma dat volledig voorgekauwd en uitgekauwd aan ons wordt voorgelegd. Het blinkt uit in ambtelijk proza, met prachtige vergezichten en mooie beloftes. Maar wat ontbreekt, zijn concrete, afrekenbare doelen. Waar moet dit kader ons brengen? Waar mag GS zowel tussentijds alsook in 2030 op worden aangesproken en afgerekend? Wat gaan zij realiseren voor Brabant? Kijk, een zak geld leegschudden aan de hand van een glossy notitie met mooie infographics is niet zo moeilijk, maar wát gaat het college nou realiseren?

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mevrouw Van der Kammen. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, mevrouw Van der Kammen, ik deel voor een deel uw frustratie over de wegen niet, maar ik ben benieuwd hoe u er nu eigenlijk tegen aankijkt dat wij nu de eerste sprekers eigenlijk zijn die deze eigenlijk toch wel uitholling van onze rol aankaarten, hoe u dat duidt.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dat duid ik aan een gebrek van het toepassen van 'Sturen met kaders', dat zult u begrijpen. Ik zou niet weten hoe ik dat anders moest duiden.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, en hoe kunnen wij gaan voorkomen dat dit in de toekomst, want u noemt net die 192 miljoen euro, dat baart mij toch ook- dat wist ik niet, dus hoe kunnen we gaan zorgen dat dit in de toekomst kan worden voorkomen?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ik denk dat het heel erg goed is om in themabijeenkomsten dan maar gewoon aan te geven dat het niet rijp is voor behandeling in PS.

De **voorzitter**: Gaat u maar verder, mevrouw Van der Kammen. Dank u wel.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter. Waar mag de Brabander het verschil gaan zien en merken? Voorzitter. Ik vraag van het college dan ook om op de kortst mogelijke termijn fatsoenlijke afrekenbare en concrete doelstellingen behorend bij deze visie neer te leggen.

Voorzitter. Ik heb een viertal moties waarvan ik omwille van de procedure even de titel zal voorlezen, zodat wij ze formeel hebben ingediend. Dat is de motie 'Stop de verdozing', dat is een motie 'Geen inzet óp innovatie, maar inzet ván innovatie', dat is een motie 'Basis op orde' en dat is een motie 'Afrekenbare doelen'. Tot zover de eerste termijn van de PVV.

Motie M153-2020: 'Basis op orde'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020, ter bespreking van Statenvoorstel 73/20 Beleidskader economie 2030;

constaterende dat:

- het college een economische visie 2030 aan PS heeft voorgelegd;
- de 'Basis op orde' uit het huidige economisch programma 2020 nog niet is gerealiseerd;

overwegende dat:

- de 'Basis op orde' de allerbelangrijkste voorwaarde voor een goede economie is;
- de 'Basis op orde' betekent dat de bereikbaarheid op orde is en regelgeving en faciliteiten ondernemers helpen in plaats van hinderen;

besluiten:

- dat het college van GS op de kortst mogelijke termijn werk moet maken van het alsnog realiseren van het oplossen van knelpunten in onze Brabantse wegeninfrastructuur en het vereenvoudigen en versnellen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven;

en gaan over tot de orde van de dag."

Patricia van der Kammen, PVV.

Motie M154-2020: Afrekenbare doelen

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020, ter bespreking van Statenvoorstel 73/20 Beleidskader economie 2030;

constaterende dat:

- het college een economische visie 2030 aan PS heeft voorgelegd
- GS geen heldere, concrete en afrekenbare doelen heeft geformuleerd die gericht zijn op zaken waar burgers en bedrijven iets aan hebben, maar vooral doelen voor bestuurders zijn;

overwegende dat:

- doelstellingen en ambities die GS formuleert gericht moeten zijn op Brabant en niet op bestuurders;
- een goede beleids- en verantwoordingscyclus gebaat is bij heldere, concrete en afrekenbare doelen;
- bij zowel tussentijdse alsook de eindevaluatie van het economisch programma helder moet zijn welke uitkomsten en resultaten zichtbaar zouden moeten zijn;

besluiten:

- dat het college van GS op de kortst mogelijke termijn heldere, concrete en afrekenbare doelen moet formuleren met betekenisvolle indicatoren, zodat PS hun controlerende taak kunnen vervullen;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Patricia van der Kammen, PVV.

Motie M155-2020: Stop de verdozing

”Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020, ter bespreking van Statenvoorstel 73/20 Beleidskader economie 2030;

constaterende dat:

- het college het beleid voor Brabant wil continueren om in te zetten op xxl-distributiecentra;
- inzet op xxl-distributiecentra vooral banen voor arbeidsmigranten oplevert;
- de xxl-distributiecentra het landschap verpesten;
- draagvlak ontbreekt voor deze logistieke blokkendozen, zoals blijkt bij plannen zoals Wijkevoort;
- Heesch West, Campus Roosendaal en Moerdijk;

overwegende dat:

- draagvlak een belangrijke pijler uit het bestuursakkoord is;
- het karakteristieke Brabantse landschap behouden moet blijven;
- inzet op economische bedrijvigheid met vooral banen voor Brabanders verstandiger is;

besluiten:

- dat de inzet op xxl-distributiecentra geen onderdeel moet uitmaken van de economische visie 2030 en
- dragen GS op om hier dan ook direct mee te stoppen;

en gaan over tot de orde van de dag.”

Patricia van der Kammen, PVV.

Motie M156-2020 Geen inzet óp innovatie, maar inzet ván innovatie

”Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020, ter bespreking van Statenvoorstel 73/20 Beleidskader economie 2030;

constaterende dat:

- het college een economische visie 2030 aan PS heeft voorgelegd;
- het college volop inzet op innovatieve topsectoren;

overwegende dat:

- innovatie geen doel moet zijn maar een middel/strategie om doelen te bereiken;

spreken uit

- dat de kracht van Brabant niet ligt in innovatieve topsectoren maar in innovatie binnen al onze sectoren;
- en roepen het college van GS op innovatie niet als doel te zien, maar als middel; en gaan over tot de orde van de dag.”

Patricia van der Kammen, PVV.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van der Kammen. Ik geef het woord aan de heer De Kort van de Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ook meteen dank aan mevrouw Van der Kammen voor de mooie referentie aan het goede werk dat Frans Timmermans in Brussel verricht. Daar zijn wij als PvdA, in tegenstelling tot de PVV, wel erg trots op.

Dan naar de inhoud van dit stuk, voorzitter. Eerlijk gezegd vond ik deze wel een beetje spannend, want deze is echt belangrijk voor ons als PvdA. In de vorige coalitie hebben we hier in de coalitieonderhandelingen ook lang over gesproken. Wij wilden dat de visie van de provincie op het economisch beleid breder zou worden: niet alleen bezig zijn met de juiste bedrijven naar Brabant halen, maar juist het breder zien. Ik ben dan ook heel erg tevreden om het stuk te zien dat hier voorligt. We lezen daar stukken in als dat we streven naar een waarde-gedreven economie die antwoorden biedt op maatschappelijke uitdagingen, bijdraagt aan de sustainable development goals, dat we voor een inclusieve, toekomstbestendige en veerkrachtige economie gaan die ook op lange termijn brede welvaart voor alle Brabanders garandeert. Kortom, je zou bijna denken dat we nog in een linkse coalitie zitten, en daar zijn wij natuurlijk niet zo heel treurig om, zoals u zult begrijpen. De brede welvaart-indicator – hij werd al eerder genoemd door andere sprekers –, daar zijn we ook heel blij mee, dat die een van de uitgangspunten is. Ik hoorde een andere spreker zeggen: goh, hij is niet concreet. Ja, dit is een economische visie, dus we gaan de concreetheid inderdaad zien in de uitvoeringsagenda's, maar ik vind dat hij wel goed geborgd is, want we stellen drie doelen waarop we afgerekend mogen worden en dit is een van die drie doelen. Dus wat dat betreft ben ik daar tevreden over. Het is niet zomaar een loze term in het stuk.

Iets anders waar we heel positief over zijn is dat de provincie niet de illusie heeft dat ze het alleen doet. Er is duidelijk aandacht voor dat we moeten samenwerken met bedrijfsleven, de kennisinstellingen, de overheden en met de inwoners. Aangegeven is ook dat we zoveel mogelijk aansluiten op de dynamiek en energie van die andere partijen. Dat vinden we heel positief als PvdA, want dat betekent dat je als provincie ook scherp hebt dat je een bepaalde rol hebt in dat totale systeem.

Een ander punt waar we heel blij mee zijn is de hele duidelijke aandacht voor het integraal werken op de verschillende beleidsterreinen én dat we complementair werken aan de andere overheden. Wederom heel fijn om dat terug te lezen. De aanpak werklocaties – hij kwam al eerder ter sprake in andere bijdragen –: wij vinden die heel goed, zoals u zult begrijpen en we zijn dan ook blij dat die hierin verwerkt is.

Netwerkkraft is ook een thema dat aangestipt wordt en waarvan we blij zijn om dat terug te zien. De provincie pakt een duidelijke rol richting de EU en internationaal en we denken dat dat ook heel belangrijk is. Daarover dadelijk bij de aandachtspunten nog wat meer.

Een punt dat wij heel erg belangrijk vinden, dat er ook in staat, en waar ik dadelijk bij de aandachtspunten ook nog een keer op terugkom, is de aandacht voor het versterken van de ruimtelijke economische structuur: verduurzaming, hoogwaardige werklocaties en prettige woon- en verblijfsmilieus. Dus ook daar zijn we bijzonder positief over.

Dan nog een aantal aandachtspunten. We vinden het echt een hele goede kapstok, met veel goede uitgangspunten, maar de doorvertaling komt natuurlijk pas in de uitvoeringsprogramma's, en daar hopen we wel dat ze echt concreet zijn, met betekenisvolle kpi's. Eerdere sprekers hadden het er ook al over. Degenen

die in de vorige periode in de Staten zaten weten waarschijnlijk nog wel dat de heer Koevoets van de VVD en ik daar bij vrijwel ieder economisch voorstel kritisch over waren, omdat de kpi's soms echt van een – nou ja, laat ik het maar gewoon bedroevende kwaliteit noemen, als een aantal bezoeken, of, in het dieptepunt wat mij betreft, een x aantal Facebookposts. Nou ja, dat is nou niet echt hoe ik vind dat we het moeten meten. Dus wat ons betreft is dat een zeer, zeer belangrijk aandachtspunt.

De rol van de provincie, als tweede aandachtspunt. Laat ook ruimte aan de regionale organisaties zoals Brainport en ben dus ook vooral complementair. Wat ons betreft zit de rol van de provincie, die echt uniek is, op het vlak van de financiering en de internationalisering. Dus zorg dat je daar scherp bent en maak gebruik van de kracht van anderen. Ga niet dingen dubbel doen.

Die internationalisering, ik noemde hem al bij het tweede punt, is voor mij ook het derde aandachtspunt. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat we de goede contacten die we de afgelopen jaren hebben opgebouwd in bijvoorbeeld Duitsland in stand houden, of, beter nog, dat we ze verder uitbreiden? Dat is extra van belang, omdat de nieuwe reeks Europese programma's eraan komt en het is ook van belang omdat we ook in de burap hebben kunnen zien dat die doelen nu lastig te behalen zijn vanwege het coronavirus. Dus met een nieuwe commissaris van de Koning en een nieuwe gedeputeerde op dat dossier hopen wij als PvdA dat dat het komende, nou ja, ik wou zeggen 'jaar', maar laten we even zien hoe lang het duurt met corona, zo snel mogelijk weer leidt tot het heel goed onderhouden van de warme contacten die we met andere landen hebben. Dat is erg, erg belangrijk voor Brabant.

Dan als laatste aandachtspunt. De visie geeft heel terecht aan dat voor het behalen van de doelen van deze visie ook thema's op ruimte en cultuur cruciaal zijn. Dat vergt integraal werken en – de gedeputeerde weet het nog, omdat we het in de themabijeenkomst ook heel erg benadrukt hebben – dat betekent voor ons ook dat hij er scherp op zal moeten toezien dat de heer Ronnes en de heer Van Pinxteren ook hun doelstellingen behalen en ook integraal meekijkt binnen het college van GS dat dat goed gaat.

Voorzitter. Ik had een hele reeks vragen en die zijn bij de themabijeenkomst goed beantwoord. Ik wil daar de gedeputeerde nogmaals voor danken. Rest mij eigenlijk niks anders dan te zeggen dat wij, nogmaals, zeer tevreden zijn met het stuk dat hier voorligt, daar een hele goede kapstok in zien en absoluut uitkijken naar de uitvoeringsprogramma's die eraan komen en de hopelijk zeer scherpe kpi's die daarin geformuleerd worden.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer De Kort. Aangeschoven bij mij in ieder geval is intussen de heer Brouwers. Hij heeft het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank je wel, mevrouw de voorzitter. Voor ons ligt een visie waar 50PLUS zich in kan vinden. We willen daarom deze visie zeker ondersteunen, maar we zijn het niet eens met het reserveren van 69 miljoen euro, zonder te weten waar we het over hebben. In de themabijeenkomst hebben we daar ook al over gesproken met de gedeputeerde, maar hij verschoot zich achter de afgesproken werkwijze. Nou, daar heeft 50PLUS ontzettend veel, zelfs principieel, moeite mee. De logische lijn zou zijn: eerst een visie, dan programma's, uitvoeringsplan en de daarbij behorende kosten. Stel je voor: hoe moeten we nu aan een inwoner van Brabant vertellen dat wij 'ja' moeten zeggen tegen 69 miljoen euro, waarvan niemand weet wat er met dat bedrag gaat gebeuren? De vraag die ik terugkrijg is: waarom dan geen 75, 70 of 75 miljoen euro? En zoals de gedeputeerde zegt: dat bedrag gaan we reserveren, en dan zien we wel wat eruit komt. Voorzitter. De gedeputeerde heeft gestudeerd aan een universiteit. Heeft hij daar deze bijzondere werkwijze aangeleerd? De gedeputeerde moet daar toch ook moeite mee hebben, of is er iets anders aan de hand?

Voorzitter. Ik krijg altijd de vergelijking met het bedrijfsleven. Als je-

De **voorzitter**: Ik onderbreek u even, mijnheer Brouwers, want de heer De Kort interrumpeert u.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank voorzitter. Ik ben wel benieuwd, mijnheer Brouwers, want u zegt in eerste instantie: hoe gaan wij aan de Brabanders uitleggen dat we er 69 miljoen euro voor uittrekken? Ik snap best dat u daar kritisch op bent, het is iets wat we als provincie vaker doen: we maken een visie, we reserveren een pot geld. Maar u weet zelf ook, en dat gaf u ook al in eerdere interrupties aan, dat we dat geld vervolgens pas ter beschikking stellen, en dus uitgeven, nou ja: *vrij* geven, niet eens meteen uitgeven, op het moment dat er ook een uitvoeringsprogramma ligt. Dus u hoeft de Brabander volgens mij niet uit te leggen dat u 69 miljoen ervoor uittrekt. Het enige wat u doet, is aan die 69 miljoen euro een labeltje hangen 'economie', en u geeft het pas later uit. Hoe ziet u dat?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Het is heel simpel: je hebt een visie en die wil ik loskoppelen van een reservering van 69 miljoen euro. Want de vraag die je terug kan stellen aan de heer De Kort: waarom geen 20 miljoen euro? En wat zegt mijnheer De Kort dan?

De **voorzitter**: Mijnheer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, mijnheer Brouwers, dit is een discussie die we vaker bij de provincie hebben gezien. Er worden budgetten vrijgemaakt voor bepaalde programma's. Wij hebben als PvdA ook in het verleden wel eens voorgesteld: doe dat nu niet, zorg dat je het geld iedere keer pas toewijst als- maar de reservering op zich voor een bepaald programma – en dat is het enige punt dat ik hier wil maken – is niet iets nieuws dat we nu voor economie doen. Dat doen we continu voor alle programma's, en mijn vraag is dan ook: waarom is het *nú* voor u bij economie een punt en bij natuur, bij mobiliteit, bij eigenlijk alle andere programma's die we hebben voor u, en ook uw voorgangers van 50PLUS, *niét*?

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, het is heel simpel, mevrouw de voorzitter. Zo lang zit ik nog niet in Provinciale Staten, het begint me nou duidelijk te worden wat de werkwijze is van Provinciale Staten en daar ben ik het gewoon niet mee eens.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voorzitter. Ik trek altijd de vergelijking met het bedrijfsleven. Als je 69 miljoen euro nodig hebt, dan ga ja naar de Raad van commissarissen-

De **voorzitter**: Ik ga u toch nog even onderbreken, mijnheer Brouwers, want de heer Philippart wil het woord.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik wil toch even reageren op de heer De Kort, want ik vind dat het wel heel erg makkelijk gaat. Over sommige programma's gaat het niet over 69 miljoen euro, mijnheer De Kort, het gaat over enorme bedragen. En dan wil ik aan u eigenlijk vragen: is het dan niet eens tijd dat we deze werkwijze eens een keer goed tegen het licht houden en dat we inderdaad doen wat de heer Brouwers voorstelt, om gewoon een visie te kunnen vaststellen, zonder dat we daar nu al met nattevingerwerk 69 miljoen euro voor gaan reserveren? Want we hebben geen enkele inzicht waarom het 69 of 75 is.

De **voorzitter**: Mijnheer De Kort kan even reageren. Ik zou u willen verzoeken, mijnheer Philippart, volgende keer wel te interrumperen op het moment dat mijnheer De Kort ook echt aan het woord is. Mijnheer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank mevrouw de voorzitter. Heel simpel, mijnheer Philippart: dit is inderdaad de manier waarop we het doen. Ik vind het prima om die discussie te voeren, het enige wat me verbaast is dat we hem nu specifiek voeren bij de economische visie, want daardoor lijkt het alsof het probleem hier zit, en dat zit het niet. En het andere is: nogmaals, we reserveren die 69 miljoen euro, maar als die niet daadwerkelijk besteed wordt aan uitvoeringsprogramma's, dan wordt die ook niet uitgegeven. Dus ik wil wel dat punt nog een keer maken. Het is niet zo dat we nu 69 miljoen euro uitgeven aan economie. We zetten er alleen een labeltje aan, dat het daarvoor gereserveerd is. That's all, niet meer en niet minder.

De heer **Philippart** (GL): Oké, maar dan, mevrouw de voorzitter, wil ik de heer De Kort toch vragen of hij het dan niet opportuun acht, als u dan refereert aan die uitvoeringsvoorstellen, dat we die ook middels een Statenvoorstel, en niet middels een Statenmededeling, naar ons toe krijgen, zodat we ook daarop meer kunnen sturen als Staten.

De **voorzitter**: De heer De Kort gaat u antwoorden en daarna ga ik naar mijnheer Brouwers. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Nee, dat vind ik niet opportuun, want een uitvoeringsprogramma is een bevoegdheid van GS. Wij gaan over het geld, dus als we dat uitvoeringsprogramma niet goed vinden, dan geven we het geld op dat moment niet. Dat is de manier waarop we werken. En ik vind ook dat we op moeten passen. We sturen als PS op kaders, we hebben een controlerende rol, we gaan over die middelen, maar als wij de uitvoering zelf ook nog daadwerkelijk ter hand moeten nemen, dan vind ik dat wij een slag te ver gaan. Maar daar mag ieder z'n eigen mening over hebben.

De **voorzitter**: De heer Brouwers vervolgt zijn betoog.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik trek altijd een vergelijking met het bedrijfsleven. Als je 69 miljoen euro nodig hebt, dan ga je naar de Raad van commissarissen, maar dan wel met een goede onderbouwing voor wat ik met dat geld zou gaan doen, en dan ook nog wat het oplevert. En als die onderbouwing er niet is, mevrouw de voorzitter, dan gaat bij die directeur z'n kop eraf. Nogmaals, voorzitter, hier zegt de gedeputeerde: dit is de werkwijze, slikken of stikken. De volgende vraag heeft 50PLUS aan de gedeputeerde: koppel nou het bedrag los van die visie, dan kunnen we verder. Dan is hij z'n bul waardig. En bij iedere invulling van die visie komt de gedeputeerde met een financieel onderbouwd plan, waar wij als Statenleden rustig ja of nee tegen kunnen zeggen. Dan begrijpt de inwoner pas wat wij hier in de Staten aan het doen zijn, en dan begrijpt 50PLUS het ook.

Voorzitter. 50PLUS wil graag samen met GroenLinks hiervoor een motie indienen, die heet 'Besluitvorming over middelen en invulling uitvoeringsagenda economie', die als het goed is reeds bij u aanwezig is.

Tot zover mijn eerste termijn mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Er is al veel gezegd in de themabijeenkomst, en om daarop in te steken: wij ontkennen niet dat er internationale handel is. Dat is ons probleem met het voorstel ook niet. De gedeputeerde gaf wel aan dat we mee moeten gaan in die internationale concurrentie, dat is maar al te vaak het oeroude concurreren op prijs, en dat zorgt er op zijn beurt alweer snel voor dat we andere aspecten vergeten, zoals duurzaamheid. We zouden graag zien dat die 69 miljoen euro die nu gereserveerd wordt besteed wordt aan lokale bedrijvigheid, bedrijven die gebruikmaken van lokale grondstoffen, recyclen, en gebruikmaken van de mensen uit de regio

en producten maken voor de regio, zodat we ook die begrippen circulariteit, innovatie, duurzaamheid en arbeidsmarkt echt vorm kunnen geven.

69 miljoen euro lijkt veel, maar we moeten keuzes maken en de Partij voor de Dieren kiest dan voor de regionale economie, zeker nu. Waar we bij uitstek de regionale Brabantse economie mee kunnen stimuleren, is de eiwittransitie. De plantaardige eiwittransitie is de-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer Van der Wel. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank, voorzitter. Nou niet op de eiwittransitie hoor, want daarover ben ik het geheel met de heer Van der Wel eens, zoals hij weet; dat steunen we van harte. Maar wel het eerdere punt. Kijk, mijnheer Van der Wel, ik snap uw punt dat we het zoveel mogelijk circulair moeten proberen te houden in Brabant. Ook dat steun ik. Maar hoe kijkt u dan bijvoorbeeld naar een bedrijf als ASML, dat een gigantisch effect heeft op de Brabantse economie, direct en indirect, maar toch echt het grootste deel van z'n producten, z'n afzet, in het buitenland heeft? Zou u dat soort bedrijvigheid dan liever niet meer hebben in Brabant?

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank, voorzitter. Dat is een goed punt van de heer De Kort. Wat ik daarmee wil zeggen, is: zij maken natuurlijk apparatuur voor de buitenwereld, internationaal, daar hebben wij geen problemen mee, dat mag. Zolang we met z'n allen afspreken dat dat de manier is om handel te voeren, is dat een manier. Waar wij niet voor zijn, is om de schaarse middelen van de provincie in te zetten voor bedrijven die op die manier, zeg maar, hun geld verdienen, omdat wij er op die manier geen vinger achter krijgen of ASML nu wel of niet duurzaam, circulair, opereert en of zij gebruikmaken van mensen uit de lokale arbeidsmarkt, of mensen uit India. Wij hebben daar niks over te zeggen. Maar als we dan die middelen gebruiken, dan kiezen wij voor een bepaalde richting, en dan selecteren wij de bedrijven op die voorwaarden die ik net noemde. Zodanig kunnen we richting geven aan al die belangrijke dingen die we nu in het Statenvoorstel zien. Alleen zo kunnen we dat stimuleren en niet door bedrijven die al opereren en internationaal opereren nog een steun in de rug te geven. Dat hoeft dan toch niet.

De **voorzitter**: Heeft de heer De Kort behoefte aan een aanvullende reactie?

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, zeer kort, voorzitter. Wat de PvdA betreft: op het moment dat wij de volgende ASML naar Brabant kunnen halen, en dan ook nog met goede afspraken over de inzet van werknemers, eventuele huisvesting en goede duurzaamheidseisen, dan zijn wij daar in ieder geval erg voor. Ik ben benieuwd hoe de heer Van der Wel dat dan zou zien, dus met goede voorwaarden.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Dat is allemaal mooi en aardig, maar dat staat niet in het voorstel, het staat ook niet expliciet in Brabant Branding, vandaar dat we daar ook geen voorstander van zijn. We hebben enigszins verdiept hoe we erover denken, maar ik denk dat we misschien ook wel verschillend denken over hoe we het geld moeten besteden.

Zoals ik zei: een uitgelezen kans, voor Brabant in ieder geval, is die inzet op de plantaardige eiwittransitie, omdat dat de Tesla is van de agrofood en veel kansen biedt voor zowel de boeren als de burgers, en om ze te verbinden met innovatieve voedselproducten en ook nog eens kan zorgen voor een goed verdienmodel, zowel voor de boeren als voor de innovatoren die mooie producten bedenken, mits we daar als provincie voldoende aandacht en geld aan besteden. De eiwittransitie moet geen speelbal worden van die

internationale competitie en die internationale handel, want dan gaat het al heel snel mis. Voorzitter. Kan de gedeputeerde in ieder geval toezeggen dat er significant aandacht komt, inhoudelijk en financieel vanuit deze middelen, voor landbouw en voedsel, en specifiek die plantaardige eiwittransitie?

Voorzitter, dat was ons belangrijkste punt omtrent de visie. De motie omtrent het uitwerken in verdere Statenvoorstellen steunen wij van harte, het voorstel van GroenLinks en PVV, en daarom dienen we die motie graag mee in.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik over naar de heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Het voorliggende visiedocument economie is een gebalanceerde uitwerking, waarbij de Staten in de aanloop haar betrokkenheid en input middels bijeenkomsten en werkbezoeken, samen met de gedeputeerde, in de regio, ook heeft kunnen doen. Hierin zijn door Lokaal Brabant een tweetal aandachtspunten aangegeven.

Aandacht werd gemist in het visiedocument voor onze grootste groep studenten, namelijk de MBO-leerlingen, die voor een groot deel de motor zijn van onze economie en voor het MKB in het bijzonder. Hier zit veel creativiteit en verbinding tussen de sectoren en hier zou meer aandacht voor in het visiedocument kunnen staan. Ons verzoek is dan ook dat goed mee te nemen in het uitvoeringsprogramma.

De brede welvaart is onderdeel geworden van deze economische visie. Dat is toch wel een uitdaging. De verbreding is in dat opzicht een toevoeging in deze visie, waar we in de visie nog te weinig op de inhoud van teruglezen. Ook daarvoor willen wij aandacht vragen aan de gedeputeerde, om hier in het uitvoeringsprogramma concreet invulling aan te geven.

De visie is breed en zal integraal goed opgepakt moeten worden. Een visie is niet concreet uitgewerkt in plannen. De hoe-vraag komt pas aan bod met de bespreking van de uitvoeringsagenda. De monitoring moet vooraf aan het vaststellen van de uitvoeringsagenda met elkaar wel een plek krijgen en ook moet helder zijn welke kpi's het college wil laten terugkomen in de monitoring en in welke frequentie dit gaat plaatsvinden. Dat wij als PS hier ook onze kaderstellende rol moeten nemen, is dan ook belangrijk, want daarmee kunnen we ook kaders sturen. Daarom de volgende vraag aan de gedeputeerde: kunt u ons aangeven hoe u denkt, op welke wijze en momenten, de input op te halen van de Staten voor de kpi's in de uitvoeringsagenda? Deze werkwijze is voor velen van onze nieuwe Statenleden nieuw en de gedeputeerde Van Gruijthuisen is als eerste aan zet om ons met deze visie economie, deze werkwijze tot uitvoering te brengen. Het lijkt mij goed als hier een heldere toelichting op kan worden gegeven door de gedeputeerde. De vragen die het CDA heeft gesteld waren daar wel verhelderend in, maar ik denk dat het goed is dat de gedeputeerde op zijn manier daar heel even op terug wil komen om dat toe te lichten. Er zijn veel vragen. Hoe kunnen wij onze kansen pakken om onze kaderstellende rol waar te maken, zowel wat betreft kaders als kpi's en deze met elkaar bespreken in aanloop naar de besprekingen van de uitvoeringsagenda? Daarvoor zullen ten aanzien van de uitvoeringsagenda Lokaal Brabant samen met Forum en Partij voor de Dieren een motie indienen, zoals al aangegeven.

Tot zover onze bijdrage in eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. En dan geef ik het woord aan de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Wij hebben best wel zitten worstelen met dit stuk, met name omdat we een economische visie bespreken in een periode waarin gewoon echt ontzettend veel aan de hand is. Ik heb met veel belangstelling geluisterd naar de bijdrage van de heer Logister die op een heel aantal punten heel goed onze zorgen en onze vragen daarin verwoordt. Ik wil er drie nog even aanstippen.

Het is een economische visie die vooral gebaseerd is op groei, op innovatie, op branding. Tegelijkertijd zien we dat we in een tijdsgewricht leven waarin bijvoorbeeld de stikstofcrisis van ons vraagt om na te denken over de verdeling van groei in Brabant: waar gaan we die laten landen? Zoals Remkes zo mooi zei: niet alles kan. Het vraagt om scherpe keuzes. We zullen echt een nieuwe balans moeten vinden. Maar ook hoe wij onze Brabantse arbeidsmarkt georganiseerd hebben en hoe we toch een groot gedeelte van onze economie gericht hebben op goedkope arbeidskrachten die we uit andere landen halen en slecht huisvesten hier in Brabant. Afgelopen week kwam de monitor van het bedrijventerrein nog een keer uit, waarin toch weer aangestuurd werd op vraaggericht werken, wat leidt tot meer distributiecentra, meer industrie en dus ook weer nieuwe ruimte vraagt in West-Brabant, waarop al geanticipeerd wordt.

En een laatste punt, voorzitter. De coronacrisis is eigenlijk een contrastvloeiend middel die op tal van plekken blootlegt waar de pijnpunten in ons economische stelsel liggen. De heer Logister gaf er een paar hele mooie voorbeelden van. En dat brengt ons bij de vraag eigenlijk op dit moment van: is deze visie voldoende, voldoet dat, om straks de uitvoeringsprogramma's op te enten, waaraan we dan – en daar is veel over gesproken – ook de budgetten daadwerkelijk kunnen toekennen? Wij worstelen daarmee en ik hoor graag ook van de gedeputeerde op de drie punten die we net aangedragen hebben, hoe hij ziet dat die straks ook goed zullen landen in die uitvoeringsprogramma's en, waar we al vaker over gesproken hebben, ook de arbeidsmigranten, over de verdelingsvraagstukken, over hoe we daar na de coronacrisis mee omgaan, hoe hij dat een vertaling wil laten krijgen, zodat we er ook een goed beeld naar kunnen vormen hoe we straks die 70 miljoen euro gaan verdelen. Voor ons is die beantwoording ook wel heel fundamenteel, om ook onze definitieve mind op te maken voor dit stuk.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Met uw bijdrage zijn we aan het einde gekomen - o, ik zie dat de heer Philippart interrumpeert.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had even een korte vraag aan de heer Vreugdenhil: hoe hij eigenlijk aankijkt tegen de zorgen die ook door Jan-Frans Brouwers van 50PLUS en ook Patricia van der Kammen aankijkt over hoe dit proces in het voortraject is gegaan, hoe wij zijn meegenomen als Staten, zowel twee jaar terug als voor de zomer en na de zomer, de punten die ik aanhaalde, de nul wijzigingen in de themabijeenkomst, de Statenmededelingen die we gaan krijgen op de uitvoeringsagenda's, waar we niet over kunnen stemmen, en de 69 miljoen euro die we nu eigenlijk moeten reserveren, waar we eigenlijk geen idee hebben of er nou 5 miljoen naar circulariteit gaat of 50 miljoen naar circulariteit.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja het is een beetje lastige vraag voor mij, mijnheer Philippart, want ik moet gewoon eerlijk zijn: ik heb niet alle voorbereidende bijeenkomsten kunnen bijwonen en ook niet de werkbezoeken die georganiseerd zijn. Daar moeten we gewoon keuzes in maken. Dus in die zin kan ik daar ook niet heel scherp in zijn, zijn wij hier voldoende in meegenomen. Er is ook veel gesproken over het budget toekennen. Ik snap eigenlijk wel heel goed, en ook de heer Brouwers heeft die zorgen ook heel scherp geuit. Aan de andere kant wordt wel in het coalitieprogramma 70 miljoen euro vrijgemaakt dat besteed is voor deze economische ontwikkeling, deze economische visie. Dus ja, we kunnen ook niet zeggen dat er helemaal geen besluitvorming op plaatsgevonden heeft. Maar nogmaals: ik worstel wel met die vraag of deze visie dan voldoende is om dan ook uiteindelijk de zorgen die wij op verschillende terreinen hebben, die wij terug willen zien in de economische uitwerking, of die dan ook in die uitvoeringsprogramma's terecht gaan komen. Daarom hebben wij die vragen gesteld en daar willen wij wel echt comfort op krijgen vanuit het college, zodat we daar ook het college aan kunnen houden bij de komende begrotingswijzigingen die we dan in die uitvoeringsprogramma's zullen krijgen.

De **voorzitter**: De heer Philippart?

De heer **Philippart** (GL): Nee het is helder, dank.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. En u was aan het einde van de termijn gekomen. Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de bespreking in eerste termijn door uw Staten. Ik ga zo meteen het woord geven aan de heer Van Gruijthuijsen, maar we gaan eerst schorsen, want ik kan mij voorstellen dat er nog enige voorbereiding nodig is. Ik stel voor dat we twintig minuten schorsen en over twintig minuten weer bij elkaar terugkomen. Tot zo meteen.

Schorsing (19.16-19.35)

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Het woord is aan de heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Met de maatregelen van afgelopen dinsdag was het een bewogen week. De coronacrisis heeft een harde klap uitgedeeld aan onze Brabantse samenleving en daarmee ook aan onze economie. Het vertrekpunt waarmee we werken, en waar een aantal fractiewoordvoerders het ook over hadden, is dus echt anders. Het opvangen van deze klap is de eerste prioriteit van dit college. Daarover heeft u in de afgelopen periode een aantal Statenmededelingen ontvangen en heeft u ook perspectief gekregen over op welke wijze incrementeel dit college de coronacrisis wil oppakken en bestrijden, om uiteindelijk de effecten van de coronacrisis zoveel mogelijk te dempen en uiteindelijk als Brabant, als provincie, sterker uit die crisis te komen. Dat doen we door de stappen naar die toekomstbehendige economie in 2030 aan te pakken en daarmee onze opgave te versnellen op het gebied van digitalisering, verduurzaming en innovatie en op onze campus. Ik wil PS danken voor hun betrokkenheid bij het proces en ik wil ook alle stakeholders bedanken voor de betrokkenheid bij dit proces. Het is een hele mooie exercitie en proces geweest om samen te werken met werkgevers en werknemers, met onderwijsinstellingen, met gemeenten, met ministeries, maar ook andere partijen die ik wil bedanken. Met deze visie op een toekomstbehendige economie gaan we uit van een drietal krachten; een aantal van u noemde dat al: de innovatie, de samenwerking en de agglomeratie. Op basis daarvan kunnen we richting 2030 die behendigheid overeind te houden, door daarmee ook flexibel en handig in te spelen op de uitdagingen die we op dat moment op de weg naar 2030 gaan ontmoeten. Omdat we die flexibiliteit en die handigheid willen houden, hebben we ook daadwerkelijk die brede blik nodig, vanuit – en ik zeg dat maar even voor de zekerheid – onze rol als middenbestuur, vanuit onze rol als provincie. Want op deze manier zorgen we ervoor dat Brabant die groeimotor van Nederland blijft en dat we dus kunnen blijven werken aan die inclusieve, duurzame en toekomstbehendige Brabantse economie. Een metropool Brabant, waar aan de ene kant die knappe koppen en aan de andere kant die onmisbare handige handjes samenkomen en werken aan innovatie van onze gezamenlijke maatschappelijke opgaven, zodat het goed wonen, werken en recreëren is, nu, maar zeker ook in de toekomst. Want dat past bij ons DNA als Brabanders: onze werkwijze, creativiteit, vernieuwingsdrift, ondernemingszin en samenwerkingskracht. En dat gaan we met de nodige ambities, maar ook met het nodige realisme tegemoet, want we gaan daarvoor ook keuzes maken, en die staan in het beleidskader. We kiezen niet uitgebreid en voor alle innovaties. Wij hebben een aantal innovatiecoalities die gerelateerd kunnen worden aan die maatschappelijke opgaven. We werken daarin samen met partners van het kleine MKB, de startups, de scale-ups, de grote bedrijven, de onderwijsinstellingen, de gemeenten en allerlei andere partners, die samen met ons die samenwerking willen aangaan, ook vanuit het Rijk, ook vanuit Europa. En we concentreren ons, dus we maken keuzes, op die innovatiecoalities, maar ook op de plekken waar wij die innovatie en die toekomstbehendige economie vorm kunnen geven, om op die manier van die eendimensionale groei naar een brede welvaartsontwikkeling te komen. Zo denkt dit college dat we Brabant

kunnen transformeren van een lineaire economie naar een meer circulaire en hernieuwbare economie, en daar tegelijkertijd ook een bepaald verdienvermogen aan overeind houden. Dat diverse speelveld is noodzakelijk om samen innovatief en op bepaalde samenwerking vooruit te komen.

Voorzitter. Een aantal fracties hebben aangegeven toch even wat meer duiding te willen hebben over de betrokkenheid van PS, dus daar ga ik eerst even kort op in en dan zal ik per fractie antwoorden op de vragen die gesteld zijn en ik zal ten slotte afronden met de ingediende moties.

De betrokkenheid van PS; daar stellen een aantal fracties vragen over. Tijdens de themabijeenkomst heb ik al geprobeerd dat uit te leggen en ook de technische vragen hierover hebben we beantwoord. Ik wil er nu kort nog iets over kwijt, want ik wil niet in herhaling treden, want ik heb maar een beperkte tijd. Conform het bestuursakkoord, waarin 69 miljoen euro staat gereserveerd in combinatie met de ambities van de coalitiefracties – en op basis daarvan zijn Gedeputeerde Staten aan het werk –, wordt dit bedrag in een reserve gestort en daarmee formeel gereserveerd voor de doeleinden zoals die staan in dit beleidskader, dat past binnen het coalitieakkoord. Maar dat betekent nog niet dat deze al op de begroting zijn geraamd. Dit beleidskader, dat hopelijk aan het eind van de avond wordt vastgesteld, leidt tot uitvoeringsagenda's en deze vallen conform 'Sturen met kaders' onder de bevoegdheid van GS. Wel zullen we de Staten hierover informeren, en wat mij betreft – en dat heb ik ook aangegeven in de themabijeenkomst – zal ik ze ook actief agenderen, om met uw Staten daarover van gedachten te wisselen. Dat sluit aan bij de financiële principes zoals we die hier in dit huis hanteren over 'eerst beleid, dan geld' en het realistisch ramen. Ik kijk ernaar uit om in die themabijeenkomsten de uitvoeringsagenda's te bespreken, ik kijk ernaar uit om het voortgangsdokument dat in het Statenvoorstel staat het komende kwartaal uit te werken, met daarin het gesprek, of de discussie, over de kpi's, en ik kijk er ook naar uit om samen met de Statenleden, de woordvoerders, de provincie in te gaan, om te ervaren wat de middelen en wat de inzet van de provincie voor onze Brabantse economie, voor onze Brabantse samenleving, doen. Dit beleidskader geeft richting. De inrichting volgt later in die uitvoeringsagenda's. Op die manier denkt het college dat we daarmee ook recht doen. En inderdaad, een aantal mensen noemde het al: we moeten scherper gaan kiezen, keuzes maken. Daar is dit beleidskader, is de mening van het college, ook van doordrenkt, omdat tijden zoals die er vroeger waren er niet meer zijn. Wij moeten scherpe keuzes maken in de allocatie van middelen. De middelen die wij in kunnen zetten zullen veel rendement moeten maken en zullen veel multipliers moeten hebben, om uiteindelijk dat verschil te maken dat met deze maatschappelijke opgaven gerealiseerd dient te worden. Dus wij zullen als college, als provinciaal bestuur, die scherpe keuzes moeten maken. Dat is wat ik graag even als aftrap mee wil geven over het budgetrecht en het sturen met kaders van dit college.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Wat ik aan de gedeputeerde wil vragen, mevrouw de voorzitter, is: ik ben begonnen over de startnotitie uit de vorige periode, de opbrengsten van de consultaties, het SRE-gesprek, vindt de gedeputeerde dat hij daarmee heeft voldaan aan het sturen met kaders, waarbij ook wordt verlangd dat er ook inhoud wordt opgehaald bij de Staten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik denk dat de heer Philippart de SER bedoelt en niet de SRE. Ja, dit college, zoals we ook hebben beantwoord op de schriftelijke vragen van uw collega-Statenlid mevrouw Van der Kammen, is ervan overtuigd dat het proces 'Sturen met kaders' gevolgd is. Ik hoef maar even te refereren aan de themabijeenkomst waarin de heer Otto Raspe een presentatie gaf en waar dit college u heeft uitgenodigd om bijvoorbeeld op dat moment, maar ook op andere momenten, van gedachten te wisselen en uw input te kunnen geven over hoe dit college, en ik als portefeuillehouder, verder kan werken om het

beleidskader verder vorm te geven. Op basis van de input die u en andere collega's onder andere op dat moment hebben gegeven zijn wij verder aan de slag gegaan, mijnheer Philippart. Dus dit college is ervan overtuigd dat wij volgens het principe van 'Sturen met kaders' hebben gewerkt.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Dus u vindt de paneldiscussie met de SER het moment voor de Staten om input te geven op de inhoud, de dilemma's, de alternatieven, dit speelveld, en niet in een voortraject waarbij de kaders nog niet vastliggen?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Die panelgesprekken zijn initiatieven van ons onafhankelijk adviesorgaan de SER. Ik ben alleen maar blij dat zij hun adviezen hebben gegeven en dat zij ook daadwerkelijk Statenleden uitnodigen om aan de ene kant informatie op te halen en aan de andere kant hun input ook ophalen van de Statenleden. Dus ik juich het toe dat ook anderen dan alleen dit college, met ambtelijke ondersteuning, de visie ontwikkelt samen met u, maar dat er dus ook andere partijen zijn die inspanningen verrichten om u te betrekken in deze gedachtevorming.

De **voorzitter**: De vraag was net iets anders. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, mevrouw de voorzitter, want dat de gedeputeerde gesprekken heeft met de SER is natuurlijk allemaal prima, maar dat is toch niet het geëigende proces waarbij u input ophaalt vanuit de Staten, waarop wij sturing kunnen geven aan deze visie? Dat dient toch op een andere manier te worden vormgegeven?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Maar dan verwijst ik ook weer terug, mijnheer Philippart, naar de themabijeenkomst die we in juni informerend, maar ook oordeelsvormend, gehad hebben met de heer Otto Raspe van de Rabobank.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van Gruijthuijsen, want we hebben al een paar keer gewisseld.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, dank u wel. Dan begin ik nu met de vragen van de diverse fracties. De VVD: bedrijven naar Brabant halen, reshoring. Dit beleidskader geeft richting aan de maatschappelijke opgaven en wij zijn ontzettend gastvrij aan de bedrijven die daar waarde aan toevoegen, die waarde toevoegen aan de innovatiecoalities, die waarde toevoegen aan het ontwikkelen en realiseren van die maatschappelijke opgaven.

Forum geeft aan dat het gezond verstand in het document aanwezig is. Ja, daar is dit college ook van overtuigd. Wel stelt Forum een aantal vragen rondom launching customer. Willen wij, en dat hebben we als college in ieder geval qua ambitie, een aantal maatschappelijke opgaven realiseren, dan is het volgens dit college zo nu en dan nodig om investeringen te doen, maatschappelijke kosten te maken, om daadwerkelijk die maatschappelijke opgaven te realiseren, en dan kan het zo zijn dat, om die maatschappelijke opgaven te realiseren, de overheid als launching customer optreedt, om aan de ene kant de innovatie en RND-middelen ook meteen een soort marktontwikkeling mogelijk te maken om uiteindelijk, gerelateerd aan die maatschappelijke opgaven, de maatschappelijke kosten en baten op een goede manier in evenwicht te hebben.

Het CDA: de brede en de stuwende economie en aandacht voor het MKB. Die opinie deelt dit college helemaal. Tegelijkertijd willen we niet zeggen dat er altijd een tegenstelling zit tussen het grootbedrijf en het MKB. Dat werd net ook al aangehaald door-

De **voorzitter**: De heer Philippart heeft een interruptie.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vind het vervelend om er weer op terug te moeten komen, maar u zegt dat het oordeelsvormend was en dat was het dus niet. Het was een informerende bijeenkomst van uw kant, waar wij dus geen input hebben kunnen geven, mevrouw de voorzitter, zeg ik tegen de gedeputeerde.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): In mijn herinnering was dat informierend en oordeelsvormend, mijnheer Philippart.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ik heb het zojuist gecheckt, ook bij de griffie, en het was een informerende bijeenkomst. Dus kan ik daarmee ook vaststellen dat u daarmee impliciet toegeeft dat niet het juiste proces is gevolgd?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nee, dat mag u niet, mijnheer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Kunt u dan alsnog ingaan op de inhoud van wat ik zeg? Want u staft net uw argumentatie op het feit dat het een oordeelsvormende bijeenkomst is, waar wij dus input hebben kunnen geven vanuit de Staten, om te voldoen aan 'Sturen met kaders', maar dat was dus niet het geval.

De **voorzitter**: Geeft u er een antwoord op en vervolgt u vervolgens uw betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, er is volgens mij op dat moment gelegenheid geboden om input te geven, mevrouw de voorzitter, en daar is door sommige fracties meer gebruik van gemaakt dan door andere fracties.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie. Ik zei dat u door mocht gaan, maar de heer Altundal wil ook graag interrumperen.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, ik wil de heer Philippart daarin bijstaan. Het was volgens mij een informatieve bijeenkomst waar de Rabobank en andere gasten voor uitgenodigd waren om hun visie te geven aan ons en met ons te delen, waarop wij vragen konden stellen. Maar het was niet een beleidskader of een kader voor de toekomst waarop wij een oordeel konden geven, dan wel een mening konden geven. Ik kan mij voorstellen dat de heer Van Gruijthuijsen aan de hand van de vragen en input die geleverd is wellicht voor zichzelf een kader heeft gesteld, maar het was niet in dat kader een oordeelsvormende bijeenkomst, voor zover ik me nog herinner.

De **voorzitter**: Ik zie dat ook mevrouw Van der Kammen en de heer Brouwers hierover het woord wensen, dus die geef ik eerst het woord. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, inderdaad, voorzitter, want sorry, maar gekker moet het toch niet worden, dat de gedeputeerde eerst ontkent, of eerst aangeeft "ja, maar dat was een oordeelsvormende bijeenkomst", en dan bleek het toch niet zo te zijn, "ja, maar u had input kunnen geven". Voorzitter, wat is dit voor een ballentent! Dit kan toch zo niet! We hebben toch duidelijke spelregels. Er is helemaal geen startnotitie geweest waar het speelveld in heeft opgenomen gestaan, er is helemaal niet duidelijk aangegeven dat er input gegeven kon worden vanuit de visie van PS, wat bouwstenen zouden kunnen zijn voor het te vormen kader. Wat is dit!? Waar is dit college mee bezig, voorzitter? Echt!

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik begrijp uw opwinding, maar ik zou het woord 'ballentent' niet willen gebruiken als ik u was. Dat vind ik niet gepast. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zit hier achter dit scherm en ik denk: hoeveel mensen kijken nou mee op dit moment en wat moeten die nou wel niet denken? Het was echt een informerende sessie, want ik heb daar natuurlijk ook bij gezeten. Het komt een beetje over, sorry dat ik het zo zeg, dat we als een kip zonder kop bezig zijn. Ik wil echt de gedeputeerde vragen om te kijken of hij daar niet wat meer concreter kan zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. U heeft een aantal interrupties gehad.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, dank, mevrouw de voorzitter. Ik kan niet anders dan herhalen wat ik zojuist zei. Wij hebben het 'Sturen met kaders'-principe gevolgd op basis van een notitie, de bouwstenennotitie, die we als startnotitie hebben gebruikt. Op basis daarvan is dit proces gevolgd, en daar ligt nu een beleidskader voor dat vorige week oordeelsvormend ook besproken is en dat nu ter besluitvorming voorligt, mevrouw de voorzitter. We kunnen daar nog twee keer, drie keer, vier keer over blijven van gedachten wisselen, maar dat zal denk ik de standpunten niet doen wijzigen, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Dat neemt niet weg dat ik alle mensen die geïnterrupteerd hebben nog één keer de gelegenheid geef. Ik ga het lijstje af. Nieuw is de heer Van der Wel, die geef ik als eerste het woord en daarna ga ik op de volgorde van zojuist. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, eigenlijk al aan het begin, bij de eerste inleiding van de gedeputeerde, vroeg ik mij af: wat was dan concreet die input van de Statenfracties die hier terug te vinden is, in deze visie? Want als de gedeputeerde zegt "ik heb daarnaar geluisterd en opgehaald", wij zien misschien iets terug, maar ik kan niet duiden wat er dan precies is opgenomen vanuit die fracties in deze visie, misschien de gedeputeerde wel.

De **voorzitter**: Dat wordt zo meteen beantwoord. Ik ga nog eerst even naar uw collega's. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Ik vind het jammer dat de heer Van Gruijthuijsen vasthoudt aan z'n standpunt. Ik heb de documenten bij me. Dit was een themabijeenkomst, als een startbijeenkomst voor informatie, met het karakter van een informatiebijeenkomst. Wij hebben pas vorige week ons oordeel kunnen geven. Dat was ook de reden waarom ik in mijn betoog zei: vorige week hebben wij onze inbreng geleverd en vandaag behandelen we het in de Staten zonder enige aanpassing/wijziging van een Statenvoorstel. Nou, daarmee neem je de partijen natuurlijk niet echt serieus. Maar goed, dat is wat ik gezegd heb en ik ben nog steeds van mening dat het ook zo is. Uiteindelijk gaat dit college gewoon door; als een trein vaart hij door

met zijn eigen koers. Dat recht hebben ze, maar dan moeten ze niet een schijnvertoning tonen dat wij inbreng kunnen leveren en betrokken kunnen zijn en dat daar kaders voor aangepast kunnen worden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank je wel, voorzitter. Ik blijf bij de observatie dat, als de gedeputeerde nu ineens aangeeft van "ja, u had ter plekke input kunnen geven in een informatieve bijeenkomst en dat had ik opgevat als de bijdrage, een reflectie van PS op het kader", ja, sorry, maar dat is echt niet de methode waarop we werken. Een informerende bijeenkomst is per definitie geen oordeelsvormende bijeenkomst. Ik wil eigenlijk de gedeputeerde gewoon vragen om het voorstel hier toch even van tafel te halen en met ons gewoon eerst over een visie van gedachten te wisselen, zodat we input kunnen geven.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mevrouw de voorzitter. De gedeputeerde lijkt wel een bulldozer die gewoon over alle Provinciale Statenleden heen rijdt, vandaar dat ik daarstraks al noemde "kip zonder kop". Maar waar het om gaat, en dat blijf ik zeggen, is dat het gevoel bij de inwoners hier in Noord-Brabant is: waar gaan die 69 miljoen euro nou in godsnaam naartoe? En daar heb ik nog steeds geen antwoord op gehad, behalve dan de werkwijze.

De **voorzitter**: Mijnheer Philippart heeft zich ook gemeld. Ik dacht al dat hij dat wilde, maar ik zag het niet bij de chat. Mijnheer Philippart geef ik nu eerst het woord en daarna geef ik de gedeputeerde het woord.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Op basis van de antwoorden van de gedeputeerde stel ik dan dus wel vast dat we een startnotitie zonder input hebben gehad, een paneldiscussie met consultaties, een informerende bijeenkomst zonder input en vervolgens afgelopen vrijdag een oordeelsvormende bijeenkomst waar de gedeputeerde weigerde op de inhoud van de kaders in te gaan en daarin nul wijzigingen heeft aangebracht. Daarmee wil ik dan ook mijn vraag die ik ook heb gesteld van: waarop zijn dan deze twee ijkpunten van circulariteit en digitalisering gebaseerd en waar is dan die input van de Staten gebleven, of gehoord?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuisen** (GS, VVD): Dank u, voorzitter. Ik begin even met de heer Van der Wel. Een aantal zaken die u zeker terugziet hier is opgehaald, ook bijvoorbeeld het gegeven en de ambitie van dit college om de brede welvaart in dit beleidskader toe te passen. Een aantal zaken over de verduurzaming, zoals ook in dit beleidskader staat, is door een aantal fracties zeker enkele malen genoemd, of het nu gaat over de energietransitie, of het gaat over circulaire economie, of het gaat ook over, als ik me zelf goed herinner, de eiwittransitie, de plantaardige transitie rondom landbouw en voedselketen. Dus er is voldoende, is de mening van dit college, opgehaald en op basis daarvan is er ook verder gewerkt, ook samen met maatschappelijke partijen die ook rondom het beleidsdomein economie belangrijk zijn. Zo werken we samen, wat ik in de intro zei, met onderwijsinstellingen, van MBO tot universiteit, werken we samen. We werken samen met werkgevers, met ondernemers, startups, scale-ups, en dat is de input, dat is het proces dat we als GS hebben voorbereid-

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen interrumpeert u. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dank je wel. Ik hoor de gedeputeerde wederom zeggen dat hij wat input heeft gehoord. Dat is niet de strekking van waar het hier om gaat. De strekking waar het om gaat is: we hebben een themacommissievergadering gehad die informatief van aard was. Dan zegt u nu achteraf: ach ja, daar had u wat input kunnen geven. Nee, voorzitter, dat is niet de manier waarop wij werken. Wij werken op basis van een gelijk speelveld voor iedereen. Elke Statenfractie moet op basis van een fatsoenlijke voorbereiding vooraf weten wat de aard is van een vergadering en inbreng kunnen leveren en niet nu achteraf "ja, ja, dit heb ik gehoord en dat heb ik gehoord". Ja, oké, maar er zijn wellicht ook fracties die niet doorhadden dat het een oordeelsvormend karakter volgens u had. Dus dat is gewoon niet goed. Ik wil dan ook hier en nu van de gelegenheid gebruikmaken om een ordevoorstel in te dienen voorzitter, om dit voorstel nu van tafel te halen en niet verder te behandelen.

De **voorzitter**: Dat is een helder ordevoorstel. Eén moment, dan kan ik even overleggen of dat ook te realiseren is nu. U doet een ordevoorstel, daar moet over gestemd worden en daar moet even een en ander voor ingeregeld worden. Hoeveel tijd hebben we daarvoor nodig? Misschien is het goed dat ik het woord even aan de griffie geef. ... Het voorstel is via TEAMS te stemmen, niet via Notuvote, want anders duurt het veel te lang. We hebben even vijf minuten schorsing nodig om een en ander voor te bereiden.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter! Normaal gesproken doen we in de Statenvergadering even een rondje langs de woordvoerders, of ze ermee in kunnen stemmen ja of nee, en ik stel voor om dat nu ook even zo op deze manier te doen. Dat is praktisch, kost niet heel veel tijd en volgens mij hebben we dan dezelfde uitslag van de stemming.

De **voorzitter**: U stelt voor dat wij gewoon per fractie een rondje doen?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Exact.

De **voorzitter**: Is dat ook een idee?

De **griffier**: Van mij mag het.

De **voorzitter**: Als iedereen daarmee kan leven, wil ik per fractie een rondje doen. Als iemand zich daar niet in kan vinden, hoor ik dat graag. Ik zie geen interrupties. Dan neem ik aan dat het voorstel van de heer Vreugdenhil is overgenomen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter!

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik wil toch even voor de goede orde het volgende opmerken. Er wordt nu, op het moment dat is gezegd "er is vijf minuten geschorst", wordt er een ordevoorstel gedaan door de heer Vreugdenhil-

De **voorzitter**: Nee, we wachten wel eventjes als mensen zijn weggelopen hoor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Precies, dat wil ik maar even aangeven.

De **voorzitter**: U heeft gelijk. We wachten eventjes een paar minuten nog en dan gaan we verder op het punt van de heer Vreugdenhil

Schorsing (20.02-20.06)

De **voorzitter**: De vijf minuten die ik had aangekondigd zijn voorbij. We hebben eventjes intern overlegd over het laatste punt dat ik maakte, maar ik werd er terecht op gewezen dat we dat even buiten de schorsing moeten doen. De heer Vreugdenhil heeft gesuggereerd om het per fractie te doen de stemming en mijn vraag was of iemand daar bezwaar tegen heeft. Als dat zo is, zie ik graag in de chat dat iemand het woord wil voeren. Ik zie geen berichten in de chat, dus ik ga ervan uit dat u akkoord bent met het feit dat we per fractie gaan stemmen over het ordevoorstel zoals mevrouw Van der Kammen dat zojuist heeft gedaan. Mevrouw Van der Kammen heeft voorgesteld om de bespreking van het beleidskader economie te staken op dit moment en niet verder te gaan met dit voorstel. Als u voor het voorstel van mevrouw Van der Kammen bent, zegt u dat u voor bent als fractie, en als u tegen het voorstel van mevrouw Van der Kammen bent, dan bent u tegen. Dan ga ik nu de fracties opnoemen. De VVD.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, voorzitter, uiteraard tegen, want we moeten gewoon doorgaan met de inhoud-

De **voorzitter**: Ik verzoek u 'voor' of 'tegen' te zeggen.

De heer **Janssen** (VVD): O, tegen.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **De Bekker** (FvD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **De Heer** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Logister** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Philippart** (GL): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor het ordevoorstel, voorzitter.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Daarmee zijn we aan het eind gekomen en het voorstel is verworpen. Daarmee gaan we verder met de bespreking van het voorstel Beleidskader economie 2030. De gedeputeerde was aan het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik was gebleven bij de inbreng van de heer De Heer van het CDA en ik vertelde over het MKB en de relevantie daarvan voor ons Brabants innovatief systeem en de innovatiecoalities en de ketens waar het MKB actief in is. Dat willen we graag doorzetten aan de hand van die vijf innovatiecoalities zoals we genoemd hebben.

Behendige economie, wat de heer De Heer noemde, ja, af en toe gebruiken we van die bijzondere Brabantse woorden, maar die heel recht doen aan datgene wat we ook bedoelen. Wat ik zojuist bij de introductie zei: vanuit die drie krachten, innovatie, samenwerking en agglomeratie, als een basis en dat we daar flexibel en adaptief ook de komende jaren met u aan het werk kunnen gaan om deze innovatieve economie, dit beleidskader, verder in te vullen, en op die manier dus ook bij kunnen sturen, samen met u, als daar andere ontwikkelingen zijn die ons noodzaken om eventueel ook bij te sturen. Dat is behendigheid, dat is rekening houden met de omgeving, dat is rekening houden met de weg die we willen bewandelen, nu, maar zeker ook in de toekomst en de komende jaren.

De brede welvaart die de heer De Heer noemde geldt inderdaad collegebreed-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer De Heer.

De heer **De Heer** (CDA): Dank u wel, voorzitter. U heeft het over bijsturen en dat u dat allemaal mee zult nemen. Betekent dat dat u ook de uitvoeringsprogramma's in themabijeenkomsten eventueel met de Provinciale Staten wilt bespreken, om zo ons optimaal mee te nemen in het hele proces, zodat wij aangehaakt blijven, een gevoel dat nu toch ontbreekt, en dat we dat op die manier dan met elkaar weer weten te verbinden?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Zeker, mijnheer De Heer. Ik heb volgens mij zojuist bij de aanvang gezegd dat ik graag de uitvoeringsagenda's in een themavergadering met u wil bespreken. Ik heb zojuist ook aangegeven dat ik graag komend kwartaal met u wil bespreken hoe wij in de toekomst dat

programmeringsdocument, dat jaarlijkse programmeringsdocument, dat heeft de ambitie om vlak na de zomer, maar zeker voor de begrotingsbehandeling, ook weer naar uw Staten te sturen, om in een themavergadering dat programmeringsdocument te bespreken, om zo ervoor te zorgen dat u daadwerkelijk in de driver's seat kunt zitten en op de juiste momenten ontwikkelingen kunt amenderen en financiële bijsturingmogelijkheden heeft. Dus dat klopt, mijnheer De Heer.

De **voorzitter**: Mijnheer De Heer.

De heer **De Heer** (CDA): Ja, dank u wel. Dit geeft ons voldoende comfort.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik was bezig met brede welvaart. Dit college geeft aan brede welvaart daadwerkelijk te ondersteunen. De heer De Heer vroeg expliciet hoe we dat gaan doen in het publieke domein, en dat is nou typisch iets wat we vanuit dat collegiaal bestuur, waarin het college samenwerkt, doen, met bijvoorbeeld mijn collega Ronnes die ruimte en wonen in zijn portefeuille heeft, met collega Van Pinxteren die binnenkort naar u toe komt, de komende tijd, met een nieuw beleidskader vrijetijd, en onderdeel daarvan sport en cultuur. Dit doe ik vanzelfsprekend met collega Van der Maat, die aangeeft hoe de toekomst van de OV eruit komt te zien. Dus vanuit diverse invalshoeken denken wij brede welvaart, ook naast de uitvoeringsprogramma's die vanuit dit economisch beleidskader naar u toe komen, daadwerkelijk inrichting te geven.

De SP, de heer Altundal-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Ik hoor de heer Van Gruijthuijsen zeggen dat brede welvaart breder over de portefeuilles heen integraal wordt bekeken. Dat is prima, maar hij gaf het voorbeeld van cultuur en kunst en daar heeft gedeputeerde Van Pinxteren de opdracht om een bezuiniging te realiseren en hij komt met een visie hoe hij dat gaat doen. Gaat de heer Van Gruijthuijsen vanuit economisch aspect middelen daarin overhevelen, zodat in ieder geval de economische plannen, de economische activiteiten, in die sector in stand blijven? Dus ik wil begrijpen hoe u dat wilt doen. Het is allemaal prima dat u dat zo zegt, maar gaan vanuit economie ook middelen daarnaartoe?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Altundal. Ik was er bijna aan toegekomen, want volgens mij heeft u daar ook een motie voor ingediend. Dit college vaart natuurlijk op de afspraken die de coalitiefracties hebben gemaakt en de ambities die in dat coalitieakkoord staan omschreven en ook de verdeling van de middelen die daarin staat omschreven. Dus het uitgangspunt is daar ook in omschreven. We pakken de maatschappelijke opgaven als geheel college aan, maar er zijn wel afspraken gemaakt over hoe we tussen die programma's de middelen in kunnen zetten. Dus dat is ten principale het uitgangspunt van dit college, mijnheer Altundal.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, wij hebben bij het bestuursakkoord onze kritiek gegeven hoe vast die kaders zijn, hoe die muren gebouwd zijn. Ik hoor de heer Van Gruijthuijsen telkens spreken over brede

welvaart, dat die muren niet zo vast zijn, dat er samenwerking en dergelijke nodig is, maar als ik vervolgens de vraag stel of er vanuit economie middelen gaan naar cultuur en kunst, als voorbeeld, omdat daar de economische ontwikkelingen behoorlijk tegenvallen vanwege de coronacrisis, dan hoor ik de heer Van Gruijthuijsen ineens terugvallen op die keiharde muren in het bestuursakkoord. Dus welke ruimte krijgen wij als oppositie om in deze visie ook de ruimte te genereren vanuit economie naar dat soort sectoren? Dus ik heb geen vertrouwen in uw antwoord, als we naar de uitvoeringsagenda's gaan kijken, naar de toekomst, hoe die 69 miljoen euro besteed gaat worden. Die wilt u niet inzetten over meerdere terreinen blijkbaar.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder, denk ik. De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik denk dat dit college op basis van uw inhoudelijke bijdragen en voorstellen te zijner tijd ook zijn afweging maakt en eventueel uw voorstellen tot veranderingen wel of niet kan overnemen, mijnheer Altundal.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): De heer Altundal gaf in zijn bijdrage aan dat dit beleidskader echt uitgaat van alleen maar groei, groei, groei, als ik het me goed herinner en dat het met name niet gaat over die brede welvaart. Dit college denkt juist dat door die schaarse middelen, die beperkte middelen die we hebben, want Brabant is een grote economie, dus we moeten onze bijdrage gericht inzetten, aan de ene kant te investeren in die innovatieve, stuwende economie, om uiteindelijk andere gedeelten van de economie, andere sectoren, maar ook andere beleidsterreinen, daadwerkelijk ook de kosten daarvan ook te kunnen betalen. Dus we hebben aan de ene kant wat groeivermogen nodig om aan de andere kant ook de kosten te kunnen dragen mijnheer Altundal.

De **voorzitter**: De heer Altundal interrumpeert opnieuw.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Ik denk dat de heer Van Gruijthuijsen de boel wat omdraait. De heer Van Gruijthuijsen bevestigde net, en ook waar het CDA om vroeg: op het moment dat je over brede welvaart spreekt in de economische visie, betekent dat ook dat je middelen richting publiek domein overhevelt. Wat we zien hier, is dat het allemaal mooie woorden zijn, en ik vraag de heer Van Gruijthuijsen opnieuw: welk deel van het economische budget, middelen, gaat u in het kader van brede welvaart richting publiek domein toe hevelen? Want dan vinden we elkaar in ieder geval als het gaat om brede welvaart, wat u zegt: daar gaan we investeren. Investeren betekent ook middelen, dus ik wil graag van de heer Van Gruijthuijsen weten, vanuit die 69 miljoen euro, of vanuit het innovatiefonds, welke middelen naar brede welvaart gaan en ingezet worden, en niet alleen richting productiviteit.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Zoals ik net vertelde: we werken als collegiaal college om alle uitdagingen die we als provincie hebben samen tegemoet te treden. Er zijn een aantal domeinen waar mijn collega's de trekker in zijn en waar ik dat ben, en daar kijken we waar we ons samen in kunnen versterken. Dat doen we langs een aantal lijnen, lijnen zoals we in dit economisch beleidskader hebben gesteld, maar ook lijnen in beleidskaders die nog naar u toe komen. Op die manier willen we graag collegiaal aan die brede welvaart werken, mijnheer Altundal.

De **voorzitter**: De heer De Heer heeft geïnterrumpeerd.

De heer **De Heer** (CDA): Ja, eigenlijk een vraag aan de heer Nurettin Altundal. Het is volgens mij zo: brede welvaart heb ik bij alle fracties gehoord dat ze dat heel belangrijk vinden en de integrale aanpak en ook de verbinding met andere beleidsterreinen is heel belangrijk. De heer Van Gruijthuijsen noemde net niet landbouw, voedsel en energie, maar die horen er natuurlijk net zo goed bij. Eigenlijk hoor ik hier ook de opdracht van: zorg dat er een heel goed programma komt, en dat betekent dat daar ook middelen voor worden vrijgemaakt. Het is dus niet de discussie "laten we eerst over de middelen praten en dan pas over het programma" en ik denk dat daar het verschil van inzicht zit tussen de heer Altundal en mijzelf. Klopt dat?

De **voorzitter**: Ik geef de heer Altundal de gelegenheid te reageren en daarna gaan we terug naar het betoog van de heer Van Gruijthuijsen. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, dank u wel. 'Brede welvaart' begint als term een eigen leven te leiden. Het bestaat uit vijftien elementen ongeveer en wat wij missen is dat kader dat die brede welvaart uitwerkt en vervolgens zegt, binnen die brede welvaart, waar je dan de focus wilt leggen in de economische visie die je in de uitvoering verder gaat uitwerken. Dat is die keuze en focus waar we naar vragen. Wat we lezen in het beleidskader, is dat het alleen maar gaat om productiviteitsverbetering, concurrentieverbetering, innovatie van nieuwe technologieën, et cetera. Dus de keuze in het beleidskader is al gemaakt dat er middelen van de economie met name in die richting gaan en dat voor brede welvaart de andere portefeuilles inspanningen moeten leveren, terwijl die portefeuilles, met name kunst en cultuur, te maken hebben met een bezuinigingsopdracht. Ja, dan kun je in die sector natuurlijk geen brede welvaart verwachten. Dus daarin verschillen we gewoon van mening, omdat de focus hier in de economische visie totaal op een ander terrein ligt.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Volgens mij was dat met name een vraag vanuit de heer De Heer aan de heer Altundal.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Maar ik waag me toch even aan de uitspraak dat ik- Mevrouw Van der Kammen hoorde ik zojuist vermelden dat 192 miljoen euro beschikbaar was voor het programma economie. Hier staat een voorstel voor 69 miljoen euro en dat is toch een ander bedrag, iets minder, zeg ik heel eufemistisch, dan in de vorige periode. Dus als we het hebben over minder bestedingen, dan denk ik dat ook rondom dit programma. Dat is gewoon a fact of life en daar denk ik dat we als college slimme keuzes in moeten maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammer heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, daar wil ik toch ook wel even op inhaken, voorzitter, want nu worden hier toch wel even appels met peren vergeleken. Die 192 miljoen euro waar we het over hebben uit de vorige periode, dat was gewoon de normale programmamiddelen voor economie en de 69 miljoen euro die nu worden uitgetrokken zijn middelen boven NOP, de reguliere middelen voor een economisch programma, zoals die al in de begroting zitten. Dus dat vind ik toch wel een beetje een verkeerde voorstelling van zaken, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Altundal wil ook op dit punt interromperen zo te zien. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, dank je wel. De heer Van Gruijthuijsen wil een kleiner bedrag noemen, maar economie heeft ook een innovatiefonds van 125 miljoen euro, dus de middelen die economie heeft verhoudingsgewijs, als je het vergelijkt met andere portefeuilles, is wel een forse aan middelen waar de heer Van Gruijthuijsen over gaat beschikken om zijn visie en doelen te realiseren.

De **voorzitter**: Een reactie van de gedeputeerde op de twee interrupties.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nou ja, ik heb geen vraag gehoord van mevrouw Van der Kammen. Maar een reactie op de heer Altundal: die 125 miljoen euro die in het innovatiefonds zit zijn middelen die ook terugkomen, dus dat zijn middelen die we aan onze uitvoeringsorganisatie, de BOM, hebben gegeven om in te zetten, maar uiteindelijk dienen deze middelen in 2034 terug te komen. Zoals ik zojuist zei, is de BOM, de uitvoeringsorganisatie, aan de slag met het innovatiefonds en zij zal dus ook de middelen inzetten, als dit beleidskader wordt aangenomen en de uitvoeringsagenda's worden besloten, conform de uitgangspunten van die uitvoeringsagenda's.

De **voorzitter**: Ik ga zo meteen eerst naar de heer Philippart en daarna geef ik mevrouw Van der Kammen en de heer Altundal nog de gelegenheid. Mijnheer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank je wel, voorzitter. Volgens mij was het punt van ons niet zozeer over de hoeveelheid middelen die u vraagt, wat u zojuist noemt dat het eufemistisch een stuk minder is. Het gaat over het proces dat u voorafgaand en daarna aan den dag legt over hoe u toegang wilt krijgen tot die middelen. Dat is het fundamentele punt. Ik noemde ook al in mijn bijdrage het gebrek eigenlijk aan coherentie in die antwoorden, waar dit ook weer een voorbeeld van is, dat u weinig voeling aan den dag legt met het budgetrecht van de Staten. Daarom hebben wij ook gevraagd of u wilt toezeggen de besteding van die middelen in aparte Statenvoorstellen naar ons te doen toekomen, zodat we dat juist kunnen wegen en dat het niet verzandt of ondersneeuwt in het geweld van een begrotingsbehandeling bij de algemene politieke beschouwingen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, dank je wel. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde duikt met zijn antwoord, door maar gewoon te stellen: nou ja, ik heb geen vraag gehoord. Hij weigert daarmee wel in te gaan op het feit dat hij zelf appels met peren aan het vergelijken is door te stellen "ja, we investeren nu veel minder". Nee, dat is niet waar. Het vorige economisch programma had ook de nodige miljoenen, daar komt het handgeld van 150 miljoen euro van gedeputeerde Pauli nog eens bij, plus de 192 miljoen euro gewoon uit de reguliere programma's, en dan durft hij nu te beweren "ach, ik ga nu maar 69 miljoen euro uitgeven". Kom zeg, maak het even!

De **voorzitter**: Mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ik heb verder geen reactie, voorzitter. Ik constateer gewoon dat we qua visie van mening verschillen.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen. Wilt u reageren op de interrupties?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, mevrouw de voorzitter, ik ben het niet eens met de opmerkingen van mevrouw Van der Kammen. Ik heb aan het begin van mijn betoog, denk ik, duidelijk aangegeven hoe het proces in elkaar heeft gezeten en dat dit college ook met dit beleidskader 'Sturen met kaders' volgt. Wij zullen, en dat is volgens het principe 'Sturen met kaders', de uitvoeringsagenda's als Statenmededeling naar de Staten sturen, en daar ga ik graag over in gesprek met de Statenleden. Zo werkt in dit huis 'Sturen met kaders' en daar ga ik te zijner tijd dus ook graag met de heer Philippart en anderen, en alle collega's, over in gesprek. De Staten kunnen via begrotingswijzigingen daar ook op bijsturen. Dat zijn de principes van 'Sturen met kaders', maar goed, nu draaien we een beetje in rondjes. Dat is de reactie op de input van de heer Philippart, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Volgens mij begrijpt de heer Van Gruijthuijsen mijn vraag niet, dus ik zal het nogmaals aan hem vragen. Wat ik concreet aan de heer Van Gruijthuijsen vraag -, ja, u bent verplicht aan de Staten om een begrotingswijziging naar ons toe te sturen, want dat is ons budgetrecht, maar ik vraag u om dit in een apart Statenvoorstel aan ons te doen toekomen en niet als een van de vele onderdelen binnen een begroting, omdat dit gewoon te veel geld en een te belangrijk onderwerp is om dit in het geweld van de algemene politieke beschouwingen te laten ondersneeuwen.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik denk dat ik zojuist antwoord heb gegeven, dat ik graag die Statenmededeling, en dus niet een Statenvoorstel, naar de Staten stuur. Dat doe ik als portefeuillehouder economie, maar mijn collega's van mobiliteit, van natuur, van vrijetijd en ruimte zullen dat allemaal doen, mevrouw de voorzitter. Dus ik ben niet van plan om daar een uitzondering op te zijn.

De **voorzitter**: Wilt u uw betoog vervolgen?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik naar de inbreng van de heer Logister. Hij maakte in zijn inbreng een aantal dilemma's duidelijk over de stuwende en verzorgende, over de praktisch en de theoretisch opgeleide mensen en hoe die inderdaad onlosmakelijk eigenlijk met elkaar verbonden zijn. Dus zijn betoog snap ik, zijn dilemma's ook en zoals ik net al zei: we moeten ook als provincie keuzes maken. Daarom zet dit college bijvoorbeeld in op dat stuwende gedeelte, en wij zullen ook in de gaten blijven houden hoe de effecten zullen zijn op dat verzorgende gedeelte, want inderdaad: op dit moment, in deze coronacrisis, zien we dat dat op elkaar in kan spelen. En dan zullen we ook vervolgens kijken wat de rol daarvan zal zijn als provincie en waar eventueel andere overheden, zoals het Rijk, of een gemeente, of andere organisaties, daar een rol in hebben. Ik kijk ook naar, en dat hebben we al voor de zomer ook bij het actieplan arbeidsmarkt aangegeven, dat de praktisch en theoretisch opgeleide mensen even goed gewaardeerd zijn en onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

De **voorzitter**: De heer Logister wil u graag even interromperen.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Goed te horen vanuit het college dat zij ook zien dat het onlosmakelijk met elkaar verbonden is. We hebben hier inderdaad bij het actieplan arbeidsmarkt ook over gesproken, maar toch: betekent dat ook, als ik uw betoog hoor, dat u bereid bent, als u ziet dat er in de verzorgende economie tendensen ontstaan die de stuwende economie gaan afremmen, naar ons terug te komen en met ons in gesprek te gaan om te kijken hoe we die focus, misschien tijdelijk, kunnen verleggen?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, ik denk dat dat in aanvulling is op wat ik zojuist wilde overbrengen, dat die behendige blik natuurlijk van ons vraagt om op die Brabantse samenleving, op die Brabantse economie, goed te blijven kijken, dat te monitoren en te kijken wat dan vervolgens ook onze rol is en wat de rol is van anderen. Zoals uw collega de heer De Kort aangaf: het is juist een specifieke rol van de provincie om complementair te zijn aan bijvoorbeeld de Rijksoverheid, of de onderwijsinstellingen, of de triple helix-organisaties in onze provincie. Dus dat zullen we blijven monitoren, mijnheer Logister, en dan kunnen we daar elk jaar bij het programmeringsdocument over van gedachten wisselen. Als ik daar niet zelf actief mee kom, dan reken ik erop dat u mij daar ongetwijfeld scherp in houdt, mijnheer Logister, en dan kunnen we op basis daarvan weer verder ontwikkelen.

De **voorzitter**: Heeft u nog behoefte aan een reactie, mijnheer Logister?

De heer **Logister** (D66): Ja, want de gedeputeerde vraagt mij om een toezegging. Ik zeg u toe dat ik u daar scherp op zal blijven volgen. Maar met het antwoord dat u aan mij heeft gegeven brengt u D66 wat meer comfort.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, nog even voor de heer Logister: dank. Ik denk dat het initiatief Brabant Leert een manier is waarin we juist door corona een versnelling tot stand hebben kunnen brengen, met vereende krachten, samen met heel veel andere partijen in de provincie, dat we daar dat initiatief Brabant Leert hebben ontwikkeld, om dat leven lang ontwikkelen, zeker in deze tijd van corona, om ervoor te zorgen dat ons arbeidsmarktpotentieel kan omscholen en bijscholen richting de vaardigheden die we nodig hebben de komende tijd. Dus daar is met name dank aan al die partijen die daar hun bijdrage in die eerste maanden van corona hebben geleverd.

Dat is in het kort, mevrouw de voorzitter, een reactie op de inbreng van de heer Logister. Ik kom straks even terug op de motie zoals die is ingediend van de heer Logister.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Ja, voorzitter, dank u wel voor het woord. Toch nog even de vraag herhalen over, zeg maar, de erfenis in dit huis, het dossier circulaire samenleving. Daar heb ik u naar gevraagd, van: oké, ziet u nog kans om meer maatschappelijke dwarsverbanden aan te brengen in de uitvoeringsprogramma's? Daar zou ik graag nog een antwoord op willen hebben.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Circulariteit is niet exclusief een economisch verhaal, om het zomaar even te zeggen. Het heeft vele dwarsverbanden. Het heeft dwarsverbanden met bijvoorbeeld de woningbouw, maar ook dwarsverbanden met de landbouw, met de biobased economy, met consumentengedrag. Dus circulariteit heeft vele verbanden, mijnheer Logister.

De **voorzitter**: Mijnheer Logister.

De heer **Logister** (D66): Als u dat ook zo ziet, zou u dan mij kunnen toezeggen dat u die dwarsverbanden, en dan niet uit-en-te-na, ook zou kunnen opnemen in de rapportage die u in de jaarlijkse programmeringsdocumenten naar ons toe stuurt?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Eerst zullen wij naar alle waarschijnlijkheid de uitvoeringsagenda 'Circulaire economie' naar uw Staten toe brengen en parallel daaraan werken we hard aan een concept-programmeringsdocument dat ik graag met u wil bespreken. Daar kunnen we dan kijken of naar uw wens de elementen die u zojuist noemde voldoende daarin verwerkt zijn en dan kunnen we daar het gesprek over ingaan, mijnheer Logister.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Gruijthuijsen, en u heeft nog acht minuten, los van de interrupties. Dan weet u dat even.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik doe mijn best om recht te doen aan de inbreng en alle vragen te beantwoorden, mevrouw de voorzitter.

De heer Philippart heeft een aantal vragen gesteld rondom pagina 2, noem ik het maar even, over het DNA-gebruik. Nou, daar zit ook een stukje verbeeldingskracht in hoe wij 2030 zien, zonder dat wij – en dat sluit natuurlijk aan bij wat ik eerder zei – dat wij niet alles rondom het economisch beleidsterrein in Brabant, dat we daar ook een uitsluitende zeggenschap op hebben. Dus wij zijn niet de vader of de moeder van het economisch succes als provincie, maar dat economisch succes, wat ik net ook al aan de heer Logister aangaf, is een inspanning van velen. Een aantal elementen die daarin staan zijn constatering en verbeeldingen, zoals ze ingeschat zijn, zoals we dat in 2030 kunnen zien, en dat kan los staan van de inspanningen als provincie zelf. De flagship-projecten zien wij vooral via die innovatiecoalities tot stand komen. Zoals ik eerder zei: wij zullen ook doorkiezen op wat voor innovatiecoalities we willen realiseren en daar zoeken we ook partners bij vanuit het Rijk en vanuit Europa, en ook de middelen. Het kan zomaar zijn dat het groeifonds dat door de huidige regering wordt voorgesteld, dat we daarop zullen gaan aanhaken in de toekomst. Dat zijn echt de initiatieven om het verdienvermogen van morgen en overmorgen van Nederland, maar zeker ook van Brabant, verder te brengen.

Nederland versus Holland, om maar even het punt van de heer Philippart aan te geven-

De **voorzitter**: De heer Philippart interrompeert.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel, voorzitter. Ik had nog wel wat andere-, ik had rondom de menselijke maat, rondom de aangenomen motie uit de datavisie, hoe die is meegenomen, dus daar graag ook nog een reactie op, maar ik wil eigenlijk nog even terug, want de gedeputeerde gaat er nu toch wel wat makkelijk aan voorbij. Er wordt bewust gekozen om dit op pagina 2 als voorbeeld neer te zetten, dat we op basis van een DNA-analyse een gepersonaliseerde boodschappenlijst gaan krijgen. Dan vraag ik me af: waar komt die input vandaan? Waar ziet u in Brabant dat wij hiermee bezig zijn, wat nota bene tegen de visie van Europa, de digitale strategie, indruist? Waarom staat er dat en waar komt dat vandaan?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nou, u neemt het woord DNA-analyse wel heel erg letterlijk, mijnheer Philippart. Ik was ter voorbereiding van dit beleidskader op werkbezoek bij een startup die – hoe zal ik het zeggen? – de parfum-business gaat veranderen, en die doet dat door een gepersonaliseerde parfum te maken, op basis van een aantal gepersonaliseerde instrumenten en ingrediënten. Er gebeurt ontzettend veel op basis van sturen met bijvoorbeeld algoritme en het sturen op gepersonaliseerde informatie en op basis daarvan ook gepersonaliseerde uitkomsten kunnen realiseren.

De menselijke maat, ja, die motie is inderdaad aangenomen, dus zoals bij een vorig agendapunt aangegeven, is die motie, die bij de datavisie is aangenomen, staand beleid, dus dat is een kader dat dankzij u rondom dit beleidskader, maar zeker straks ook in de uitvoeringsagenda, dat vormt het kader, mijnheer Philippart. Dus ja, dat hoeft niet twee keer benoemd te worden. Maar uiteindelijk zal die menselijke maat verwerkt worden in de uitvoeringsagenda data-economie, als richtinggevend punt.

De **voorzitter**: De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Oké, fijn te horen van de gedeputeerde dat hij dat aangeeft. Zou ik hem dan misschien de zeer kleine, maar toch in mijn optiek wezenlijke toezegging mogen ontlokken dat hij dan het voorbeeld van de DNA omschrijft in het parfum-voorbeeld, dat we in ieder geval niet meer over DNA-analyses voor gepersonaliseerde boodschappen spreken?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nou, ik hoop eigenlijk dat de heer Philippart een beetje verbeelding en een beetje ruimte geeft om juist dit gestand te houden. Ik zou het bijzonder jammer vinden als de heer Philippart die verbeelding, die gepoogd is en mijns inziens geslaagd is, nu op deze manier zo aan te moeten passen.

De **voorzitter**: De heer Philippart tot slot.

De heer **Philippart** (GL): Voor mij is dit er een voorbeeld van dat de gedeputeerde weinig voeling heeft met de gevaren die technologie in zich draagt, waarbij we er bijvoorbeeld naartoe gaan dat we bijvoorbeeld, laat ik bijvoorbeeld zeggen een DNA-databank, een ideeetje dat Peter R. de Vries ooit in zijn enkele dagen in de politiek heeft geopperd. Dat zijn punten die zo ver raken aan de persoonlijke levenssfeer van mensen dat we daar niet aan moeten willen. Met dit soort voorbeelden zet je ook luikjes open in de hoofden van mensen, van: o, nou de provincie vindt dat blijkbaar een prachtig voorbeeld om op de voorpagina te zetten. Daarom is dat zo'n wezenlijk punt.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gruijthuijsen, u kunt antwoorden en daarna suggereer ik u uw betoog te vervolgen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Mijnheer Philippart, ik hoor uw punt ook wel, maar dat wil niet zeggen dat ik de redenering die u daarachter heeft, dat daar dan ook de provincie echt een gevolg aan moet geven, dat deel ik niet met u. En ook over zo'n databank, ja, er zijn een aantal zaken waar de provincie niet over gaat, maar het geeft wel even aan dat wij niet op een eiland, niet in een fort zitten, mijnheer Philippart. Nederland versus Holland. Ook dat is volgens mij op basis van een motie van de heer Philippart, dus dat zullen wij als uitgangspunt hanteren. En ja, cultuur vormt een essentieel onderdeel van ons vestigingsklimaat en daar zal mijn collega Van Pinxteren ook ontzettend hard aan gaan werken. Dus, mijnheer Philippart, dat kan ik u toezeggen, of dat kan ik bevestigen, of welke term u ook uit mijn mond zou willen horen.

De **voorzitter**: Mijnheer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel, voorzitter, nog even kort. De toezegging die ik vroeg is of wij onze Brabant Branding-gelden, uit mijn hoofd 1,1 miljoen euro, willen focussen op acties om jongeren, die brain drain die we hebben en waar u ook, en ik ook, mij zorgen over maak, actief terug te halen uit de Randstad met een goed verhaal van werk, betaalbare woningen, bruisende steden, waar een goed cultuuraanbod als onderdeel van een aantrekkelijk vestigingsklimaat onderdeel van is. Of we daar de Brabant Branding in ieder geval voor een deel op kunnen focussen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, mijnheer Philippart. Aan de ene kant zetten wij voor het halen van dat talent natuurlijk het actieplan arbeidsmarkt in, maar dat staat niet op zichzelf en daar zal branding zeker een rol in spelen, mijnheer Philippart.

De **voorzitter**: Mijnheer Philippart?

De heer **Philippart** (GL): Nee, ik dank de gedeputeerde voor de toezegging.

De **voorzitter**: Oké.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Mevrouw Van der Kammen geeft haar inbreng en is daar stellig in. Dit college heeft een andere opvatting over en inzichten over hoe wij de economie van vandaag, maar zeker ook van morgen, kunnen verzorgen. We moeten nu met dit beleidskader aan de slag om het verdienvermogen van morgen en overmorgen te realiseren. De inzichten van mevrouw Van der Kammen over wat ondernemerschap is en wie we daarbij nodig hebben, ja, aan de ene kant herkent dit college een aantal van haar zorgen en aan de andere kant denkt dit college dat wij onderweg zijn met dit beleidskader om daadwerkelijk onze ondernemers ook morgen en overmorgen te helpen om de uitdaging die ze dan ontmoeten en hun omzet en hun afzet te realiseren, dat we ze daarbij helpen. Dus dat, mevrouw Van der Kammen, zou mijn reactie zijn.

De heer De Kort. Ja, dank voor de input, ook voor een aantal zorgpunten die we ook in de themavergadering volgens mij ook wel gedeeld hebben. Dat we complementair zijn, heeft u net ook al wel in een reactie gehoord. Over de internationale contacten heb ik zeker ook tijdens de themavergadering aangegeven dat we daar als college de inzet zullen doen, nu, in coronatijd, digitaal als dat kan, maar zeker ook in de post-coronatijd zullen we ongetwijfeld de fysieke contacten brengen. Daar gaan we in ieder geval ook weer op inzetten en indien nodig extra op inzetten. Nou, dit college is een collegiaal college. Wij staan samen voor de opgaven en inderdaad de ruimtelijke, economische structuren en de cultuur die u aanhaalde, daar zetten wij ons collegiaal op in en daar zal ik samen met mijn collega's onze rol pakken.

De heer Brouwers. Ik ben ontzettend blij dat hij de inhoud van deze visie ondersteunt. Dat ervaar ik als een steun, zeker ook als alumnus van de universiteit waar Coppenhagen de grondlegger van was. Eén dilemma natuurlijk: u bent destijds aan de economische faculteit afgestudeerd, ik ben afgestudeerd als bestuurskundige bij onze voormalige commissaris, en ik kan u melden: hij kon als commissaris zeker in de orde af en toe streng doch rechtvaardig optreden, maar zeker bij het afstuderen als student had hij ook al toen die vaardigheden. Dus het was geen walk in the parc om bij drs. Van de Donk af te studeren-

De **voorzitter**: En gaat u nu weer even terug naar het onderwerp?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, maar dat was een vraag van de heer Brouwers, mevrouw de voorzitter.

De heer Brouwers haalde een motie aan, maar die heb ik nog niet op iBabs kunnen vinden in de schorsing. Mocht die inmiddels erop zijn geplaatst, dan kom ik daar in de tweede termijn als het kan op terug, want ik kan helaas niet multitasken.

De vraag van de heer Van der Wel over de eiwittransitie. Zoals u heeft kunnen lezen, is de agrifood een van de vijf innovatiecoalities, de maatschappelijke opgaven, en daar zal ik met mijn collega mevrouw Lemkes mede op gaan inzetten, zoals u dat vandaag al eerder gehoord heeft, en daar zullen we dan via het beleidskader en de opvolgende uitvoeringsagenda op terugkomen. U heeft dat enthousiasme vanmiddag van mevrouw Lemkes gehoord en ik deel haar enthousiasme, dat dat een belangrijk deel is van de maatschappelijke opgaven waar we in Brabant voor staan.

Lokaal Brabant. Ik ben al op een aantal zaken ingegaan, denk ik, rondom de waardering van MBO-, HBO- en BREO-studenten, en dat hebben we ook voor de zomer al behandeld. Op de brede welvaart ben ik, denk ik, ook al aardig ingegaan. Dus dat is volgens mij de reactie richting Lokaal Brabant.

De ChristenUnie-SGP, de heer Vreugdenhil. Ik hoop dat ik in ieder geval tussen de regels door heb aangegeven dat ik het met hem eens ben dat groei, en dat wij ook als provincie keuzes moeten maken en dat niet alles kan-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Mijn bijdrage ging ook voor een groot deel over het inzetten op de lokale bedrijvigheid, dus de Brabantse bedrijven die voor de Brabanders werken. Kan de gedeputeerde daar iets meer over zeggen in de verdere uitwerking, wat hij daar concreet mee gaat doen?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nou ja, wij zullen inderdaad onze inzet plegen op het Brabantse bedrijfsleven, op de Brabantse ondernemers. Ik heb inderdaad, nu u het zegt, even heel concreet de zin die u ingebracht heeft, opgeschreven: of de provincie gebruik kan maken van mensen in de regio. Nou, dat zou ik niet willen zeggen. Ik zou als provincie geen gebruik willen maken van de mensen in de regio, maar wel bij de ondernemers en de werknemers van de talenten die de mensen hebben om ons Brabantse bedrijfsleven innovatief en toekomstig verdienvermogen te geven. Dus ja, made in Brabant, wat u aangaf tijdens de themavergadering, daar ben ik het helemaal mee eens, sterker nog: daar ben ik trots op, dat wij hele mooie Brabantse producten maken.

Ik was bezig met een reactie op de inbreng van de heer Vreugdenhil over groei. Wij als college zijn op een aantal terreinen al bezig met die aanscherping, de aanscherping rondom logistiek bijvoorbeeld. Daar heeft u vorige week al met mijn collega de heer Ronnes over gesproken. Die aanscherping is er over de doorvoerlogistiek, de ondersteunende logistiek en de consumentenlogistiek. Dus daar werken we aan, om dat aan te scherpen. Rondom arbeidsmigranten, ook daar, en de heer Roemer, die door de regering is ingesteld, die kijkt echt naar Brabant als voorbeeld hoe wij als provincie samen met de gemeenten dat uitdagende, want we zijn er inderdaad nog niet, mijnheer Vreugdenhil, maar dat we daar aandacht voor hebben en dat we er samen met de partners in onze provincie aan werken.

Ik ben, denk ik, begonnen met de coronacrisis, en dat we daar een investeringsbenadering hebben als college-

De **voorzitter**: U bent bijna door uw tijd heen, mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): De laatste zin, mevrouw de voorzitter, en dan ga ik heel kort naar de moties, om daar richting aan te geven. Dus de coronacrisisaanpak zal vanuit dit college breed de volle aandacht krijgen, zoals ik aan het begin van mijn betoog zei.

De moties, mevrouw de voorzitter.

Motie 152, ingediend door Forum voor Democratie. Geen bezwaar, voorzitter. Dit college ervaart dit echt als een aansporing en een signaal, ook naar al onze partners, om de relatie die wij met hen aangaan serieus te nemen. Dus geen bezwaar, voorzitter.

Twee moties van de SP. Motie 157 zou ik willen ontraden. Ik heb daar al een korte toelichting op gegeven in reactie op de heer Altundal. En motie 159 zou ik ook willen ontraden, want uiteindelijk zijn we daarmee bezig, wat ik ook in mijn betoog al aangegeven heb.

Ook de motie van de PVV-

De **voorzitter**: De heer Altundal. En ik zou de heer Van Gruijthuijsen willen vragen zo meteen echt tempo te maken, want u bent door uw tijd heen. Mijnheer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, dit is wat betreft de afwijzing van de motie 157, maar ook die van motie 159. Dat was de insteek juist om in het beleidskader, wat de heer Van Gruijthuijsen aangaf, voor de brede welvaart, maar ook als het gaat om duurzaamheid, circulaire economie, om daar juist keuzes in te maken. De heer Van Gruijthuijsen wijst het af, maar waar blijft dan de zekerheid dat die aandacht komt? Want dit is juist bedoeld om een stukje zekerheid te krijgen dat de aandacht die u stelt in het beleidskader niet bij woorden blijft.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Die komen dus terug in de uitvoeringsagenda's en in het kader van "er moet eerst beleid gemaakt worden en daarna komen daar de middelen bij", mijnheer Altundal.

U vraagt mij kort en bondig te zijn, mevrouw de voorzitter. De moties 153, 154, 155 en 156 zouden we willen ontraden. De motie 158 van D66: geen bezwaar, mits ik het statement van de heer Logister kan lezen rondom de award, dat we daar wel eerst dat onderzoek voor uitvoeren, en of dat award daadwerkelijk de uiting is die we daadwerkelijk willen invullen. Maar ik begrijp de heer Logister, dat hij waardering zoekt voor die koplopers rondom die circulaire economie, waar verbindingen gemaakt worden, waar mensen, organisaties die goed en innovatief bezig, dat we die samen kunnen brengen, zoals bijvoorbeeld in Brabants Besten. En of daar dan een trofee met grote oren, of een hele mooie oorkonde de beste uiting van is, laten we daar nog even de ruimte pakken om daar met een voorstel te komen, mijnheer Logister.

De **voorzitter**: Een interruptie door mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zou toch wel graag een onderbouwing van het college willen horen over de reden waarom zij de moties van de PVV wil ontraden.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik probeerde recht te doen aan de spreektijd die mij nog gegund was. Dat is altijd een dilemma. De afrekenbare doelen, ja, die komen straks in het programmeringsdocument, denk ik, voldoende tot hun recht. De verdozing-motie, daarover heeft ook collega Ronnes inmiddels al met u gesproken en langs die drie lijnen hebben we daar al aangescherpte kaders voor. Dat vindt dit college voldoende. De innovatie-motie, ja, als we dingen al doen, dan is die ook overbodig en dan ontraden. En 'De basis op orde', ja, dat spreekt voor zich, denk ik, mevrouw de voorzitter. Die moeten we, zou ik bijna zeggen, die zouden we echt stevig willen ontraden.

Tot zover mijn eerste termijn, mevrouw de voorzitter.

De heer **De Heer** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Motie 160 heb ik gemist, of heb ik niet goed opgelet?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, dat zal dan net een motie zijn die wellicht iets-

De **voorzitter**: Ja, de heer Van Gruijthuijsen heeft gezegd "die heb ik nog niet gelezen en daar wil ik graag in de tweede termijn nog op ingaan", omdat die later is toegevoegd. Dat was het toch?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik vermoed dat dat inderdaad-, want ik kom tot 159, dus dan zal 160 daarachteraan komen en die had ik in de schorsing nog niet kunnen lezen.

De **voorzitter**: Hij is intussen wel toegevoegd, heb ik begrepen. Oké, dan kom ik tot een afronding van deze termijn en gaan we naar de tweede termijn van uw Staten. Ik ga kijken of de VVD-fractie nog een bijdrage wil leveren. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Nee, voorzitter, aan de slag!

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer De Bekker, Forum voor Democratie.

De heer **De Bekker** (FvD): Nee hoor. Ik sluit me aan bij de vorige spreker.

De **voorzitter**: De heer De Heer van het CDA.

De heer **De Heer** (CDA): Ja, voorzitter, toch heel kort. We zijn het met elkaar eens dat de brede welvaart heel belangrijk is. In de visie zitten volop aanknopingspunten, bijvoorbeeld gebruik van de welvaartsindicator, ook bijdragen om grote maatschappelijke uitdagingen op te pakken. In de presentatie vorige week van de uitvoeringsprogramma's waren de vier uitvoeringsprogramma's van de heer Van Gruijthuijsen al echt gepland, maar de intercollegiale uitvoeringsprogramma's van landbouw, voedsel en energie waren wel genoemd, maar nog niet gepland qua tijdslijn. Ik roep dus het college op om ook zo snel mogelijk met een planning te komen op deze twee programma's, omdat die juist verbonden zijn met de brede welvaart en juist dat vinden wij als Provinciale Staten heel belangrijk.

Tot zover mijn tweede bijdrage aan deze discussie.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Wij betreuren het dat de heer Van Gruijthuijsen in ieder geval als het gaat om onze vraag met betrekking tot de focus niet weg kan halen. De moties die wij indienden waren ook bedoeld om juist die brede welvaart, de focus daarop, maar ook met betrekking tot klimaat, duurzaamheid en de circulaire economie, te benadrukken. De heer Van Gruijthuijsen wijst dat af en verwijst vervolgens weer naar een beleid waar dan middelen komen, terwijl we vandaag het beleidskader vaststellen waarbij we zelfs 69 miljoen euro oormerken voor uitvoering van die kaders. Dus het is een omgekeerde wereld aan het worden en dat geeft ons geen vertrouwen dat u dit beleidskader echt daadwerkelijk ook gaat inzetten aan het benoemen van bepaalde terreinen, waardoor wij eigenlijk dit beleidskader ook niet kunnen steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik me graag aansluiten bij de woorden van het CDA en de oproep onderstrepen dat de aanpalende uitvoeringsprogramma's, dat het heel fijn zou zijn als we daar echt snel de planning krijgen. Gelukkig zijn we ook al met het programma gezondheid begonnen vanochtend, dus dat belooft veel goeds, want dat is, als we het hebben over brede welvaart, zeer belangrijk. Dan, voorzitter, heb ik in de discussie van de afgelopen uren ook een toezegging gehoord van de gedeputeerde dat de uitvoeringsagenda's actief geagendeerd worden. Daar zijn wij blij mee, niet dat we niet zitten opletten, anders hadden we ze zelf wel geagendeerd, maar goed dat ook het college actief naar de Staten toe gaat. En goed om een toezegging te hebben gekregen voor de dwarsverbanden-

De **voorzitter**: U bent wel steeds slechter bereikbaar, we verstaan u niet altijd even goed meer.

De heer **Logister** (D66): Oké, dan nog twee zinnen, als dat kan. De laatste twee zinnen die ik wil doen is over de motie. Wij geven juist de gedeputeerde in de eerste bullet van het dictum de ruimte om eerst te onderzoeken wat echt werkt, en dan naar ons terug te komen met een voorstel in het uitvoeringsprogramma. Voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Philippart had een interruptie.

De heer **Philippart** (GL): Ja, ik ben wel benieuwd bij de heer Logister, welke toezegging hij dan heeft gehoord, naast het feit, dat al bekend was, dat we een Statenmededeling zouden krijgen over de uitvoeringsagenda's. Bedoelt hij dat, of bedoelt hij iets anders?

De **voorzitter**: De heer Logister, in reactie.

De heer **Logister** (D66): Ik doel op het actief agenderen en ik zeg daar zelf bij: dat kunnen wij zelf ook, maar het is goed dat hij die beweging maakt.

De **voorzitter**: U was klaar hè, mijnheer Logister?

De heer **Logister** (D66): Ja.

De **voorzitter**: Dan kan de heer Philippart doorpraten, als hij dat wil tenminste.

De heer **Philippart** (GL): O ja. Ja, ik heb actueel nog twee minuten, ik weet dat het een lange dag is, maar- Voorzitter. De stikstof en de PFAS-vragen zijn nog niet beantwoord en die crisissen hebben voor onnodige klappen gezorgd voor onze Brabantse economie: bouwprojecten voor starters zijn stil komen liggen en vele banen in die sector zijn verloren gegaan. Stilstand is achteruitgang, en de oorzaak daarvan ligt grotendeels in de intensieve veehouderij en de uitstoot die het heeft veroorzaakt. Zelfs projecten voor duurzame energie konden geen doorgang vinden door te verwaarlozen stikstofuitstoot. Ons aandeel hernieuwbare energie is in vier jaar tijd met nog geen procent toegenomen. Dat is niet alleen een gemiste kans voor de klimaatopgave, maar ook voor de nog te bouwen groene economie. Op basis van welke input heeft de gedeputeerde gekozen om extra focus te leggen op digitalisering en circulariteit en niet bijvoorbeeld in investeringen in klimaatadaptatie, lokale, minder intensief gedreven voedselvoorziening? Dit zijn namelijk precies onderdelen waar GroenLinks meer aandacht voor zou hebben gevraagd in de economische visie, waar wij sturend op hadden willen zijn, als wij tenminste beter waren betrokken in het proces en onze input serieus was genomen, evenals de focus om te borgen dat we niet investeren in zaken die hier juist tegen indruisen.

Daarnaast heb ik nog een vraag gesteld over de financiën: hoe het zat met de toegestane maximumstand van de respectievelijke 44 en 25 miljoen euro, die via een aanvullende voeding kan worden verhoogd. Mijn vraag was daarbij: gaat het hierbij louter om middelen buiten de provinciale begroting, van derden, of gaat het hier ook over mogelijk provinciale middelen? En in hoeverre gaat de provincie die gelden pas beschikbaarstellen als ook gelden van andere overheden en derden hieraan worden gekoppeld?

Wij danken de gedeputeerde voor de toezegging om de Brabant Branding te gaan focussen op het terughalen van jongeren uit de Randstad, om de brain drain te stoppen, of in ieder geval te verzachten. Kan de gedeputeerde op een later moment de Staten informeren hoe hij dat wil gaan doen?

GroenLinks, 50PLUS en Partij voor de Dieren hebben bewust gewacht met de motie, om de antwoorden van de gedeputeerde af te wachten. Wij hebben uiteindelijk toch besloten deze in te dienen. Ik ben er net in de interruptie niet op doorgegaan, mevrouw de voorzitter, maar het is niet zo dat we per se het voorstel van de Statenmededeling van de uitvoeringsagenda willen veranderen, zoals u net zei, nee: wij willen u vragen om

de begrotingswijzigingen apart te agenderen, buiten het geweld van de algemene politieke beschouwingen hier in Brabant, met aanpalend de uitvoeringsagenda's, zodat wij daar vanuit ons budgetrecht op een waardige manier over kunnen besluiten.

Dank u.

Motie M160-2020: Aparte Statenvoorstellen begrotingswijzigingen Economische visie

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;

behandelend het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030;

overwegende

- dat GS pas na vaststelling van Staten voorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030 en bij de Statenmededelingen met de uitvoeringsagenda's op de inhoud wil ingaan;

constaterende

- dat het Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030 69 miljoen euro wordt gereserveerd binnen de reserve Economie;
- dat delen van de gereserveerde 69 miljoen middels een begrotingswijzigingen door Provinciale Staten moeten worden vastgesteld,
- dat GS voornemens is via het eerstvolgende S&V-moment op de begroting te ramen;

verzoeken Gedeputeerde Staten bij elk uitvoeringsprogramma de begrotingswijziging apart naar Provinciale Staten te sturen middels een Statenvoorstel, waarbij ook het uitvoeringsprogramma aanpalend wordt betrokken;

en gaan over tot de orde van de dag."

Michiel Philippart, GI

Jan-Frans Brouwers, 50PLUS

Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, dank voor de beantwoording.

Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde in zijn betoog allerlei maatschappelijke partijen bedanken voor hun inbreng, de 'stakeholders' zoals hij ze noemt. Het feit dat hij PS niet eens noemt en de manier waarop hij zich vervolgens uit het gebrek aan de mogelijkheid van een oordeelsvormende input vanuit PS probeert te kletsen, zegt wat de PVV betreft genoeg. Het kenmerkt waar de VVD voor staat: niet voor de mensen die een baan nodig hebben, maar voor de praatclubjes die de collegeleden tot de spreekpop van hun belangen maken. De VVD staat niet voor de hardwerkende burger die keihard wordt klem gezet met beleid dat de portemonnee leegrooft, zoals klimaatbeleid bijvoorbeeld, of door vol in te zetten op banen voor arbeidsmigranten. De ondernemersvriendjes zijn voor de VVD belangrijker dan de hardwerkende Brabanders en de volksvertegenwoordiging.

Voorzitter. De gedeputeerde haalt de besprekingen aan die hij met z'n stakeholders heeft gevoerd. Een vraag daarover. Is het college omwille van de transparantie bereid om alle documenten met betrekking tot de inbreng van die stakeholders en die afstemming met die stakeholders, inclusief agenda's, inclusief verslagen en alle andere correspondentie, te openbaren? Is het college ook bereid om alle documenten van de RES'en en de klimaattafels volledig openbaar te maken? Het is immers deze context waarin de economische visie van het college verankerd is.

Voorzitter. Ik hoor het college sussend oreren over de brede welvaart. Wat een open deur! Ik heb werkelijk nog nooit iemand horen orakelen dat we moeten inzetten op smalle welvaart, of minder welvaart. Natuurlijk

is iedereen voor welvaart, en die moet ook zo breed mogelijk zijn. Maar dan wel even naar de realiteit in onze samenleving, voorzitter, en dat is die van een Nederland en een Brabant dat financieel kapot wordt gemaakt door werkelijk krankzinnig klimaatbeleid. Ook de blik van dit college is enkel gericht op Brussel en niet op de Brabanders. De inzet op het binnenhalen van arbeidsmigranten, ook dat is geen brede welvaart, voorzitter. Dat is dom en kostenverslindend en vult alleen maar de portemonnee van de ondernemersvriendjes. Het kapotmaken van de boerensector, voorzitter, ook dat helpt niet aan die welvaart. Dus: prachtige woorden, maar geen donder van waar.

Voorzitter. De gedeputeerde stelt richting de collega die een vraag stelt over het document van het college: ach, ja, u neemt die woorden wel erg letterlijk. Voorzitter, wat een wonderlijke opmerking! Kan de gedeputeerde aangeven welke delen van de visie wij letterlijk moeten nemen en welke niet, en hoe wij dan de niet letterlijk te nemen passages dienen te interpreteren?

Dan, voorzitter. In de reactie van het college geeft de gedeputeerde aan de zorgen van de PVV te herkennen. Graag hoor ik nog wélke zorgen dan precies. Hoe luidt de visie van het college daarover en wat gaat het college dan precies doen om die zorgen weg te nemen?

Voorzitter. Ten aanzien van het oordeel van het college over onze moties. He is werkelijk te gek voor woorden. De motie over XXL. Het college zegt: ja, ach, we hebben een aangescherpt kader dadelijk. Ja, voorzitter, dat is helemaal niets. Massale bezwaren over heel Brabant over de komst van die grote blokkendozen, die landschapsverwoestende blokkendozen die niet aan onze werkgelegenheid bijdragen, geen enkel draagvlak, en dan komt nu het zwakgebod: ja, ik kom met een aangescherpt kader. Voorzitter, dat kan toch zo niet!

De basis is niet op orde; andere motie. Voorzitter. Ondernemers wachten nog steeds, maanden, jaren, om te kunnen ondernemen, krijgen soms nul op het rekest. Onze infrastructuur: ja, het is nog steeds gewoon filerijden. Dit is nog helemaal niet op orde. Dus ga daar nou eens mee aan de gang. Het was nota bene de VVD die daar in het economisch programma 2020 graag werk van wilde maken, maar het is nog niet gerealiseerd. Dus zorg dat het wél gerealiseerd wordt.

Afrekenbare doelen. Ja, die zijn helemaal niet scherp geformuleerd in dit document. U wilt nu geld, maar dat is een blanco cheque, want wat gaat het college realiseren, voorzitter? Dat is helemaal niet geformuleerd. Graag helderheid en graag toch een positief oordeel van de gedeputeerde over onze moties.

De **voorzitter**: Wilt u tot een afronding komen? U bent door uw tijd heen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Vierenhalve minuut, voorzitter.

De **voorzitter**: Uw tijd is op. Wilt u afronden?

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Nog een korte reflectie op motie 152 van Forum. Wij vinden dat het begint bij afrekenbare doelen. Dat is ook de insteek van onze motie. Dat missen wij wel een beetje in het verhaal van de motie van Forum, maar verder zijn wij het er wel mee eens dat het subsidiegeld dat verstrekt wordt onder strikte voorwaarden verstrekt zal moeten worden. Daarom zullen wij die motie in ieder geval wel steunen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u, voorzitter. Wat mij betreft een heldere beantwoording van de gedeputeerde, dus geen verdere bijdrage.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden, anders vallen we in herhaling. Als het gaat over 'Sturen met kaders', nou daar hebben we het over gehad. Ik zit nog steeds met het probleem dat ik niet kan uitleggen aan de inwoners van Noord-Brabant dat we 69 miljoen euro reserveren zonder dat we vertellen waarvoor, en dat dat dan blijkbaar de werkwijze is van de provincie. Daarom wil ik de gedeputeerde toch vragen om goed te kijken naar motie 160, ingediend door GroenLinks, 50PLUS en Partij voor de Dieren. Misschien dat dat een opening geeft om mij met een beetje lekkerder gevoel naar bed te laten gaan.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Maar zover is het nog niet! De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter.

Voorzitter. Goed in ieder geval om te horen dat de gedeputeerde en het college de plantaardige eiwittransitie omarmd heeft. Ik hoorde zojuist bij de burap-behandeling inderdaad dat de gedeputeerde landbouw een aantal goede stappen zet om die eiwittransitie in Brabant ook in gang te zetten. Ik neem aan dat de gedeputeerde economie het met ons eens is dat de financiële inzet tot nu toe in Brabant nogal mager was, terwijl er zoveel mooie kansen liggen om die revolutie – want dat is het – te ondersteunen, kansen voor zowel boeren om mooie gewassen te telen, als consumenten, om mooie dingen te eten. In dat licht hoop ik dat de gedeputeerde kan toezeggen dat het programma landbouw en voedsel ook een stevige inzet krijgt uit die middelen die nu gereserveerd worden. En we nodigen de gedeputeerde natuurlijk van harte uit, net als de gedeputeerde landbouw, om bij de expertmeeting over plantaardige eiwittransitie aanwezig te zijn. Bij dezen, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van den Broek, heeft u behoefte aan een tweede termijn?

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Blij met de reactie en antwoorden van de gedeputeerde. De visie wordt breed, integraal en collegiaal opgepakt, en daar zijn we heel content over. De toezegging om de uitvoeringsagenda te agenderen geeft ook ons, Lokaal Brabant, een bepaalde mate van comfort.

Ik wacht even de reactie af als het gaat om de motie 160.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee, dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we gekomen aan het einde van de tweede termijn van uw Staten. Ga ik over naar de reactie van de gedeputeerde op de punten die nu nog liggen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik loop de input van de fracties even af.

Mijnheer De Heer van het CDA, ik heb uw oproep duidelijk gehoord. Ik ga de eerste de beste GS-vergadering uw oproep bespreken en daar zullen we zo snel als mogelijk met een reactie komen, mijnheer de Heer. Dus uw oproep is duidelijk gehoord.

De SP vraagt nog een aantal dingen aan mij om te heroverwegen. Ja, ook even in het kader van de reactietijd die ik heb: die heb ik in eerste termijn al gegeven en ik heb geen onderbouwing gehoord om daar op dit moment van af te wijken, voorzitter.

D66. Ja, de toezegging is gedaan en ik ben blij dat u ook rondom uw motie de ruimte geeft om dat onderzoek eerst te laten plaatsvinden.

De heer Philippart van GroenLinks. Ja, het zijn inderdaad uitdagingen, stikstof, PFAS, en dan ben ik ook heel blij om een aantal ontwikkelingen in Brabant te zien waarin eigenwijze startups, jonge ondernemers, bijvoorbeeld juist met die maatschappelijke opgaven aan de slag willen, om toch een aantal ontwikkelingen mogelijk te maken, en dan heb ik het over startups die bijvoorbeeld met mierenzuur bezig zijn om een aantal generatoren die toepasbaar zijn in de bouw te faciliteren of een elektrische kraan voor in de bouw. Een aantal van dat soort voorbeelden hebben we in onze provincie. As u dat een goed idee vindt, dan neem ik u daar op een werkbezoek, die ik graag met u aan wil gaan, neem ik u graag eens mee op bezoek.

Die 44 en 25 miljoen euro, ja, dat zijn inderdaad die middelen die vanuit het Rijk en de EU, dat multipliereffect, aangevuld zouden moeten worden.

Branding, ja, daar kom ik graag op terug. Ik zal even kijken wanneer het het juiste moment is om die talenten terug te halen met onder andere branding, maar zeker ook met het actieplan arbeidsmarkt.

Motie 160 zou ik echt willen ontraden. Er zijn ook andere fracties, ook in de normale werkwijze, die het college juist oproepen om begrotingswijzigingen ook bij de juiste reguliere P&C-cycli en -besprekingen toe te voegen. Dus ik zou daar op dit moment dat ook niet over willen nemen en ook willen ontraden.

Een aantal zorgen van de PVV rondom bijvoorbeeld arbeidsmigranten, mevrouw Van der Kammen, herkennen we wel. Daarom ook dat we op initiatief destijds van ik dacht de heer Smeulders van de PvdA, een bestuurlijk platform arbeidsmigranten hebben ingesteld, omdat-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie nog van de heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, allereerst ga ik graag in op de uitnodiging van de heer Van Gruijthuijsen om mee op werkbezoek te gaan. Dat weet de heer Van Gruijthuijsen ook, mevrouw de voorzitter, dat ik dat graag doe.

Over die maximumstand van de middelen vroeg ik ook nog – want er staat dat het via aanvullende voeding kan worden verhoogd –, of dat ook kan met provinciale middelen, dus dat we nog gaan spreken over meer dan 69 miljoen euro.

En misschien ook meteen op de motie, dan hebben we dat ook meteen gehad: is het nou zoveel gevraagd om die begrotingswijziging niet in een document zoals bijvoorbeeld de begroting, met heel veel andere begrotingswijzigingen, neer te zetten, maar om dat gewoon apart te agenderen, zeker gelet op het toch, nou laten we het gebrekkige voortraject noemen dat we hiervoor toch hebben gehad? Dat zou mij toch ook, en mijn fractie ook, nog wel wat meer comfort geven om toch nog positief te kunnen oordelen over deze visie, want in principe vind ik het allesbehalve een slecht document, laat dat wel gezegd zijn.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): De eerste vraag over die aanvullende middelen: het ligt niet voor de hand dat voor het beleidskader dat hier voorligt meer middelen ter beschikking worden gesteld, mijnheer Philippart. Ik heb uw vraag begrepen als-, die 44 en die 25, daar zoeken we echt naar andere medefinanciers en daar heb je dus inderdaad bijvoorbeeld het Rijk en de EU voor nodig. Op dit moment zullen we het moeten doen met die 69. Ik kan niet in de toekomst, wel in de toekomst kijken, daar stelt u af en toe ook de vraag over, maar het is niet voorzienbaar dat daar meer dan 69 miljoen euro ter beschikking wordt gesteld aan het beleidskader. Ik heb het net aangegeven over die begrotingswijziging, over die motie, ik vrees, mijnheer Philippart, dat wij het niet eens worden met elkaar. Ik kan eromheen praten, maar ik denk dat u daar volgens mij niet op zit te wachten en dat u, als ik daaromheen zou praten, dat ook herkent. Dus ik denk dat ik gewoon recht moet doen aan uw vraag en verzoek, dat ik die echt ontkennend ga beantwoorden.

De **voorzitter**: De heer Philippart nog even als reactie.

De heer **Philippart** (GL): Ja, oké, dan heb ik dat nu eenmaal te respecteren, of in ieder geval te accepteren, maar toch nog even over die aanvullende voeding: het gaat namelijk over bijlage 2 van het Instellingsbesluit reserve voor het beleidskader. Daarin staat namelijk dat de jaarlijkse lasten kunnen worden verhoogd. Dus begrijp ik nou goed uit uw antwoorden dat we er mogelijk met deze 69 miljoen euro, ondanks dat het misschien onwaarschijnlijk is, mogelijk nog niet eens kunnen zijn?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nu moet ik even goed opletten, want u luistert heel secuur, en dat is ook heel goed. Ik heb even bijlage 2 niet bij de hand, maar ik denk dat wordt bedoeld, mijnheer Philippart, dat er binnen die 69 miljoen euro, dat realistisch ramen, waar we elk jaar budget voor ter beschikking stellen, dat dat aanpasbaar is en niet de 69 miljoen euro, mijnheer Philippart. Dat is in ieder geval mijn uitgangspunt.

De **voorzitter**: U kunt uw betoog verder vervolgen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik was al bij mevrouw Van der Kammen, over welke zorgen ik deel. Ik hoop dat mevrouw Van der Kammen ook in het beleidskader wel dat onderscheid heeft gezien als die pagina 2 en alles wat na de inhoudsopgave komt, dat dat inderdaad het kader is waarlangs dit college het economisch beleidskader richting wil geven.

Mijnheer Van der Wel, Partij voor de Dieren, over eiwittransitie. Ja, als ik daar nu iets aangeef over "dat gaan we meer of minder doen", ik denk dat u mijn collega en mij goed heeft gehoord dat er kansen liggen rondom die eiwittransitie. Daar komen we met voorstellen en daar zullen we dan ook een passende financiële onderbouwing bij zetten, maar wij volgen strak dat 'eerst beleid, dan geld'-principe. Dus als ik daar nu op vooruit zou lopen, zou dat geen recht doen.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank. Ik wil gewoon niet komen in 'meer of minder', maar wij hebben het nagevraagd en uit de technische vragen blijkt 200.000 euro vorig jaar en ik neem aan dat het niet minder wordt. Kunt u dat in ieder geval toezeggen?

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Nou, mijnheer Van der Wel, dat ga ik niet toezeggen, maar de kansen die u zojuist in uw eerste en tweede termijn hebt aangegeven, die er zijn, die onderschrijven we. Dus daar zou ik het toch even bij willen laten, om het 'eerst beleid en dan geld'-uitgangspunt te honoreren. Dus ik ga niét zeggen meer of minder dan het genoemde bedrag dat u zojuist inbracht.

Ik eindig met motie 160. Die zou ik – ik heb dat net al ingebracht – willen ontraden, mevrouw de voorzitter. En daarmee kom ik aan het einde van mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, dank je wel voorzitter. Ik heb een aantal vragen gesteld waar ik echt nog geen begin van een antwoord op heb gehoord. Zo heb ik bijvoorbeeld aan het college gevraagd of het college bereid is omwille van de transparantie alle documenten met betrekking tot de inbreng van de stakeholders te openbaren en ook alle documenten rondom de RES'en en de klimaattafels volledig te openbaren. Ik zou toch wel graag een reactie van het college willen, voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ja, mevrouw Van der Kammen, volgens mij heeft mijn collega reeds aangegeven hoe wij om wensen te gaan met alle documenten rondom die RES'en en in het verlengde daarvan ook omgaan met de documenten in het voortraject rondom dit economisch beleidskader.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter, de gedeputeerde verwijst nu naar "ja, volgens mij heeft mijn collega een antwoord gegeven", daar kan ik nu helemaal niks mee. Ik vraag nu en hier het college, dat nu, in dit debat, refereert aan "we hebben met stakeholders gesproken", dat is kennelijk de belangrijkste club waar het college mee praat, en dan wil ik gewoon nu weten, omwille van de transparantie: is het college bereid om al die documenten die daarbij horen openbaar te maken?

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (GS, VVD): Ik dacht, voorzitter, dat mijn reactie daarop ook helder was, en dat is dus ontkennend op de vraag van mevrouw Van der Kammen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Uw was aan het einde van uw betoog gekomen en daarmee zijn wij ook aan het einde van de behandeling van dit onderwerp gekomen. Wij zijn nu klaar met de beraadslagingen over dit voorstel en we gaan door met de bespreking van het Statenvoorstel 66/20, Inpassingsplan Kempenland-West. Voordat we doorgaan naar dat laatste onderwerp, maak ik u er alvast attent op dat wij ons aansluitend gereed zullen maken voor de stemming. Na het sluiten van de beraadslagingen zal ik de vergadering dan ook even schorsen, zodat u kunt inloggen in de stemapplicatie.

Voordat we overgaan naar het volgende onderwerp, stel ik voor nog even vijf minuten te schorsen, vanwege het feit dat sommige mensen die geconcentreerd hebben gekeken misschien even iets anders moeten doen. Vijf minuten en dan zie ik u graag terug.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, ik wil nog een punt van orde maken.

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voordat we zo meteen dat punt gaan behandelen, we hebben eerder in deze vergadering een discussie gehad over de wijze van doorsturen en verstrekking van moties die bij de griffie zijn ingediend, en mijn vraag is: ik heb ook een motie bij dit onderwerp vooraf bij de griffie ingediend, of die motie ook al vooraf aan GS is verstrekt, of niet. Dat vind ik wel nuttig om te weten.

De **voorzitter**: De heer Heijmans had ook een punt van orde?

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter. Er moeten nogal wat stemmingen plaatsvinden en als ik u zo beluister, dan is het enige wat u voorstelt even een korte schorsing voordat we gaan stemmen-

De **voorzitter**: Nee, nee! Ik stel een korte schorsing voor voordat we bij het volgende agendapunt terechtkomen. Daarna gaan we pas stemmen en dat wordt een iets langere schorsing.

De heer **Heijmans** (SP): Oké, als u dan inderdaad maar wat langer schorst om te kunnen overleggen over de stemmingen.

De **voorzitter**: Ja. Die vijf minuten waren voor de behandeling van 'Kempenland-West'.

De heer **Heijmans** (SP): Oké.

De **voorzitter**: Dan even het punt van orde van de heer Van Hattem. Ik kijk even naar de griffie. De griffier krijgt het woord.

De **griffier**: Ik kan daarop antwoorden dat de griffie ingediende moties op iBabs plaatst.

De **voorzitter**: En als moties nog niet zijn ingediend, zijn ze ook niet op iBabs geplaatst?

De **griffier**: Nee.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is duidelijk, voorzitter, maar er werd straks gesproken over moties die GS al eerder bereikt hadden via het interne circuit en ik vroeg me dus af wat dat interne circuit is: of ze dan al via de griffie eerder aan GS worden gestuurd. Maar daar kunnen we dus nu van vaststellen dat dat niet het geval is?

De **voorzitter**: Exact.

De heer **Van Hattem** (PVV): Oké, dank u wel.

De **voorzitter**: Dan schorsen we nu vijf minuten.

Schorsing (21.25-21.30)

De **voorzitter**: Dames en heren. De vijf minuten zijn alweer voorbij. Ik zeg het ook even tegen de mensen hier in de zaal. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het Statenvoorstel Inpassingsplan Kempenland-West.

Statenvoorstel 66/20 Inpassingsplan "Kempenland-West-omgeving De Utrecht"

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Duijs van Forum.

De heer **Duijs** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Een breed palet aan maatregelen moet ervoor zorgen dat natuurherstel gaat plaatsvinden in het betreffende gebied nabij Hilvarenbeek. In de stukken komen grofweg twee aspecten naar voren die een negatieve invloed hebben op de natuur, en dan met name ook de biodiversiteit in en om dit Natura 2000/gebied, t.w. stikstof en de verdrogingsproblematiek. Tegelijkertijd wordt duidelijk dat de stikstofdeposities in dit gebied lastig te minimaliseren zijn. Er zijn immers weinig stikstofknoppen waar je aan kunt draaien. Om de beschreven natuur toch een steuntje in de rug te geven, wordt ervoor gekozen om dan vooral de verdrogingsproblematiek, waar ook dit gebied mee kampt, aan te pakken. Het gebied wordt, zo kunnen we lezen in de stukken, door de voorgenomen herinrichting beter bestand tegen weersinvloeden. Nu rijst de vraag in hoeverre het doel, het beschermen van de acht

habitattypen, gehaald gaat worden, nu blijkt dat de stikstofdeposities in dit gebied maar moeilijk te reduceren zijn. Graag antwoord van de gedeputeerde.

Zoals u weet, zijn we als fractie voorstander van maatregelen die ervoor moeten zorgen dat wij als maatschappij, ons landschap en de natuur beter bestand zijn tegen eventuele weersinvloeden. De zojuist aangehaalde verdrogingsproblematiek komt in de stukken ruimschoots aan bod, nu dus ook als alternatief voor het realiseren van de deposities. Het verhogen en het stabiliseren van het waterpeil is een belangrijk instrument om die verdroging tegen te gaan.

Voorzitter. Het ingrijpen in de natuur en omgeving heeft onherroepelijk consequenties voor de omgeving. Ook nu zien we dat over enkele percelen nog geen minnelijke overeenstemming is bereikt met de eigenaren. Kan de gedeputeerde aangeven hoe het staat met dit dossier? Hoe lopen de gesprekken en in hoeverre dreigt onteigening? Vanuit de Wet natuurbescherming zijn wij juridisch verplicht maatregelen te nemen. De Natura 2000-status brengt, zo weten we, de nodige verplichtingen mee, die dus in dit gebied maar moeilijk uitvoerbaar blijken te zijn. In het bestuursakkoord is opgenomen dat voor GS een actieve rol is weggelegd om Natura 2000 aan te kaarten. Kan de gedeputeerde aangeven hoe de invulling van die actieve rol eruit gaat zien? Wat hebben GS al gedaan en wat zijn de voornemens?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Stoop** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt het Inpassingsplan 'Kempenland-West-omgeving De Utrecht'. Dit plan voorziet in de vaststelling van wijzigingen in het in de procedure gebrachte inpassingsplan. Het betreft een klein deel van het Natura 2000-gebied Kempenland-West. De wijzigingen vloeien ook weer voort uit de zienswijzen, waarin de indieners aannemelijk hebben gemaakt dat de in het oorspronkelijke plan neergelegde grenzen gewijzigd moeten worden. Deze wijzigingen zorgen ervoor dat de hoeveelheid natuur minimaal gelijk is gebleven. Deze gebieden moeten ook een plaats krijgen in het Natuurnetwerk Noord-Brabant.

De meeste zienswijzen hadden betrekking op de gevolgen die het herstellen van deze natte natuurplek heeft voor de bedrijven in de omgeving, omdat het land door de vernatting mogelijk niet meer gebruikt kan worden zoals voorheen. De CDA-fractie gaat ervan uit dat de gevolgen door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk worden beperkt en als dit onvoldoende helpt, zij gecompenseerd worden. De CDA-fractie weet dat dit alles behoort tot de bevoegdheid van het waterschap.

Wat een punt van zorg is, is dat de stikstofdepositie en de hoeveelheden fosfor te hoog blijven en dat de waterkwaliteit onvoldoende is. Je bent er nog niet met het wijzigen in een natuurbestemming. De adviescommissie van de MER waarschuwt dat, als het niet wordt aangepakt, fase 2 en 3 van de uitvoering van het plan in gevaar kan komen. De adviescommissie adviseert een monitoring hierop en uw college heeft dit advies ook overgenomen. De CDA-fractie gaat ervan uit dat het college de Staten met regelmaat op de hoogte houdt van de verbetering van deze knelpunten. Het blijkt dat je de bestemming van een gebied wel kunt wijzigen, maar dat je het doel dat je met het Natura 2000-gebied wilt bereiken niet realiseert als er geen maatregelen in de omgeving van het natuurgebied worden genomen. Dit vraagt om een gebiedsgerichte aanpak, om stikstof en fosfor in het gebied terug te dringen en de waterkwaliteit te verbeteren. Een integrale aanpak van het gebied en de omgeving is noodzakelijk, zeker omdat diverse spelers hierin een rol hebben. De CDA-fractie wil aan de gedeputeerde vragen wie hierin de regie heeft.

Voorzitter. De CDA-fractie kan instemmen met het gewijzigd vaststellen van dit inpassingsplan en de beantwoording van de zienswijzen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Swinkels van de SP.

De heer **Swinkels** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Een korte reactie, want volgens mij is dit een noodzakelijke stap, waarmee we er, zoals de vorige sprekers ook aangaan, nog lang niet zijn. Er is een vervolg nodig. De SP-fractie kan instemmen met deze PIP en zal zich aansluiten bij een motie die nog toegelicht zal worden door GroenLinks. En daar laat ik het even bij.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Swinkels. Mevrouw Van Kessel van D66.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Dank u wel, voorzitter. Goed om in Brabant te spreken over de uitvoering van herstelmaatregelen in Natura 2000-gebieden. Het gaat niet goed met onze natuurgebieden in Brabant en met een veranderend klimaat en alle stikstofproblematiek is de noodzaak tot het beschermen, en in dit geval het actief uitvoeren van natuurherstel, alleen maar urgenter en duidelijker geworden. In dit project wordt natuur gerealiseerd door het verwerven van agrarische gronden en deze een beschermde natuurstatus te geven. Voor D66 is het erg belangrijk dat het algehele proces zorgvuldig verloopt. Een compliment dan ook aan alle betrokkenen voor de manier waarop de ingediende zienswijzen zijn behandeld en de verschillende belanghebbenden zijn meegenomen in dit proces. Goed om te zien dat economische, landschappelijke, maar ook cultuurhistorie en recreatie aandacht krijgen binnen het project.

Kempenland-West is een intensief gebruikt landschap, bestaande uit vooral bossen, heide en vennen, die worden doorsneden door beken als de Reusel en Raamsloop. Hoofddoel van dit project is het beschermen van de biodiversiteit van het Natura 2000-gebied. Het nemen van maatregelen in de waterhuishouding, zoals vernatting, is hard nodig om kwetsbare soorten te behouden voor de toekomst. Het gaat om negen beschermende habitattypen, waarvan er maar liefst acht stikstofgevoelig zijn. Door te veel stikstofdepositie gaat de natuur hard achteruit. De verdrogingsproblematiek versterkt het effect hiervan. Daarom is het extra belangrijk dat de te nemen maatregelen werken en daadwerkelijk voldoende zijn om de natuurdoelen te behalen. Het risico bestaat dat dit niet het geval is. Belangrijk is dan om voldoende inzicht te hebben in onder andere de grondwateronttrekkingen in de omliggende regio, is beperking hiervan noodzakelijk, om de natuurdoelen wel te behalen. Hiervoor dienen wij samen met GroenLinks een motie in, die wordt later toegelicht.

Het gebied De Utrecht in Kempenland-West is aangemerkt als – speciaal voor de bingo van de heer Van den Berg – een natte natuurparel en heeft daarmee een belangrijke functie als waterbuffer en anti-verdrogingsinstrument. Voor een toekomstgerichte inrichting dient rekening te worden gehouden met veranderende klimaatomstandigheden, zoals we die de laatste jaren hebben gehad, zoals extreme droogte, of extreme neerslag. Klimaatadaptatie is iets wat wij als D66 hoog op de agenda hebben staan. Gezien de te verwachten uitdagingen op het gebied van klimaat is het van essentieel belang dat we het natuurgebied zoals we het nu gaan inrichten blijven beschermen en behouden voor de toekomst. Kan de gedeputeerde toezeggen dat het college zich hierop in de volle breedte gaat inzetten? Graag een reactie.

Tot slot, voorzitter: het is duidelijk dat wij dit voorstel van harte ondersteunen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Ludwig heeft het woord, van GroenLinks.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank je wel, voorzitter. Het Inpassingsplan Kempenland-West/De Utrecht, een belangrijk en gevarieerd natuurgebied en landgoed, onder andere bekend van de grote populatie drijvende waterweegbree in het gebied, een van de grootste populaties in Nederland en in Europa, een om te koesteren. Het plan draagt positief bij aan een betere hydrologische situatie in het gebied. Maar er zijn grote onzekerheden: klimaatverandering, ontwikkeling in de waterkwaliteit en onttrekkingen van het grondwater. Monitoring is nodig en het is goed om te lezen in de beantwoording van mijn technische vragen dat er maatregelen worden genomen om de nalevering van meststoffen tegen te gaan. Tegelijkertijd zorgwekkend

dat er geen inzicht is in de lokale grondwateronttrekkingen, die mede leiden tot verdroging. Daarom dienen GroenLinks, 50PLUS, D66, SP en PvdA een motie in om deze grondwateronttrekkingen alsnog inzichtelijk te maken, te onderzoeken wat de effecten zijn en in gesprek te gaan met bedrijven over beperkingen van deze onttrekkingen.

De maatregelen van het inpassingsplan richten zich primair op twee natuurtypen in het gebied: de alluviale bossen en zure vennen, dat terwijl het gebied ook nog andere soorten natuur herbergt waarmee het ook slecht gaat, bijvoorbeeld blauwgraslanden, heide en hoogveenbossen. Door de adviesorganen wordt daarom geadviseerd ook spoedig vaart te maken met natuurherstel van de andere natuurtypen. Wanneer wordt deze stap gezet? Graag een reactie.

Naast verdroging lijdt dit natuurgebied onder een teveel aan stikstof. Hier wordt echter in dit plan maar beperkt op ingegaan en verwezen naar de provinciale ontwikkelaanpak stikstof, maar die is er nog steeds niet. Ook is er nog geen gebiedsgerichte stikstofaanpak voor dit gebied opgezet. Wanneer wordt deze opgezet?, zo vraag ik de gedeputeerde. Het is dweilen met de kraan open als de stikstofneerslag niet snel omlaag wordt gebracht. Graag een reactie welke inzet we mogen verwachten.

Tot zover.

Motie M162-2020: Onderzoek beperking onttrekking grondwater

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;
behandelend Statenvoorstel 66/20;
constaterende dat

- het provinciaal inpassingsplan Kempenland-West omgeving De Utrecht als doel heeft de natuur te herstellen door het treffen van hydrologische herstelmaatregelen;
- in de onderliggende milieuonderzoeken wordt aangegeven dat de grondwateronttrekkingen van invloed zijn op de achteruitgang van alluviale bossen in dit gebied;
- ondanks de getroffen maatregelen uit het plan er grote risico's zijn dat natuurdoelen niet worden gehaald, onder andere door lokale onttrekkingen;

overwegende dat

- er momenteel geen inzicht is in het volume van lokale (grond)wateronttrekkingen;

verzoeken Gedeputeerde Staten

- inzichtelijk te maken wat het volume is van lokale (grond)wateronttrekkingen en wat de effecten hiervan zijn op de natuurtypen;
- in gesprek te gaan met lokale onttrekkers over de mogelijkheden om onttrekkingen te beperken;
- de Staten over de uitkomsten te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag."

Tom Ludwig, GroenLinks

Chris Spooren, 50PLUS

Henri Swinkels, SP

Janneke van Kessel, D66

Edith van Dijk, PvdA.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank je wel, voorzitter. Terwijl dit college in haar natuurbeleid de ontwikkeling van biodiversiteit niet eens kan kwantificeren, ligt hier weer een plan voor instandhoudingsmaatregelen voor Natura 2000. De vraag is of bij dit plan de instandhouding van soorten wel concreet meetbaar en afrekenbaar is gemaakt. Kan GS dat verduidelijken?

Direct aangrenzend aan dit gebied, pal ten noorden van het Goorven, is een gigantisch zoekgebied 'concentratie zon & wind' aangewezen. Terwijl voorliggend plan inzet op de ontwikkeling van 'vochtig hooiland' en 'kruiden- en faunarijk grasland' worden straks om de hoek honderden hectaren vol gelegd met natuur- en bodemleven verwoestende zonnevelden. En de biodiversiteit wordt fijngehakt door een windpark, wat ook nog de landschappelijke kwaliteit verziekt.

Daarnaast is in de zienswijzen sprake van slechtere gebruiksmogelijkheden van gronden door een hoger waterpeil en de terechte vrees voor muggenoverlast. Bovendien zal mogelijk sprake zijn van onteigening van landbouwgrond voor nepnatuur. Als dat aan de orde is, zal de PVV sowieso tegenstemmen.

Wij dienen ook nog een motie in om het omliggende landschap te beschermen voor een energielandschap. Voorzitter. Tot zover in eerste termijn.

Motie M161-2020: Géén energielandschap in omgeving De Utrecht

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 16 oktober 2020, ter bespreking van SVS 66/20 Inpassingsplan 'Kempenland-West-omgeving De Utrecht';

constaterende dat:

- direct grenzend aan het inpassingsplan 'Kempenland-West-omgeving De Utrecht' ten noorden van het Goorven een zoekgebied 'concentratie zon & wind' (energielandschap) is aangewezen in de plannen voor grootschalige zonne- en windenergie van de Kernpengemeenten¹;
- de gemeenteraden van de Kempengemeenten de komende tijd nog nader debat gaan voeren over grootschalige zonne- en windenergie;
- de Kempengemeente Oirschot, waarin betreffend zoekgebied gelegen is, heeft aangegeven naast twee reeds aangewezen locaties voor zonnevelden, mogelijk meer locaties aan wil wijzen voor zonne- en/of windenergie²;

overwegende dat:

- zonne- en windparken een nadelig effect hebben op flora, fauna, bodemleven, leefomgeving en landschap;
- een grootschalig energielandschap in de omgeving van De Utrecht afbreuk doet aan dit waardevolle cultuur- en natuurlandschap;

spreken uit:

- dat het onwenselijk is een energielandschap aan te leggen in de omgeving van De Utrecht; en gaan over tot de orde van de dag."

¹ <https://simcms.oirschot.nl/flysystem/medio/beleid-grootschalige-zonne-en-windenergie-in-de-kempen-v20-03-2020.pdf>

² <https://www.oirschot.nl/dien-nu-uw-plan-in-voor-zonnepark-oirschot-west>

Alexander van Hattem, PVV.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Het woord is aan mevrouw Van Dijk van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, mevrouw de voorzitter, en welkom in ons midden.

Het is al laat en ik kan u zeggen: daar hebben we veel ervaring mee! Het is herfst en het regent de afgelopen tijd. Inmiddels weten we dat de regenbuien in de herfst, de winter en het voorjaar niet voldoende water geven om onze Brabantse natuur en weilanden goed te voorzien van water, en als je dan ziet dat Nederland helemaal onderaan bungelt als het gaat om het verbeteren van onze waterkwaliteit ten opzichte van Europa, dan moeten we ons wel een beetje schamen. De beken, de Reusel en Raamsloop, in dit plan voldoen ook niet aan de kaderrichtlijn water door teveel stikstof en fosfor. We kunnen ons daarom vinden in het advies van de MER-commissie en de Provinciale Raad voor de Leefomgeving over het belang van monitoren van de

kwaliteit van het water van deze beken. Dat werd ook al door anderen genoemd. We horen graag ook een reactie van de gedeputeerde op deze aanbeveling.

We zien ook de gevolgen van klimaatverandering, vooral gezien de droogte in de afgelopen jaren. Het wordt daarom een hele opgave om die doelen voor 2027 te halen. We horen ook graag van GS hoe u Provinciale Staten hiervan op de hoogte stelt en hoe het zit met de uitvoering van de natte parels, en ik begrijp dat ik bingo heb! Goed om daar te moeten zien dat deze pip vast te stellen. Weer een natte parel erbij.

Goed ook om te lezen dat er maar heel weinig zienswijzen zijn ingediend, vier stuks. Daarom trek ik heel voorzichtig de conclusie dat het proces door waterschap, provincie en de gemeenten zorgvuldig is doorlopen met aandacht voor alle belanghebbenden. De Provinciale Raad voor de Leefomgeving dringt erop aan om dit voort te zetten in de uitvoering. Dat vinden wij een hele goede suggestie en wij stellen voor om dit uit te werken als een richtlijn. We horen daar ook graag de reactie van de gedeputeerde op.

Uit de nota van zienswijzen blijkt dat gesprekken over percelen nog lopen. Dat werd eerder ook al aangemerkt. We gaan ervan uit dat dit in goede samenspraak plaatsvindt. Graag een reactie van de gedeputeerde over de laatste stand van zaken.

Voorzitter, tot slot. Aan GS de taak om deze parel en de andere niet meer te laten verdrogen. Vraag maar aan Willem Bever in de Astense Aa hoe dat moet. We kunnen nog veel leren van de bever als het gaat om watermanagement en om onze beken goed nat te houden.

Tot zover, voorzitter. Een prettige avond.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers, 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zal het niet lang maken. Er ligt hier een Statenvoorstel, Kempenland-West/omgeving De Utrecht, een provinciaal inpassingsplan; daar kunnen wij ons best in vinden. Wij hebben toch een korte vraag aan de gedeputeerde. Als ik het goed gelezen heb, praat je over 220 hectaren die daarvoor nodig is. Voor 203 hectaren is overeenstemming bereikt, dat betekent 17 hectaren nog niet, en het zou gaan om twee bedrijven. De vraag aan de gedeputeerde is of zij ons even mee kan nemen in de status quo van die laatste twee bedrijven, want het zou natuurlijk fantastisch zijn als we niet hoeven te doen aan grondonteigening.

Dat was mijn spreekbeurt. Dank je wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dank u wel.

Voorzitter. Wij vinden dit een heel goed uitgewerkt voorstel. Het past prima in het idee om te komen tot een robuuste natuur en ook om het land beter bestendig te maken tegen droogte en piekbuien. De commissie-MER komt met enkele goede punten over de onzekerheden van het resultaat, bijvoorbeeld door onzekerheid van hydrologische omstandigheden en bijvoorbeeld de uitspoeling van meststoffen uit agrarische gronden. Er is daarom een noodzaak voor een voortdurende monitoring. Onze vraag is of daar voldoende middelen voor zijn, om eventueel bij te kunnen sturen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik kan heel kort zijn. Ik sluit me aan bij de vragen die gesteld zijn in de spreekbeurt, zoals hij het zelf noemde, van de heer Brouwers.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van uw Staten en dan geef ik het woord aan gedeputeerde Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik heb wel even wat tijd nodig voor de moties, want die heb ik nog niet kunnen lezen.

De **voorzitter**: Hoeveel tijd heeft u nodig?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik denk-, mag het tien minuten zijn?

De **voorzitter**: Dan stel ik voor dat we tien minuten schorsen.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel.

Schorsing (21.46-21.56)

De **voorzitter**: De vergadering wordt hervat. Bij de motie van de PVV hoort een bijlage die niet was toegevoegd. Die wordt toegevoegd. De gedeputeerde heeft intussen de bijlage wel gekregen. Ik geef het woord aan de gedeputeerde, mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor de vragen en opmerkingen die zijn gemaakt over het Provinciaal Inpassingsplan Kempenland-West. Ik loop graag uw vragen en opmerkingen door.

Forum voor Democratie heeft gevraagd in hoeverre het doel gehaald gaat worden-

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes, heeft u uw camera ook aan staan?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Excuus, excuus, dat had ik nog niet gedaan. Nu staat hij wel aan.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): -hoe de doelen gehaald gaan worden in het gebied, hoe de gesprekken lopen met de eigenaren en ook een vraag gesteld over de Natura 2000-status en de contacten hierover met Den Haag. De doelen worden gehaald door het uitvoeren van het hydrologisch herstel en de herstelmaatregelen in het Natura 2000-gebied. Op die manier kunnen we dus de doelen behalen.

Wat de eigenaren betreft, en dat was ook een vraag van 50PLUS – hoe lopen de gesprekken met de laatste twee eigenaren? –, die lopen eigenlijk heel erg goed. Het betreft nog 15 hectaren en we zijn in goed overleg. Wij vertrouwen erop dat we er ook uit gaan komen met de eigenaren.

Dan ga ik naar het CDA, de heer Stoop, die heeft gevraagd naar monitoring en het op de hoogte houden van PS daarover. En hij heeft ook geduid op het belang van een integrale gebiedsgerichte aanpak. Er wordt gemonitord vanuit verschillende verantwoordelijkheden in het gebied. Voor de maatregelen tot hydrologisch herstel geldt vanuit de Natura 2000-status een monitorverplichting. Het Rijk monitort op stikstof. Zo vinden er veldbezoeken plaats in Natura 2000-gebieden en wordt er gerapporteerd in de jaarlijkse gebiedsanalyses stikstof. Er bestaat ook een jaarlijkse, landelijke voortgangsrapportage van de Natura 2000-herstelmaatregelen en indirect komt het effect van die plannen ook over een paar jaar terug in de jaarlijkse voortgangsrapportage natuur. In het projectplan is voorzien in een monitoring voor vijf jaar. Dat is in eerste

instantie een zaak van het waterschap. Zij meten de waterkwaliteit en de effecten van het hydrologisch herstel. Aan de hand daarvan worden maatregelen bijgesteld.

Wat de integrale aanpak betreft, de provincie heeft de regie bij de provinciale aanpak stikstof en het nemen van bronmaatregelen. Mijn collega Erik Ronnes is coördinerend stikstof-portefeuillehouder, zoals u weet. Het waterschap heeft de regie op het verbeteren van de waterkwaliteit aan de hand van de kaderrichtlijn water. Dit hele proces is al gebiedsgericht aangepakt. Er is nog geen start gemaakt met de gebiedsgerichte aanpak stikstof in deze zone rondom dit gebied. We verwachten daar eind van het jaar een start mee te kunnen maken.

De SP, de heer Swinkels – ook dank voor uw instemming met het plan; ook het CDA dank voor uw instemming – sluit aan bij de motie van GroenLinks, waar ik zo meteen op terugkom.

D66, mevrouw van Kessel, dank voor uw complimenten voor het zorgvuldige verloop van het proces en de zienswijzen. U heeft ook gevraagd of we het natuurgebied blijven beschermen. Ja, dat blijven we beschermen vanuit de maatregelen die we nemen en de monitoring daarop. U verwijst ook naar de motie van GroenLinks, die u mee indient.

De heer Ludwig van GroenLinks wil graag inzicht in de lokale grondwateronttrekking en heeft daar ook een motie over ingediend, waar ik zo meteen op terugkom. Hij heeft ook gevraagd naar de gebiedsgerichte aanpak. Daar heb ik zonet al een antwoord op gegeven.

De heer van Hattem van de PVV vraagt hoe we de instandhouding van de soorten ook meetbaar en afrekenbaar maken. Voor de instandhouding van de soorten hebben we een wetenschappelijke onderbouwing, hoe we dat meten. Die maatregelen zijn wetenschappelijk onderbouwd en er is omschreven wat instandhouding per habitat en soort inhoudt. U heeft ook gevraagd-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, interruptie-

De **voorzitter**: De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik verbaas me er een klein beetje over dat nu wordt gezegd dat er bij dit project een wetenschappelijke onderbouwing is, want wij hebben bij de burap technische vragen gesteld, juist over die instandhoudingsdoelstellingen van het soortenbeleid en de biodiversiteit, en toen werd ambtelijk aangegeven dat er eigenlijk helemaal geen kwantificeerbare, meetbare cijfers konden worden gegeven van die instandhouding van soorten. Wordt dat bij dit project dan anders gedaan dan bij het overige beleid van de provincie, of hoe moet ik dit verstaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Zoals ik net al zei, mijnheer Van Hattem, wordt er gerapporteerd over de resultaten en de instandhouding. Misschien dat dat een misverstand is, maar daar moeten we wel degelijk rapporteren.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dan hebben wij toch iets anders begrepen uit de beantwoording van de technische vragen. We hebben er zelfs nog vervolgvragen over gesteld, om dat duidelijk te krijgen. En daar werd eigenlijk aangegeven: ja, het is niet bij te houden, het is te veelomvattend om daar een exact antwoord op te geven, het gaat meer om trends die worden bijgehouden en echt meetbare effecten worden niet bijgehouden. Hoe zit het dan met de meetbare effecten in dit gebied, want er wordt nou wel weer een groot project opgetuigd en een inpassingsplan vastgesteld en het nodige budget voor uitgetrokken om dit allemaal

te regelen, maar hoe weten we nou of die soorten zich daadwerkelijk daar hersteld hebben, in welke aantallen en onder welke omstandigheden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. De rapportage vindt plaats-, het meten gebeurt inderdaad in de vorm van trends. Het is niet een exacte wetenschap in die zin en er gaan ook meer jaren overheen voordat soorten zich herstellen. Dus inderdaad: er wordt gemonitord op basis van trends die we volgen. Dat klopt.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Zo meteen kom ik terug op de motie die u heeft ingediend. U heeft ook gevraagd naar de situatie met de eigenaren; daar heb ik al antwoord op gegeven.

Mevrouw Van Dijk heeft gevraagd-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, misschien daar ook nog een korte interruptie op, op de eigenaren-

De **voorzitter**: Ja. Ik zou u trouwens willen vragen om even via de chat de interruptie te doen. Ik geef u de gelegenheid hoor, maar dat hebben we nu eenmaal zo met elkaar afgesproken.

De heer **Van Hattem** (PVV): Sorry, het gaat allemaal vrij snel, vandaar. Ik heb wel een vraag erbij, want in de stukken staat dat het niet is uitgesloten dat onteigening nog zal plaatsvinden. Is er inmiddels – dat is eigenlijk het belangrijkste voor mij – duidelijkheid of er wel of geen onteigening zal plaatsvinden, of is dat nog steeds een mogelijkheid?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Nou-, ja, voorzitter?

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel. Zoals ik al zei, zijn we in goed gesprek met de eigenaren en is de verwachting dat onteigening niet noodzakelijk zal zijn. Honderd procent zekerheid kan ik u daar niet over geven tot het moment waarop we inderdaad overeenstemming hebben bereikt, maar die kans is erg groot.

De **voorzitter**: Oké, gaat u verder, mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter.

Mevrouw Van Dijk heeft gevraagd of we de opgave 2027 gaan halen en zij heeft geduid op de natte parels. Nou ja, zoals eigenlijk al bij de burap vanmiddag aan de orde is geweest, moeten we daar wel versnellen om die opgave voor 2027 te halen en hebben we daar ook maatregelen voor genomen. We zullen gaan merken of die effectief zijn, maar het is een grote opgave, dat is een ding dat zeker is, en in het hele land, zoals ik vanmiddag ook al even heb gezegd.

U heeft ook gevraagd van: goh, die zienswijzen, dat is een goed proces geweest, zou dat niet voortgezet kunnen worden, dat proces van overleg met alle partners en spelers in het gebied? Ben ik nog steeds te verstaan, want er gebeurde iets vreemds op mijn computer-

De **voorzitter**: Ja hoor.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel. Nou, de kern van de gebiedsgerichte aanpak is, en de gebiedsgerichte aanpak stikstof die ontwikkeld gaat worden heeft dat ook in zich, dat juist dat overleg in het gebied een heel essentieel onderdeel vormt, om een succes van die aanpak te maken. Dus we zullen ook zeker doorgaan met dat goede overleg.

50PLUS, de heer Brouwers, heeft ook gevraagd naar de status van de twee bedrijven met wie we in gesprek zijn-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Mevrouw Van Dijk

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht: ik wacht even het antwoord van de gedeputeerde af. Dank voor uw antwoord, maar mijn concrete vraag was, ook omdat de Provinciale Raad voor de Leefomgeving erop aandrong, om daar een richtlijn voor te maken. Dat vinden wij een heel goed plan. Ik ben er bekend mee in Eindhoven, dat ze dat ook doen, met name een richtlijn voor de uitvoerder, om met elkaar in gesprek te blijven. Mijn vraag was: wilt u dat ook gaan invoeren, of omarmen, om daarmee aan de slag te gaan?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel voor dit voorstel, mevrouw Van Dijk. Ik wil uw suggestie graag meenemen bij de ontwikkeling en ook delen met mijn collega Erik Ronnes bij het ontwikkelen van de gebiedsgerichte aanpak voor dit gebied. Dank u wel voor uw suggestie.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Gaag gedaan.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): 50PLUS heb ik al antwoord gegeven over de twee bedrijven: daarmee zijn we in goed gesprek.

Partij voor de Dieren, dank voor uw complimenten voor het goed uitgewerkte voorstel. Of er voldoende middelen zijn voor bijsturing, ja: wij monitoren en op dit moment hebben wij er vertrouwen in dat er voldoende middelen zijn om bij te sturen. We zullen dat natuurlijk heel goed volgen.

Dank ook mijnheer Vreugdenhil voor uw instemming.

Dan ga ik in op de twee moties die zijn ingediend-

De **voorzitter**: Ik zie twee interrupties. De heer Ludwig en ik zie de heer Duijs. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, want volgens mij gingen we nu over tot de moties, maar één vraag is nog niet beantwoord van mij. Dit plan richt zich namelijk op twee natuurtypen, vooral zure vennen en alluviale bossen. Maar er zijn ook andere natuurtypen in het gebied waar het slecht mee gaat en daar richt deze aanpak zich misschien nog niet op. Dus ik was erg benieuwd wanneer met die andere natuurtypen aan de gang wordt gegaan en of daar al een concrete planning voor was.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, mijnheer Ludwig, voor uw vraag en sorry dat ik die nog niet beantwoord had. Zoals u weet, kennen de beheerplannen voor de Natura 2000-plannen een fasering en inderdaad: in deze fasering richten we ons op deze natuurtypen, en in de volgende fase kunnen die andere natuurtypen zijn opgenomen.

De heer **Ludwig** (GL): Misschien een vervolgvraag daarover-

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Ludwig** (GL): Dat begrijp ik vanuit het beheerplan. Aan de andere kant: als je in het gebied aan de gang gaat, is het goed om het in één keer te doen, om niet om de zoveel jaar opnieuw dit proces te gaan doen. Dus misschien kan voor de vervolgfase worden bekeken dat dan in één keer de opgave helemaal wordt gedaan, want anders wordt het telkens weer opnieuw een proces en dan kan het ook door de omwonenden als vervelend worden ervaren dat dat proces opnieuw moet worden opgestart.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel. Ik begrijp uw opmerking, maar goed: de keuze voor bepaalde maatregelen in relatie tot instandhouding van bepaalde natuurtypen hebben natuurlijk veel met elkaar te maken. Dus het is de vraag of je in één keer ook alle natuurtypen mee kunt nemen in het beheerplan voor een gebied, maar ik zal uw suggestie zeker meenemen; dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zag ook, dacht ik, een interruptie van de heer Duijs. Klopt dat?

De heer **Duijs** (FvD): Ja, dat klopt, voorzitter, dank u wel. Ik zou toch nog graag wat meer willen weten, want het ging ontzettend snel net, van de gesprekken die wellicht nog gevoerd gaan worden, of inmiddels zijn gevoerd, met het ministerie inzake Natura 2000-gebieden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Minister Schouten heeft afgelopen week een aantal brieven uitgegeven in relatie tot stikstofbeleid. Een van die brieven had ook betrekking op een onderzoek naar de Natura 2000-gebieden in Nederland. Daar zijn nu de eerste resultaten van bekend. Die brieven worden u natuurlijk ook aangeboden als Staten en we zullen ook ingaan op de inhoud daarvan. Ten aanzien van Natura 2000 is geconstateerd in dat onderzoek dat een verandering niet zoveel resultaat zou kunnen opleveren. Toch wil de minister, heb ik begrepen, uit de brief gaan kijken naar de gebieden en in gesprek met Europa ten aanzien van proportionaliteit en flexibiliteit in die Natura 2000-gebieden. Wij hebben daar kennis van genomen en via het IPO geven wij ook onze input – dat hebben we tot nu toe eigenlijk nog niet echt kunnen doen, zoals ik u al eerder heb verteld –, om te kijken wat dat zou kunnen gaan betekenen voor onze Natura 2000-

De **voorzitter**: Ik zie een punt van orde. Mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter. Dit is echt iets voor het overleg met de gedeputeerde, denk ik, om dat nog eens nader uit te lichten. Dit gaat niet over het voorstel dat nu voorligt, dus ik zou graag willen adviseren om de algemene vraag over het stikstofbeleid en de brieven van de minister op een andere manier aan de gedeputeerde te doen toekomen, zodat wij kunnen afronden vanavond.

De **voorzitter**: Dat gaan we sowieso doen en ook proberen dat een beetje op tijd te doen. Mevrouw Lemkes gaat verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel. Dit was mijn toelichting op de vraag van de heer Duijs. Dan ga ik nu naar de moties. Motie 161, 'Geen energielandschap in omgeving De Utrecht', willen we ontraden. Reusel-de Mierden heeft een plan voor windmolens geheel aan de zuidzijde van de gemeente, dat ligt op grote afstand van de Utrecht en ligt nu bij de Raad van State. Dat is wat betreft motie 161.

In motie 162 wordt inzicht gevraagd in de lokale grondwateronttrekking en wat de effecten hiervan zijn op natuurtypen en wordt erop aangedrongen om in gesprek te gaan, als die effecten duidelijk zijn, met de lokale onttrekkers-

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Ik wil toch even reageren op het commentaar op de motie, want ik heb het niet gehad over het plan voor windenergie van de gemeente Reusel-de Mierden, maar het gaat mij juist om de plannen van de gemeente Oirschot-De Beerzen. De gemeente Oirschot wil namelijk pal aangrenzend aan het gebied-, heeft ze ook een zoekgebied aangewezen voor grootschalige windenergie en zon. Dat is ook te zien in de bijlage bij de motie: het omcirkelde gebied, dat echt met het zuidelijke gedeelte pal tegen het gebied van De Utrecht aan komt. Dat staat dus geheel los van het gebied van Reusel. Daar zit mijn zorgpunt, bij dat gebied, en niet bij het gebied van Reusel, hoewel ik daar ook geen windturbines wil hebben, maar dat zult u begrijpen.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, mijnheer Van Hattem. Ja, dan constateer ik dat de scope van het plan-, ja, dat gaat deze PIP te boven, mijnheer Van Hattem. Het heeft geen relatie met het PIP, vandaar dat wij deze motie ontraden.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem nog?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Ik zie die relatie wel degelijk, want enkele percelen van het PIP liggen volgens mij zelfs in het zoekgebied van dit plan, of in ieder geval er pal tegenaan. Als dit grootschalige energielandschap direct tegen dit natuurgebied komt aan te liggen, dan heeft dat natuurlijk effect op het gebied, op bijvoorbeeld de diersoorten, op het landschap, op cultuurhistorische aspecten. Als daar een paar honderden meters hoge windturbines komen te staan, is dat natuurlijk voor vogels en vleermuizen in het gebied ook desastreus. Dus het heeft nogal wat gevolgen. Er ligt echt een zoekgebied voor een grootschalig energielandschap en dat is echt pal tegen dit gebied aan. Die kaart van de gemeente Oirschot biedt wel duidelijkheid wat dat betreft.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes gaat u beantwoorden en gaat vervolgens verder met haar verhaal. Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Het is een zoekgebied en, ja, valt buiten de scope van het PIP, nogmaals. Het is een zoekgebied. U veronderstelt dat er van alles gaat gebeuren, maar vooralsnog is het een zoekgebied.

De **voorzitter**: Gaat u verder. We hebben het er in twee termijnen over gehad, mijnheer Van Hattem.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter.

Dan ga ik naar motie 162; die heb ik net al even samengevat. De vraag over de grondwateronttrekking begrijpen we heel goed, het is ook een belangrijk onderwerp. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt echter bij het waterschap, om daar onderzoek naar te doen, en in feite zit dat ook al in de opdracht van het waterschap. Dus daarmee ontraden we deze motie.

De **voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Dit antwoord verbaast me wel een beetje, want we werken hier als één overheid samen, het waterschap en de provincie. Het gaat namelijk om de effecten op een Natura 2000-gebied. Als die grondwateronttrekkingen niet in zicht zijn en het volume wordt daar steeds mee onttrokken, dan zullen uiteindelijk de effecten die we hebben niet optreden en dan moeten we nog aanvullende maatregelen nemen. Onteigening willen we allemaal niet, dus volgens mij is dit een uitgestoken hand, juist om in het gebiedsproces dat we al doorlopen met die mensen in gesprek te gaan, om te kijken of we dat op vrijwillige basis kunnen beperken, zodat we uiteindelijk ook die doelen kunnen behalen en dat we geen onteigening gaan krijgen in een latere fase. Dus ik zou toch nog eens willen vragen om na te denken over de strekking van de motie en de oproep die de Staten hiermee willen afgeven.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, mijnheer Ludwig, voor de punten die u naar voren brengt en die wij ook erg belangrijk vinden. Inderdaad, wat u noemt past natuurlijk ook in de vastgestelde verdrogingsaanpak van de provincie, die u zelf ook heeft goedgekeurd als Staten, maar wij doen dat natuurlijk samen, zoals u zegt, als één overheid, in samenwerking, in overleg, met het waterschap, en dat zal ook zeker een punt zijn in de gebiedsgerichte aanpak, een belangrijk punt. Daarom ontraden wij de motie, omdat het niet nodig is, omdat het eigenlijk gebeurt.

De heer **Ludwig** (GL): Daar wil ik toch nog heel even op reageren, als dat mag, voorzitter, want deze redenatie begrijp ik niet zo heel goed, moet ik eerlijk zeggen. Volgens mij is dit een duidelijke boodschap vanuit de Staten dat we dit belangrijk vinden. Het is namelijk dat we samenwerken, het is namelijk ook dat het van invloed is op onze Natura 2000-gebieden, dat dat sterk verdroogd is. Het past ook helemaal in de klimaatadaptatievisie. Eigenlijk vragen we nu om te handelen volgens de klimaatadaptatievisie en om op vrijwillige basis in gesprek te gaan. Ik zou het een heel slecht signaal vinden als wij nu zeggen: dat is niet onze verantwoordelijkheid, dat is niet ons pakkie-an. Ik wil best in de motie zetten dat het samen met het waterschap moet gebeuren, maar ik zou toch nog even willen vragen, misschien dat u er even over moet overleggen, om toch hier positief op te adviseren, want volgens mij gaan we anders dingen doen die contrair zijn aan wat we eerder hebben vastgesteld.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes gaat u antwoorden en gaat vervolgens ook verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, die grondwateronttrekkingen zijn natuurlijk een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waar u ook net op duidt. Zoals u weet, werken we heel goed samen met het waterschap, dus ja, in feite doen we het al. Daar blijf ik eigenlijk wel bij. Ik blijf hem eigenlijk ontraden in die zin.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Lemkes, want we hebben er nu twee keer over gesproken.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik ben, dacht ik, aan het einde van mijn beantwoording. Ja. Dank u wel.

De **voorzitter**: Oké, dan ga ik kijken of er nog iemand is die behoefte heeft aan een tweede termijn. De heer Duijs?

De heer **Duijs** (FvD): Nee, dank u wel hoor.

De **voorzitter**: De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Ja, misschien nog even toelichtend. De meeste onttrekking van het grondwater is echt ten behoeve van drinkwater. Dus wordt daarin beregening bedoeld, onttrekking ten behoeve van beregening? Dat is even een aanvullende vraag aan de indieners.

De **voorzitter**: De indieners krijgen zo meteen het woord; dan kunnen ze dat meteen meenemen. De heer Swinkels.

De heer **Swinkels** (SP): Ja, voorzitter, toch nog even een korte reactie op de reactie van de gedeputeerde op de motie die we hebben ingediend. Ik vind het eigenlijk best teleurstellend om te ervaren dat daar blijkbaar in staat wat we graag willen doen, en dat alleen omdat we de hoofdverantwoordelijkheid bij het waterschap leggen deze motie ontraden zou worden. Volgens mij treden we hier gezamenlijk in op, dat is ook in dit plan trouwens zichtbaar, hoe we daarin gezamenlijk optreden, dus het lijkt me ook niet heel vreemd om als Staten en als Gedeputeerde Staten in ieder geval deze taak mede op ons te nemen. Dat daarbij het hoofdeigenaarschap bij het waterschap ligt, snappen we volgens mij allemaal. Kortom, laten we met elkaar uitspreken dat dit belangrijk is, en dan is het toch bijna kinderachtig om deze motie te ontraden. Dat is mijn bijdrage op dit moment.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Ja, voorzitter, dank u wel, en dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik sluit me aan bij de inbreng van de heer Swinkels en de instructie van de heer Ludwig wat betreft de motie. Ik kan de redenering van de gedeputeerde daarin niet volledig volgen: iets wat we al doen, daarom wordt een motie ontraden. In de stukken wordt ook aangegeven dat het inzicht in deze grondwateronttrekkingen nog ontbreekt, dus ik zou toch graag nog een keer de redenering van de gedeputeerde willen horen op een iets uitgebreidere manier.

De **voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank, voorzitter. Toch nog even over die motie, want ik heb namelijk van tevoren een technische vraag gesteld en ik heb ook onderzoeken opgevraagd, en daaruit blijkt dat we het nog niet weten. Dus we weten nog niet het volume aan grondwateronttrekkingen, daar is geen inzicht in. Het is inderdaad wat de heer Stoop zegt: er zijn meerdere onttrekkingen. Er zijn onttrekkingen diepe grondwater en er zijn onttrekkingen lokaal in een gebied. De adviesorganen, bijvoorbeeld de Provinciale Raad voor de Leefomgeving en de commissie-MER, geven aan dat het echt een heel grote zorg is. Het kan zo zijn dat je daardoor de doelen niet haalt. En als je vervolgens vraagt: geef inzicht in die lokale onttrekkingen en die niet kunnen worden gegeven, dan betekent dat niet dat we het al doen. We zijn nu die gesprekken aan het voeren met elkaar, we zijn nu in het gebied met die partners in gesprek, we treden samen op als één overheid, dus nogmaals: ik zou nog heel even willen vragen of u wilt nadenken om de motie anders te adviseren. Anders had u moeten aangeven hoeveel volume wordt onttrokken en in het antwoord op de technische vragen is aangegeven dat die cijfers er niet zijn.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De gedeputeerde had het erover dat het slechts een zoekgebied is, maar daarom dien ik juist deze motie in, want we moeten als provincie altijd zorgen dat we

ons provinciaal belang borgen en als wij als Staten uitspreken dat wij het onwenselijk vinden dat er in dit gebied een grootschalig energielandschap pal tegen dit Natura 2000-gebied aan komt, dan kunnen we dat ook aan de voorkant meenemen in alle planvorming, om het provinciale belang ook duidelijk te maken. Dus daarom het verzoek aan de gedeputeerde om het vanuit die beelden te bekijken. Want als we het pas in een latere fase zouden doen, dan zijn we juist te laat om dat provinciale belang ook tijdig te kunnen borgen. Verder is in de eerste termijn door de gedeputeerde aangegeven dat er rapportages zijn van het soortenbeleid. Daar hebben wij in de technische vragen ook naar gevraagd en wij zouden die ook graag willen ontvangen als daar rapportages van zijn. Ik zou willen vragen of dat mogelijk is. Tot zover, voorzitter, in tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de gedeputeerde voor de antwoorden en dat u onze suggestie meeneemt naar de heer Ronnes. We zijn heel benieuwd naar zijn reactie en horen daar graag een keer een terugkoppeling op.

Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Tom Ludwig en de anderen over die motie. Want als we niet weten wat het probleem is, dan moeten we dat eerst onderzoeken. Misschien kunt u met het waterschap samen uitzoeken wat het is en daar een reactie op geven door niet coûte que coûte de motie af te wijzen. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik sluit me eigenlijk helemaal aan bij de vorige sprekers als het gaat over motie 162, waarbij ik toch even wat kwijt wil. Ik maak het vaker mee: dan zegt het waterschap "het zit bij de provincie" en de provincie zegt "het zit bij het waterschap". Het zou mevrouw Lemkes, de gedeputeerde, in ieder geval sieren om te zeggen: wij praten als één overheid. Er zijn hier vijf partijen die hier iets vragen, waarvan ik nog steeds denk dat het goed is om dat positief aan te raden. Daar wil ik het bij laten.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Het zal u niet verbazen dat ik mij aansluit bij de vorige sprekers, als ik zeg dat ik ook voor deze motie ben. Dat staat buiten kijf. Voor de rest heb ik geen inhoudelijke opmerkingen. De gedeputeerde heeft mijn vragen prima beantwoord, dus ik ben zeer tevreden daarover.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Als laatste de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee, dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van uw Staten. Dan ga ik naar de gedeputeerde voor haar laatste termijn.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik kom uiteraard even terug op de motie, waar een aantal van u opmerkingen over heeft gemaakt en nog eens het belang daarvan heeft onderstreept. Dat brengt mij op het volgende. De samenwerking, als één overheid, en ook met het waterschap: natuurlijk doen

wij dat en als ik daar een andere indruk gewekt zou hebben, dan is dat in ieder geval niet de bedoeling geweest. We vinden het ook een belangrijk onderwerp. Ik heb nog eens even naar de motie gekeken. Wat achter de eerste bullet staat is, denken wij, wel heel erg moeilijk waar te maken: inzicht in lokale grondwateronttrekkingen en de effecten op de natuurtypen. Dus dat vinden wij wel een heel lastig punt. De suggestie van de heer Ludwig om het waterschap erbij op te nemen in die motie, zou in ieder geval de motie wat mij betreft-, dan zouden we hem wel kunnen omarmen. Dus dat gaat even over punt 1. Het is de vraag of we dat helemaal kunnen waarmaken, en als aanvulling dat we dat in samenwerking met het waterschap doen.

De **voorzitter**: We halen de heer Ludwig, die interrumpeert, er even bij.

De heer **Ludwig** (GL): Volgens mij kunnen we dat doen, inzichtelijk maken samen met het waterschap wat het volume is. Ik kan me voorstellen dat je dat niet op de kubieke meter kunt doen, dus dat gaat om trends. Maar het is wel belangrijk. Door de adviesorganen wordt namelijk aangegeven dat dat een onzekerheid is en dat we daar rekening mee moeten houden. Dus dan verander ik de motie zo, om samen met het waterschap inzichtelijk te maken wat het globale volume is. Wellicht kunt u daar dan mee uit de voeten.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Als ik dan de suggestie mag doe om er "voor zover mogelijk" aan toe te voegen, "voor zover mogelijk inzichtelijk te maken", dan denk ik dat de motie helemaal omarmd kan worden.

De **voorzitter**: Mijnheer Ludwig, oké? Ja. Gaat u verder.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dan nog mijn reactie op de heer Van Hattem over het zoekgebied. Zoals u weet, gaat dit via een ander spoor. Ruimtelijk hebben wij hier vanuit de provincie sowieso geen standpunt over. Dat is een ander spoor, zoals u weet, over zoekgebieden voor windparken. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké. Ja, mijnheer Van Hattem, toch nog? Op de valreep, ga uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, ik wilde 'Inter' indrukken, maar het schakelt zo snel met die schermpjes, daarom doe ik het toch even op deze manier.

U zegt "ja, het is een ander spoor", maar de provincie kan er wel degelijk bij betrokken zijn, want zo gauw er een concreet plan komt in dit zoekgebied voor een wind- en zonnepark, een grootschalig wind- en zonnepark zelfs, dan is het van belang om als provincie aan de voorkant te zorgen dat er wordt aangegeven "wij vinden het onwenselijk dat er dicht bij dit natuurgebied een ontwikkeling komt". En het tweede is: er wordt nu door de provincie samen met de gemeentes gesproken over de Regionale Energiestrategieën en de invulling daarvan, en ook langs dat spoor is de provincie erbij betrokken. Daarom hebben we de motie ook breed gehouden, om langs alle mogelijke wegen duidelijk te maken dat we het onwenselijk vinden als daar een grootschalig wind- en zonnepark bij dit natuurgebied zou komen. Een zoekgebied ligt er, de gemeente Oirschot heeft aangegeven dat ze in de toekomst met concrete plannen wil komen, dus de zorg zit er dat hier dit gebied mogelijk aangetast kan worden door zo'n, zeg maar, windindustrieel/zonne-industrieel landschap in de nabije omgeving van dit natuurgebied. Dus daarom zeg ik: borg dit aan de voorkant, en daarom de oproep om het op die manier met deze motie te doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter. Zoals ik net al zei, en dat is een herhaling: het is niet aan ons om in deze fase van dit proces daar stelling in te nemen, mijnheer Van Hattem.

De **voorzitter**: Dus u heeft geen nieuwe argumenten toe te voegen?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Nee, ik heb ook geen nieuwe argumenten gehoord.

De **voorzitter**: Dan zijn we aan het einde gekomen van de bespreking van dit voorstel. Ik kijk nog even naar mijnheer Ludwig. Misschien kan hij er even bij komen. We hebben zojuist gesproken over een eventuele aanpassing van motie 162-

De heer **Ludwig** (GL): Die mail ik nu naar de griffie.

Motie M162A-2020: Onderzoek beperking onttrekking grondwater

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 16 oktober 2020;
behandelend Statenvoorstel 66/20;
constaterende dat

- het provinciaal inpassingsplan Kempenland-West omgeving De Utrecht als doel heeft de natuur te herstellen door het treffen van hydrologische herstelmaatregelen;
- in de onderliggende milieuonderzoeken wordt aangegeven dat de grondwateronttrekkingen van invloed zijn op de achteruitgang van alluviale bossen in dit gebied;
- ondanks de getroffen maatregelen uit het plan er grote risico's zijn dat natuurdoelen niet worden gehaald, onder andere door lokale onttrekkingen;

overwegende dat

- er momenteel geen inzicht is in het volume van lokale (grond)wateronttrekkingen;
- verzoeken Gedeputeerde Staten
- samen met het waterschap inzichtelijk te maken wat het (globaal) volume is van lokale (grond)wateronttrekkingen en wat de effecten hiervan zijn op de natuurtypen;
 - in gesprek te gaan met lokale onttrekkers over de mogelijkheden om onttrekkingen te beperken;
 - de Staten over de uitkomsten te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag."

Tom Ludwig, GroenLinks

Chris Spooren, 50PLUS

Henri Swinkels, SP

Janneke van Kessel, D66

Edith van Dijk, PvdA.

De **voorzitter**: Prima. Dan ronden we dit gesprek af.

Ik sluit de beraadslaging over dit voorstel. Zo meteen krijgt u de stemmingslijst op iBabs te zien; die wordt zo meteen geplaatst ten behoeve van de stemming, zodat u tijdens de schorsing gebruikt kunt maken van de stemmingslijst voor de stemming van zo meteen. Ik zou u ook willen suggereren om in te loggen in de stemapplicatie. Dat is natuurlijk nu ook heel erg relevant. Ik kijk nog even naar de griffier of ik nog iets vergeten ben. Mevrouw Van Kessel?

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Dank u wel, voorzitter. Op grond van artikel 28 van de Provinciewet onthoud ik mij van stemming op het agendapunt 72/20, de burap.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel, dan weten we dat alvast voor zo meteen. Dan stel ik voor een kwartier te schorsen, zodat eenieder zich kan voorbereiden op de stemming die zo meteen gaat plaatsvinden. Tot over een kwartier.

Schorsing (22.31-22.56)

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering.

Dames en heren. We zijn zo ver dat we richting de stemming gaan. Het heeft even geduurd, omdat een aantal mensen ook nog in de stemapplicatie geholpen moest worden. Van één persoon is dat niet gelukt, dat is de heer Bergsma.

Stemming

De **voorzitter**: We gaan dus digitaal stemmen. Ik verzoek eerst de griffier melding te doen van het aantal deelnemers dat in de stemapplicatie zit. De griffier.

De **griffier**: Dat zijn er op dit moment 53. Alleen de heer Bergsma ontbreekt.

De **voorzitter**: Oké. Wij gaan natuurlijk de gebruikelijke volgorde van stemmen aanhouden, eerst de stemming over de amendementen, dan over het besluit zelf en uiteindelijk over de moties. Per amendement, besluit of motie wordt een stemming opengesteld en kan er gestemd worden, zoals u dat al vaker heeft gedaan, door middel van de buttons 'Voor', 'Tegen' of 'Onthouden'. Bevestig vervolgens uw stem door op de button 'Versturen' te drukken en druk ook na elke stemming op de knop 'Refresh'. U weet: de button 'Onthouden' is alleen bedoeld voor het onthouden van een stem op grond van artikel 28 van de Provinciewet. Mevrouw Van Kessel heeft dat bijvoorbeeld zojuist gemeld. Zij heeft overigens ook aan ons gemeld dat zij zich alleen onthoudt op het ontwerpbesluit en niet op de andere onderdelen.

Indien u een stemverklaring wenst af te geven, dan kunt u dat voorafgaande aan de stemming via de chat aan ons doorgeven. Wij stellen voor helemaal aan het einde gelegenheid te geven voor alle stemverklaringen die dan aan de orde zijn, dus aan het einde per onderdeel, bijvoorbeeld aan het einde van de bestuursrapportage en aan het einde van het beleidskader economie.

Na de stemming, d.w.z. nadat gecheckt is of iedereen zijn of haar stem heeft uitgebracht, zal ik natuurlijk de uitslag van de stemming mededelen en daarna geef ik de stemming vrij en verschijnt de uitslag van de stemming in beeld. Ik zal expliciet vragen of u zich in de uitslag van de stemming herkent. Als u zich er niet in herkent, dan kunt u dat op dat moment nog wel aangeven, daar wordt in de notulen aantekening van gemaakt, het heeft evenwel geen invloed op de uitslag van de stemming.

Ik kan mij voorstellen dat wij overgaan tot stemming. De griffier heeft nog een opmerking, één moment.

De **griffier**: Ik kan inmiddels mededelen dat we 54 deelnemers in de app hebben.

De **voorzitter**: Dat is mooi. Dan hebben we alle 54 deelnemers in de app en kunnen we overgaan tot stemming. We gaan eerst stemmen over Statenvoorstel 72/20, Bestuursrapportage II-2020.

Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020

De **voorzitter**: We stemmen, zoals net aangegeven, eerst over de amendementen en zoals gezegd: als u een stemverklaring wilt afleggen over het amendement, kunt u dat nu in de chat aangeven. De griffier gaat dat

allemaal bijhouden voor mij, om vervolgens u helemaal aan het eind van dit onderwerp de mogelijkheid te geven. Ik zie de eerste al binnenkomen, dat is prima.

We gaan eerst stemmen over amendement A34, 'Reservering middelen gedeelde mobiliteit'. De stemming is geopend.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Voorzitter, ik ben uit de stemapplicatie gegooid, ik ga me nu opnieuw inloggen. Kunt u heel even wachten?

De **voorzitter**: Oké.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 17 stemmen voor en 37 tegen.

De **voorzitter**: We krijgen dat ook nog in beeld, want dat is volgens mij ook verplicht. Ja. Het is in beeld. Herkent u zich in de uitslag? Ja. Met deze uitslag is het amendement verworpen. Dan gaan we naar A35. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 6 voor en 48 tegen.

De **voorzitter**: Ik verzoek de stemming in beeld te brengen. Herkent iedereen zich in de uitslag? Ja. Het amendement is verworpen.

Dan zijn we bij amendement A36A. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 2 voor en 52 tegen.

De **voorzitter**: Ja, we hebben de uitslag in beeld. Herkent iedereen zich in de uitslag? Het amendement is verworpen.

Dan gaan we naar het ontwerpbesluit 72/20 van de bestuursrapportage. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 53 stemmen uitgebracht, 1 onthouden, 43 voor en 9 tegen.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Voorzitter, Edith van Dijk.

De **voorzitter**: Sorry, mijn geluid stond uit. Ja, mevrouw Van Dijk?

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb net mijn stemming uitgebracht, maar toen kreeg ik een melding, dus ik ben benieuwd of die goed door is gekomen.

De **voorzitter**: Hij is goed doorgekomen, begrijp ik van de griffie. Herkent iedereen zich in de stemming? Het voorstel is aangenomen.

Dan gaan we nu naar de moties. De eerste motie die we in stemming brengen is motie M140. O- een ordevoorstel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Het onthouden van stemming, het is even niet meegekregen, maar dat kan niet.

De **voorzitter**: Ja, dat kan wel. Dat is medegedeeld zojuist, ook met de reden waarom, en ik heb daar ook nog een toevoeging op gedaan. Dus dat hebben we wel besproken met elkaar.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Oké, dan is het goed. We zitten ons goed te concentreren op de stemming, dus je kunt niet alles tegelijk.

De **voorzitter**: Nee, zeker, maar het is gepasseerd.

Dan gaan we naar motie M140, zoals zojuist aangekondigd. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 12 voor en 42 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Het is goed om het ook even in beeld te krijgen.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter. Ik besef dat ik een fout heb gemaakt bij deze stemming en dat wil ik voor de notulen graag gemeld hebben.

De **voorzitter**: Die gelegenheid heeft u. Ga uw gang, mijnheer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Nou, dat heb ik hierbij gedaan. Ik hoor net als de rest van de fractie tegen te hebben gestemd.

De **voorzitter**: Oké, het is wel handig dat u dat ook even op die manier formuleert. Dank u wel.

De heer **Meijer** (D66): Dat zal ik de volgende keer doen, al hoop ik dat er geen volgende keer komt!

De **voorzitter**: Dat hoop ik met u. We hebben de stemming in beeld gehad terwijl ik in gesprek was met de heer Meijer?

De **griffier**: Ja.

De **voorzitter**: Dan zijn we bij motie M141. De stemming is geopend. De titel is 'Maak kosten en baten RES inzichtelijk in euro per vermeden graad opwarming'.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 4 voor, 50 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Kunnen we de stemming ook in beeld krijgen? Ja. Ik heb hem gezien. Iedereen herkent zich in de uitslag? Ja.

Dan gaan we naar motie M142, 'Spitsstrook op huidig asfalt A50 en A58'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 6 voor, 48 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. We krijgen hem in beeld. Herkent iedereen zich in de uitslag? Zo niet, dan hoor ik het graag. Ja.

Dan gaan we naar motie M143, 'Maak kosten RES inzichtelijk'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 15 voor, 39 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. We hebben de motie nu in beeld.

Da zijn we gekomen bij motie M144, 'Maak subsidiekosten en energietransitie openbaar'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 4 voor, 50 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Iedereen heeft gestemd zoals hij had beoogd te stemmen? Ja.

Dan gaan we naar motie M145, 'N279 Zuid naar 2x2 rijbanen en betrekken Noord-Oostcorridor bij oplossingen bereikbaarheid Brainport'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 4 voor, 50 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Ik hoor het graag als iemand zich niet herkent in zijn stemgedrag. Ja, dank u wel.

We gaan naar motie M146, 'Recreatieve natuur in gelijke tred met inwoners en behoefte'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Voorzitter. Er zijn 54 stemmen uitgebracht, 2 voor, 52 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is deze motie verworpen. Ik neem aan dat u zich herkent in uw stemgedrag. Dan gaan we naar motie M147, 'Openbaarheid adviesorganen'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik wacht op de laatste stem. Mijnheer Swinkels, wilt u even op 'Versturen' drukken, dan wordt uw stem ook meegenomen.

De **voorzitter**: Misschien moeten we anders de heer Swinkels even in beeld vragen.

De **griffier**: Ja, dat is een goed idee, denk ik, want ik heb nu 53 stemmen.

De **voorzitter**: Mijnheer Swinkels?

De heer **Swinkels** (SP): Ik heb op een of andere manier een vastloper blijkbaar, want ik heb nog steeds de oude motie 146 voorstaan.

De **griffier**: Refresh-knop!

De **voorzitter**: De Refresh-knop?

De heer **Swinkels** (SP): Ja, dat heb ik gedaan, maar hij loopt heel langzaam, dus het zit, denk ik, een beetje in mijn verbinding.

De **voorzitter**: Dan kunt u misschien vertellen wat u stemt.

De heer **Swinkels** (SP): Tegen.

De **griffier**: Oké, dan hebben we 54 stemmen, 13 voor, 41 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is deze motie verworpen.

De heer **Swinkels** (SP): Dan ga ik even kijken of ik nu kan inloggen.

De **voorzitter**: Ja.

Dan motie M148, 'Stop de jacht op de wilde eend'. De stemming is geopend.

De **griffier**: We missen de stem van mevrouw Van Diemen nog.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen?

De **griffier**: Ik stel voor dat we die ook in beeld brengen.

De **voorzitter**: Ja, ik roep mevrouw Van Diemen eigenlijk ook op om haar in beeld te kunnen krijgen.

De **griffier**: Nee, we hebben inmiddels 54 stemmen binnen, 11 voor en 43 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen. We krijgen het nog even in beeld. Ja.

Dan gaan we naar motie M149, 'Onderzoek afwegingskader logistieke distributiecentra'. De stemming is geopend.

De **griffier**: We missen nog twee stemmen, de heer Van den Oetelaar en de heer Van der Wel... Ja, ik heb 54 stemmen inmiddels, 14 voor, 40 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Dat krijgen we nog even in beeld. Ja. Ik neem aan dat iedereen zich herkent.

Dan gaan we naar motie M150, '6 meter en 60 kilometer op Rucphenseweg'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 10 voor, 44 tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Graag de stemming in beeld. Ja.

Dan gaan we over tot de laatste motie van dit blok, motie M151, 'Provinciale Staten aan zet voor Natuurnetwerk Brabant'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 6 voor, 48 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is ook deze motie verworpen. Graag ook nog eventjes in beeld. U herkent zich in de stemming? Ja.

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de stemmingen en gaan we naar de stemverklaringen. De heer Everling heeft het woord. Ik loop ze af zoals ze zijn binnengekomen.

De heer **Everling** (SP): Dank u wel, voorzitter. Een stemverklaring bij amendement A36A, motie M140, M141, M142, M144, M145, M146, M147, M148, M149 en M150. Het is eigenlijk één en dezelfde stemverklaring, want ze zijn buiten de orde en horen bij de begrotingsbehandeling thuis.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Dank u wel, voorzitter. Voor met stemverklaring bij het ontwerpbesluit van de burap. GroenLinks kan zich niet vinden in de manier waarop de gedeputeerde middelen aan het sprokkelen is voor een beleid waarvan de Staten nog geen financiële uitwerking hebben gezien. Toch stemt de fractie van GroenLinks nu voor, omdat het besluit meerdere aspecten bevat. Maar de volgende keer zou dit een reden zijn waarom de fractie tegenstemt.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Twee stemverklaringen van de kant van de PvdA-fractie, een over het ontwerpbesluit over de burap. Daar hebben wij voorgestemd. Wij beschouwen dat als uitvoering van de begroting 2020, waar wij natuurlijk ook voorgestemd hebben als fractie. Dat wil niet zeggen dat we voor elk punt zijn, want het gaat om de uitwerking van het bestuursakkoord en deze berap.

Twee gaat over motie 148 over het afschieten van de wilde eend. Wij vinden deze motie echt niet aan de orde. We hebben de indieners meermaals gevraagd om de motie aan te houden tot de begrotingsbehandeling, dat hebben ze niet gedaan, daarom zijn wij genoodzaakt om tegen te stemmen, helaas.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank, voorzitter. Het gaat om de stemverklaring over motie M146. Een sympathieke motie, maar er ligt een enorme taak voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant, dat ook goed is voor de recreatie en bescherming. Het opleggen van een nieuwe taak helpt daar niet bij. Het college moet werk maken van de realisatie NNB en EVZ in Brabant.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik heb inderdaad een stemverklaring, mevrouw de voorzitter, maar die komt later, namelijk bij 73/20, dus die houd ik nog even in beraad.

De **voorzitter**: Uitstekend. Ik probeer het per cluster te doen. De heer Logister.

De heer **Logister** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Een stemverklaring bij motie 140, 146, 148, 149 en 150. Onze stem tegen gaat enigszins tegen onze natuur in. We hadden liever gehad dat deze moties bij andere stukken waren aangeboden, waar ze wél aan de orde waren.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben een stemverklaring bij motie 141. Wij willen ook graag weten wat de kosten en baten van de RES'en zijn, maar om een en ander standaard te voorzien van een berekening is praktisch niet uitvoerbaar.

Motie 144, subsidiekosten energietransitie openbaar. Zeker, de gedachte om die subsidies openbaar te maken is uiterst belangrijk, maar omdat die SDE-subsidies bijvoorbeeld pas achteraf worden toegekend, is ook deze motie onuitvoerbaar.

En dan bij motie 149 willen wij zeker aantekenen dat wij uiterst kritisch zijn op die grote logistieke centra, maar een dergelijk bureaucratisch onderzoek is niet de oplossing op dit moment.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee zijn de stemverklaring aan de orde geweest en gaan we naar het Statenvoorstel 73/20, Beleidskader Economie 2030.

Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030

De **voorzitter**: Als eerste aan bod is het ontwerpbesluit zelf, zoals ik dat zojuist heb geformuleerd. De stemming is geopend. Als u een stemverklaring wilt afleggen verzoek ik u dat met betrekking tot het ontwerpbesluit en de moties op dezelfde manier te doen als zojuist. De heer Brouwers heeft dat al aangegeven.

De **griffier**: Ik mis alleen nog de stem van de heer Van der Wel. Ja! Uitgebracht 54 stemmen, 37 voor, 17 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is het voorstel aangenomen. En dan krijgen we het nog graag eventjes in beeld. Als u zich niet in uw stemgedrag herkent, hoor ik dat graag. Ja.
Dan gaan we naar de moties-

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Voorzitter!

De **voorzitter**: Ja?

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Excuus, ik dacht dat het sneller zou zijn dan via de chat. Ik herken me-, dit is even voor de notulen, ik doe hetzelfde als de heer Meijer. Ik heb per ongeluk verkeerd geklikt. Dus ik had hetzelfde moeten stemmen als de rest van mijn fractie, in dit geval de heer Van der Wel.

De **voorzitter**: Oké, dan wordt dat op deze manier in de notulen verwerkt. Dank u wel.
Motie M152, 'Slimme en meetbare kpi's economische visie'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik wacht op de laatste stem, van de heer Smolders. Mijnheer Smolders, wilt u ook op 'Versturen' drukken?

De heer **Smolders** (FvD): Ja, ik ben eruit.

De **voorzitter**: Misschien kunnen we u dan even in beeld krijgen, zodat u bij ons uw stem uitbrengt.

De heer **Smolders** (FvD): Ja, daar ben ik. Ik stem voor.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan we dat op die manier registreren.

De **griffier**: Dan heb ik 54 stemmen, 44 voor, 10 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie aangenomen, en we krijgen het nog eventjes in beeld. Ja.
Dan gaan we naar motie M153, 'Basis op orde'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik mis nu nog de stem van Van Hattem.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem?

De heer **Van Hattem** (PVV): Het loopt bij mij een beetje vast volgens mij, het systeem. Maar als ik hem mondeling kan uitbrengen nu?

De **voorzitter**: Zeker, ga uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan ben ik uiteraard voor.

De **griffier**: Oké, dan zijn er 54 stemmen uitgebracht, 4 voor, 50 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Dat krijgen we nog eventjes in beeld.
Dan gaan we naar motie M154, 'Afrekenbare doelen'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 13 voor, 41 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. En u weet het: als u zich niet herkent, dan meldt u zich bij mij. We krijgen hem in beeld. Ja.

Dan gaan we naar motie M155, 'Stop de verdozing'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 7 voor, 47 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen.

Dan gaan we naar motie M156, 'Geen inzet óp innovatie, maar inzet ván innovatie'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 6 voor, 48 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is deze motie verworpen. En daar is hij in beeld.

Dan gaan we naar motie M157, 'Inzet nieuw te vormen reserve van 69 miljoen'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 15 voor, 39 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee verworpen. Het is een soort oefening in geduld ook!

Motie M158, 'Gouden Cirkel'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 39 voor, 15 tegen.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen.

Dan gaan we naar motie M159, 'Nieuwe ambitie innovatiefonds'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik mis nog één stem, van de heer Van den Oetelaar.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Oetelaar?

De **griffier**: Ja, 54 stemmen, 10 voor, 44 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. We krijgen het in beeld. Dank u wel.

Dan gaan we naar motie M160, 'Aparte Statenvoorstellen begrotingswijzigingen economische visie'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 18 voor, 36 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen. Ook deze krijgen we nog eventjes in beeld.

Dan geef ik de gelegenheid voor een stemverklaring. Eén iemand heeft zich gemeld, al heel erg op tijd: de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De stemverklaring bij 73/20 is dat 50PLUS het eens is met de visie, maar niet met het gereserveerde bedrag van 69 miljoen euro.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee is ook de besluitvorming rondom het Statenvoorstel Beleidskader Economie 2030 afgerond en gaan we naar het laatste onderwerp waarover we gaan stemmen vandaag, het Statenvoorstel 66/20, Inpassingsplan 'Kempenland-West-omgeving De Utrecht'. Ook hier weer het verzoek: op het moment dat u een stemverklaring wenst af te leggen, of u dat even in de chatfunctie wilt weergeven. Dat doen we ook hier weer aan het eind.

Statenvoorstel 66/20 Inpassingsplan "Kempenland-West-omgeving De Utrecht"

De **voorzitter**: Het eerste waar we over gaan stemmen is het ontwerpbesluit zelf, 66/20, Inpassingsplan 'Kempenland-West'. De stemming is geopend.

De **griffier**: 54 stemmen, 50 voor, 4 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is het besluit aanvaard. Dan gaan we het nog even in beeld krijgen. Ik heb geen meldingen dat mensen zich niet herkennen.

Dan gaan we naar de moties. De eerste motie is motie M161, 'Geen energielandschap in omgeving De Utrecht'. De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik mis de stem nog van mevrouw Van de Ven en de heer Philippart.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Hij doet het bij mij niet.

De **voorzitter**: Dan kunt u misschien nu uw stem uitbrengen.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Motie 161 ben ik tegen.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel.

De **griffier**: Dan heb ik 54 stemmen, 8 voor, 46 tegen.

De **voorzitter**: Daarmee is de motie verworpen.

Dan gaan we naar de laatste stemming van vandaag, dat is de-

De heer **Boon** (PVV): De uitslag heb ik nog niet in beeld gezien!

De **voorzitter**: Ja, u heeft gewoon groot gelijk, ik begin een beetje haast te krijgen. We hebben hem nu wel in beeld. Ik hoop dat iedereen zich herkent. Ja.

Dan gaan we wel naar de stemming over de laatste motie, motie M162A, de aangepaste motie, 'Onderzoek beperking onttrekking grondwater'. De stemming is geopend.

De **griffier**: De stem van de heer Smeulders en mevrouw Van de Ven worden nog gemist.

De **voorzitter**: Misschien kunnen we ze even in beeld krijgen.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Ja, dat klopt wederom, het lukte weer niet. Voor deze motie stem ik voor.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De **griffier**: En de heer Smeulders?

De heer **Smeulders** (PvdA): Ik stem voor deze motie en ik heb een vastloper in mijn systeem.

De **griffier**: Dan heb ik 54 stemmen, 39 voor, 15 tegen.

De **voorzitter**: Dan is de motie aangenomen.

Dan gaan we nog even naar de stemverklaring. Ik heb één stemverklaring gezien, en dat is de stemverklaring van-

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter, ik heb de uitslag weer niet in beeld gezien!

De **voorzitter**: O ja, ja, u heeft gelijk. Het valt ook niet mee zo'n lange dag hè? U bent er natuurlijk aan gewend, maar ik nog niet.

Onbekende spreker: Nou, dit went niet snel hoor!

De **voorzitter**: Nee, daar ben ik ook bang voor. Nu hebben we hem wel in beeld gehad. Het is goed dat u mij daarop wijst, anders vindt BZK het ook niet goed hè?

Ik was bij de stemverklaring beland. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (FvD): Dank u wel, voorzitter. De stemverklaring is bij motie 161. Op basis van de gegevens die we op dit moment ter beschikking hebben, kunnen wij ons nog geen inhoudelijk beeld vormen van een eventueel energielandschap, laat staan dat we een indruk hebben van al dan niet aanwezig draagvlak. Vandaar.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie de heer Heijmans met een interruptie. Dat is bijzonder, want er kan niet echt geïnterrupteerd worden.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, voorzitter, maar ik heb u enige tijd geleden gefeliciteerd met uw benoeming en ik zit nu heel erg te twijfelen of ik u na zo'n vergadering niet moet condoleren! Ik ben bang dat u zich

misschien alsnog bedenkt. Ik beloof u dat we allemaal ons best zullen gaan doen, en loop niet te hard weg, want dit is natuurlijk wel een heel erg lange zit.

De **voorzitter**: Nou, mijnheer Heijmans, ik laat mij niet snel ontmoedigen, laat ik dat zeggen. Het is misschien wel aanleiding om het er eens met elkaar over te hebben hoe we dit nou met elkaar doen. Maar goed, dat gaan we met elkaar beleven volgens mij. Dank u wel.

Ik stel vast dat we nog wel vandaag aan het einde komen van deze vergadering. Ik wil graag iedereen bedanken voor de inbreng- Ja? O- we hebben nog een lijst van ingekomen stukken! Ik was alweer te snel.

Statenvoorstel 78/20 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020

De **voorzitter**: Er is een voorstel aan de orde betreffende ingekomen stukken, 78/20 Lijst ingekomen stukken 20 augustus 2020 tot en met 16 september 2020. Kunt u bij acclamatie instemmen met de wijze van afdoening van de ingekomen stukken? Ik zie geen mensen die zich melden via de chat. Dus dan stel ik vast dat dat het geval is.

Dan ga ik terug naar wat ik aan het zeggen was, namelijk dat ik iedereen wil bedanken voor de inbreng, dat wij op 6 november elkaar weer treffen, in ieder geval in de Statenvergadering. Ik wil jullie allemaal een heel fijn weekend toewensen en sluit bij dezen de vergadering. Dank jullie wel.

Sluiting

De voorzitter sluit om 23.48 uur de vergadering.

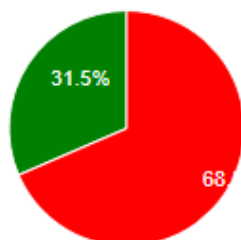
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 16 oktober 2020

De digitale stemmingen van individuele Statenleden zijn te raadplegen via <https://noord-brabant.stateninformatie.nl/dashboard>

7.3.10 Amendement A34-2020 Reserveren middelen gedeelde mobiliteit

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (37x)
● voor (17x)

TEGEN

50PLUS
CDA
D66
Forum voor Democratie
Lokaal Brabant
PvdA
VVD

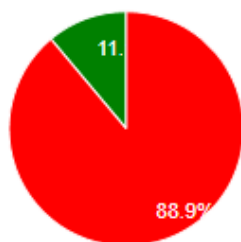
VOOR

ChristenUnie/SGP
GroenLinks
PVV
Partij voor de Dieren
SP

7.3.20 Amendement A35-2020 Stoppen met Brabant Outcomes Fund

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (48x)
● voor (6x)

TEGEN

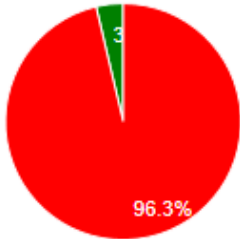
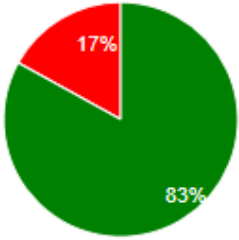
50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Lokaal Brabant
PvdA
SP
VVD

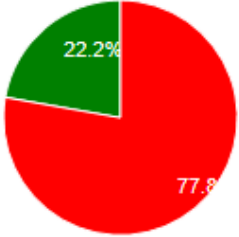
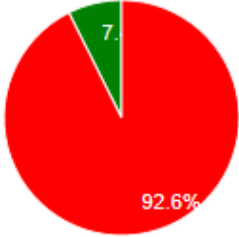
VOOR

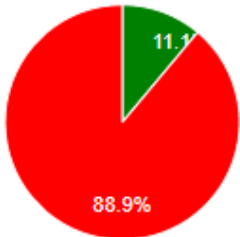
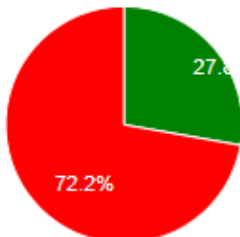
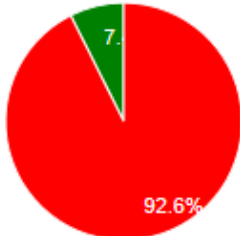
PVV
Partij voor de Dieren

7.3.30 Amendement A36a-2020 Geen vingers branden aan branding

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen ● tegen (52x) ● voor (2x)	TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant PVV PvdA SP VVD	VOOR Partij voor de Dieren
7.3.40 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 72/20 Bestuursrapportage II-2020 Digitale stemming: Resultaat: aangenomen ● voor (44x) ● onthouden (1x) ● tegen (9x) TEGEN PVV SP VERDEELD D66 VOOR 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA VVD D66: Mevrouw Van Kessel onthouden van stemming De heer Logister voor Mevrouw Meeuwis-van Langen voor De heer Meijer voor Mevrouw Sjouw voor		
7.3.50 Motie M140-2020 Vangrails langs de N65 Digitale stemming:		

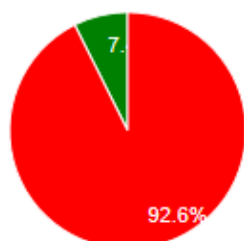
Resultaat: verworpen ● tegen (42x) ● voor (12x) D66: Mevrouw Van Kessel tegen De heer Logister tegen Mevrouw Meeuwis-van Langen tegen De heer Meijer voor Mevrouw Sjouw tegen	TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA SP VVD VERDEELD D66 VOOR GroenLinks PVV Partij voor de Dieren
7.3.60 Motie M141-2020 Maak kosten en baten RES inzichtelijk in euro per vermeden graad opwarming Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● tegen (50x) ● voor (4x) TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD VOOR PVV	
7.3.70 Motie M142-2020 Spitsstrook op huidig asfalt A50 en A58 Digitale stemming:	

Resultaat: verworpen ● voor (6x) ● tegen (48x)	TEGEN CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD	VOOR 50PLUS PVV
7.3.80 Motie M143-2020 Maak kosten RES inzichtelijk		
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● voor (15x) ● tegen (39x)	TEGEN CDA ChristenUnie/SGP D66 GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD	VOOR 50PLUS Forum voor Democratie PVV
7.3.90 Motie M144-2020 Maak subsidiekosten energietransitie openbaar		
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● tegen (50x) ● voor (4x)	TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD	VOOR PVV

7.3.100 Motie M145-2020 N279 Zuid naar 2 x 2 rijbanen en betrekken Noord-Oostcorridor bij oplossingen bereikbaarheid Brainport

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (50x)
● voor (4x)

TEGEN

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Lokaal Brabant
Partij voor de Dieren
PvdA
SP
VVD

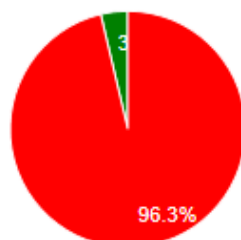
VOOR

PVV

7.3.110 Motie M146-2020 Recreatieve natuur in gelijke tred met inwoners en behoefte

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (52x)
● voor (2x)

TEGEN

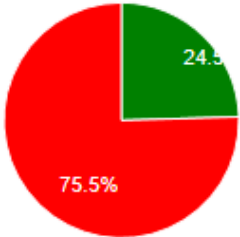
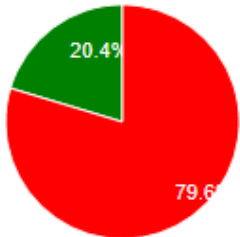
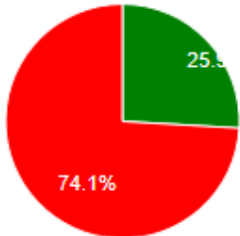
50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Lokaal Brabant
PVV
PvdA
SP
VVD

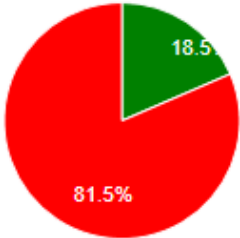
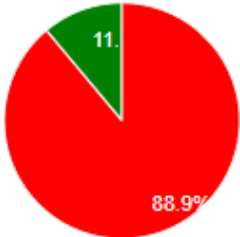
VOOR

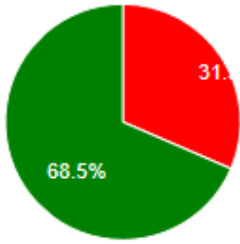
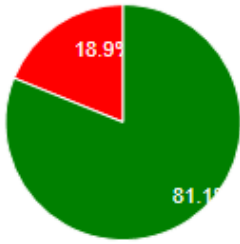
Partij voor de Dieren

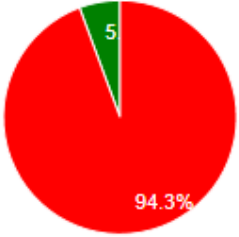
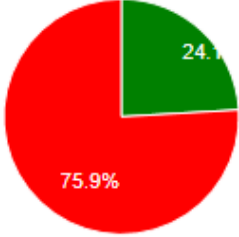
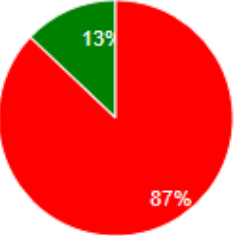
7.3.120 Motie M147-2020 Openbaarheid adviesorganen

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen ● voor (13x) ● tegen (40x) Aanvulling stemming in beeld: De heer Swinkels tegen	TEGEN CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA SP VVD	VOOR 50PLUS GroenLinks PVV Partij voor de Dieren
7.3.130 Motie M148-2020 Stop de jacht op de Wilde eend		
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● tegen (43x) ● voor (11x)	TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA SP VVD	VOOR GroenLinks PVV Partij voor de Dieren
7.3.140 Motie M149-2020 Onderzoek afwegingskader logistieke distributiecentra		
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● voor (14x) ● tegen (40x)	TEGEN CDA D66 Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA SP VVD	VOOR 50PLUS ChristenUnie/SGP GroenLinks PVV Partij voor de Dieren
7.3.150 Motie M150-2020 6 meter en 60 kilometer op Rucphenseweg Digitale stemming:		

Resultaat: verworpen ● voor (10x) ● tegen (44x)	TEGEN CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie PVV PvdA SP VVD	VOOR 50PLUS GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren
7.3.160 Motie M151-2020 Provinciale Staten aan zet voor Natuurnetwerk Brabant Digitale stemming Resultaat: verworpen ● tegen (48x) ● voor (6x) TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant PVV PvdA VVD VOOR Partij voor de Dieren VERDEELD SP : SP: De heer Altundal voor Mevrouw Arts voor De heer Everling voor De heer Heijmans tegen De heer Swinkels voor		
7.4.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 73/20 Beleidskader Economie 2030 Digitale stemming:		

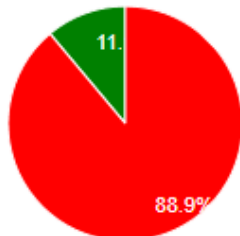
Resultaat: aangenomen ● tegen (17x) ● voor (37x) Partij voor de Dieren: Mevrouw Vlasveld voor De heer Van de Wel tegen	TEGEN 50PLUS GroenLinks PVV SP VERDEELD Partij voor de Dieren	VOOR CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA VVD
7.4.20 Motie M152-2020 Meetbare en slimme KPI's Economische Visie Digitale stemming: Resultaat: aangenomen ● voor (43x) ● tegen (10x) TEGEN D66 GroenLinks VOOR 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP Forum voor Democratie Lokaal Brabant PVV Partij voor de Dieren PvdA SP VVD Aanvulling stemming in beeld: De heer Smolders voor		
7.4.30 Motie M153-2020 Basis op orde Digitale stemming:		

Resultaat: verworpen ● tegen (50x) ● voor (3x) Aanvulling stemming in beeld: De heer Van Hattem voor	TEGEN 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD VOOR PVV
7.4.40 Motie M154-2020 Afrekenbare doelen	
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● voor (13x) ● tegen (41x)	TEGEN CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie Lokaal Brabant PvdA SP VVD VOOR 50PLUS GroenLinks PVV Partij voor de Dieren
7.4.50 Motie M155-2020 Stop de verdozing	
Digitale stemming: Resultaat: verworpen ● tegen (47x) ● voor (7x)	TEGEN 50PLUS CDA D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant PvdA SP VVD VOOR ChristenUnie/SGP PVV Partij voor de Dieren

7.4.60 Motie M156-2020 Geen inzet op innovatie, maar inzet van innovatie

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (48x)
● voor (6x)

TEGEN

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
GroenLinks
Lokaal Brabant
PvdA
SP
VVD

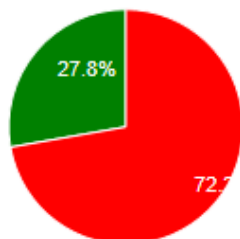
VOOR

PVV
Partij voor de Dieren

7.4.70 Motie M157-2020 Inzet nieuwe te vormen reserve van 69 miljoen

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (39x)
● voor (15x)

TEGEN

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
Forum voor Democratie
Lokaal Brabant
PVV
Partij voor de Dieren
PvdA
VVD

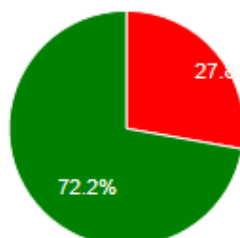
VOOR

D66
GroenLinks
SP

7.4.80 Motie M158-2020 Gouden Cirkel

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● tegen (15x)
● voor (39x)

TEGEN

50PLUS
Forum voor Democratie
PVV

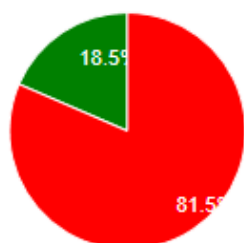
VOOR

CDA
ChristenUnie/SGP
D66
GroenLinks
Lokaal Brabant
Partij voor de Dieren
PvdA
SP
VVD

7.4.90 Motie M159-2020 Nieuwe ambitie Innovatiefonds

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● tegen (44x)
● voor (10x)

TEGEN

50PLUS
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
Lokaal Brabant
PVV
Partij voor de Dieren
PvdA
VVD

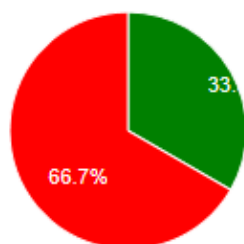
VOOR

GroenLinks
SP

7.4.100 Motie M160-2020 Aparte statenvoorstellen begrotingswijzigingen Economische visie

Digitale stemming:

Resultaat: verworpen

● voor (18x)
● tegen (36x)

TEGEN

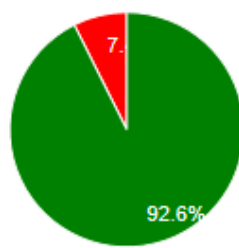
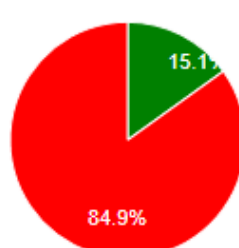
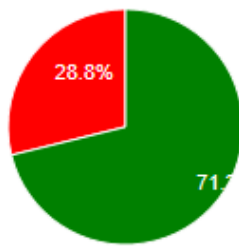
CDA
ChristenUnie/SGP
D66
Forum voor Democratie
Lokaal Brabant
PvdA
VVD

VOOR

50PLUS
GroenLinks
PVV
Partij voor de Dieren
SP

7.5.10 Ontwerpbesluit Statenvoorstel 66/20 "Kempensland-West-omgeving De Utrecht

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen 	TEGEN PVV	VOOR 50PLUS CDA ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP VVD
7.5.20 Motie M161-2020 Geen energielandschap in omgeving De Utrecht Digitale stemming: Resultaat: verworpen Aanvulling stemming in beeld: Mevrouw Van de Ven-Vogels tegen		
Resultaat: aangenomen 	TEGEN PVV VVD	VERDEELD CDA VOOR 50PLUS ChristenUnie/SGP D66 Forum voor Democratie GroenLinks Lokaal Brabant Partij voor de Dieren PvdA SP

CDA:

De heer Bergsma voor

De heer Deryckere tegen

De heer De heer voor

De heer Hendriks voor

Mevrouw De Hoon voor

De heer Stoop voor

Aanvulling stemming in beeld:

Mevrouw Van de Ven-Vogels voor

De heer Smeulders voor